

P R I R E D I L I

**ZLATKO LODETA, v.d. predsjednika Županijskog suda u
Varaždinu**

GORDANA HRASTIĆ, viša sudska savjetnica

GRAĐANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO.....	3 - 122
II. OBVEZNO PRAVO	123 - 203
III. OBITELJSKO PRAVO	204 - 232
IV. NASLJEDNO PRAVO	233 - 249
V. RADNO PRAVO	250 - 288
VI. PARNIČNI POSTUPAK	289 - 316
VII. PARNIČNI TROŠKOVI.....	317 - 339
VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA	340 - 419
IX. MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO.....	420

I. STVARNO PRAVO

PRAVNA OSOBA

Plemićko dobro kao pravna osoba

(Odluka o ukidanju svih preostalih feudalnih odnosa i o razdiobi velikih posjeda od 26. studenog 1918.g.)

Plemićko dobro nema status pravne osobe, bez obzira što je isto upisano kao takvo u zemljišne knjige.

„Prije svega valja naglasiti da Plemićko dobro Z. nema svojstvo pravne osobe i to neovisno o tome što je isto upisano kao vlasnik nekretnina. Ukidanje plemićkih posjeda provodilo se kroz duži vremenski period, različito za različita područja današnje Hrvatske, time da su svi preostali feudalni odnosi bili ukinuti Odlukom o ukidanju svih preostalih feudalnih odnosa i o razdiobi velikih posjeda koju je donijelo dana 26. studeni 1918.g. Narodno vijeće Slovenaca, Hrvata i Srba u Zagrebu, a što je potvrđeno i proglasom od 6. siječnja 1919.g. Za vrijeme Kraljevine SHS donesene su i „Prethodne odredbe za primjenu agrarne reforme“ koje su sadržavale načelo da se svi veliki posjedi ekspropiraju i njihove površine daju domaćim obrađivačima. Stoga niti u vrijeme utuženja prvotuženik u ovom predmetu nije imao svojstvo stranke – fizičke ili pravne osobe u smislu čl. 77. st. 1. ZPP-a, niti mu se moglo priznati svojstvo stranke u smislu st. 3. istog članka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 27/10-2 od 24.V.2010.

OVPHA NA JAVNOM – OPĆEM DOBRU

Ovrha na nekretnini koja u funkcionalnom smislu predstavlja groblje.

(Čl. 4. st. 2. Zakona o grobljima – „Narodne novine“, br. 19/98)

Ukoliko je nekretnina koja u funkcionalnom smislu predstavlja groblje, u vrijeme zasnivanja založnog prava bila u pravnom prometu između fizičkih osoba, tada je neosnovan prigovor ovršenika da se ovrha provodi na javnom- općem dobru.

„Nadalje, ne može se prihvatiti osnovanim ovršenikov prigovor u dijelu u kojem navodi da je prvostupanjski sud neosnovano odredio provođenje ovrhe na čkbr. ___ groblje u m. r., što ne znači i da se radi o javnom – općem dobru, odnosno nekretnini koja u funkcionalnom smislu predstavlja groblje, kojim bi u tom slučaju raspolagala jedinica lokalne samouprave (u kojem smislu bi bilo potrebno provesti izvlaštenje, kako je to propisano čl. 4. st. 2. Zakona o grobljima). Znakovito je da je ovršenik pravni slijednik predmetnih nekretnina, uključujući i čkbr. ____, koje je u vrijeme zasnivanja založnog prava vlasnik bio dr. K. g. D., pa je, prema tome predmetna nekretnina bila u pravnom prometu između fizičkih osoba, što ne bi bilo moguće da ona ima pravni status javnog - općeg dobra (na koji način bi trebala biti i upisana u zemljišnoj knjizi).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1409/09-2 od 28.I.2010.

PARCELACIJA NEKRETNINE

Parcelacija nekretnine koja se nalazi u zaštićenom području

(Čl. 112. Zakona o zaštiti prirode – „Narodne novine“, br. 70/05 i 139/08)

Ukoliko nekretnina ima svojstvo zaštićenog dijela prirode, tada isto ne utječe na vlasnički status takve nekretnine, što znači da takva nekretnina može biti u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba, kao i da za parcelaciju nekretnine koja se nalazi u zaštićenom području nije potrebna suglasnost Ministarstva kulture ili drugog nadležnog tijela, već je potrebno utvrditi da li je moguće provesti parcelaciju prema odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

„Naime, temeljna je tvrdnja tužitelja u ovom postupku da je on vlasnik predmetne trafostanice i pripadajućeg zemljišta koje služi za redovitu uporabu predmetne građevine, pa za predmetnu trafostanicu ne raspolaže aktima gradnje, te da je radi postupanja sukladno odredbama čl. 241. i čl. 243. ZPUG, u svezi izdavanja rješenja o izvedenom stanju, potrebno prethodno provesti parcelaciju nekretnine u vlasništvu tuženika i slijedom toga je i postavljen zahtjev u smislu da je tuženik dužan dozvoliti cijepanje sporne nekretnine. Tuženik se u ovom postupku protivi zahtjevu tužitelja ne sporeći da na predmetnoj nekretnini postoji trafostanica, pri čemu nije sporno da predmetna trafostanica nije zavedena kao osnovno sredstvo tuženika, ali tuženik smatra da može biti vlasnik trafostanice, tvrdeći da nije moguće provesti bilo kakvo cijepanje čkbr. 8 u k.o. K., budući da se radi o nekretnini koja predstavlja zaštićeni objekt prirode – spomenik prirode vrtne arhitekture. U tom dijelu valja naglasiti da niti jednom odredbom Zakona o zaštiti prirode nije predviđeno bilo kakvo davanje suglasnosti na parcelaciju, odnosno cijepanje katastarskih čestica. To što je nekretnina u svojstvu zaštićenog dijela prirode ne utječe niti na vlasnički status, pa i takve nekretnine mogu biti u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba. Zakon o zaštiti prirode u čl. 112. propisuje pravo prvokupa u slučaju kada vlasnik nekretnine ima namjeru prodati nekretninu koja se nalazi na zaštićenom području. U čl. 113. st. 1. Zakona o zaštiti prirode je izričito propisano da se vlasništvo na nekretninama u zaštićenim područjima može stjecati pod uvjetima propisanim tim Zakonom, ali i drugim zakonima. Prema odredbama Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (dalje: ZDIKN) kao i pravilnika o parcelacijskim i drugim geodetskim elaboratima, jasno je vidljivo da je vlasnik nekretnine jedini ovlašten tražiti cijepanje nekretnine, odnosno cijepanje nekretnine može tražiti i nositelj prava na nekretnini, ali, naravno, uz suglasnost vlasnika. Osim toga valja upozoriti

da se samom parcelacijom, dakle cijepanjem jedne parcele na dvije ne mijenja sastav zemljišnoknjižnog tijela, budući se prema odredbi čl. 145. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) sastav zk. tijela mijenja zemljišnoknjižnim otpisom i pripisom katastarskih čestica. Dakle, činjenica je da predmetni objekt postoji, da je isti upisan u zemljišnu knjigu, pri čemu sud prvoga stupnja uopće nije utvrđivao koje je godine izvršen upis objekta – trafostanice, niti kada je, po kojem prijavnom listu taj objekt upisan u katastar, odnosno zemljišnu knjigu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 838/09-2 od 24.VIII.2010.

NAKNADA ŠTETE ZBOG NEOSNOVANOG KORIŠTENJA NEKRETNINE

Pravo Republike Hrvatske na naknadu štete

(Čl. 3. st. 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu – „Narodne novine“, br. 34/91)

Republika Hrvatska ima pravo na naknadu štete zbog neosnovanog korištenja nekretnine - ribnjaka koji je u njezinom vlasništvu, u visini cijene zakupa ribnjaka pribavljene od Porezne uprave.

„Usvojivši uvodno u ovom obrazloženju opisani tužbeni zahtjev tužitelja, sud prvoga stupnja svoje stajalište izvodi iz činjenice što je prema odredbi čl. 3. st. 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 34/91) na poljoprivrednom zemljištu u društvenom vlasništvu na teritoriju Republike Hrvatske pa tako i u odnosu na predmetnu čkbr. ___ ribnjak sa 87937 m² i zgrada sa 10 m², sve upisano u z.k. ul. ___ k.o. I., nositelj vlasničkih prava s danom 24. srpnja 1991.g. kao danom primjene navedenog zakona postala upravo Republika Hrvatska. Zaključivši na temelju prednjih činjeničnih utvrđenja da tužitelju pripada pravo na naknadu štete zbog neosnovanog korištenja predmetne nekretnine po prvotuženiku, prvostupanjski sud je visinu te štete utvrdio prema visini

cijene zakupa ribnjaka pribavljene od Porezne uprave I. (0,20 kn do 0,25 kn/m² godišnje) pozivajući se pri tome na „opće odredbe Zakona o obveznim odnosima – NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01“ pa je usvojio tužitelj tužbeni zahtjev u cijelosti. Imajući u vidu da upravnim rješenjem Gospodarske inspekcije Područne jedinice Državnog inspektorata u V. od 5. svibnja 2000.g. nije odlučeno o pitanju posjeda prvotuženika u utuženom vremenskom periodu, već mu je u predmetu kontrole registracije djelatnosti rekreacijskog ribolova izrečena zabrana obavljanja te djelatnosti jer je utvrđeno da ta djelatnost nije upisana u trgovački registar, nedvojbeno je da navedeno rješenje nema dokaznu snagu kakvu mu pogrešno pripisuje žalitelj.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1048/09-2 od 25.I. 2010.

SAMOVLAST

Radovi na javnom putu

(Čl. 22. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Ukoliko su betonske ploče tužitelja djelomice bile postavljene na nerazvrstanoj cesti, odnosno na javnom dobru, tuženi nisu ovlašteni samoinicijativno maknuti predmetne betonske ploče, bez obzira što bi takve radnje bile u javnom interesu iz razloga što takvo postupanje ima karakter samovlasti.

„Tvrdnja prvostupanjskog suda da radnje tuženih nemaju obilježja samovlasti jer se betonske ploče tužitelja nisu mogle ukloniti sa dijela u kojem su zahvaćale javni put osim njihovim cjelovitim podizanjem što znači podizanjem i sa dijela gdje su bile položene na nekretnini u posjedu tužitelja a da se bez njihovog micanja nije ni moglo prići radovima na uređenju javnog puta, je potpuno suprotna odredbi čl. 22. st. 4. ZV-a. Pri zauzimanju ovog stava sud prvog stupnja ispušta iz vida da odredba čl. 20. st. 4. ZV-a propisuje da nije samovlasno

smetanje posjeda ako je čin oduzimanja ili smetanja posjeda dopušten zakonom ili odlukom suda odnosno drugog tijela donesenom na temelju zakona koji to dopušta, no samovlast je i kad je čin smetanja ili oduzimanja posjeda učinjen u nekom javnom, društvenom ili sličnom interesu ako nije dopušten zakonom ili na temelju zakona. Točno je da je održavanje i uređivanje javnog puta kakav je i put obilježen kao čkbr. ___/10 u javnom interesu, ali u koliko se isto kako to tvrdi sud prvog stupnja u pobijanoj odluci, ne može izvršiti bez zadiranja u tuđi posjed, tada takova radnja mora biti dopuštena zakonom, odlukom suda odnosno drugog tijela donesenom na temelju zakona koji to dopušta. U konkretnom slučaju radi se prema navodima tuženih o radovima koji su vršeni na nerazvrstanoj cesti označenoj kao čkbr. ___/10, put, koja je u zemljišnim knjigama upisana kao javno dobro. Prema odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN br. 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 178/04, 38/09 i 79/09) jedna od komunalnih djelatnosti jeste i održavanje nerazvrstanih cesta (čl. 3. st. 1. toč. 7.), pod čime se podrazumijeva održavanje površina koje se koriste za promet po bilo kojoj osnovi i koje su pristupačne većem broju korisnika, a koje nisu razvrstane ceste u smislu posebnih propisa, te gospodarenje cestovnim zemljištem uz nerazvrstane ceste. Iako su tuženici već u odgovoru na tužbu naveli da je tužitelju od strane komunalnog redara izdan nalog kojim da mu je uz ostalo naložen prekid uzurpacije javne površine, da mu je izdano rješenje te zaključak o izvršenju rješenja a sve zbog uzurpacije puta i uređenje zemljišta uz sporni put te o navedenom priložili doduše nepotpunu dokumentaciju, prvostupanjski sud ove navode i dokaze u potpunosti zanemaruje, ne utvrđuje da li je sukladno prethodno u ovoj odluci navedenim propisima proveden zakonom propisani postupak primjenom pravila upravnog postupka i da li su donijete odluke utemeljene na zakonu temeljem kojih su tuženici bili ovlašteni izvršiti radnje za koje tužitelj tvrdi da su istima počinili smetanje. Ne utvrđuje da li je po prvotuženom proveden postupak upravo zbog micanja spornih betonskih ploča tužitelja sa javnog dobra – puta ili je postupak proveden zbog nekih drugih radnji tužitelja vezanih za sporni put. Naime, tek ukoliko je proveden propisani postupak po pravilima upravnog postupka i donijete odluke kojim se ovlašćuje prvotuženi na poduzimanje radnji micanja betonskih ploča tužitelja koje su postavljene na javnoj površini, tada takova radnja zaista ne bi predstavljala samovlasno smetanje posjeda tužitelja. U konkretnom slučaju put na kojem su bile djelomice postavljene betonske ploče tužitelja predstavlja nerazvrstanu cestu, javno dobro na kakovim dobrima se ne može stjecati pravo vlasništva ni druga stvarna prava po bilo kojoj

osnovi pa se ni zaštita takvog dobra ne može ostvariti u sudskom već u upravnom postupku a na temelju Zakona o komunalnom gospodarstvu, te u koliko je proveden takav postupak tada bi se moglo doći do primjene odredbe čl. 22. st. 4. ZV-a, jer u suprotnom bez obzira što kako to navodi prvostupanjski sud „na drugi način osim micanja betonskih ploča se nisu mogli izvršiti radovi na javnom putu“ postupanje tuženih ima karakter samovlasti bez obzira što je poduzeto u javnom interesu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1278/09-2 od 13.I.2010.

SMETANJE POSJEDA

Čin smetanja posjeda

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Ne čini smetanje posjeda osoba koja je bila samo prisutna radnjama smetanja posjeda od strane treće osobe te istu u tome nije spriječila.

„Valja napomenuti da je potpuno pogrešno stajalište prvostupanjskog suda da je drugotužena počinila čin smetanja posjeda time što je nazočila radnjama prvotuženika i u tome ga nije spriječila. Prije svega, valja navesti da smetanje posjeda mora biti izvršeno određenom ljudskom radnjom koja je protupravna i koja je upravljena na uznemiravanje, odnosno oduzimanje tuđeg posjeda. U parnicama za smetanje posjeda pasivno je legitimirana u odnosu na čin smetanja svaka osoba koja posjednika neposredno uznemirava u posjedu ili mu posjed oduzima, te nalogoprimac koji čin smetanja ne učini po uputi nalogodavca ili s njegovim znanjem i u njegovu korist, a ako to učini u njegovu korist i po nalogu nalogodavca, pasivno je legitimiran isključivo nalogodavac. Kako drugotužena prema utvrđenju prvostupanjskog suda nije neposredni počinitelj radnje smetanja posjeda, jer nije upravljala osobnim vozilom, niti je parkirala vozilo na služnom pravcu, a niti je prvotuženik parkirao vozilo po njezinom nalogu, ne može biti pasivno legitimirana u ovoj parnici, jer sama nazočnost drugotužene radnjama

prvotuženika ne predstavlja čin smetanja posjeda, pa nije bilo osnove za pružanje posjedovne zaštite tužitelju u odnosu na drugotuženu, pa je prvostupanjski sud, udovoljivši zahtjevu tužitelja za pružanje posjedovne zaštite u odnosu na drugotuženu, pogrešno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 325/10-2 od 15.IV.2010.

SAVJESNOST POSJEDNIKA

Protutužba

(Čl. 313. st. 3. Zakona o parničnom postupku - „Narodne novine“, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 2/07 i 84/08)

Ako se protutužbeni zahtjev tuženika koji tvrdi da je savjesni posjednik odnosi na isplatu odnosno na povrat uložениh sredstava u prijepornu nekretninu a sud je u odnosu na tužbeni zahtjev kojim se tražila predaja u posjed odlučio da je tuženik bio savjestan i u dobroj vjeri, tada odlučivanje o protutužbi istovremeno sa tužbenim zahtjevom nije moglo utjecati na drugačiju odluku suda.

„Naime, iako je protutužba po svom procesnom karakteru samostalna tužba, ona je samo jedan od zahtjeva u istom postupku, pa je sud sukladno čl. 313. st. 3. ZPP-a imao ovlaštenja odrediti da se raspravljanje po tom zahtjevu odvoji od raspravljanja o ostalim zahtjevima u istoj parnici. Dakle, iako je protutužbeni zahtjev postavljen zahtjev koji jeste u svezi sa tužbenim zahtjevom (istom prijepornom nekretninom), on je po II-tuženom podniet u fazi kada su po tužbenom zahtjevu izvedeni gotovo svi predloženi dokazi (nakon gotovo 2 godine trajanja postupka) pa bi sud obzirom na navedeno bio ovlašten i da nije donio rješenje o razdvajanju raspravljanja po protutužbi u zasebni postupak, postupiti sukladno čl. 329. st. 4. ZPP-a i o tužbenom zahtjevu donijeti djelomičnu presudu, zbog čega ova relativno bitna povreda na koju II-tužena u žalbi ukazuje nije imala, niti je mogla imati bilo kakav

utjecaj na ocjenu pravilnosti pobijane presude. Suprotno žalbenim tvrdnjama da bi odlučivanje o protutužbi istovremeno sa tužbenim zahtjevom imalo utjecaja odnosno da je moglo utjecati na drugačiju odluku u pogledu toč. IV izreke pobijane presude, ovaj sud isto ne može prihvatiti, obzirom da se postavljeni protutužbeni zahtjev odnosi na isplatu, odnosno povrat uložениh sredstava u prijepornu nekretninu po II tuženom koji tvrdi da je savjesni posjednik, a sud je u ovom dijelu tužbenog zahtjeva kojim se tražila predaja u posjed odlučio nakon raspravljanja o savjesnosti i dobroj vjeri II tuženog, dakle raspravio je upravo osnov na kojem je II tuženi utemeljio svoj zahtjev za isplatu, ali i svoj prigovor retencije.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 910/09-4 od 23.III.2010.

PREDAJA POKRETNINE U POSJED

Predaja knjižice vozila

(Čl. 10. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06, 141/06 i 146/08)

Tužitelj nije stekao pravo vlasništva na pokretnini samom predajom knjižice vozila od strane tuženika, ako mu tuženik istodobno nije predao u samostalan i neposredan posjed pokretninu koja je predmet ugovora o kupoprodaji, a temeljem kojeg ugovora je tuženik preuzeo takvu obvezu.

„U konkretnom slučaju predmet spora je stjecanje vlasništva pokretnine - osobnog vozila na temelju pravnog posla, za koji je općom odredbom iz čl. 115. st. 1. ZV-a propisano da na temelju valjanog pravnog posla kojemu je cilj stjecanje vlasništva, vlasništvo prelazi s dotadašnjeg vlasnika na stjecatelja, a na način određen zakonom. Glede pokretnina, čl. 116. st. 1. istog Zakona propisano je da se vlasništvo pokretne stvari stječe predajom te stvari stjecatelju u samostalan posjed na temelju očitovane volje dotadašnjeg vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja, ako zakonom nije određeno drugačije. Kada se vlasništvo stječe predajom odnosno taj čin predstavlja način stjecanja vlasništva, tada je to predaja čiji sadržaj je prenošenje

samostalnog posjeda na stjecatelja. Kod toga je potrebno da predaja bude izvršena i da bude valjana, a predaja je izvršena tek kada je stvar prešla iz samostalnog posjeda otuđivatelja, dotadašnjeg vlasnika, u samostalan posjed stjecatelja, dvostranim činom primopredaje tog posjeda stvari. Kod toga treba naglasiti da je svaka predaja posjeda dvostrani voljni čin onoga tko predaje posjed i onoga tko ga prima, poduzet sukladnom voljom prenositelja da svoj posjed prenese na stjecatelja da primi taj posjed, koji mu se prenosi na temelju pravnog posla. Nije izvršena predaja kojom se stječe pravo vlasništva pokretnine na temelju pravnog posla tako dugo dok stjecatelj ne primi ono što mu se predaje na ime ispunjenja tog posla, jer predaja u samostalan posjed je pretpostavka za prijenos faktične vlasti na stvari (čl. 10. st. 1. ZV), a s njom i pravne vlasti, dakle vlasništva. U predmetnom slučaju II-tuženik kao prodavatelj obvezao se pravnim poslom - ugovorom o kupoprodaji tužitelju kao kupcu predati vozilo u samostalan posjed od 5. svibnja 2002.g. a nema spora da to nije učinio niti do pokretanja predmetnog postupka, a niti tijekom istoga do dana davanja iskaza, iako se to obvezao učiniti do navedenog datuma. Kod toga je odlučno da se isti to obvezao učiniti predajom u neposredan posjed, tjelesnom predajom, što proizlazi iz dijela sadržaja ugovora prema kojem „kupac daje auto na korištenje prodavatelju od 5.5.2002.g.“. Kako II tuženik nije ispunio svoju ugovornu obvezu predaje tužitelju u samostalan ali isto tako i neposredan posjed, a ako su to stranke ugovorile predmetnim ugovorom, to tužitelj u nedostatku ostvarenja te odlučne pretpostavke za stjecanje prava vlasništva na predmetnom osobnom vozilu, i po stajalištu ovoga suda, isto nije stekao. Stoga i ovaj sud smatra činjenicu predaje, samo knjižice vozila, nedostatnom pretpostavkom za stjecanje toga prava, a to obzirom na pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je za stjecanje prava vlasništva na pokretnini - predmetnom osobnom vozilu, relevantna upravo činjenica prijenosa posjeda izvršenog u namjeri da se prenese vlasništvo na stjecatelja stvari, a što u konkretnom slučaju, prema pravilnom stajalištu prvostupanjskog suda, činjenicom da predmetno osobno vozilo nikada nije predano u samostalni i neposredni posjed tužitelju, čini tužbeni zahtjev tužitelja neosnovanim, jer je u smislu odredbe čl. 116. st. 1. ZV-a takva predaja u posjed temeljni uvjet za stjecanje prava vlasništva na predmetnoj pokretnini, utemeljeno na pravnom poslu tužitelja i II-tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 309/10-2 od 19.V.2010.

ODNOS POSJEDA PRAVA SLUŽNOSTI PROLAZA I PROVOZA I RAZLOGA ZA UKIDANJE TAKVOG PRAVA

Ukidanje prava služnosti prolaza

(Čl. 10. st. 5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Ako tužena smatra da tužitelji nemaju potrebe vršiti pravo služnosti prolaza i provoza kroz njezine nekretnine zbog toga što njihove nekretnine imaju neposredan pristup na javni put, tada može pokrenuti postupak u kojem će tražiti ukidanje predmetnog prava služnosti jer je isto izgubilo razumnu svrhu, ali te okolnosti nisu od značaja u sporu radi smetanja posjeda.

„Žalbena tvrdnja o tome da tužitelji imaju mogućnost nesmetanog dolaska do svojih nekretnina s javne ceste te da nemaju potrebe prolaziti i provoziti za korist svojih nekretnina preko nekretnine tužene, također je potpuno irelevantna te je sud na ovu okolnost predloženo po tuženoj dopunsko saslušanje mjerničkog vještaka osnovano odbio. Naime, kako je prethodno spomenuto u postupku smetanja posjeda, a s kojim posjedom stvari je izjednačeno i faktično izvršavanje sadržaja prava stvarnih služnosti glede nekretnine (čl. 10. st. 5. ZV-a) nije dopušteno raspravljati o savjesnosti ili nesavjesnosti odnosno o pravu na posjed pa ukoliko tužena smatra da tužitelji zbog toga što njihove nekretnine imaju neposredan pristup na javni put nemaju potrebe za korištenje posjeda prava služnosti prolaza i provoza kroz njezine nekretnine tada može pokrenuti postupak u kojem će tražiti ukidanje predmetnog prava služnosti jer je isto izgubilo razumnu svrhu sukladno odredbi čl. 242. ZV-a no isto nije činjenica o kojoj se raspravlja i koja bi bila relevantna u postupku radi smetanja posjeda.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 857/10-2 od 15. IX.2010.

SUVLASNIŠTVO

Naknada s naslova stjecanja bez osnove

(Čl. 219. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Kada je jedan suvlasnik isključio drugog suvlasnika iz njegovih suvlasničkih prava na nekretnini, a koja je isključeni suvlasnik mogao koristiti za vlastito stanovanje ili za tržišno korištenje, tada tom suvlasniku pripada pravo na novčanu isplatu u visini polovice minimalne najamnine za predmetnu nekretninu (obzirom na tako postavljen tužbeni zahtjev).

„Obrazlažući prvostupanjsku presudu prvostupanjski sud navodi da je tužiteljica zatražila od tuženika isplatu novčane naknade za korištenje njenog suvlasničkog dijela od ½ dijela dvosobnog stana u Ivancu, koji se sastoji od 2 sobe, kuhinje, kupaonice, WC-a, hodnika i podruma, prizemno desno, površine 59,49 m², u ulici V.N. 23, s naslova stjecanja bez osnove, tvrdeći da je tuženik u razdoblju od 01. studenog 2001.g. do 30. rujna 2006.g. koristio predmetni stan u cijelosti, dakle i njezin suvlasnički dio, čime su ostvarene pretpostavke da joj naknadi ½ vrijednosti najamnine za taj stan za navedeno razdoblje. Vrijednost najamnine za stan identične površine plaća se u I. 1.440,00 kn mjesečno, pa tužiteljici za navedeno razdoblje, po njenom izračunu pripada iznos od 740,00 kn mjesečno, odnosno ukupno za cijelo razdoblje 43.660,00 kn. Nakon pribave podataka od nadležne Porezne uprave o visini najamnine, prosječne, koja u I. iznosi 16,50 kn/2 stambenog prostora, odnosno 981,58 kn za stan površine 59,49 m², tužiteljica je snizila tužbeni zahtjev zatraživši ½ iznosa od 981,58 kn, koliko iznosi ta najamnina, uz zakonsku zateznu kamatu. Prvostupanjski sud je zaključio da tužiteljčino napuštanje stana, kojeg ona nije koristila u spornom periodu, nije bilo samovoljno, te da sve činjenice utvrđene spomenutim dokazima ukazuju da je u čitavom spornom periodu postojao sukob između stranaka glede ovlasti na korištenje predmetnog stana, koji je rezultirao sudskom postupcima, a i međusobnim sukobima, time da je u spornom periodu tuženik isključio tužiteljicu iz mogućnosti

korištenja predmetnog stana. Dakle, prvostupanjski sud je utvrdio da je tuženik tužiteljicu u spornom periodu isključio iz njezinih suvlasničkih, odnosno u kraćem dijelu predmetnog perioda od njenih vlasničkih prava glede predmetnog stana, koji je svakako tužiteljica mogla koristiti bilo za vlastito stanovanje ili za njegovo tržišno korištenje, slijedom čega tužiteljici pripada pravo na traženu novčanu isplatu u visini s minimalnom najamninom, a koju visinu naknade tuženik u žalbi ne osporava. Za dosudu naknade s naslova stjecanja bez osnova mjerodavan je čl. 219. ZOO-a koji regulira odnose stranaka kad upotrebljavanja tuđe stvari u svoju korist imalac stvari može tražiti naknadu koju je korisnik imao od stvari. Sudska praksa uz taj član: Rev. 1881/91 od 28.11.1991.g.; Rev.2126/88 od 11.04.1999., jednoznačna je u određenju da ta korist odgovara visini (tržišne) najamnine."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 699/09-2 od 08.XII.2009.

JEDINSTVENI I NUŽNI SUPARNIČARI

Zemljišnoknjižni suvlasnici kao jedinstveni i nužni suparničari

(Čl. 114. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08)

Tuženi zemljišnoknjižni suvlasnici su jedinstveni i nužni suparničari u diobenoj parnici te u postupku koji se vodi radi nedopustivosti ovrhe kao i zakonski i oporučni nasljednici u nasljednoj parnici, dok kod originarnog stjecanja vlasništva tuženi zemljišnoknjižni suvlasnici nemaju položaj jedinstvenih suparničara.

„Nisu naime, u svakoj parnici kojom se utvrđuje vlasništvo (a to i kao prethodno pitanje) tuženi suvlasnici na pasivnoj strani ujedno i jedinstveni i nužni suparničari, jer to ovisi o tome da li se zahtjevom traži utvrđenje prava vlasništva originarnim ili derivativnim načinom stjecanja vlasništva, kao i da li se uz utvrđenje traži i dioba suvlasničke zajednice te naposljetku i da li su stranke na parnicu upućene iz kojeg drugog postupka (ovrhe ili ostavinskog postupka). Tako kod originarnog stjecanja vlasništva tuženi zemljišnoknjižni suvlasnici nemaju položaj

jedinstvenih suparničara, ali suvlasnici u diobenoj parnici imaju takav položaj, a isto takav položaj jedinstvenih suparničara imaju tuženici u nedopustivosti ovrhe kao i zakonski i oporučni nasljednici u nasljednoj parnici.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž. 969/09-2 od 15.I.1010.

ODREĐIVANJE VELIČINE SUVLASNIČKOG DIJELA KOJE SE IZVODI IZ VLASNIŠTVA POSEBNOG DIJELA NEKRETNINE

Utvrđivanje veličine suvlasničkog dijela u izvanparničnom postupku

(Čl. 370. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Iz vlasništva posebnog dijela nekretnine koje je stečeno prije 1. siječnja 1997. godine, izvodi se veličina suvlasničkog dijela cijele nekretnine, time da svaki suvlasnik može zahtijevati da se u izvanparničnom postupku utvrdi veličina suvlasničkog dijela primjenom pravila Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima o veličini odgovarajućeg suvlasničkog dijela.

„Prednje je i u skladu sa čl. 370. ZV-a iz koje odredbe proizlazi da vlasniku posebnog dijela zgrade koje je stečeno prema ranijim propisima pripada, stupanjem na snagu ZV-a odgovarajući suvlasnički dio cijele nekretnine, umjesto njegova dosadašnjeg sudjelovanja u

zajedničkom nedjeljivom vlasništvu zajedničkih dijelova porodične zgrade sa suvlasništvom zemljišta, odnosno umjesto njegova dotadašnjeg sudjelovanja u trajnom pravu korištenja zajedničkih dijelova višestambene zgrade s pravom trajnog korištenja zemljišta. Prema st. 4. istog zakonskog članka veličina odgovarajućeg suvlasničkog dijela cijele nekretnine iz st. 3. istog članka utvrdit će se odgovarajućom primjenom pravila ZV-a o veličini odgovarajućeg suvlasničkog dijela nekretnine koji ovlašćuje suvlasnika da ima u svome vlasništvu posebni dio zgrade, a do tada se smatra da su dijelovi svih suvlasnika jednaki, ali svaki od suvlasnika nekretnine, pa makar i ne bio vlasnikom posebnog dijela zgrade, može zahtijevati da se utvrdi veličina suvlasničkih dijelova koje će sud među njima pravedno podijeliti. Prednje znači da se u ovakvim slučajevima iz vlasništva posebnog dijela (koje je stečeno prije 1. siječnja 1997.g.) izvodi veličina suvlasničkog dijela cijele nekretnine. Svaki suvlasnik može zahtijevati od izvanparničnog suda (čl. 74. st. 2. ZV) da utvrdi veličinu suvlasničkih dijelova odgovarajućom primjenom pravila ZV-a o veličini odgovarajućeg suvlasničkog dijela (čl. 68, 74. i dr.) a u slučaju kada bi se pokazalo da bi rezultat odgovarajuće primjene sada propisanih pravila davao nepravičan rezultat kad se primjeni na prije uspostavljeno etažno vlasništvo sud će suvlasničke dijelove pravedno među njima podijeliti, ali i vlasnici posebnih dijelova mogu sporazumno utvrditi veličinu svojih suvlasničkih dijelova na temelju pisane isprave koja treba da ispunjava sve pretpostavke za uknjižbu i na temelju iste zahtijevati upis veličine svojih suvlasničkih dijelova u zemljišne knjige. Kako prilikom formiranja u novoj zemljišnoj knjizi čk.br. ___/2 upisane u z.k. ul. ___ nije bilo ni odluke suda ni sporazum vlasnika posebnih dijelova nekretnine o veličini suvlasničkih dijelova nekretnine postupljeno je po službenoj dužnosti prema predmnijevi iz čl. 370. st. 4. prema kojem se smatra da su dijelovi svih suvlasnika jednaki. Upravo zbog navedenoga prijedlog predlagatelja kojim traži upis svog prava (su)vlasništva upravo u 1/5 dijelova jeste neosnovan bez obzira na zaključene pravne poslove između svojih prednika koji su u zemljišnoj knjizi i provedeni pod br. Z. ___/64 (o prodaji 1/5 dijelova porodične dvorišne stambene zgrade i 1/10 prava korištenja čk.br. ___/1), br. RZ. ___/81. (o prodaji 1/5 kuće upisane u zk. tijelu A I i 1/5 dvorišta u zk. tijelu A II čk. br. ___/1) br. RZ. ___/76 (identifikacija i dopuna upisa u postupku osnivanja i obnavljanja zemljišnih knjiga kada je nekretnina podijeljena na tri z.k. tijela te su na zk. tijelu A III porodična stambena zgrada upisani suvlasnici u određenim suvlasničkim dijelovima) jer veličina suvlasničkog dijela cijele nekretnine nije određena prema čl. 370. st. 4. ZV-a već djeluje i upisuje se predmnijeva iz tog zakonskog propisa o jednakim suvlasničkim

dijelovima, a niti sada uz prijedlog za drugačiji upis (su)vlasništva u svoje ime i za svoju korist, predlagatelj ne postupa po čl. 370. st. 4. ZV-a, to je prvostupanjski sud pravilno odbio upis prava suvlasništva predlagatelja u točno navedenom omjeru od 1/5 dijelova.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 238/10-2 od 21.VI.2010.

UPIS SPAJANJA ZEMLJIŠNOKNJIŽNIH TIJELA U JEDNO ZEMLJIŠNOKNJIŽNO TIJELO

Pravno sjedinjenje zemljišta i zgrade na prijedlog vlasnika posebnog dijela nekretnine

(Čl. 24. i 32. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Da bi zemljišnoknjižni sud izvršio pravno sjedinjenje zemljišta i zgrade na prijedlog vlasnika posebnog dijela nekretnine koji je već upisan kao etažni vlasnik a time i omogućio provedbu upisa pretvorenih prava temeljem čl. 370. ZV-a, potrebno je da zemljišno knjižni sud prvobitno izvrši upis spajanja zemljišnoknjižnih tijela u jedno zemljišnoknjižno tijelo na zahtjev vlasnika zgrade, time da veličina suvlasničkog dijela predlagatelja nije utvrđena ranije izvršenim upisom prava trajnog korištenja već se mora utvrditi primjenom odredaba Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

„Što se tiče zahtijevanog upisa na istoj nekretnini koja se još uvijek vodi u ručno vođenoj knjizi kao čk.br. ___/1 upisana u z.k.ul. ___ k.o. V., jer ista knjiga još nije zatvorena obzirom još nije udovoljeno uvjetima iz čl. 180. ZZK-a, u istoj je upisano više z.k. tijela pa da bi došlo do pravnog sjedinjenja zemljišta i zgrade na prijedlog vlasnika posebnog dijela nekretnine koji je već upisan kao etažni vlasnik (čl. 24. i 32. st. 2. ZZK-a) a time i do mogućnosti provedbe upisa pretvorenih prava temeljem čl. 370. ZV-a potrebno je izvršiti upis spajanja zemljišnoknjižnih tijela u jedno. Ovo nije u mogućnosti učiniti sud po službenoj dužnosti (osim ako je prethodno navedeno u postupku osnivanja i obnavljanja zemljišne knjige prilikom preuzimanja podataka iz zemljišne knjige koja će se otvaranjem nove – zatvoriti – što je učinjeno kod formiranja novog zk.ul. ___) već se upis vrši jedino na zahtjev vlasnika zgrade temeljem čl. 367. st. 2. ZV-a i uz primjenu pravila iz čl. 367. st. 3. ZV-a. Pri tome nije potrebno, kako to pogrešno navodi prvostupanjski sud u pobijanom rješenju, tražiti pismenu suglasnost svih suvlasnika, (niti ponovno provođenje etažiranja, niti prilagati potvrdu nadležne upravne vlasti u smislu čl. 73. st. 3. ZV-a. Stručno mišljenje ministarstva pravosuđa, Uprava za građansko pravo klasa 932-01/05/01-469 od 22.08.2005.g.), no i u tom slučaju bilo bez provedenog postupka pred sudom bilo bez sporazuma vlasnika posebnih dijelova nekretnine nije moguće provesti upis prava (su)vlasništva vlasnika posebnih dijelova na nekretnini na način kako to traži predlagatelj već samo kako je već i upisano u novoformiranom zk.ul. ___, odnosno kao suvlasništvo cijele nekretnine svih vlasnika posebnih dijelova u jednakim omjerima. Pri tome valja napomenuti da je zemljišnoknjižni postupak strogo formalni i ne kontradiktorni postupak pa kako predlagatelj, a niti koji drugi vlasnik posebnog dijela nekretnine nije zatražio spajanje zk. tijela u jedno, isto ne može u z.k.ul. ___ k.o. V. po službenoj dužnosti učiniti ni sud, isto kao što zemljišno knjižni sud ne može utvrđivati veličine suvlasničkih dijelova nekretnine u koliko ne postoji sporazum vlasnika posebnih dijelova već to može izvanparnični ili parnični sud, a veličina suvlasničkog dijela predlagatelja cijele nekretnine nije utvrđena kako to predlagatelj pogrešno smatra, ranije izvršenim upisom prava trajnog korištenja već se mora utvrditi primjenom odredaba ZV-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 238/10-2 od 21.VI.2010.

ZAJEDNIČKA PRIČUVA

Pravo vlasnika posebnog dijela nekretnine

(Čl. 89. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Ukoliko jedan od vlasnika posebnog dijela nekretnine smatra da su ispunjene pretpostavke za drugačiji način raspodjele troškova za održavanje i poboljšavanje nekretnine, tada je ovlašten zahtijevati od suda utvrđenje drugačijeg ključa za raspodjelu troškova zajedničke pričuve, time da tako dugo dok ne postoji odluka svih suvlasnika o drugačijem načinu raspodjele troškova zajedničke pričuve u odnosu na određene suvlasnike ili dok ne postoji takva odluka suda, isti je dužan troškove zajedničke pričuve snositi razmjerno svom suvlasničkom dijelu, kako je to utvrđeno međuvlasničkim ugovorom.

„Naime, prema odredbi čl. 89. i čl. 90. ZV-a troškove za održavanje i za poboljšavanje nekretnine snose svi suvlasnici nekretnine razmjerno svojim suvlasničkim dijelovima ako nije drugačije određeno. Zajedničku pričuvu čine novčani doprinosi koje su suvlasnici uplatili na osnovu odluke donesene većinom suvlasničkih dijelova, odnosno na osnovi odluke koju je na zahtjev nekog od suvlasnika donio sud, obzirom na predvidive troškove i uzimajući u obzir imovinsko stanje svih suvlasnika. Iz ugovora, kojim su uređeni uzajamni odnosi suvlasnika u stambenoj zgradi u Z. 19, u V., a valjanost koje ugovora tuženik niti ne osporava, jasno proizlazi da iznos sredstava zajedničke pričuve za svakog pojedinog suvlasnika utvrđuje upravitelj zgrade razmjerno suvlasničkim dijelovima svakog pojedinog suvlasnika (čl. 4.) pa je evidentno da suvlasnici nisu odredili drugačiji način uplate doprinosa za zajedničku pričuvu od onog utvrđenog odredbom čl. 89. st. 1. ZV-a. No valja nadodati da suvlasnici mogu samostalno odrediti ključ raspodjele troškova i doprinosa zajedničkoj pričuvi na drugačiji način od onog određenog odredbom čl. 89. st. 1. ZV-a i to odlukom većine suvlasničkih dijelova ako se radi o troškovima za održavanje onih uređaja nekretnine koji nisu u podjednakom omjeru korisni svim suvlasnicima (npr. troškovi

održavanja dizala, centralnog grijanja i sl.) ako takvu odluku opravdavaju različite mogućnosti pojedinih suvlasnika da zajedničke uređaje rabe (čl. 89. st. 3. alineja 1.) ili suglasnom odlukom svih suvlasnika u pisanom obliku glede svih ostalih troškova za održavanje i poboljšavanje nekretnine, te doprinosa zajedničkoj pričuvi (alineja 2.). Obzirom na izneseno, valja navesti, da ukoliko tuženik smatra da su ispunjene pretpostavke za drugačiji način raspodjele troškova za održavanje i poboljšavanje nekretnine, dakle za zajedničku pričuvu, može sukladno odredbi čl. 89. st. 4. ZV-a zahtijevati od suda utvrđenje drugačijeg ključa za raspodjelu troškova zajedničke pričuve, no, sve dok ne postoji odluka svih suvlasnika o drugačijem načinu raspodjele troškova zajedničke pričuve u odnosu na određene suvlasnike, ili dok ne postoji takva odluka suda, tuženik je dužan troškove zajedničke pričuve snositi razmjerno svom suvlasničkom dijelu, kako je to utvrđeno čl. 4. međuvlasničkog ugovora.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 347/09-2 od 18.VIII.2009.

ZAJEDNIČKA PRIČUVA

Identificiranje zajedničkih dijelova i uređaja

(Čl. 85. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Ukoliko je tuženik vlasnik apartmana koji se nalazi u jednoj od ukupno četiri kućica koje su povezane zidovima i krovijem a svaka od tih kućica ima poseban ulaz i posebna brojila za struju i vodu te pripadajući dio vrta koji je ograndom fizički odvojen od ostalih apartmana, time da je tuženikov apartman etažiran, sud je prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu radi isplate neplaćenih iznosa s osnove obveze plaćanja zajedničke pričuve dužan imati posebice u vidu da je apartman tuženika etažiran te slijedom navedenog identificirati

zajedničke dijelove i uređaje predmetne nekretnine, primjenjujući pri tome odredbe čl. 89. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

„Naime, odbivši tužbeni zahtjev tužitelja kao suvlasnika zgrade u naselju G. u N. na otoku P., radi isplate dospjelih, a neplaćenih iznosa s osnove obveze plaćanja zajedničke pričuve, sud prvoga stupnja u obrazloženju pobijane presude, prihvaćajući iskaz tuženika, utvrđuje da je isti vlasnik apartmana koji se nalazi u jednoj od ukupno četiri kućica koje su povezane zidovima i krovijem, da svaka kućica ima poseban ulaz i posebna brojila za struju i vodu te pripadajući dio vrta koji je ograndom fizički odvojen od ostalih apartmana i da je tuženikov apartman – etažiran. Zaključivši da tužitelji nisu dokazali da bi tuženik bio suvlasnik zgrade koju čine opisani apartmani, a niti koji su zajednički dijelovi i uređaji koji podliježu održavanju u smislu Uredbe o održavanju zgrada, prvostupanjski sud je primjenom odredbe čl. 221.a. Zakona o parničnom postupku, dakle, primjenom pravila o teretu dokazivanja, odbio njihov tužbeni zahtjev kao neosnovan. Kraj činjenice što sam tuženik navodi da je njegov apartman kojeg čini jedna od četiri kućica u nizu – etažiran, valja navesti da prema odredbi čl. 66. st. 1. ZV-a vlasništvo određenog posebnog dijela nekretnine (etažno vlasništvo) proizlazi i ostaje neodvojivo povezano s odgovarajućim suvlasničkim dijelom (idealnim dijelom) nekretnine na kojem je uspostavljeno, pri čemu se na pravne odnose u pogledu nekretnine na čijem je suvlasničkom dijelu uspostavljeno vlasništvo posebnog dijela primjenjuju pravila iz Glave 4. ZV-a odnosno opća pravila o suvlasništvu. Nadalje valja navesti da su prema odredbi čl. 85. st. 2. ZV-a suvlasnici dužni osnovati zajedničku pričuvu, a sukladno odredbi čl. 89. ZV-a troškove za održavanje i poboljšanje nekretnine snose svi suvlasnici nekretnine razmjerno svojim suvlasničkim dijelovima.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 869/09-2 od 16.XI.2009.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA

Nužni suparničari

(Čl. 56. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 73/06, 79/06, 141/06 i 146/08)

U postupku diobe nekretnina svi suvlasnici moraju sudjelovati u postupku razvrgnuća suvlasničke zajednice iz razloga što na suvlasnika koji nije sudjelovao u razvrgnuću i na njegov suvlasnički dio nema utjecaj provedeno razvrgnuće, zbog čega bi i dalje postojala suvlasnička zajednica.

„Kad se kod toga uzme u obzir pogrešno tumačenje odredbe čl. 48. st. 1. ZV-a po sudu prvog stupnja, tada je potpuno nejasno zbog čega i u odnosu na koga sud upućuje predlagateljice na pokretanje parnice radi razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina. Odredbom čl. 48. st. 1. ZV-a propisano je da suvlasnik može svoje pravo na razvrgnuće ostvarivati zahtijevajući ga potpuno ili pak samo djelomično, i to što se tiče suvlasnika s kojima se dijeli ili pak što se tiče stvari i prava glede kojih se suvlasništvo razvrgava. Predlagateljice u ovom postupku i traže djelomično razvrgnuće suvlasničke zajednice između stranaka jer to traže samo u odnosu na nekretninu upisanu u z.k.ul.br. ___ k.o. V.B., a ne i na svim suvlasničkim stvarima na kojima postoji njihova suvlasnička zajednica, dakle, može se tražiti razvrgnuće suvlasničke zajednice nekretnina samo u pogledu nekih nekretnina, a neke da i nadalje ostanu u zajednici. No svaki suvlasnik koji je sudjelovao u razvrgnuću stječe na temelju bilo sporazuma o razvrgnuću ili pravomoćne odluke suda o razvrgnuću, a na zakonom određeni način, pravo vlasništva ili/i neko drugo pravo, izvodeći ga iz onoga svoga suvlasničkog dijela s kojim je sudjelovao u tom razvrgnuću, a koji mu istodobno prestaje (čl. 55. st. 1. ZV-a), što znači da bilo sporazum suvlasnika bilo odluka suda u pogledu razvrgnuća suvlasničke zajednice u kojem ne sudjeluju svi suvlasnici ne može biti od utjecaja na suvlasnička prava suvlasnika koji u njemu nije sudjelovao. U postupku diobe nekretnina suvlasnici imaju svojstvo suparničara i zato svi moraju sudjelovati u postupku, jer u protivnom postoji nedostatak procesnopravne legitimacije za vođenje postupka, u protivnom ne može ni doći do razvrgnuća suvlasničke zajednice jer niti suvlasnik koji je sudjelovao u takvom razvrgnuću ne može steći pravo vlasništva, obzirom da na suvlasnika koji nije sudjelovao u razvrgnuću ne može steći pravo vlasništva, obzirom da na suvlasnika koji nije

sudjelovao u razvrgnuću i na njegov suvlasnički dio nema nikakvog utjecaja provedeno razvrgnuće, pa bi i nadalje postojala suvlasnička zajednica. Suvlasništvo je prema čl. 36. st. 1. ZV-a vlasništvo na nepodijeljenoj stvari pa tako dugo dok se ta stvar između svih suvlasnika ne podijeli tako da svaki suvlasnik stekne vlasništvo točno određenog dijela diobe suvlasničke zajednice nije provedena. Predlagateljice ne predlažu djelomičnu diobu već diobu cijele nekretnine upisane u zk.ul. ___ k.o. V.B. Kad se provodi sudsko razvrgnuće, sud odlučuje u izvanparničnom postupku, ako zakon ne određuje drugačije (čl. 48. st. 3. ZV-a). U tom smislu pravna pravila ZVP-a o razvrgnuću suvlasničke zajednice (paragraf 266.-274.) predstavljaju procesne odredbe prema kojima sud postupa u izvanparničnom postupku i dopuna su materijalnopравnim odredbama o razvrgnuću iz ZV-a. Ako između suvlasnika postoji spor o predmetu diobe i opsegu zajedničke stvari ili imovine, ili spor o pravu suvlasništva pojedinih suvlasnika ili veličini njihovih dijelova (paragraf 267. st. 2. t. 1. i 2. ZVP) sud će stranku sa zahtjevom za razvrgnuće uputiti na parnicu (paragraf 268 ZVP). „

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 33/11-2 od 13.I.2011.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE

Neispričiva zabluda

(Čl. 50. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06, 141/06 i 146/08)

Ukoliko su tužitelji smatrali da im prilikom zaključenja sudske nagodbe a koja je zaključena u postupku razvrgnuća suvlasničke zajednice pripada u samovlasništvo i dio nekretnine a za što nisu postojali zakonski uvjeti obzirom bi isto bilo

protivno zakonskim propisima i neizvršivo te bez obzira na zaključenu sudsku nagodbu takvog sadržaja neprovedivo, tada su isti bili u zabludi glede prava, odnosno neispričivoj zabludi, obzirom da nepoznavanje propisa nikoga ne ispričava.

„U konkretnoj pravnoj stvari tužitelji tvrde da su bili u bitnoj zabludi glede načina razvrgnuća suvlasničke zajednice što je i bio predmet postupka u kojem je zaključena sudska nagodba. Nesporne činjenice u ovom postupku jesu da su ovdje tužitelji pokrenuli u postupku prvostupanjskog suda i to putem po svojoj volji izabranog punomoćnika, stručne osobe - odvjetnika, razvrgnuće suvlasničke zajednice na jednoj nekretnini označenoj kao čkbr. ___/6 upisane u zk.ul. ___ k.o. N. i to civilnom diobom – prodajom na javnoj dražbi i podjelom dobivene kupovnine sukladno suvlasničkim omjerima, da se tuženi usprotivio predloženom načinu razvrgnuća te predložio geometrijsku diobu predmetne nekretnine (na koji način se suvlasnička zajednica nekretnina prvenstveno i provodi sukladno čl. 50. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima; dalje: ZV) da su glede načina razvrgnuća stranke izvan suda pregovarale i pokušale postići dogovor u koju svrhu su po stručnoj osobi dale izvršiti jedino procjenu vrijednosti nekretnine koja je predmet razvrgnuća, no da isto nisu uspjele o čemu ovdje tužitelji obavještavaju sud i predlažu nastavak postupka razvrgnuća putem suda, tuženi je tada a zbog svog ulaganja i građenja na istoj nekretnini osporio upisane suvlasničke omjere u zemljišnoj knjizi, a navedeno je isticao i tijekom vođenih pregovora izvan sudskog postupka. Dakle, u trenutku održavanja ročišta na kojem se zaključuje sudska nagodba jedina moguća sudska odluka mogla je biti upućivanje tuženog na pokretanje parnice radi utvrđivanja suvlasničkih omjera ili sporazum stranaka o razvrgnuću isplatom. Da bi dio postojeće nekretnine dobio svojstvo pojedinačne nekretnine, odnosno zemljišne čestice na kojoj se prema čl. 2. ZV-a može stjecati pravo vlasništva, potrebno je da se provede parcelacija, sačini prijavni list koji će biti propisno ovjeren od strane nadležnog katastarskog ureda i tek nakon toga u skladu s prijavnim listom provede razvrgnuće na način da svaki od dotadašnjih suvlasnika postane vlasnik na novo formiranim nekretninama. Pravo vlasništva može se uknjižiti samo na određenoj zemljišnoknjižnoj čestici a ne i na fizički određenom dijelu nekretnine (vrtu) iz kojeg razloga, a da bi uopće mogla biti donijeta odluka bilo rješenjem suda, bilo dogovorom stranaka, bilo sudskom nagodbom, o razvrgnuću suvlasničke zajednice na jednoj nekretnini geometrijskom diobom (i isplatom) kako tužitelji tvrde da su zbog svoje zablude i

smatrali da je razvrgnuće sudskom nagodbom provedeno, bilo je potrebno provesti prethodno navedeno, a što nesporno nije učinjeno. Iz svega rečenog slijedi da sudska nagodba kojoj je predmet bio razvrgnuće suvlasništva na predmetnoj jednoj nekretnini na način kako to tužitelji tvrde da je razvrgnuće trebalo biti provedeno, nije ni mogla biti zaključena jer bi bila protivna zakonskim propisima, bila bi neizvršiva, razvrgnuće bez obzira na eventualno i zaključenu nagodbu takvog sadržaja ne bi bilo provedeno. Iz iskaza tužitelja proizlazi da su oni pristali na razvrgnuće isplatom, nagodbom navedenog iznosa, te da su smatrali kako pored navedenog njima pripada i dio nekretnine (vrt) u samovlasništvo a za što kako je prethodno obrazloženo u trenutku zaključenja sudske nagodbe nisu ni postojali zakonski uvjeti te bi na navedeni način zaključena nagodba bila protivna zakonu, iz čega se jedino može zaključiti da su tužitelji ukoliko su eventualno bili u zabludi glede prava, dakle u neispričivoj zabludi jer nepoznavanja propisa nikoga ne ispričava.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 586/10-2 od 1.VI.2010.

GEOMETRIJSKA DIOBA

Razvrgnuće suvlasničke zajednice

(Čl. 53. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06, 141/06 i 146/08)

Nemoguće je provesti geometrijsku diobu stana koji se nalazi u višestambenoj zgradi, budući isti predstavlja samo jedan poseban dio nekretnine koji je neodvojivo povezan s odgovarajućim suvlasničkim dijelom cijele nekretnine.

„Ovdje se samo još napominje da uspostava etažnog vlasništva, dakle formiranje posebnih dijelova iste suvlasničke nekretnine nije jedan od načina razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina na koji sud može provesti razvrgnuće, već se radi o sporazumu stranaka umjesto diobe kako to jasno proizlazi iz odredbe čl. 53. ZV-a koji pored toga mora biti moguć i dopušten. Prednje znači da etažiranje nikako nije istovjetno

geometrijskoj diobi, jer geometrijska dioba znači takvu diobu koja se može provesti „povlačenjem“ crte na katastarskom planu tako da se od jedne zemljišne čestice stvaraju nove koje kao takove tada u cijelosti pripadaju pojedinom dotadašnjem suvlasniku. Prema tome geometrijska dioba stana koji se nalazi u višestambenoj zgradi u kojoj isti predstavlja samo jedan posebni dio nekretnine koji je neodvojivo povezan s odgovarajućim suvlasničkim dijelom cijele nekretnine na kojem je uspostavljeno, apsolutno je nemoguća, jer kako je rečeno geometrijskom se diobom, dobivaju dvije potpuno zasebne nekretnine a ne dvije zasebne uporabne cjeline na istoj i dalje suvlasničkoj nekretnine, već bi se taj posebni dio nekretnine – stan (etaža) eventualno ukoliko je u istom moguće dobit dvoje samostalne uporabne cjeline mogao između suvlasnika koji su suvlasnici na tom posebnom dijelu (kao što su to stranke u ovom postupku) razvrgnuti jedino uspostavom etažnog vlasništva, a ovakav način razvrgnuća ne provodi sud već suvlasnici suglasno. U ovom postupku protustranka se protivi bilo kakvom razvrgnuću, pa prema tome nikakvo građevinsko vještačenje nije ni bilo potrebno, obzirom već iz samog zakona proizlazi da geometrijsku diobu stana koji je posebni dio (etaža) suvlasničke nekretnine (ali ne samo suvlasnika na tom posebnom dijelu) nije moguće provesti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 314/10-2 od 22.III.2010.

GEOMETRIJSKA DIOBA

Primjena pravila o pravu na razvrgnuće isplatom

(Čl. 52. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06, 141/06 i 146/08)

Geometrijskom diobom nije moguće postići potpuno jednaki ekvivalent vrijednosti zgrade koji jednom od suvlasnika treba pripasti u samovlasništvo razmjerno njegovom suvlasničkom djelu, zbog čega se u takvom slučaju na odgovarajući način primjenjuju pravila o pravu na razvrgnuću isplatom za veću vrijednost od one koja pripada jednom od suvlasnika.

„Iako su djelomice žalbene tvrdnje tužitelja u odnosu na tužbeni zahtjev tužitelja o kojem je odlučeno pod toč. I i III izreke prvostupanjske presude u pogledu pogrešno zauzetog stava suda da se radi o zajedničkom vlasništvu, odnosno suvlasništvu stranaka, točne, jer se doista ne radi ni o zajedničkom vlasništvu a još manje o suvlasništvu, obzirom je suvlasnička zajednica nekretnina provedena geometrijskom diobom, te su i nastupili pravni učinci takove diobe a to su upis u zemljišne knjige i katastarske operate, isto nije od utjecaja na pravilnost presuđenja prvog stupnja. Naime, instalacije i priključci koji su u vrijeme kada su sad pojedinačne nekretnine tužitelja te I i II tužene bili zajednički uređaji jedinstvene nekretnine u suvlasništvu stranaka, nije zapreka da bi se mogla provesti, što u konačnici i jeste provedeno, geometrijska dioba nekretnine. No kod takove fizičke diobe u praksi je gotovo nemoguće postići potpuno jednaki ekvivalent vrijednosti zgrade koji jednom od dotadašnjih suvlasnika treba pripasti u samovlasništvo razmjerno njegovom suvlasničkom djelu, pa se isto rješava na način da onaj suvlasnik koji je dobio veću vrijednost od one koja mu pripada s obzirom na suvlasnički dio, obvezuje se na isplatu drugom suvlasniku odgovarajuće razlike i obrnuto. Upravo na taj način je građevinski vještak i dao svoj nalaz i mišljenje tijekom prvostupanjskog postupka, no isti nalaz u odnosu na po tužitelju postavljeni tužbeni zahtjev nije se mogao primijeniti. Kako tužitelj traži da I i II tužena prestanu koristiti vodove i instalacije koje se nalaze na nekretnini u njegovom isključivom vlasništvu, a o istome nije odlučeno tijekom provođenja diobe u postupku Općinskog suda u I. R1 __/04, na isto tužitelj ima pravo, no u tom slučaju, a obzirom na način kako to tužitelj traži da se provede, što je njegovo nesporno pravo, on će bez ikakvih preinaka i ulaganja moći nastaviti koristiti postojeće instalacije i vodove dok će to I i II tuženoj bez preinaka i ulaganja biti onemogućeno, što znači da će se ukupna vrijednost nekretnine tužitelja koju je dobio u samovlasništvo znatno povećati u odnosu na suprotnu stranu, pa u takvom slučaju se na odgovarajući način mora primijeniti odredba čl. 52. st. 3. ZV-a, odnosno pravila o pravu na razvrgnuće isplatom. Prema tome kako tužitelj nakon

provedene geometrijske diobe suvlasničke nekretnine, načinom na koji traži odvajanje dijelova koji su mu pripali u samovlasništvo isto može nedvojbeno tražiti ali pri tome mora postupiti u smislu čl. 52. st. 3. ZV-a u svezi čl. 51. ZV-a, a kako tužitelj postavlja tužbeni zahtjev nije postupio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1255/09-2 od 17.III.2010.

POSTUPAK PARCELACIJE I IZRADE GEODETSKOG ELABORATA

Ovlaštenje suda

(Čl. 59. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina – „Narodne novine“, br. 16/07)

Sud koji odlučuje o vlasništvu prijepornog dijela nekretnina jedini je ovlašten donijeti tabularnu ispravu pogodnu za uknjižbu, te svojom odlukom u slučaju usvajanja tužbenog zahtjeva i eventualnog utvrđenja da je tužiteljica vlasnica novoformirane nekretnine može naložiti i samu provedbu parcelacijskog elaborata i izrade geodetskog elaborata, kao i potvrđivanje istoga od strane nadležnog katastarskog ureda, zbog čega sud u takvom postupku nije ovlašten odrediti prekid postupka do okončanja upravnog postupka u kojem bi se provela parcelacija.

„Naime, prema Zakonu o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 16/07) nije propisano da se postupak parcelacije i izrade geodetskog elaborata mora provesti isključivo u upravnom postupku. Naime, odredbom čl. 59. navedenog Zakona propisano je da parcelacijski i geodetski elaborat mora imati naznačenu osobu koja ga je izradila, datum izrade, ime, potpis i pečat ovlaštenog geodetskog stručnjaka, te da bi se takav mogao upotrebljavati, nadležni područni ured za katastar mora potvrditi da je izrađen u skladu s geodetskim i katastarskim propisima, da odgovara svrsi za koju je izrađen i da se može upotrebljavati za potrebe katastra nekretnina. Osim toga iako je čl. 64.

st. 1. istog Zakona propisano da se promijene na zemljištu provode u katastru zemljišta na temelju parcelacijskog ili drugog geodetskog elaborata i pravomoćnog rješenja područnog ureda za katastar, istim članom u st. 5. propisano je da se parcelacijski ili drugi geodetski elaborat za čije je provođenje potrebno prethodno sastaviti tabularnu ispravu pogodnu za uknjižbu u zemljišnoj knjizi provodi u katastru zemljišta tek nakon što te isprave budu sastavljene odnosno nakon njihove provedbe u zemljišnoj knjizi. Treba ukazati na odredbu čl. 75. istog Zakona kojom je određeno da ukoliko se katastar nekretnina osniva postupno, a za osnivanje nekretnina je potrebno provesti odgovarajući zemljišno knjižni postupak tada se katastarske čestice katastra nekretnina osnivaju na temelju odgovarajućeg potvrđenog geodetskog elaborata i rezultata tog postupka nakon što katastarske čestice budu upisane u odgovarajući zemljišnoknjižni uložak. Niti Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07) u čl. 119. i 120. ne traži provođenje parcelacije zemljišta isključivo u upravnom postupku bez zahtjeva da su nadležna tijela izdala potvrdu o njegovoj usklađenosti s rješenjem o uvjetima građenja, lokacijskom dozvolom, rješenjem o utvrđivanju građevne čestice ili detaljnim planom uređenja. Prema tome u ovakvom slučaju katastarske čestice u katastru nekretnina upisuju se na temelju rješenja suda po službenoj dužnosti i bez donošenja ili provođenja bilo kakvog upravnog rješenja. U konkretnom slučaju mjernički vještak je na ročištu 22. siječnja 2009.g. u prvostupanjskom postupku izričito naveo kako smatra da postoje uvjeti za formiranje zasebne katastarske čestice od naznačenih dijelova pojedinih spornih nekretnina, pa nema nikakve zapreke da se u samom parničnom postupku provede postupak parcelacije nekretnina izrada geodetskog elaborata, potvrđivanje istog od strane nadležnog ureda katastra, a nakon čega bi tužiteljica i mogla postaviti tužbeni zahtjev koji bi bio ovršiv i u skladu sa čl. 9. st. 1. ZV-a. Dapače, u situaciji kada se i vodi spor glede vlasništva prijepora, u upravnom postupku kako to ispravno ističe tužiteljica u svojoj žalbi, ne može se ni provesti parcelacija zemljišta s obzirom da bi u tom postupku bila potrebna suglasnost svih, pa prema tome i ovdje konkretno tuženog, već je o istome dužan odlučiti i provesti odgovarajući postupak, a prema prethodno citiranim odredbama Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina upravo sud koji odlučuje o vlasništvu prijepornog dijela nekretnina i koji je jedini u slučaju spora o vlasništvu ovlašten donijeti tabularnu ispravu pogodnu za uknjižbu, a koji svojom odlukom u slučaju usvajanja tužbenog zahtjeva i eventualnog utvrđenja da je tužiteljica vlasnica novoformirane nekretnine može naložiti i samu provedbu parcelacijskog elaborata, jer je i odluka suda javna isprava na temelju

koje se može odrediti zemljišnoknjižni upis sukladno odredbi čl. 108. st. 2. ZZK-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 43/10-2 od 08.II.2010.

STJECANJE VLASNIŠTVA

Pretpostavke za stjecanje vlasništva na katastarskoj čestici

(Čl. 19. st. 2. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnine – „Narodne novine“, br. 16/07)

Da bi se tužitelj mogao upisati u zemljišnoj knjizi kao vlasnik određenog dijela katastarske čestice, potrebno je da mjernički vještak sačini prijavni list te da tužitelj prijavni list sa kopijom katastarskog plana zajedno sa kupoprodajnim ugovorom dostavi na provedbu u zemljišnoknjižni odjel nadležnog suda.

„Naprotiv, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da je tužitelj trebao ishoditi prijavni list temeljem kojeg bi uknjižio svoje pravo vlasništva predmetne nekretnine koja bi u kupljenoj površini bila formirana u novu, točno određenu katastarsku česticu pri čemu valja nadodati da takvo stajalište prvostupanjskog suda ima uporište u činjenici postojanja kupoprodajnog ugovora sklopljenog između tužitelja i – kako je kvalificira tužitelj „tabularne vlasnice“ M.P., a temeljem kojeg je tužitelj ovlašten izvan suda tražiti formiranje kupljenog dijela u novu, samostalnu česticu koja će u smislu odredbe čl. 19. st. 2. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina predstavljati dio područja katastarske općine koja je omeđena granicama (međama i dr.) koje određuju pravne odnose na zemljištu te granicama načina uporabe zemljišta. Prema tome, iz gore citiranih odredbi je jasno vidljivo da se vlasništvo može stjecati na katastarskoj čestici, koja je kao takva označena katastarskim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži, sa određenom površinom i kulturom, a ne opisno, kako to čini tužitelj u tužbi pledirajući uz to na utvrđenju samovlasništva dijela čkbr. ___/3 u površini od 80 m². Da bi tužitelj u konkretnom slučaju kupljeni dio

nekretnine (80 m²) mogao u zemljišnoj knjizi upisati samostalno na svoje ime, kraj činjenice postojanja kupoprodajnog ugovora i priznanja te činjenice po tuženici, potrebno je da mjernički vještak sačini prijavni list i da prijavni list sa kopijom katastarskog plana dostavi zajedno sa kupoprodajnim ugovorom na provedbu u zemljišnoknjižni odjel nadležnog suda.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 940/09-2 od 01.XII.2009.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Stjecanja prava vlasništva na pokretninama

(Čl. 116. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Ukoliko je formalni vlasnik motocikla ovjerio punomoć kojim je drugu osobu ovlastio da može između ostalog prodati i potpisati ugovor o prodaji radi prijenosa vlasništva motocikla na novog vlasnika te potpisati sve ostale potrebite dokumente u svezi istoga, tada se smatra da je predajom motocikla po punomoćniku između stranaka zaključen usmeni ugovor o kupoprodaji motocikla.

„Trebalo istaći da glede prodaje pokretnina ugovor nije potrebno sklapati u posebnoj pisanoj formi, niti se vlasništvo na pokretnoj stvari stječe upisom promjene vlasništva na motornom vozilu kod nadležne policijske uprave. U smislu čl. 116. st. 1. ZV vlasništvo pokretne stvari stječe se predajom te stvari u samostalni posjed na temelju valjano očitovane volje dotadašnjeg vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja, dok su prema odredbi čl. 458. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) bitni elementi ugovora o prodaji predmet prodaje i cijena. Sud prvog stupnja je u konkretnom slučaju pravilno utvrdio da je II-tuženik koji je bio formalni vlasnik predmetnog motocikla ovjerio punomoć kojim je I-tužitelja ovlastio ne samo da može

upravljati predmetnim motociklom u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, što bi bilo dovoljno za vožnju i legitimaciju prava na upravljanje pred policijom, već je isti opunomoćio I-tužitelja da može prodati, potpisati ugovor o prodaji radi prijenosa vlasništva na novog vlasnika, odjaviti motorno vozilo i predati registarske pločice MUP-u, obaviti tehnički pregled, obaviti sve radnje glede registracije, naplatiti eventualnu štetu, te potpisati sve ostale potrebite dokumente u svezi predmetnog vozila. Treba isto tako napomenuti da II-tuženik nikada nije opozvao predmetnu punomoć, niti je tražio eventualno poništenje iste u ovom ili nekom drugom parničnom postupku, pa je sud prvoga stupnja pravilno zaključio da je između I-tužitelja i II-tuženika bio zaključen usmeni kupoprodajni ugovor glede predmetnog motocikla (predmet prodaje), te da je bila dogovorena kupoprodajna cijena, dakle bili su dogovoreni svi bitni sastojci predmetnog kupoprodajnog ugovora. Osim toga, nije sporno da je upravo II-tuženik predao u posjed predmetnu pokretninu I-tužitelju, te ga ovlastio da može predmetni motor prodati trećima. Iz takvog ponašanja II-tuženika može se jasno zaključiti očitovanje volje dotadašnjeg vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja tj. I-tužitelja. U konkretnom slučaju, mjerodavna je odredba čl. 116. st. 1. ZV-a koja ne traži da se kod prodaje pokretnina ugovor sklapa u pisanom obliku. Naime, u odredbi čl. 115. st. 3. ZV propisano je da pravni posao kojemu je cilj stjecanje vlasništva nekretnine, da bi bio valjan treba uz ostale pretpostavke valjanosti biti sklopljen u pisanom obliku. Za pokretnine se to ne traži, što znači da forma ugovora nije uvjet za njegovu pravnu valjanost. U tom smislu se u konkretnom slučaju ne može primijeniti odredba čl. 73. st. 3. ZOO koja propisuje koje su pravne posljedice izvršenja ugovora kojemu nedostaje forma.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 787/09-2 od 17.VIII.2009.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA GRAĐENJEM

Zakonska osnova za stjecanje prava vlasništva zemljišta neophodnog za redovnu uporabu garaže

(Čl. 366. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Gradnja garaže na novoformiranom dijelu čestice predstavlja zakonsku osnovu za stjecanje prava vlasništva zemljišta neophodnog za redovnu uporabu te garaže, a posebice ako je tužitelj savjesni graditelj jer je zgradu izgrađenu na predmetnoj nekretnini izgradio na dijelu nekretnine za koji dio je i formirana posebna čestica a koja mu je upravo za tu svrhu prodana.

„Prema odredbi čl. 19. st. 1. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN. 128/99) osnovna prostorna jedinica katastra nekretnina je katastarska čestica. U smislu odredbe čl. 28. st. 1. navedenog Zakona promjene glede broja, položaja, oblika, načina uporabe i površina katastarskih čestica (parcelacija) provode se u odgovarajućim dijelovima katastarskog elaborata. Prema odredbi čl. 9. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (NN. 91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07 – dalje: ZZK) zemljišne knjige se temelje na podacima katastarske izmjere. Prema odredbi čl. 10. st. 1. ZZK-a oznake katastarskih čestica u zemljišnoj knjizi moraju biti sukladne s njihovom oznakom u katastru zemljišta i katastarskim planovima, a osobito moraju biti navedeni katastarski brojevi čestica, njihova površina prema katastru, kao i zgrade i druge građevine koje trajno leže na zemljištu ili su ispod njegove površine. Prema čl. 10. st. 4. ZZK-a promjene katastarskog broja, oblika, površine ili izgrađenosti zemljišta provode se u zemljišnoj knjizi na temelju rješenja kojeg zemljišnoknjižni sud donosi po službenoj dužnosti nakon što mu tijelo nadležno za katastar dostavi prijavni list o toj promjeni u katastru zemljišta. Iz navedenog proizlazi da je građevinska čkbr. ___/16 formirana od čkbr. ___/11 kao posebna čestica, na kojoj je nesporno, izgrađena garaža, koja je u katastru upisana kao zgrada od 34 m², a kojoj pripada i dio zemljišta od 193 m². Zgrada (garaža) koja je izgrađena na toj nekretnini izgrađena je nakon prodaje manjeg dijela te čestice (24 m²), a koja prodaja je izvršena po jedinici lokalne uprave, u vezi čega je ona donijela odgovarajuće rješenje. Prema tome, prema službenoj evidenciji (katastarskoj) nema dvojbe da predmetna

nekretnina predstavlja izgrađeno građevinsko zemljište, te da su tužitelj i njegov prednik (za dio čestice) u tom smislu savjesni graditelji, jer su zgradu izgrađenu na toj nekretnini izgradili na čestici (dijelu nekretnine) koja im je u tu svrhu prodana. Prema ranije važećim odredbama OGZ-a, paragraf 417, onaj tko na svojoj zemlji podiže takvu zgradu postaje vlasnik zgrade (ukoliko je upotrijebio i tuđu građu). Kasniji Zakon o osnovnim vlasničkopravnim odnosima (Sl. list SFRJ 6/80, 36/90, NN 53/91 – dalje: ZOVO) propisivao je u čl. 24. st. 1. da osoba koja može biti nositelj prava vlasništva a koja izgradi zgradu ili drugu građevinu (građevinski objekt) na zemlji na kojoj drugi ima pravo vlasništva, stječe pravo vlasništva i na zemljištu na kojem je izgrađen građevinski objekt, a i na zemljištu koje je neophodno za redovnu uporabu tog građevinskog objekta. Dakle, nesumnjivo je gradnja garaže mogla predstavljati zakonsku osnovu za stjecanje prava vlasništva zemljišta neophodnog za redovnu upotrebu te garaže. Treba istaći da je predmetna nekretnina u katastru upisana na ime tužitelja, time da je u katastru evidentirana zgrada, koja je ucrtana u katastarski plan, pa takvo formiranje predmetne čestice predstavlja formiranje građevinske čestice u smislu odredbe čl. 24. ZOVO-a, što je kasnijim donošenjem Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06 – dalje: ZV) jednoznačno regulirano uspostavom jedinstvenosti nekretnine u smislu odredbe čl. 366. ZV-a u vezi čl. 9. ZV-a. Pri tome treba istaći da tuženici koji tužitelju osporavaju vlasništvo predmetne nekretnine ne ističu nikakve valjane argumente koji bi doveli u sumnju navedenu osnovu i način stjecanja vlasništva predmetne nekretnine po tužitelju (treba napomenuti da iz iskaza tužitelja te podataka iz posjedovnog lista, proizlazi da je tužitelj sadašnji posjednik, a prema njegovom po prvostupanjskom sudu ocijenjenom prihvaćenom stranačkom iskazu, i vlasnik predmetnog dijela zemljišne čestice ____/16 odnosno novoformirane kat. čestice ____). Prema tome, tuženici nisu doveli u sumnju sadržajem žalbenih navoda, da bi na nezakonit način bila formirana čkbr. __ k.o. I. – G. odnosno da upis u posjedovni list __ ne bi bio legalan, odnosno da ne bi izražavao realno posjedovno stanje utvrđeno u odgovarajućem katastarskom operatu, odnosno da predmetno zemljište ne bi predstavljalo građevinsko zemljište i izgrađenu zgradu na kojem bi tužitelj gradnjom mogao steći pravo vlasništva, a koje stjecanje proizlazi i iz sadržaja ostalih provedenih dokaza.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 715/09-2 od 9. IX.2010.

**STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA
NEKRETNINAMA**

Pravna osnova stjecanja prava vlasništva

(Čl. 119. st. 1. i 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

Ukoliko je sporazumom stečeno pravo vlasništva koje se izvodi iz prava suvlasništva po provedenom razvrgnuću suvlasničke zajednice, tada takav sporazum predstavlja osnov za stjecanje prava vlasništva, time da istim nije stečeno pravo vlasništva ukoliko nije izvršen upis u zemljišne knjige.

„Tijekom postupka bilo je nesporno između stranaka a i razvidno iz priloženog z.k. izvotka da nekretnina na kojoj se tvrdi da je nedopustiva ovrha ne postoji, nije formirana, u spisu Općinskog suda u L. R1 ___/08 ne prileži prijavni list niti za katastar niti za gruntovnicu, niti tužiteljica navodi da bi po rješenju o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnine postupila bilo koja stranka iz tog postupka. U navedenom postupku sačinjena je samo skica izmjere no ne u skladu s njom i prijavni list, kojim bi se utvrđena geometrijska dioba provela. Tužiteljica svojim tužbenim zahtjevom traži da se utvrdi nedopustivom ovrha na nekretnini upisanoj u z.k. ul. ___ k.o. K. i to čkbr. ___ /1, pa kako takve nekretnine u tom z.k. uložku k.o. K. nema već je u istom upisana nekretnina čkbr. __, to se zaista na tako opisanoj nekretnini ne može ovrha proglasiti nedopuštenom. Čak kada bi se izvršio propis prema pravilima određenim čl. 145. ZZK još neke nekretnine u isti z.k. uložak, pored zaista upisane nekretnine u rečenom zemljišnoknjižnom uložku (a što za sada nije) one bi kako je to i određeno prethodno citiranim člankom postale pravno sjedinjene u jedno z.k. tijelo, koje bi kao takovo i nadalje bila jedna nekretnina. Tvrdnja tužiteljice u žalbi da je razvrgnuće „faktički“ provedeno još 1979. te da je „faktički“ tada formirana čkbr. ___/1 i ___/2, a „formalno-pravno“ sada pravomoćnim rješenjem Općinskog suda u L. R1 ___/08 a kojim rješenjem je i utvrđeno da II tužena nije suvlasnica čkbr. ___/1, pa je i irelevantan „formalan“ upis, ne samo da je neosnovana, nego i potpuno nerazumljiva. Iz

prednjega slijedi da čak i u slučaju da je, kako se to tvrdi razvrgnuće bilo „faktički“ znači sporazumom darodavca i daroprimca provedeno još 1979. g. a darovanje i sporazum jesu pravni poslovi, znači da odnoseći se na nekretnine, samim zaključenjem pravnog posla se nije steklo pravo vlasništva (pa ni pravo vlasništva koje se izvodi iz prava suvlasništva po provedenom razvrgnuću suvlasničke zajednice) već je taj sporazum predstavljao samo titulus – osnov za stjecanje prava vlasništva, koje se kako to propisuje čl. 119. st. 1. i 2. ZV stječe tek upisom u zemljišne knjige, koji je kao jedini modus – način stjecanja temeljem pravnog posla propisan za stjecanje prava vlasništva na nekretninama, ali i na promjene i prestanak vlasništva na temelju pravnih poslova. Prema tome ako je razvrgnuće kako ga tužiteljica naziva „faktično“ što može značiti jedino sporazumom po Darovnom ugovoru, provedeno još 1979.g. proizlazi da vlasništvo nad tada „novoformiranim“ nekretninama tim sporazumom još nije stečeno jer nesporno još nije upisano u zemljišne knjige.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 975/09-2 od 26.I.2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Tužbeni zahtjev za stjecanje prava vlasništva

(Čl. 187. Zakona o parničnom postupku - „Narodne novine“, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 2/07 i 84/08)

Utvrđenje pretpostavaka za stjecanje prava vlasništva ne može se tražiti deklaratornom tužbom.

„Prvostupanjski sud, odbijajući postavljeni tužbeni zahtjev tužitelja, prije svega utvrđuje da je u ovom predmetu tužitelj pod toč. I. tužbenog zahtjeva podnio deklaratornu tužbu. Prema odredbi čl. 187. ZPP-a tužitelj deklaratornom tužbom može tražiti da sud utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa, odnosno istinitost ili neistinitost kakve isprave. Postavljenim tužbenim zahtjevom tužitelj zapravo traži da sud utvrdi da su tužitelj ali i prvo i

drugo tuženice, temeljem sklopljene sudske nagodbe u predmetu istog suda br. P. ___/92, stekli pravo vlasništva na tri nekretnine, koja će nastati provedbom prijavnog lista sačinjenog od tvrtke „G.“ d.o.o. V., a koje tri novoformirane čestice su nastale diobom ranijih čkbr. ___/15 i ___/16 k.o. D. Stajalište prvostupanjskog suda da tim dijelom tužbenog zahtjeva tužitelj traži utvrđenje postojanja činjenica – pretpostavki za stjecanje prava vlasništva, pravilnim prihvaća i ovaj sud, a isto tako ovaj sud prihvaća stajalište prvostupanjskog suda da se takav zahtjev ne može tražiti deklaratornom tužbom. Valja naglasiti da je u konkretnom slučaju tužitelj podnio tužbu ali istovremeno traži i utvrđenje u ime prvo i drugo tuženica, kao i upis prava služnosti u korist prvotuženice, a na suvlasničkom dijelu drugotuženice, za što pak isti nije ovlašten.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 311/09-2 od 29.III.2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Stjecanje prava vlasništva na temelju zakona

(Čl. 130. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Odredba čl. 130. Zakona o vlasništvu ne određuje stjecanje vlasništva nekretnine na temelju zakona, već samo daje pravo onome koji je stekao pravo vlasništva nekretnine na temelju zakona, da to svoje pravo upiše u zemljišnoj knjizi.

„Prvostupanjski sud je pobijano rješenje donio pozivajući se na odredbu čl. 130. ZV-a, čl. 3. Zakona o izmjenama i dopunama ZV-a iz 2006.g., te uvjerenja Upravnog odjela za prostorno uređenje i graditeljstvo, Ispostava I. iz koje proizlazi da je čkbr. ___ upisana u k.o. D.V. na dan 24. srpnja 1991.g. bila izvan granica građevinskog područja. U odredbi čl. 130. st. 1. ZV-a propisano je da tko stekne pravo vlasništva nekretnine na temelju zakona, ovlašten je ishoditi upis stečenoga prava vlasništva u zemljišnoj knjizi, dok prema st. 2. istog članka vlasništvo

nekretnine stečene na temelju zakona ne može se suprotstaviti pravu onoga koji je, postupajući s povjerenjem u zemljišne knjige, u dobroj vjeri upisao svoje pravo na nekretnini dok još pravo koje je bilo stečeno na temelju zakona nije bilo upisano. Iz navedene odredbe jasno proizlazi da ista ne određuje stjecanje vlasništva nekretnine na temelju zakona, već samo daje pravo onome koji je stekao pravo vlasništva nekretnine na temelju zakona, da to svoje pravo upiše u zemljišnoj knjizi. Isto tako čl. 3. Zakona o izmjenama i dopunama ZV (Narodne novine br. 141/06) odnosi se na produžetak roka za povjerenje u zemljišne knjige, odnosno da povjerenje nastupa u odnosu na one katastarske općine za koje bi došlo do uspostave EOP-zemljišne knjige. Obzirom na gore navedeno iz pobijanog rješenja nije jasno na koji način je predlagatelj stekao vlasništvo predmetne nekretnine, jer prvostupanjski sud o tome nije dao nikakvo pravno stajalište. Kod toga valja upozoriti da je predlagatelj u prijedlogu za upis naveo da se radi o poljoprivrednom zemljištu 24. srpnja 1991.g., te je upis tražen, između ostalog i na temelju odredbe čl. 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu iz 1991.g., ali tu odredbu prvostupanjski sud nije naveo kao temelj za upis u konkretnom slučaju, niti se na bilo koji način osvrnuo na taj dio prijedloga predlagatelja. Isto tako iz sadržaja žalbe proizlazi tvrdnja protustranke da je predmetna nekretnina unesena u društveni kapital protustranke, te da je predmetna nekretnina postala vlasništvo protustranke u smislu odredbe čl. 390.a ZV-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 384/10-2 od 19.IV.2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Posredan posjed

(Čl. 14. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Tužitelj nije stekao pravo vlasništva na pokretnini ukoliko ugovorom o kupoprodaji nije ugovorio sa prodavateljem

posredan posjed, odnosno da čin predaje knjižice vozila predstavlja valjani pravni naslov za stjecanje prava vlasništva na pokretnini.

„Neosnovano je i stajalište žalbe, koje sukladno tome, polazi od odredbe čl. 10. st. 3. istog Zakona prema kojem već predaja knjižice vozila predstavlja valjano očitovanje volje usmjereno na prijenos vlasništva pa bi, prema žalbi, ista značila da je tužitelj postao posredni posjednik toga vozila, i da predaja knjižice vozila nema nikakvog pravnog učinka da tada policija ne bi oduzimala istu za potrebe ovršnog postupka, te da je taj čin policije imao isti pravni učinak kao da je ista oduzela vozilo iz neposrednog posjeda tužitelja. Naime, stranke posredni posjed nisu ugovorile, jer nisu ugovorile da već i čin predaje knjižice vozila (116.st.2. ZV) predstavlja valjani naslov za stjecanje vlasništva, dok se čin oduzimanja i predaje vozila od strane policije ne može podvesti pod način stjecanja - predajom u samostalni posjed II tuženika tužitelju sukladno sklopljenom pravnom poslu, to u smislu st. 1. toga propisa, jer isti nije valjani, voljni čin predaje otuđivatelju stjecatelju u samostalni posjed, već čin nadležnog organa poduzetog u okviru zakonskih ovlasti, temeljem naloga suda u ovršnom postupku. Osim toga tužitelj u potpunosti ispušta iz vida odredbu čl. 14. st. 1. ZV-a prema kojem se posjed prenosi predajom same stvari ili sredstava kojima stjecatelj ima vlast nad stvari, a predaja je izvršena čim se stjecatelj s voljom prenositelja nađe u položaju izvršavati vlast glede stvari.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 309/10-2 od 19.V.2010.

STJECANJE VLASNIŠTVA TEMELJEM ZAKONA

Poljoprivredno zemljište

(Čl. 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu – „Narodne novine“, br. 34/91, 26/93, 79/93, 90/93, 54/94 i 48/95)

Ako se pod oznakom zemljišta u zemljišnoknjižnom izvatku nekretnina vodi kao „rezervoar za vodu“ u trenutku kada je prijedlog stigao zemljišno knjižnom sudu tada ne

proizlazi da bi se radilo o poljoprivrednom zemljištu u smislu odredbe čl. 2. Zakona o poljoprivrednom zemljištu.

„Na dan stupanja na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 34/91, 26/93, 79/93, 90/93, 54/94, 48/95; dalje: ZPZ) a koji je stupio na snagu 24. srpnja 1991.g., i to sukladno čl. 3. tog Zakona, na poljoprivrednom zemljištu na teritoriju RH nositelj vlasničkih prava postaje Republika Hrvatska. Čl. 2. navedenog Zakona određeno je što se smatra poljoprivrednim zemljištem u smislu tog Zakona, smatraju se oranice, vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci, ribnjaci, trstici i močvare koje nisu posebno vrijedni biotipi, kao i drugo zemljište koje se koristi ili se ne koristi, a može se privesti poljoprivrednoj proizvodnji i neizgrađeno građevinsko zemljište osim uređenog građevinskog zemljišta užih dijelova starih gradskih jezgri koje će utvrditi županijska skupština odnosno gradska skupština. Prema istom čl. 2. st. 4. kultura poljoprivrednog zemljišta utvrđuje se prema podacima iz katastra zemljišta, dok se ne dokaže suprotno. Iz podataka uz prijedlog, a to je isključivo knjižni izvadak, te spomenuto Uvjerenje Upravnog odjela za prostorno uređenje i graditeljstvo Ispostave I. od 19. veljače 2009.g., ne može se zaključiti da bi se u konkretnom slučaju radilo o nekretnini koja je imala status poljoprivrednog zemljišta u smislu čl. 2. ZPZ-a i koje bi sukladno čl. 3. istog Zakona stupanjem na snagu tog Zakona postalo vlasništvo predlagatelja, obzirom da je pod oznakom zemljišta u z.k. izvatku upisan „rezervoar za vodu“. Točno je da prema priloženoj potvrdi nadležnog organa se predmetna nekretnina nalazila na dan 24. srpnja 1991.g. izvan granica građevinskog područja, no iz podataka u zemljišnoj knjizi ne proizlazi da bi se radilo o nekretnini iz čl. 2. ZPZ-a, a kako je za odlučivanje o prijedlogu u zemljišno knjižnom postupku mjerodavno stanje u času kada je prijedlog stigao zemljišno knjižnom sudu, to je predlagatelj koji je svoj prijedlog utemeljio isključivo na tvrdnji da je pravo vlasništva stekao sukladno čl. 3. ZPZ-a trebao u smislu istog Zakona dostaviti podatke o kulturi zemljišta prema podacima katastra zemljišta.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 526/10-2 od 17. V.2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Pretpostavke za stjecanje prava vlasništva na nekretninama

(Paragraf 431. Općeg građanskog zakonika)

Kako je Općim građanskim zakonikom, Zakonom o osnovnim vlasničkopravnim odnosima i Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima bilo propisano da se pravo vlasništva na nekretninama na temelju pravnog posla stječe tek upisom prava vlasništva u zemljišnu knjigu na temelju valjano očitovane volje dotadašnjeg vlasnika, to znači da se samim zaključivanjem pravnog posla kao titulusa nikada nije moglo niti se može steći pravo vlasništva na nekretninama.

„To što se prvostupanjski sud pogrešno pozvao na Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima koji je stupio na snagu 1. siječnja 2007. g. umjesto s obzirom na vrijeme zaključenja pravnog posla temeljem kojeg se tvrdi da je vlasništvo stečeno, na pravna pravila bivšeg OGZ-a koja su se primjenjivala temeljem Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941.g. a ne kako to pogrešno tužitelji u žalbi ističu na Zakon o osnovnim vlasničkopravnim odnosima koji je stupio na snagu 1. rujna 1980.g., ne može doći do drugačijeg presuđenja u ovom sporu. Naime, na identičan način i ZV, i ZOVO iz 1980.g. a i pravnim pravilima OGZ u paragrafu 431 propisano je da se pravo vlasništva nekretnina na temelju pravnog posla (a na što se isključivo tužitelji pozivaju) stječe tek upisom stjecateljeva vlasništva u zemljišnoj knjizi na temelju valjano očitovane volje dotadašnjeg vlasnika, što znači da se zaključivanjem samog pravnog posla kao osnova – titulusa za stjecanje prava vlasništva isto nikada nije moglo niti može steći već je uz titulus potreban i zakonom propisan način – modus stjecanja, koji je kod nekretnina bio kako 1974. g. tako i danas isključivo upis u zemljišne knjige.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 942/09-2 od 16.II.2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Konstitutivnost upisa prava u zemljišne knjige

(Pravna pravila paragrafa 431. bivšeg Općeg građanskog zakonika)

Upis prava u zemljišne knjige bio je konstitutivne prirode prema pravnim pravilima bivšeg OGZ-a, Zakonu o osnovnim vlasničkopravnim odnosima kao i prema sada važećem Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

„Prema pravnim pravilima bivšeg OGZ-a kao mjerodavnog materijalnopravnog propisa u vrijeme sklapanja kupoprodajnog ugovora između prodavatelja i prednika tužitelja (1960.g.) stjecanje prava vlasništva temeljem pravnog posla je derivativno, odnosno posredno stjecanje prava vlasništva, a pretpostavke za stjecanje prava vlasništva na nekretninama pravnim poslom su slijedeće: - vlasništvo knjižnog prednika (otuđivatelja) mora biti upisano u zemljišnim knjigama, - mora postojati valjana tabularna isprava koja ispunjava formalne i materijalne pretpostavke valjanosti, - nekretnina mora biti predana stjecatelju, pri čemu iz pravnog pravila paragrafa 431. bivšeg OGZ-a jasno proizlazi da se „predaja stvari nepokretnih vrši upisom u javne knjige, koji upis se zove uknjižba (intabulacija). Prema tome, imajući u vidu navedena pravna pravila OGZ-a valja ponoviti da je za stjecanje prava vlasništva na temelju pravnog posla na nekretninama (derivativno stjecanje prava vlasništva) neophodno potrebno zemljišnoknjižno vlasništvo prednika, valjana tabularna isprava, te izvršen upis u javne knjige. Osim toga, Zakonom o osnovnim vlasničkopravnim odnosima, koji je bio na snazi prije Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, bilo je također propisano i to odredbom čl. 33. da se na temelju pravnog posla pravo vlasništva na nekretnini stječe upisom u javnu knjigu, a na isti način je stjecanje prava vlasništva na nekretninama na temelju pravnog posla regulirano i važećim Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (čl. 119. i čl. 120.). Dakle, mišljenje prvostupanskog suda da prije stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima upis prava vlasništva u zemljišne knjige nije bio konstitutivne prirode, potpuno je pogrešno i u suprotnosti sa sadržajem gore navedenih materijalnopravnih propisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 41/09-2 od 14.XII.2009.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Pretpostavke za stjecanje prava suvlasništva

(Čl. 156. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 73/06, 79/06, 141/06 i 146/08)

Ulaganjem u nekretninu, tuženik ne može steći pravo suvlasništva ukoliko za isto nije imao suglasnost vlasnika nekretnine.

„Prvostupanjski sud je udovoljio tužbenom zahtjevu tužiteljice, ocijenivši neosnovanom tvrdnju tuženika da je ulaganjem u nekretninu stekao suvlasništvo, zaključivši na temelju iskaza stranaka da nije postojala njihova suglasnost da će tuženik na opisani način steći suvlasništvo nekretnine, ocijenivši također da tuženiku ne pripada pravo retencije, jer njegov zahtjev za naknadu nužnih i korisnih troškova ulaganja u nekretninu tužiteljice dopijeva prema tužiteljici u trenutku kada posjednik takav zahtjev suprotstavi zahtjevu vlasnika za povrat stvari, odnosno kad posjednik preda stvar vlasniku, a da je od podizanja vlasničke tužbe tužiteljice tuženik postao nesavjesnim posjednikom, pa u smislu odredbe čl. 165. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) nije ovlašten zadržati stvar dok mu ne budu nadoknađeni troškovi za koje traži naknadu. Naime, žalbena tvrdnja tuženika, koju je isticao i tijekom prvostupanjskog postupka u pogledu stjecanja suvlasništva predmetne nekretnine izvršenim ulaganjima, ne može se prihvatiti osnovanom, budući da se u smislu odredbe čl. 156. st. 1. ZV dogradnjom, nadogradnjom ili preuređenjem (adaptacijom) zgrada, odnosno prostorija u suvlasničkom, zajedničkim ili tuđim zgradama, kako ni njihovom prigradnjom, ugradnjom ili ulaganjem u njih, ne može steći vlasništvo, ako nije što drugo odredio vlasnik dograđene, nadograđene, odnosno prigradene nekretnine. Dakle, ulaganjem u kuću vlasništvo tužiteljice tuženik nije mogao steći suvlasništvo osim uz suglasnost vlasnika nekretnine, a takva suglasnost u konkretnom slučaju nije postojala, kako to proizlazi iz iskaza tuženika, koji je na ročištu održanom 16. rujna 2009.g. decidirano naveo: „Točno je da nikad između nas stranaka nije bilo govora o tome da ću

ulaganjem u nekretninu tužiteljice steći suvlasništvo na nekretnini, već mi je upravo iz tog razloga ulaganja tužiteljica darovala jedno gradilište, dakle, da ipak nešto imam za slučaj da više ne živimo zajedno". Prema tome, sadržaj iskaza samog tuženika jasno upućuje na zaključak da između stranka nije postignut sporazum o stjecanju suvlasništva tuženika izvršenim ulaganjima u kuću tužiteljice, niti se tužiteljica s time suglasila."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1309/09-2 od 21.XII.2009.

ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Stjecanje prava vlasništva temeljem Zakona

(Čl. 3. st. 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu – „Narodne novine“, br. 34/91)

Ukoliko je Zakonom propisano da se pravo vlasništva stječe ispunjenjem određenih pretpostavaka, tada naknadna promjena zone građevinskog područja, ukoliko su se ranije ispunile propisane pretpostavke, nema utjecaja na promjenu prava vlasništva.

„Tuženi niti tijekom postupka, a niti u žalbi tvrdi da bi se sporne nekretnine u vrijeme stupanja na snagu ZPZ-a nalazile unutar granica građevinskog područja, već da su tek izmjenama prostornog plana Grada L. iste nekretnine nalazeće unutar granica građevinskog zemljišta. Uostalom iz uvjerenja nadležnog upravnog organa nedvojbeno se radi o nekretninama koje su na dan 24. srpnja 1991.g. bile izvan zone građevinskog zemljišta, koje uvjerenje niti tuženi ne osporava. Naknadnim promjenama zone građevinskog područja ne mijenja se pravo vlasništva, jer prema čl. 129. st. 1. ZV-a određeno je da kada je Zakon odredio da će se vlasništvo steći ispunjenjem određenih pretpostavaka koje nisu ni odluka suda, ni pravni posao, ni nasljeđivanje, onaj kome se ispune glede neke stvari te pretpostavke stječe samim time pravo vlasništva u trenutku ispunjenja ovih pretpostavaka, te time

prestaju sva stvarna prava koja su do tada postojala na toj stvari (st. 2.). Prema tome, žalbena tvrdnja da je sud identifikacijom na licu mjesta trebao utvrditi u koju se svrhu sporne nekretnine danas koriste potpuno je irelevantna, posebice kraj u spis priloženog spomenutog uvjerenja nadležnog upravnog tijela, te same tvrdnje tuženog da su promjenom vlasništva nakon 1945.g. dotadašnje livade pretvorene u ribnjake i jezerca, te daljnje tvrdnje da u vrijeme stupanja na snagu ZPZ-a nisu imale poljoprivrednu namjenu, jer kako je rečeno poljoprivrednim zemljištem u smislu tog zakona smatra se svako neizgrađeno zemljište izvan zone građevinskog zemljišta a što je nesporno bilo i predmetno. Tuženi naime ne tvrdi da se radilo o izgrađenom zemljištu.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 849/10-2 od 13.X.2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Pravo općina, gradova i županija da postanu vlasnici nekretnina na kojima su imali pravo upravljanja i korištenja

(Zakon o građevinskom zemljištu – „Narodne novine“, br. 16/90 – pročišćeni tekst i 53/90;

Čl. 388. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06, 79/06, 141/06, 146/08)

Općine, gradovi i županije mogle su postati vlasnicima nekretnina na kojima su imale pravo upravljanja i korištenja tek danom stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, a budući je Republika Hrvatska postala vlasnica na istim nekretninama 1991.g., to jedinice lokalne uprave i samouprave ne mogu postati vlasnici predmetnih nekretnina temeljem rješenja o preuzimanju istih.

„Treba napomenuti da je Zakon o građevinskom zemljištu (NN 16/90 – pročišćeni tekst i 53/90; dalje: ZGZ) koji je prestao vrijediti tek stupanjem na snagu ZV-a 01. siječnja 1997.g. propisivao da građevinskim zemljištem u društvenom vlasništvu upravlja općina na čijem se području nalazi to zemljište, pa nikako odredbom čl. 87. ZLDU-a iz 1992.g. i temeljem njega donijetih odluka arbitražnog vijeća Vlade RH nije izvršena pretvorba društvenog vlasništva na nekretninama na kojima

su općine imale pravo korištenja time što je određeno da novoformirane jedinice lokalne uprave preuzimaju imovinu bivših općina, već je na njih preneseno samo pravo korištenja i upravljanja. Prednje se ističe iz razloga što tuženi tvrdi kako su promjenom GUP-a predmetne nekretnine postale građevinsko zemljište. Dakle, općine, gradovi i županije, pa tako i tuženi, tek su danom stupanja na snagu ZV-a mogle postati vlasnicima nekretnina na kojima su imale pravo upravljanja i korištenja, no istim Zakonom u čl. 388. st. 1. jasno je određeno da stjecanje, promjena, pravni učinak i prestanak stvarnih prava do stupanja na snagu ZV-a se prosuđuje prema pravilima koja su se primjenjivala u trenutku stjecanja tih prava. Prema tome kako je tužiteljica na spornim nekretninama stekla pravo vlasništva još 24. srpnja 1991.g. to je upis prava vlasništva na tuženog temeljem njegovog rješenja od 29. travnja 1998.g. o preuzimanju između ostalog i spornih nekretnina nevaljan jer su iste toga dana već bile u vlasništvu tužiteljice. Tumačenje odredbe čl. 388. st. 5. ZV-a na način kako to čini tuženi tijekom prvostupanjskog postupka i u žalbi nema nikakvog temelja u navedenoj odredbi kojom je izričito propisano da zaštita povjerenja u istinitost i potpunost zemljišnih knjiga (određena npr. čl. 122.-125. toga Zakona) se neće primjenjivati u korist stjecanja do kojih dođe do 1. siječnja 2010. g. (ne 2007.g. kako pogrešno navodi prvostupanjski sud, obzirom je ova odredba izmijenjena čl. 3. Zakona o izmjenama i dopunama ZV-a NN 114/06) ako se njime stječe nekretnina na kojoj je bilo upisano društveno vlasništvo, tuženi se uknjižio nakon toga, odnosno 1998.g., to odgoda primjene navedenog načela vrijedi i za sporne nekretnine.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 849/10-2 od 13.X.2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Stjecanje prava vlasništva temeljem pravomoćnog rješenja o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnina

(Čl. 126. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Za stjecanje prava vlasništva temeljem pravomoćnog rješenja o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnina kojima je svakom od suvlasnika pripala u vlasništvo točno određena nekretnina, nije odlučno što nije izvršen upis prava vlasništva u zemljišne knjige iz razloga što je za isto valjana osnova stjecanja vlasništva odluka suda (konstitutivni značaj).

„Naime, odredbom čl. 126. st. 1. ZV-a propisano je da se odlukom suda ili drugog tijela stječe pravo vlasništva u trenutku pravomoćnosti sudske odnosno konačnosti odluke druge vlasti. Prema tome pravomoćno rješenje o razvrgnuću zajednice nekretnina kojima je svakom od suvlasnika pripala u vlasništvo točno određena nekretnina valjana je osnova stjecanja vlasništva odlukom suda te za stjecanje tog prava nije odlučno što nije izvršen upis u zemljišne knjige (VS RH Rev. 132/03). Nadalje, odredbom čl. 127. ZV-a propisano je da tko stekne pravo vlasništva nekretnine odlukom suda ili drugog tijela ovlašten je ishoditi upis stečenog prava vlasništva u zemljišnoj knjizi što znači da kako se u konkretnom slučaju radi o stjecanju prava vlasništva na temelju pravomoćne odluke suda a ne o stjecanju prava vlasništva pravnim poslom, kada je za stjecanje potreban osim valjanog pravnog posla i način tog stjecanja, a to je upis u zemljišne knjige, vlasništvo je u konkretnom slučaju stečeno kako je to prethodno navedeno sukladno odredbi čl. 126. st. 2. ZV-a u onom trenutku kada je ta sudska odluka postala pravomoćna, a kako nitko na drugoga, niti pravnim poslom (konkretno kupoprodajnim ugovorom od 27. kolovoza 1966.g.) ne može prenijeti više prava nego što ima, to nije mogla niti pravna prednica tužiteljica prodajom prenijeti na pravne prednike tuženoga ono što nije imala. Na isti način stjecanje vlasništva odlukom suda regulirano je i pravnim pravilima OGZ-a u paragrafa 436., koji se obzirom na vrijeme provedenog razvrgnuća u postupku kod prvostupanjskog suda 1966. g. primjenjivao temeljem čl. 4. Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1184/09-2 od 28.IV.2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA TEMELJEM ZAKONA

Odluka državnog tijela

(Čl. 114. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima- „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Pravo vlasništva temeljem odluke državnog tijela stječe se u času njezine pravomoćnosti time da je uknjižba takvog prava deklaratornog karaktera.

„Naime, prvostupanjski sud zauzeto stajalište temelji na činjenici što je posljedično stupanju na snagu Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi dana 30. prosinca 1992.g. u čijoj je odredbi čl. 87. st. 1. i 2. normirano da u slučaju izostanka Sporazuma prema kojemu općine, gradovi i županije utemeljeno Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj preuzimaju nekretnine, pokretnine, financijska sredstva te prava i obveze dotadašnjih općina čiji su slijednici (st. 1.) takvu odluku donosi arbitražna koju imenuje Vlada Republike Hrvatske, a koju je odluku u konkretnom slučaju u korist tužitelja donijela Komisija Vlade Republike Hrvatske za rješavanje sporova o pravima općina, gradova i županija Klasa: 940-01/95-01/41, Ur.br. 515-02-95-5 od 14. prosinca 1995.g. pa je temeljem iste tužitelj (županija) ishodio i uknjižbu svog prava vlasništva (rješenje z.k. odjela prvostupanjskog suda broj Z. ___/98 od 9. siječnja 1998.g.) u odnosu na predmetne nekretnine. Po analizi toč. II a (5.) citirane odluke u kojoj je navedeno da je predmetna zgrada imovina bivše općine I. te kao takva – prema toč. IV 5. pripada upravo tužitelju na osnovu sporazuma svih sudionika u provedenom postupku, te toč. V. citirane odluke kojom je određeno da su na temelju te Odluke sve stranke u postupku ovlaštene u zemljišnim knjigama i katastru izvršiti brisanje dosadašnjih korisnika i izvršiti uknjižbu prava vlasništva, prvostupanjski sud zaključuje da je tužitelj pravo vlasništva predmetnih nekretnina stekao originarno – prema odredbi čl. 20. st. 2. tada važećeg Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima (dalje: ZOVO) a koja je identična danas važećoj odredbi čl. 114. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV), odlukom tijela državne vlasti a kako se sukladno daljnjoj odredbi čl. 126. ZV-a pravo vlasništva na osnovu odluke državne vlasti stječe u času njezine pravomoćnosti to je i tužitelj pravo vlasništva stekao dana 14.12.1995.g. (dan donošenja odluke Komisije Vlade RH

protiv koje nije dopušten pravni lijek) dok je uknjižba takvog prava tek deklaratornog karaktera. Valja tek kratko ponoviti da je prvostupanjski sud zauzeo (pravilno) stajalište prema kojemu je tužitelj pravo vlasništva stekao na osnovi Odluke Komisije Vlade Republike Hrvatske za rješavanje sporova o pravima općina, gradova i županija Klasa: 940-01/95-01/41, Ur.br. 515-02.95-5 od 14. prosinca 1995.g., dakle na način predviđen odredbom čl. 20. st. 2. tada važećeg ZOVO-a te se na zakonit način uknjižio kao vlasnik (rješenjem zk. odjela prvostupanjskog suda broj Z. ___/98 od 9. siječnja 1998.g.)."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1158/09-2 od 8.IV.2010.

DAROVNI UGOVOR

Pretpostavke za pravnu valjanost darovnog ugovora

(Čl. 90. Zakona o javnom bilježništvu – „Narodne novine“, br. 78/93, 29/94, 16/07 i 75/09)

Kada iz pisane isprave proizlazi da je tuženoj darovano 1/2 dijela nekretnine, time da joj je ista predana u posjed iz razloga što je na istoj živjela zajedno sa darodavcem, tada činjenica da je u pisanoj ispravi tužena naznačena sa drugim prezimenom, uz naknadnu potvrdu o istovjetnosti tužene sa osobom naznačenom u ugovoru kao daroprimkom izdanom od strane javnog bilježnika, ne znači da predmetni darovni ugovor nije valjan u smislu pravnih pravila bivšeg OGZ-a.

„Imajući u vidu gore navedena činjenična utvrđenja, prvostupanjski sud je zaključio da u odnosu na darovni ugovor sklopljen 14. srpnja 1986.g. nije ostvaren niti jedan od razloga ništavosti iz čl. 103. ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01; dalje: ZOO), koji zakon se u konkretnom slučaju primjenjuje temeljem odredbe čl. 1163. st. 1. sada

važjećeg Zakona o obveznim odnosima (NN. 35/05 i 42/08) jer se radi o obveznom odnosu nastalom prije stupanja na snagu tog zakona, smatrajući da navedeni darovni ugovor predstavlja valjani pravni posao u smislu pravnih pravila Općeg građanskog zakonika čije odredbe se primjenjuju kao pravna pravila temeljem Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941.g. (NN 73/91) jer je ugovor sklopljen u pisanom obliku i izvršena je predaja darovane nekretnine jer su ugovorne strane zajednički koristile tu nekretninu, pa ugovor o darovanju predstavlja zakonom propisanu osnovu stjecanja prava vlasništva na strani tužene, bez obzira na činjenicu da je tužena u tom ugovoru označena kao Z.T. budući da je javni bilježnik identitet tužene utvrdio uz nazočnost dvaju svjedoka, između ostalih i darovatelja I.T., koji je naknadno prodao tuženoj preostali suvlasnički dio od 1/2 iste nekretnine, iz čega slijedi zaključak da mu je bila poznata činjenica da je suvlasnica druge polovice iste nekretnine upravo tužena temeljem ranije sklopljenog darovnog ugovora. Iz iskaza tužene proizlazi da je živjela zajedno sa pok. ocem tužiteljice od 1985.g. do njegove smrti (2006.g.) da je na inicijativu pok. I.T. sklopljen darovni ugovor i da je po njegovoj uputi u tom ugovoru navedena kao Z.T., obzirom su imali namjeru sklopiti brak, te da su njezin identitet kod javnog bilježnika potvrdila dva svjedoka i to pok. I.T. i V.M. Dakle, u darovnom ugovoru od 14. srpnja 1986.g. kao daroprimka je navedena Z.T., a javni bilježnik K.R. je 26. ožujka 2004.g. izdao potvrdu o istovjetnosti Z.O. (tužene) sa Z.T. Navedenu potvrdu javni bilježnik je izdao u skladu s ovlaštenjem iz čl. 90. Zakona o javnom bilježništvu (NN 78/93, 29/94, 16/07 i 75/09), kojim je u st. 1. određeno da na zahtjev zainteresiranih osoba javni bilježnik može potvrditi i druge činjenice pored onih navedenih u prethodnim člancima tog zakona koja su se pred njim dogodile, poput rasprava o ponudama, dražbe, ždrijebanja, izjave osoba o činjenicama i stanja za koje je javni bilježnik sam ili uz sudjelovanje stručnih osoba saznao, a o potvrđivanju je javni bilježnik dužan sastaviti zapisnik na način kako je to navedeno u st. 2. iste odredbe, koji zapisnik potpisuju svi sudionici. Iz potvrde javnog bilježnika od 28. listopada 2008.g. proizlazi da je tuženoj na njezin zahtjev izdao potvrdu o istovjetnosti te osobe sa Z.T., da je istovjetnost navedene osobe potvrđena na temelju suglasnog iskazivanja dvaju svjedoka i to I.T. i V.M. čiji identitet je utvrđen na temelju osobnih iskaznica, a iskazi navedenih svjedoka uzeti su na zapisnik, koji zapisnik je s cijelim predmetom izlučen iz arhive, obzirom da je rok čuvanja spisa istekao 26. ožujka 2007.g. Dakle, javnobilježnička potvrda iz čl. 90. Zakona o javnom bilježništvu ima dokaznu snagu javne isprave, sukladno citiranim odredbama Zakona o

javnom bilježništvu. Kako iz pisane isprave proizlazi da je I.T. darovao svojoj supruzi Z.T. (tuženoj) 1/2 dijela nekretnine upisane u z.k.ul. _____ k.o. S., a iz iskaza tužene proizlazi da joj je darovana nekretnina predana u posjed, kao daroprimki, jer je na toj nekretnini živjela zajedno s I.T., mora se zaključiti da se radi o pravno valjanom darovnom ugovoru u smislu pravnih pravila bivšeg OGZ-a, koji proizvodi pravne učinke.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1314/09-2 od 25.I.2010.

PRAVNI TEMELJ KORIŠTENJA STANOVA

Korištenje stanova nakon stupanja na snagu Zakona o najmu stanova

(Čl. 30. st. 1. Zakona o najmu stanova – „Narodne novine“, br. 91/96)

Nakon stupanja na snagu Zakona o najmu stanova, stanovi se više ne mogu koristiti na temelju ugovora o korištenju stana niti na temelju odluke o dodjeli stana na korištenje.

„Naime, sud prvoga stupnja pravilno ukazuje da je stupanjem na snagu Zakona o najmu stanova stavljen izvan snage ZSO, a što znači da se stanovi više ne mogu koristiti na temelju ugovora o korištenju stana ili na temelju odluke o dodjeli stana na korištenje, a kako to pogrešno smatraju tužitelji. Odredbom čl. 30. st. 1. Zakona o najmu stanova propisano je da danom stupanja na snagu ovoga Zakona

prestaje stanarsko pravo osobama koje su to pravo stekle prema propisima koji su vrijedili do dana stupanja na snagu tog Zakona. U st. 2. je dalje određeno da osobe iz st. 1. ovog članka danom stupanja na snagu ovoga Zakona stječu prava i obveze najmoprimca, time da je u st. 3. propisano da prava i obveze najmoprimca iznimno ne stječu osobe protiv kojih je u tijeku postupak za otkaz ili prestanak stanarskog prava. Dakle, osobama koje su imale stanarsko pravo na određenom stanu, a koje nisu otkupile stan na kojem su imale stanarsko pravo prema odredbama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, danom stupanja na snagu Zakona o najmu stanova stanarsko pravo prestalo je ex lege, dakle po samom zakonu, te su isti stekli prava i obveze najmoprimca. To bi u konkretnom slučaju značilo da bi tužiteljima, kao članovima porodičnog domaćinstva ranijeg nositelja stanarskog prava, čak i u slučaju da su stekli stanarsko pravo na predmetnom stanu prema ranijim propisima, isto prestalo danom stupanja na snagu Zakona o najmu stanova, te bi isti stekli status najmoprimca (ili zaštićenog najmoprimca). Kako u vrijeme podnošenja ove tužbe više ne postoji pravni odnos korištenja stana, u kojem odnosu bi vlasnik stana sklopio ugovor o korištenju stana s ovlaštenikom tog prava, to je sud prvog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je zahtjev tužitelja odbijen kao neosnovan.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1291/09-2 od 11.XII.2009.

NAKNADA ZA KORIŠTENJE TUĐE STVARI

Naknada za korištenje stana

(Čl. 219. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko se tužena nalazila kao nepošteni posjednik u posjedu stana koji je u vlasništvu tužitelja, ista je u obvezi tužitelju platiti naknadu za korištenje stana u visini slobodno ugovorene najamnine.

„Tuženu valja upozoriti da se u utuženom razdoblju nalazila kao nepošteni posjednik u posjedu predmetnog stana, posljedica čega je onemogućavanje tužitelju korištenje stana u njegovom vlasništvu, zbog čega je sud prvog stupnja s pravom zaključio da je tužena dužna za

utuženo vremensko razdoblje platiti tužitelju naknadu u visini slobodno ugovorene najamnine. Očigledno da je tužena imala korist od upotrebe predmetnog stana koji je držala u posjedu bez pravne osnove, tim više što je ista tužitelju predala predmetni stan prisilnim putem i to u ovršnom postupku. Također, tuženu valja upozoriti da je Vrhovni sud Republike Hrvatske odlukom Rev. 1021/06-2 zauzeo stajalište da nema mjesta primjeni odredbe čl. 219. ZOO-a ukoliko je tužiteljica svojim tužbenim zahtjevom zahtijevala naknadu štete u visini najamnine koju bi ona ostvarila iznajmljivanjem predmetnih prostorija a zbog korištenja tih prostorija bez pravne osnove od strane tužene da je bila spriječena. Dakle, suprotno stajalištu tužene budući tužitelj nedvojbeno nije potraživao naknadu štete u visini najamnine već je potraživao naknadu za korištenje stana, to isti ima pravo na naknadu za korištenje predmetnog stana. Tužitelj je nesporni vlasnik predmetnog stana, zbog čega isti ima pravo raspolagati sa stanom u svojem vlasništvu kako želi, pa tako isti davati u najam i za puno manju najamninu, posebice ako se radi o njegovoj djelatnici. Pravo vlasništva je neograničeno stvarno pravo i nitko nema pravo vlasniku nalagati što da radi sa svojom stvari, pa tako niti tužena nema pravo prejudicirati za koliku najamninu bi tužitelj u spornom razdoblju iznajmljivao predmetni stan.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1086/09-2 od 19.XI.2009.

NUŽNI I KORISNI TROŠKOVI

Pravo nepoštenog posjednika na naknadu nužnih i korisnih troškova

(Čl. 18. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Nepošteni posjednik ima pravo na naknadu nužnih troškova a na naknadu korisnih troškova ima pravo za ono što je priraslo tuđoj stvari prema pravilima obveznog prava odnosno prema pravilima o nepravom poslovođstvu bez naloga.

„Tužena nadalje u žalbi ističe da sud pogrešno zaključuje da tužena nema pravo na povrat vrijednosti ulaganja, budući smatra da kao poštenu posjednik ima pravo na naknadu i nužnih i korisnih troškova, pozivajući se pritom na odredbu čl. 18. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) kojom odredbom je propisano da je poštenu posjednik onaj posjednik koji u vrijeme kad je stekao posjed nije znao niti je obzirom na okolnosti imao dovoljno razloga posumnjati da mu ne pripada pravo na posjed. Prije svega valja napomenuti da su nužni oni troškovi koji se zbog datih prilika ne bi mogli izbjeći, kao što bi bili troškovi da se sačuva stvar od oštećenja ili propasti. Tužena navodi da u vrijeme kada je vršila renoviranje u predmetnom stanu da su još uvijek trajali sudski postupci radi ostvarivanja njezinog prava na posjed stana, zbog čega da ista sve do pravomoćnog okončanja tih sudskih postupaka nije znala da joj ipak ne pripada pravo na posjed stana, odnosno da je njezino poštenje neupitno u trenutku kada su vršeni građevinski radovi, zbog čega da joj pripada pravo na naknadu nužnih i korisnih troškova u koje svakako spada postava laminata, smatrajući da se postava laminata ne može tretirati kao luksuzni trošak, samo zato što je novi stanar to izbacio nakon iseljenja. Isto tako, a glede odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Rev. 252/1997-2 od 23. studenog 2000.g. na koju odluku se tužena poziva u žalbi, valja istaći da je Vrhovni sud Republike Hrvatske zauzeo stajalište da savjesnom posjedniku pripada pravo na naknadu troškova koje je učinio radi svojeg zadovoljstva i radi uljepšavanja stvari samo ukoliko je vrijednost stvari povećana, time da u ovoj pravnoj stvari tužena nije bila savjesni posjednik prilikom izvršenih izdataka, zbog čega se tužena neosnovano poziva na citiranu odluku. U pravu je tužena kada navodi da se postava laminata ne može smatrati luksuznim troškom samo iz razloga što je novi stanar isto izbacio iz stana. Međutim, odredbom čl. 165. st. 3. ZV-a propisano je da nepošteni posjednik ima pravo na naknadu troškova ako bi oni bili nužni i vlasniku, time da obzirom na decidiranu izjavu tužene na ročištu održanom dana 21.09.2009.g. da je „predmetni stan bio potpuno funkcionalan“ time da je dala zamijeniti postojeće podove jer su loše izgledali odnosno bili su oštećeni, iz čega slijedi da postavljanje laminata očigledno tada nije bilo nužno. Dakle, tužena kao nepošteni posjednik nema pravo na naknadu troškova koji ne bi bili nužni da se stvar nalazila u tužiteljevu posjedu. Što se tiče korisnih troškova, na njihovu naknadu ima pravo nepošteni posjednik po pravilu da svatko čije se pokretne stvari, rad ili sredstva prirasle tuđoj stvari bez pravnog temelja za to, a ne daju se odvojiti, ima pravo na naknadu za ono što je priraslo - ako i ukoliko na nju ima pravo po obveznopравnim pravilima.

Naime, ono što je nepošteni posjednik dodavao tuđoj stvari, u nju ulagao rad i sredstva činio je obavljajući tuđi posao u namjeri da za sebe zadrži postignute koristi iako je znao da je posao tuđ, zbog čega bi se pitanje naknade za troškove koje je pritom imao trebalo prosuđivati prema odnosnim pravilima o nepravom poslovođstvu bez naloga (čl. 219. ZOO-a), time da predmetna pravila ne određuju da bi tužena kao poslovođa bez naloga imala pravo na naknadu troškova."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1086/09-2 od 19.XI.2009.

UGOVOR O ZAMJENI NEKRETNINA

Raskid ugovora o zamjeni nekretnina

(Čl. 3. st. 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu – „Narodne novine“, br. 34/91)

Ukoliko je ugovor o zamjeni nekretnina sklopljen prije stupanja na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu, a isti je raskinut nakon što je tužena postala suvlasnik predmetne nekretnine koje je stekla i ugovorom o zamjeni ali na temelju Zakona o poljoprivrednom zemljištu, tada tužena u vrijeme raskida ugovora o zamjeni nije bila ovlaštena raspolagati predmetnom nekretninom, zbog čega raskid ugovora o zamjeni nekretnina nema pravni značaj u odnosu na stjecanje vlasništva na predmetnoj nekretnini od strane tužene.

„Iznoseći činjenice utvrđene tijekom postupka koje nalazi nespornim, tužitelj ističe da je ugovor o zamjeni raskinut i da je PPK B. L. vratila tužitelju sve nekretnine koje su joj predane u posjed od strane tužiteljevih roditelja, a čkbr. ___ i ___ je vratila u posjed K.H. koja ih je najprije dala u zakup tužitelju, a nakon toga mu ih je prodala, pa je temeljem usmenog raskida ugovora o zamjeni uspostavljeno faktično i vlasničko stanje koje je postojalo prije izvršene zamjene, pri čemu tužitelj posebno ističe činjenicu da tužena nikada nije bila u posjedu sporne nekretnine, da je zemljišno knjižni upis suvlasničkog dijela od

41/64 te nekretnine na ime tužene formalnopravne prirode, a da u naravi nikad nije stekla, niti je mogla steći suvlasništvo te nekretnine. U odnosu na žalbene navode tužitelja valja navesti da iz dokaza provedenih tijekom postupka proizlazi da su 1981. ili 1982. g. roditelji tužitelja sklopili usmeni ugovor o zamjeni nekretnina s PPK B.L., time da su roditelji tužitelja mijenjali svoje nekretnine čkbr. ___ i ___, te suvlasnički dio od 246/384 čkbr. ___, ___ i ___ iz zk.ul. ___ k.o. L., za nekretnine čkbr. ___ i ___, te da se radi o pravno valjanom ugovoru o zamjeni, koji je realiziran kako je to utvrdio i prvostupanjski sud. Nije sporno da je u postupku osnivanja zemljišne knjige za katastarsku općinu L. izvršeno spajanje čkbr. 639, ___ i ___ u čkbr. 3363 koja je upisana u novi z.k.ul. ___ k.o. L. Nije sporna niti činjenica da je u postupku osnivanja zemljišne knjige otac tužitelja S.J. dao izjavu da je navedene nekretnine „mijenjao sa PPK B. i danas nema ništa“. Temeljem rješenja Općinskog suda u L., br. RZ. ___/83 od 22. veljače 1984. g. u postupku osnivanja zemljišne knjige za k.o. L. izvršen je upis u zemljišnu knjigu čkbr. ___ za korist M.N. u 23/64 dijela i kao društveno vlasništvo s pravom korištenja za PPK B.L. u 41/64 dijela. Dakle, sporna čkbr. ___ bila je upisana kao društveno vlasništvo s pravom korištenja za PPK B.L. u 41/64 dijela temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Dakle, tužena je stekla suvlasnički dio predmetne nekretnine temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu, koji je stupio na snagu 24. srpnja 1991.g. Nakon stupanja na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu temeljem kojeg je na poljoprivrednom zemljištu u društvenom vlasništvu Republika Hrvatska postala nositelj vlasničkih prava, PPK B.L. više nije bila ovlaštena prenijeti vlasnička prava na spornoj nekretnini na treću osobu. Prema tome okolnost da je 1996.g. raskinut ugovor o zamjeni sklopljen između tužiteljevih roditelja i PPK B.L., dakle, nakon što je tužena postala suvlasnik predmetne nekretnine temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu, ne znači da je ujedno uspostavljeno faktično i vlasničko stanje koje je postojalo prije zamjene, kako to tužitelj navodi u žalbi, jer nakon što je Zakon o poljoprivrednom zemljištu stupio na snagu PPK B.L. više nije bila ovlaštena osoba za raspolaganje spornom nekretninom, pa niti za vraćanje u vlasništvo tužitelju. Kako je tužena stekla suvlasnički dio predmetne nekretnine temeljem zakona, očigledno je da između tužitelja i tužene nije postojao nikakav obveznopravni odnos temeljem kojeg bi tužitelj bio ovlašten zahtijevati od tužene izdanje tabularne isprave.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1116/09-2 od 11.II.2010.

NAKNADA ŠTETE

Prodaja nekretnine u tuđem vlasništvu

(Čl. 1045. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Ukoliko je tužena neovlašteno prodala nekretninu koja nije njezino vlasništvo, smatra se da je vlasnicima te nekretnine time uzrokovala štetu, zbog čega tužiteljima pripada pravo na naknadu štete u visini tržišne vrijednosti nekretnine utvrđene tijekom postupka na temelju građevinskog vještačenja.

„Kako tijekom postupka nije bila sporna činjenica da je predmetna garaža sagrađena 1964.g. prvostupanjski sud je u konkretnom slučaju osnovano primijenio pravna pravila Općeg građanskog zakonika kao mjerodavni materijalnopravni propis, te na temelju utvrđenih činjenica pravilno zaključio da su tužitelji vlasništvo garaže stekli građenjem u smislu pravnog pravila 418. Općeg građanskog zakonika. Obzirom na činjenicu da su tužitelji bili u posjedu garaže od vremena izgradnje (1964.g.) neprekidno do rušenja garaže i da su prema ocjeni prvostupanjskog suda bili savjesni posjednici, pravilan je zaključak da su i dosjelošću stekli pravo vlasništva garaže, protekom roka od 20 godina, sukladno odredbi čl. 28. st. 4. ZOVO, koji zakon je u međuvremenu stupio na snagu (01. rujna 1980.g.). Okolnost da su tužitelji tijekom postupka povukli tužbu u dijelu koji se odnosi na utvrđenje prava vlasništva sporne garaže, protivno mišljenju tužene, ne isključuje mogućnost odlučivanja o zahtjevu tužitelja temeljem stjecanja bez osnove, jer je prvostupanjski sud u smislu odredbe čl. 12. st. 1. ZPP-a bio ovlašten riješiti pitanje vlasništva sporne garaže kao prethodno pitanje. Kako o pitanju vlasništva sporne garaže nije donesena sudska odluka, a odluka o tužbenom zahtjevu tužitelja ovisi o prethodnom rješenju tog pitanja, prvostupanjski sud je bio ovlašten o pravu vlasništva garaže odlučivati kao o prethodnom pitanju. Međutim, prema ocjeni ovoga suda, činjenična osnova tužbenog zahtjeva tužitelja ne upućuje na postojanje stjecanja bez osnove na strani tužene, ali upućuje na postojanje odgovornosti za naknadu štete. Naime, nesporna je

činjenica da je tijekom ovog postupka tužena prodala garažu u vlasništvu tužitelja trećoj osobi. Kako je tužena neovlašteno raspolagala spornom garažom, takvim protupravnim postupanjem tužene tužiteljima je nastala šteta, pa se u konkretnom slučaju prema ocjeni ovoga suda radi o obveznopravnom odnosu odgovornosti za štetu u kojem je jedna strana (štetnik) dužna popraviti štetu prouzročenu drugoj strani (oštećeniku), a druga strana je ovlaštena takav popravak zahtijevati. Kako je postupanjem tužene došlo do umanjenja imovine tužitelja, jer je tužena neovlašteno prodala garažu koja je njihovo vlasništvo, te na taj način tužiteljima uzrokovala štetu, odgovorna je za nastalu štetu u smislu odredbe čl. 1045. st. 1. ZOO. Kako pri odlučivanju o osnovanosti tužbenog zahtjeva sud nije vezan za pravnu kvalifikaciju spora, prema ocjeni ovoga suda tužiteljima pripada pravo na naknadu štete u visini tržišne vrijednosti garaže utvrđene tijekom postupka na temelju provedenog građevinskog vještačenja, sukladno odredbi čl. 1089. st. 2. ZOO.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž. 699/10-2 od 7.XII.2010.

TUŽBA RADI UTVRĐENJA PRAVA VLASNIŠTVA

Pravomoćno rješenje o uređenju međe

(Čl. 114. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Pravomoćnim rješenjem o uređenju međe pretpostavlja se da je tuženik vlasnik prijepora do međne linije, zbog čega je tužitelj u vlasničkoj parnici dužan dokazati činjeničnu osnovu iz koje proizlazi njegovo pravo vlasništva prijepora.

„Trebalo navesti da pravna doktrina i sudska praksa jednoznačno određuju prema značaju postupka uređenja međe, za odnose između susjeda, na način da se zahtjev da se međa obnovi ili ispravi shvaća kao vindikacijski zahtjev (spor o nekoj površini zemljišta koji susjedi svojataju), time da je odluka donijeta u izvanparničnom postupku

predmnijeva da postoji vlasništvo do (novo-) označene međe od trenutka kada je sud među označio, a tko tvrdi suprotno treba to dokazati u parnici (u tom slučaju pravomoćna presuda obara ili potvrđuje (konačno) predmnijevu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 73/06, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08) o vlasništvu stvorenu pravomoćnošću odluke u postupku uređenja međe). Tužitelj je u pokrenutom sporu radi utvrđenja prava vlasništva prijepora i predaju u posjed istog, ukoliko u istom želi uspjeti, dužan dokazati svoje jače pravo (vlasništvo odnosno presumirano vlasništvo) što znači da je na tužitelju teret dokaza da je prijepor stekao po bilo kojoj od osnova za stjecanje prava vlasništva u smislu odredbe čl. 114. st. 1. ZV-a. U izvanparničnom postupku radi uređenja međe predmet spora je raspravljen i odluka je donijeta na osnovu posljednjeg mirnog posjeda prijepora, pri čemu je dokazano (nije bilo niti sporno) da tuženik svoju nekretninu posjeduje, dugi niz godina, do linije svoje ograde, pa je sadržajem takve odluke ovdje tuženik zaštićen (ostvario je uspjeh u izvanparničnom predmetu uređenja međe) kao savjestan posjednik sporne površine, koja je utvrđena sastavnim dijelom njegove nekretnine čkbr. ___/1. Umjesto da iznese činjeničnu osnovu temeljem koje polaže pravo na spornu površinu, i iz koje proizlazi njegovo vlasništvo prijepora, i da na to predloži potrebne dokaze, tužitelj je činjeničnu i pravnu osnovu tužbenog zahtjeva ograničio na činjeničnu i pravnu osnovu tužbenog zahtjeva ograničio na činjenicu da je on od jedinice lokalne uprave kupio njezinu nekretninu, čkbr. __, radi čega svojata prijepor. Na osnovu naprijed navedene činjenice može se zaključiti da je posjed prijepora od strane tuženika i njegovih prednika na prijeporu dugogodišnji, da traje najmanje od 1974.g., i da se radi o poštenom posjedu (do vođenja spora radi uređenja međe nitko tuženiku nije osporavao savjesnost posjeda prijepora).“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž. 1069/10-2 od 30.XI.2010.

STVARNA SLUŽNOST

Sadržaj stvarne služnosti

(Čl. 190. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06, 79/06, 141/06, 146/08)

Prolazima i provozima za korist svoje nekretnine a u korist tuženikove nekretnine, tužitelji su stekli pravo svakodobnog prolaza i provoza u korist svoje nekretnine, odnosno isti se na dijelu nekretnine tuženika imaju pravo služiti isključivo za prolaze i provoze, a ukoliko tuženi smatra da su tužitelji dosjelošću stekli pravo stvarne služnosti provoza i prolaza na način i u sadržaju da se tim pravom ne mogu služiti odnosno da ne mogu prolaziti i provoziti subotama, nedjeljama i praznicima, tada je imao mogućnost protutužbenim zahtjevom ili tužbom u posebnom postupku tražiti da se pravo stvarne služnosti prolaza i provoza ograniči u određenim vremenskim razdobljima ili na neki drugi način.

„Tuženi potpuno pogrešno shvaća pojam stvarne služnosti jer točno je da Zakon o vlasništvu propisuje da je služnost ograničeno stvarno pravo, a što ne znači da ukoliko sadržaj i način izvršavanja tog prava nije ograničen pravnim poslom, sporazumom stranaka ili odlukom sudom npr. za određeno godišnje doba, za određene dane, na određeno vrijeme, da ovlaštenici takvog prava nemaju ovlaštenja svakodobno izvršavati sadržaj te služnosti u opsegu kako to propisano samim Zakonom. Naime, treba razjasniti pojam „ograničeno stvarno pravo“ jer taj pojam nema značenje kakvo mu daje tuženi. Na isti način je i pravo stvarne služnosti o kakvom se radi u ovom sporu također ograničeno stvarno pravo i to na način kako je to propisano čl. 190. st. 1. ZV-a. Prema tome prolazima i provozima za korist svoje nekretnine, a na teret tuženikove nekretnine tužitelji nisu stekli neograničena prava na dijelu tuženikove nekretnine kroz koji je prvostupanjskom presudom utvrđeno da postoji pravo stvarne služnosti staze i kolnika već su stekli pravo svakodobnog prolaza i provoza u korist svoje nekretnine. Drugim riječima na dijelu nekretnine tuženoga, a kojim se tužitelji imaju pravo služiti, mogu se služiti isključivo za prolaze i provoze, a ne mogu npr. ostavljati svoj automobil, graditi ili vršiti bilo kakve druge radnje osim provoza i prolaza. Iz prednje rečenog potpuno je jasno da sud pobijanom presudom suprotno žalbenim navodima nije tuženome oduzeo dio njegove nekretnine a još manje povrijedio Ustavno načelo nepovredivosti vlasništva. Ukoliko je tuženi smatrao i smatra da su tužitelji dosjelošću stekli pravo stvarne služnosti provoza i prolaza na način i u sadržaju da se tim pravom ne mogu služiti, kako to tijekom postupka navodi tj. na način da ne mogu prolaziti i provoziti subotama, nedjeljama, praznicima, jer da time njega ometaju na njegovom posjedu, tada je bilo

protutužbenim zahtjevom u ovom postupku, bilo tužbom u posebnom postupku mogao i može tražiti da se pravo stvarne služnosti prolaza i provoza koje tužiteljima niti ne osporava, ograniči bilo u određenim vremenskim razdobljima bilo na neki drugi način. Iz navoda tuženog tijekom prvostupanjskog postupka da on traži da se tužitelji drže Zakona, da koriste stvarno pravo služnosti staze i kolnika preko njegove nekretnine na način da ga više ne ometaju na njegovom posjedu, ne subotama, nedjeljama i praznicima, da koriste predmetnu služnost samo za poljoprivredne svrhe svoje nekretnine, da nemaju pravo prolaza i provoza preko njegove nekretnine, a za korist svoje nekretnine u svrhu pravljenja roštilja ili piknika na svojoj nekretnini moglo bi se zaključiti da on traži da sud ograniči stečeno pravo stvarne služnosti prolaza i provoza kroz njegovu nekretninu za točno decidirano određene svrhe (npr. košnja trave, odvoz trave sa nekretnine i sl.) u točno određeno vrijeme (samo radnim danom) no kako je tuženi tijekom postupka bio zastupan po punomoćniku odvjetniku, to je na navedeni način i mogao postaviti konkretan protutužbeni zahtjev, o kojem bi sud odlučivao, a što nije. Prema tome, sud je u ovom postupku mogao i jeste, odlučivati samo o tužbenom zahtjevu tužitelja, a kojim on traži utvrđenje postojanja prava stvarne služnosti provoza i prolaza pješke preko nekretnine u vlasništvu tuženoga, a za korist nekretnine koja je u vlasništvu tužitelja, koju služnost tijekom cijelog postupka pa niti u podnijetoj žalbi tuženi ne osporava. Naime, odredba čl. 228. st. 2. ZV-a propisuje da onaj tko steče pravo služnosti nekretnine na temelju Zakona ovlašten je ishoditi upis stečenog prava vlasništva u zemljišnoj knjizi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1063/09-2 od 18.I.2010.

**STJECANJE PRAVA STVARNE SLUŽNOSTI
PROLAZA I PROVOZA**

Dosjelist

(Čl. 186. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08)

Ukoliko je tužitelj tijekom postupka dokazivao i predlagao dokaze isključivo na okolnost da je u korist njegove nekretnine dosjelošću stečeno pravo stvarne služnosti prolaza i provoza odnosno služnosti staze i pravo kolnika, dok je tužbenim zahtjevom tražio utvrđenje nepravilne služnosti u njegovu korist, tada je bio dužan predložiti i dokazati činjenice u odnosu na nepravilnu služnost, a na što ga je sud prema načelu tzv. otvorenog pravosuđenja bio dužan upozoriti.

„Naime, iako u cijelosti usvaja deklaratorni tužbeni zahtjev tužbeni zahtjev kojim se utvrđuje da postoji pravo služnosti puta – služnosti kolnika i pravo staze – u korist S.F. kao svakodobnog vlasnika povlasnog dobra, a na teret nekretnine tuženika kao poslužnog dobra, prvostupanjski sud istovremeno obrazlaže ovaj usvojeni tužbeni zahtjev isključivo sa stajališta kao da se radi i da usvaja tužbeni zahtjev kojim se traži utvrđenje postojanja prava stvarne služnosti kako je ona definirana čl. 186. st. 1. u vezi s čl. 190. st. 1. ZV-a, a s ovakvog stajališta se i provode svi dokazi tijekom prvostupanjskog postupka. Na način kako je prvostupanjski sud usvojio tužbeni zahtjev tj. prema izreci pobijane presude kojom se utvrđuje da u korist tužitelja postoji pravo stvarne služnosti kolnika i pravo staze, može se zaključiti da se u konkretnom slučaju radi o tzv. nepravilnoj služnosti iz čl. 189. ZV-a kojom odredbom je propisano da služnost koja je po svojoj naravi stvarna može se osnovati na poslužnoj nekretnini i u korist određene osobe. Nadalje je istom zakonskom odredbom u st. 2. navedeno da ukoliko se osnuje tzv. nepravilna služnost na nju se na odgovarajući način primjenjuju pravila o osobnim služnostima, a u st. 3. istog članka je navedeno da onaj tko tvrdi da je stvarna služnost osnovana u korist određene osobe treba to i dokazati. Tijekom cijelog postupka tužitelj dokazuje i predlaže dokaze isključivo na okolnost da je u korist njegove nekretnine čkbr. ___/5 dosjelošću stečeno pravo stvarne služnosti prolaza i provoza, odnosno pravo stvarne služnosti staze i pravo kolnika, no bez obzira na to tužbeni zahtjev je postavljen na način da se traži utvrđenje prava stvarne služnosti u korist tužitelja osobno, što znači da je sam tužbeni zahtjev postavljen na način da se traži utvrđenje prethodno navedene tzv. nepravilne služnosti tj. da je stvarna služnost osnovana u korist određene osobe treba to i dokazati, dok u konkretnom slučaju tužitelj uopće predmetno ne dokazuje niti je u tom smjeru bio usmjeren dokazni

postupak. Osim toga s obzirom da se na takove nepravilne služnosti primjenjuju pravila o osobnim služnostima znači da se radi o pravu stvarne služnosti koja traje samo onoliko vremena za koliko je osnovana, ona prestaje najkasnije smrću njihovog ovlaštenika, ako zakon ne određuje nešto drugačije jer se takve služnosti ne mogu prenositi s ovlaštenika na neku drugu osobu, ne mogu se nasljeđivati (čl. 201. i 202. ZV-a). Iz navedenog razloga, a kako je očito da se cijeli prvostupanjski postupak vodio i utvrđivalo se pravo stvarne služnosti staze i kolnika za korist nekretnine čkbr. ___/5 kao povlasne nekretnine, a na teret nekretnine čkbr. ___ kao poslužne nekretnine, a izrekom prvostupanjske presude utvrđuje se da postoji pravo služnosti u korist tužitelja, očito je da postoji bitna povreda iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1306/09-2 od 18.I.2010.

STVARNA SLUŽNOST

Sadržaj prava stvarne služnosti staze i kolnika

(Čl. 190. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06, 141/06 i 146/08)

Ukoliko je presudom utvrđeno da postoji pravo stvarne služnosti staze i kolnika tada su tužitelji stekli pravo svakodobnog prolaza i provoza u korist svoje nekretnine a na teret tuženikove nekretnine, time da se na tom dijelu nekretnine isti mogu služiti isključivo za prolaze i provoze a ne mogu vršiti bilo kakve druge radnje.

„Tuženi potpuno pogrešno shvaća pojam stvarne služnosti jer točno je da Zakon o vlasništvu propisuje da je služnost ograničeno stvarno pravo, a što ne znači da ukoliko sadržaj i način izvršavanja tog prava nije ograničen pravnim poslom, sporazumom stranaka ili odlukom suda npr. za određeno godišnje doba, za određene dane, na određeno vrijeme, da ovlaštenici takovog prava nemaju ovlaštenja svakodobno izvršavati sadržaj te služnosti u opsegu kako je to propisano samim

Zakonom. Takovo pravo svom ovlašteniku daje samo pravo da se na određeni način i to na način kako je to određeno bilo pravnim poslom, sporazumom, odlukom suda, a u suprotnom Zakonom, koristi i služi tuđom stvari, a za potrebe iskorištavanja svoje stvari. Na isti način je i pravo stvarne služnosti o kakvom se radi u ovom sporu također ograničeno stvarno pravo i to na način kako je propisano čl. 190. st. 1. ZV-a. Prema tome prolazima i provozima za korist svoje nekretnine, a na teret tuženikove nekretnine tužitelji nisu stekli neograničena prava na dijelu tuženikove nekretnine kroz koji je prvostupanjskom presudom utvrđeno da postoji pravo stvarne služnosti staze i kolnika već su stekli pravo svakodobnog prolaza i provoza u korist svoje nekretnine. Drugim riječima na dijelu nekretnine tuženoga, a kojim se tužitelji imaju pravo služiti, mogu se služiti isključivo za prolaze i provoze, a ne mogu npr. ostavljati svoj automobil, graditi ili vršiti bilo kakove druge radnje osim provoza i prolaza.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ. 1063/09-2 od 18.I.2010.

PRAVO STVARNE SLUŽNOSTI

Stjecanje prava stvarne služnosti na nekretninama u društvenom vlasništvu

(Čl. 190. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Pravo stvarne služnosti do 8. listopada 1991. godine, nije se moglo stjecati dosjelošću na nekretninama u društvenom vlasništvu niti se moglo osnivati pravnim poslom bez odobrenja nadležnih tijela.

„Pravo stvarne služnosti također je stvarno pravo pa se ni ono u vrijeme važenja Zakona o prometu zemljišta i zgrada i Zakona o vlasničkopравnim odnosima tj. do 8. listopada 1991.g. nije moglo stjecati dosjelošću na stvarima u društvenom vlasništvu, a niti se moglo osnivati

pravnim poslom bez odobrenja nadležnog organa (stav tadašnjeg Saveznog suda i Republičkih i pokrajinskih Vrhovnih sudova od 13. i 14. lipnja 1984.g.: „stvarna služnost na građevinskom zemljištu u društvenom vlasništvu ne može se osnivati niti na osnovu Ugovora, niti odlukama suda, a niti dosjelošću, nego samo odlukom nadležnog upravnog organa“). Dakle, kako je nesporno da se u konkretnom slučaju radilo o zemljištu u gradu koje je bilo predviđeno za stambenu izgradnju, dakle na građevinskom zemljištu, a već i prema tadašnjim ustavnim odredbama na takvom zemljištu nije moglo postojati pravo vlasništva, to zaista tužiteljica nije mogla kako to ispravno tuženici navode steći niti pravo stvarne služnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1061/09-2 od 17.III.2010.

STVARNA SLUŽNOST

Razumna svrha stvarne služnosti

(Čl. 190. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Prenamjena kulture i način iskorištavanja povlasne nekretnine kojem se vlasnik poslužne nekretnine nije protivio, nije širenje ovlasti stvarne služnosti, time da isto znači i određen način i sadržaj korištenja prava stvarne služnosti puta kakav nije bio nužan u vrijeme kada se nekretnina iskorištavala kao livada.

„Ovaj sud se ne može složiti barem ne u ovom trenutku, sa dijelom obrazloženja prvostupanjske presude u kojem taj sud navodi da tuženi osnovano prigovaraju razumnoj svrsi korištenja sporne služnosti jer da su tužitelji počeli ovo pravo koristiti i za roštiljanje i piknik. Naime, kraj činjenice, koju tijekom postupka ističe i sam tuženi da je on na svojoj nekretnini a koja je također prema priloženom izvatku iz zemljišnih knjiga poljoprivredno zemljište - oranica, kao što je to i nekretnina tužitelja, dakle da je na ovoj svojoj nekretnini on u proteklih 20 godina

bio gotovo svaki dan, gotovo svaki vikend sa svojim gostima, nejasno je zbog čega tužitelji, a nakon što su prema utvrđenjima prvostupanjskog postupka tužitelji stekli predmetnu nekretninu darovanjem od svoje majke Š.I. isti ne bi koristili stečenu nekretninu i vikendom s obzirom da npr. III tužiteljica živi u V., pa može većinom doći na nekretninu samo vikendom. Tužitelji iskazuju tijekom prvostupanjskog postupka da su željeli i žele jedan dio svoje nekretnine pretvoriti u vrt, dok su drugi dio željeli izravnati da bi na njemu mogli parkirati vozila prilikom dolaska te na jednom dijelu posaditi vinograd. Dakle, tužitelji i nadalje koriste svoju nekretninu za poljoprivredne svrhe što ne znači da ne mogu pristupiti na nju u bilo koji dan, a ne samo i isključivo kada je potrebno postojeću kulturu do tada na nekretnini obrađivati, odnosno kositi travu, jer je nekretnina do darovanja tužiteljima bila livada, pa i nije bilo potrebe da se na istu dolazi osim za vrijeme košnje sušenja ili odvoza trave. Isto tako nije sporno da je na dijelu nekretnine tužitelja šuma a u kojoj ovisno po potrebama tužitelja i njihovim iskazima su isti ovu šumu čistili, rušili drva, skupljali grane, što također nije ograničeno na neko točno određeno godišnje doba ili točno određeni dan kako to traži tuženi, a uz to i sam tuženi navodi tijekom prvostupanjskog postupka da je dio nekretnine tužitelja pod šumom sad uređen kao „park šuma“ te da se nema što posebno koristiti (iskaz tužitelja tijekom prvostupanjskog postupka) što bi iz ovakvih navoda tuženog značilo da tužitelji nemaju pravo doći npr. u šetnju svojom „park šumom“, ali takav zahtjev kako je već rečeno ne postavlja već u tom smislu prigovara utvrđenju suda. Na kraju treba reći da i sam tuženi navodi tijekom postupka da pravni prednici tužitelja nekada služnim pravcem nisu mogli provoziti niti traktorom ni osobnim vozilima, iz razloga što ih nisu imali, dok danas se provodi i traktorom i automobilima, čemu se on ne protivi, pa stoga ni prenamjena kulture a time način iskorištavanja po tužiteljima vlastite nekretnine, nikako prema stavu ovog suda ne može biti širenje ovlasti a nužno je da sobom nosi i određen način i sadržaj korištenja prava stvarne služnosti puta kakav nije bio nužan u vrijeme kada se ista iskorištavala kao livada.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1063/09-2 od 18.I.2010.

SADRŽAJ I NAČIN IZVRŠAVANJA STVARNE SLUŽNOSTI PROLAZA I PROVOZA

Pravo stvarne služnosti prolaza i provoza stečeno temeljem dosjelošti

(Čl. 190. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Kada je pravo stvarne služnosti prolaza i provoza stečeno temeljem dosjelošti, tada je Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima propisan sadržaj i način izvršavanja stečene služnosti dosjelošću.

„Već je rečeno da se odredbom čl. 174. st. 2. ZV-a određuje na koji način nositelj prava služnosti se ovlašten služiti poslužnom stvari. U konkretnom slučaju kako ova služnost nije osnovana na temelju pravnog posla niti je osnovana sporazumom između stranaka, niti temeljem odluke suda ili drugog tijela vlasti, pa sadržaj i nije određen tim pravnim poslom, već je osnovana temeljem samog Zakona to upravo Zakon u konkretnom slučaju određuje na koji način, kako, se ovlaštenik prava stvarne služnosti puta kakva postoji u konkretnom slučaju, ovlašten služiti poslužnom nekretninom za korist povlasne nekretnine. Kako tijekom postupka nije bilo sporno da se radi o nekretnini na kojoj nikada nije bilo, pa nema ni sada bilo kakove zgrade već da je nekretnina tužitelja namijenjena poljodjelstvu to znači da se ovlaštenik ovog prava odnosno tužitelji istom imaju služiti kako je to propisano samim Zakonom za ovu vrstu prava stvarne služnosti, te na način i u sadržaju kakav je stečen temeljem Zakona. Odredbom čl. 190. ZV-a propisano je da vlasnik povlasne nekretnine koji ima pravo staze ovlašten je hodati tom stazom, a tako i njome k sebi puštati druge ljude, a ukoliko ima pravo kolnika ovlašten je voziti se po poslužnoj nekretnini jednom ili više zaprega, motornim vozilom i biciklom. Dakle, na navedeni način Zakon opisuje sadržaj prava stvarne služnosti prolaza i provoza, odnosno staze i kolnika pa kako je ovo stvarno pravo stečeno dosjelošću, a ne nekom drugom pravnom osnovom koji su već prethodno navedeni to je i citiranom odredbom čl. 190. st. 1. ZV-a propisan sadržaj i način izvršavanja ove služnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1063/09-2 od 18.I.2010.

MEĐA

Opće dobro – javna cesta

(Čl. 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Kada se radi o prijedlogu za uređenje međe sa javnim putem kao zemljištem koje je u općoj uporabi, tada ne dolazi u obzir niti jedan od načina uređenja međe propisanih Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, budući se na javnom dobru ne mogu stjecati stvarna prava.

„Između stranaka tijekom postupka nije bilo sporno da se prijedlog predlagatelja između njegove čkbr. ___ odnosi na uređenje međe sa susjednom čkbr. ___ koja u tom dijelu graniči sa nekretninom predlagatelja koji predstavlja javnu cestu pod upravljanjem žalitelja, a što potvrđuje i upis žalitelja u zemljišnoj knjizi na predmetnoj nekretnini. Naime, na navedenu čkbr. ___ označena kao K. ulica K od 10221 m² upisana u z.k.ul. ___, upisani su pored protustranaka (pa i predlagatelja na udio od 5/10211) i žalitelj na udio od 5229/10211 kao opće dobro – javna cesta pod upravljanjem Županijske uprave za ceste V. županije, V. Iz navedenog bi proizlazilo da je predlagatelj predložio uređenje međe između svoje nekretnine sa nekretninom koja predstavlja opće dobro, jer prema čl. 2. Zakona o javnim cestama, javne ceste su opće dobro i na njima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi. Javna cesta se, prema čl. 3. st. 2. Zakona o javnim cestama upisuje u zemljišne knjige kao opće dobro u skladu s propisima koji uređuju zemljišne knjizne upise. Kako je prvostupanjski sud u potpunosti ispustio iz vida prigovore žalitelja koje je isti iznosio tijekom postupka, a isti su sada i predmetom žalbe, to je obzirom na značaj tih prigovora, koji se odnose upravo na činjenicu postojanja zemljišnog pojasa te i prometnih znakova, a što sve u smislu spomenutog čl. 3. Zakona o javnim cestama čini javnu cestu, a o čijoj ocjeni ovisi i osnovanost samog prijedloga predlagatelja, nedvojbeno još nije na pravilan i potpun način utvrdio činjenično stanje, a ne može se pravilno sukladno tome prihvatiti niti primjena materijalnog prava usvajanjem

prijedloga predlagatelja. Među je naime, moguće urediti u izvanparničnom postupku samo na jedan od propisanih načina, budući da ZV drugi način uređenja međe ne poznaje, a ako je u pitanju međa sa javnim putem kao zemljištem koje je u općoj uporabi, onda iz razumljivih razloga ne dolazi u obzir niti jedan od navedenih načina uređenja međe, jer se na javnom dobru ne mogu stjecati stvarna prava ni po kojem osnovu. Isto tako ne može se steći niti posjed na javnoj cesti kao općem dobru, a koji u smislu čl. 10. st. 1. ZV-a predstavlja faktičnu vlast glede neke stvari. To neovisno od činjenice upisa predmetne nekretnine u zemljišnu knjigu i kao suvlasništva protustranaka, kao fizičkih osoba, te isto tako i neovisno od zaključka Državne geodetske uprave područni ured za katastar V. Klasa _____ ur. br. _____ od 17.06.08.g. (list 11 spisa) kojim je prekinut postupak koji se vodi kod Područnog ureda za katastar V. povodom prigovora predlagatelja na podatke utvrđene katastarskom izmjerom za predmetnu čkbr. _____ k.o. V. kojim je isti upućen da kod prvostupanjskog suda pokrene postupak radi uređenja međe, obzirom na stajalište upravnog tijela da je svrsishodno da pitanje uređenja međe u izvanparničnom postupku riješi nadležni sud. Naime, kako javno dobro u općoj uporabi predstavlja stvar izvan prometa, to ista stvar ne može biti predmet postupka za uređenje međe, jer rješavanje sporova u povodu korištenja javnog dobra ne spada u sudsku nadležnost nego u nadležnost upravnih tijela.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 851/09-2 od 12.X.2009.

UREĐENJE MEĐE

Uređenje međe prema pravičnoj ocjeni suda

(Čl. 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Sud je ovlašten urediti među prema pravičnoj ocjeni na način da istu uredi u skladu sa katastarskim nacrtom, iako jedna od stranaka nije pristala na takav način uređenja međe.

„Po ocjeni ovoga suda, činjenica da jedna od stranaka nije pristala na uređenje međe u skladu sa katastarskim nacrtom, ne priječi mogućnost sudu da, u konačnici, u okviru pravične ocjene, upravo takvu liniju prihvati kao liniju uređenja međe po pravičnoj ocjeni suda. Apsurdna je predlagateljčina teza da bi se međna linija za slučaj uređenja međe po pravičnoj ocjeni suda, trebala definirati uvijek razmjerno površini kako bi uspostavljena međna linija zapravo predstavljala diobu na jednake dijelove sporne površine, jer bi u takvoj situaciji bila nagrađena stranka koja bi pretjerala u svojim zahtjevima. Radi toga, prilikom odlučivanja temeljem pravične ocjene suda, prvostupanjski sud, po ocjeni ovoga suda, treba voditi računa o okolnostima koje ukazuju na stvarnu poziciju međne linije, ukoliko takve činjenice, odnosno okolnosti, kao i dokazi na te okolnosti, postoje. Obzirom na poziciju čestice br. ___/2 i ___/1 (to su nove čestice, koje su očito zadržale osnovnu oznaku nakon provedene parcelacije, a koje se nalaze sjeverno od predmetnih čestica, kako je to prikazano u skici prijepora u ovom spisu, kao i u spisu br. R1. ___/06, na listu br. 21, obzirom na obrazloženi način nastanka tih čestica može se zaključiti da je cesta između tih nekretnina nastala od osnovnih čestica, odnosno da je ona zauzela dio površine čestica koje su preostale pod novim oznakama, sjeverno i južno od ceste. U tom smislu jasno je da, u odnosu na stanje, kakvo je bilo prije parcelacije nekretnina, odnosno prije formirane ceste, spoj međnih linija nekretnine s južne i sjeverne strane ceste, kao i nastavna međa tih nekretnina južno od sjeverne ceste, prema izvratku iz kat. planova predstavljaju ravne linije, što je potvrđeno putem mjerničkog vještačenja. U tim okolnostima, kada jedna stranka prihvaća katastarsku liniju međe, a druga potvrđuje temeljnu liniju odlučnu za utvrđenje međne linije u skladu s katastarskim nacrtom, tada i pravična ocjena suda treba odgovarati takvom kriteriju za uređenje međe, jer uz postojanje egzaktnih pokazatelja koji mogu s visokim stupnjem vjerojatnosti utvrđivati da takva međa odgovara stvarnom stanju, nije opravdano donositi odluku kojom bi se arbitriral po isključivo subjektivnom kriterijima prikaza međne linije. Dakle, konkretna situacija opravdava da sud i uz izostanak suglasnosti jedne strane, međnu liniju uredi na osnovu egzaktnih pokazatelja koji proizlaze iz činjenica obuhvaćenih u nalazu i mišljenju mjerničkog vještaka J.V. iz spisa prvostupanjskog suda br. R1. ___/06, a kojim je obrazložen način formiranja predmetnih nekretnina, što ukazuje na pravac međnih linija u času reambulacije 1961. g., a i u času parcelacije nekretnina koje su

nastale iz osnovne čestice (predmetnih nekretnina), pri čemu nije utvrđeno vrijeme te parcelacije.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1268/09-2 od 17. XII.2009.

UREĐENJE MEĐE

Međna linija

(Čl. 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06, 141/06 i 146/08)

U postupku uređenja međe ne utvrđuju se površine nekretnina između kojih se međa uređuje, već se utvrđuje međna linija susjednih nekretnina.

„Na kraju treba upozoriti i žalitelje da je u postupku uređenja međe irelevantna površina koja je upisana u kupoprodajnom ugovoru i koja proizlazi iz katastarskih i gruntovnih podataka, jer se u takvom postupku ne utvrđuju površine nekretnina između kojih se međa uređuje, a niti se međa može urediti temeljem katastarskih nacрта ukoliko oba susjeda na navedeno ne pristanu, pa ako stranke niti ne postignu sporazum o međi tada je bez obzira na površine nekretnina i bez obzira na katastarske međe jedino relevantno posljednje mirno stanje posjeda tj. okolnost do koje linije je u konkretnom slučaju prodavalac- raniji vlasnik žaliteljima nakon zaključenog kupoprodajnog ugovora predao nekretninu u posjed i do koje linije sa susjednim nekretninama su isti tu nekretninu mirno posjedovali. No u roku od 6 mjeseci stranka može sukladno čl. 103. st. 6. ZV-a u parnici dokazivati vlasništvo i zahtijevati da sud u skladu s tim vlasništvom u koliko bude utvrđeno, označi među.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 52/10-2 od 27.I.2010.

UREĐENJE MEĐE

Zemljišna knjiga u osnivanju

(Čl. 180. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko nekretnine ne postoje u zemljišnoj knjizi iz razloga što je zemljišna knjiga za određenu katastarsku općinu tek u osnivanju, tada je sud ovlašten odbiti prijedlog za uređenje međe takvih nekretnina.

„Međutim, odlučujući o prijedlogu predlagateljice, prvostupanjski sud je uredio među između spornih nekretnina predlagateljice čkbr. ___ kao stare čestice koja je upisana u z.k.ul. ___ k.o. N., a sada nove čkbr. ___ upisane u z.k.ul. br. ___ k.o. G. i nekretnine protustranke, stare čkbr. ___ prije upisane u z.k.ul. ___ k.o. N., a sada čkbr. ___ upisane u z.k.ul. ___ k.o. G., a kako ih je identificirao i mjernički vještak, time da su prijedlogu predlagateljice priloženi izvaci iz zemljišne knjige za predmetne nekretnine k.o. N., dakle, stari podaci (nazivi čestica i zemljišnoknjižnih uložaka, list 4 i 5 spisa). Iz iznesenog sadržaja prvenstveno nije jasno da li su predmetne nekretnine prema novim podacima, upisane u zemljišnu knjigu, odnosno da li je ista za njih oformljena. Naime, ukoliko nekretnine ne postoje u zemljišnoj knjizi iz razloga što je zemljišna knjiga za određenu katastarsku općinu tek u osnivanju, tada je sud ovlašten odbiti prijedlog za uređenje međe takvih nekretnina. Prema odredbi čl. 180. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) zemljišna knjiga je osnovana onog dana koji ministar pravosuđa nakon što utvrdi da su sastavljeni zemljišnoknjižni ulošci, odredi da će se s njima postupati kao sa zemljišnom knjigom (dan otvaranja zemljišne knjige). U konkretnom slučaju nije utvrđeno da li je takva odluka donesena, pa se stoga niti ne može ocijeniti da li se međa između predmetnih nekretnina može uređivati u skladu s novom katastarskom izmjerom. To budući je za pravni promet mjerodavno stanje zemljišne knjige koja trenutno postoji u smislu čl. 10. st. 3. ZZK. Nadalje, prema odredbama čl. 46. i 47. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (dalje ZDIKN) tijekom postupka nove katastarske izmjere stvara se novi katastarski operat, pa nekretnine tek treba formirati. Isti podaci se izlažu na javni uvid, a tu radnju provodi povjerenstvo Državne geodetske uprave, te se pri izlaganju vodi knjiga

prigovora na temelju koje se obvezno provode terenski uviđaji. Ukoliko je na temelju obavljenog terenskog uviđaja potrebno promijeniti podatke sadržane u elaboratu katastarske izmjere, takvi promijenjeni podaci ponovno se izlažu na javni uvid. Očigledno je, a na što upućuju navodi prijedloga predlagateljice, da je u tijeku postupak osnivanja nove zemljišne knjige za katastarsku općinu G., međutim da li je isti okončan i da li je u smislu čl. 47. katastarski operat nekretnina za navedenu katastarsku općinu stavljen u primjenu, a što se čini danom otvaranja zemljišne knjige za tu katastarsku općinu o kojoj se radi, prema sadržaju spisa, nije poznato, jer to nije utvrđeno, a odlučno je za ocjenu, prije svega, nadležnosti prvostupanjskog suda za uređenje međe između predmetnih nekretnina.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 529/10-2 od 15.VI.2010.

ŠTETNE IMISIJE

Odašiljanje oborinskih voda

(Čl. 110. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima –„Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Usmjeravanje oborinskih voda na nekretninu tužitelja od strane tuženika posebnim uređajem, predstavlja neosnovano uznemiravanje nekretnine tužitelja, odnosno posrednu štetnu imisiju.

„Što se tiče materijalnopravnog stajališta žalbe vezano na primjenu odredbe čl. 110. st. 4. ZV-a ovaj sud smatra da se i predmetni slučaj usmjeravanja oborinskih voda može podvesti pod ovu zakonsku odredbu, obzirom na činjenični osnov tužbe kojim tužitelj ukazuje na usmjeravanje takvih voda na njegovu nekretninu od strane tuženika posebnim uređajem te da isto predstavlja neosnovano uznemiravanje njegove nekretnine. Međutim, u konkretnom slučaju tužitelj tereti tuženika za usmjeravanje oborinskih voda uređajem (kanalom ili jarkom)

sa njegove nekretnine. Po stajalištu ovoga suda u neposredne imisije, obzirom da ih zakon u čl. 110. st. 4. ZV-a nije taksativno odredio, ali je uz nabrojene u citiranom propisu odredio da to mogu biti i druge („i slično“), a za slučaj da se ostvare pretpostavke neosnovanog uznemiravanja posebnim uređajima ili na drugi način, pripadaju i oborinske vode. Zbog toga ovaj sud smatra da pozivanje suda na odredbu čl. 110. st. 4. ZV-a kao materijalno pravo nije pogrešno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 661/09-2 od 10.IX.2009.

ZALOŽNO PRAVO

Pretpostavke za ništavost pravnog posla

(Čl. 103. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Opterećenje tuđe stvari po zakonskom zastupniku vlasnika te stvari ne čini pravni posao ništavim, bez obzira što je nekretnina predstavljala bračnu stečevinu i što su temeljem nasljeđivanja maloljetna djeca ostavitelja stekla pravo suvlasništva na istoj, ako je zakonska zastupnica bila upisana kao samovlasnica nekretnine u trenutku zasnivanja založnog prava u korist stjecatelja založnog prava.

„Prema tome u situaciji kada je isključivo III tužena upisana kao samovlasnica sporne nekretnine u trenutku zasnivanja založnog prava u korist I-tuženog, i to na temelju pravnog posla zaključenog nakon smrti svog supruga i nakon što je iza njega provedena ostavinska rasprava, njezina djeca – tužitelji, a za koje se tvrdi da su suvlasnici iste nekretnine kada bi to i bili temeljem samog Zakona (nasljeđivanjem) jesu maloljetni što znači da je III-tužena temeljem odredbe čl. 73. tada mjerodavnog Zakona o braku i porodičnim odnosima (dalje: ZBPO) imala pravo i dužnost zastupati svoju mljt. djecu te za njih sklapati pravne poslove. Imovinom maloljetnika, osim one koju je maloljetnik stekao radom, do njegove punoljetnosti upravljaju roditelji maloljetnika s time da je doduše prema odredbi čl. 302. istog Zakona otuđenje ili opterećenje imovine maloljetnog djeteta moguće uz odobrenje

nadležnog organa starateljstva, čega u konkretnom slučaju doista nije bilo. Nedostatak takvog odobrenja ne znači da je takav posao ništav, već za roditelje koji postupaju suprotno, predviđene su represivne mjere čl. 90. spomenutog ZBPO. Dakle, predmetni pravni posao nikako nije prema stavu ovog suda ništav pa niti u slučaju kada bi predmetna nekretnina doista predstavljala bračnu stečevinu III-tužene i njezinog pokojnog supruga i kada bi temeljem nasljeđivanja tužitelji stekli pravo suvlasništva na istoj, jer opterećenje tuđe stvari po zakonskom zastupniku vlasnika te stvari ne čini takav posao ništavim u smislu čl. 103. st. 1. ZOO-a, a III tužena je u vrijeme zasnivanja založnog prava na spornoj nekretnini bila zastupnica tužitelja po samom zakonu. Zbog navedenog I-tuženi je stekao založno pravo na spornoj nekretnini upisom sukladno čl. 115. st. 2. i čl. 123. ZV-a. Treba napomenuti da tužitelji nikada prije pokretanja ovog postupka nisu osporavali upis III-tužene kao isključive vlasnice u zemljišne knjige, koji je kako je već rečeno izvršen temeljem pravnog posla nakon smrti njenog supruga i nakon iza njega provedene ostavinske rasprave, kao što ni nikada nije iniciran postupak radi rasporeda naknadno pronađene ostavinske imovine iza pok. supruga III-tužene. Zbog svega navedenog I-tuženi u vrijeme zaključenja ugovora o kratkoročnom kreditu od 16. travnja 1998.g. a kojim je III tužena dopustila zasnivanje založnog prava na spornoj nekretnini nije mogao znati niti je imao razloga posumnjati u to da zemljišno knjižno stanje eventualno ne odgovara pravnom stanju na nekretnini. Zbog svega navedenog, a kako žalbene navode tužitelja o ništavosti pravnog posla zaključenog u pogledu predmetne nekretnine kojim pravnim poslom je zasnovano založno pravo u korist I-tuženog, ovaj sud nije našao osnovanim jer je pravni posao zasnovala uknjižena vlasnica nekretnine koja je istovremeno bila i zakonska zastupnica ovdje tužitelja koji tvrde da su imali pravo suvlasništva na istoj nekretnini, doduše bez odobrenja nadležnog organa, no istovremeno ni jedan zakon ne određuje da bi pravni posao zaključen bez odobrenja nadležnog organa starateljstva bio ništav, a I-tuženi je predmetni pravni posao zaključio s povjerenjem u stanje zemljišnih knjiga i u dobroj vjeri, u pogledu predmetne nekretnine u vrijeme zaključenja spornog pravnog posla načelo povjerenja u zemljišne knjige nije bilo odgođeno.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 719/10-2 od 13.X.2010.

ZALOŽNO PRAVO KAO HIPOTEKA

Pretpostavke za valjanost hipotekarne izjave

(Čl. 307. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06, 141/06 i 146/08)

Ukoliko iz hipotekarne izjave nije vidljiva kauza odnosno nije vidljiv pravni temelj potraživanja predlagatelja prema protustranci, niti je u istoj navedena adresa i matični broj protustranke, tada novčano dugovanje temeljem kojeg predlagatelj želi zasnovati hipoteku može proizlaziti iz potpuno različitih pravnih odnosa, zbog čega, imajući u vidu da je založno pravo akcesorno i uvijek je ovisno o tražbini koju osigurava, sud će odbiti uknjižbu prava zaloga na temelju takve hipotekarne izjave.

„Bitni sastojak svakog ugovora o hipoteci jest, prema odredbi čl. 307. st. 1. ZV-a, suglasno očitovanje volje dužnika – zalogodavca (bilo neposrednog dužnika obveze čije ispunjenje se osigurava, bilo treće osobe koja jamči za dužnikovo dug) i vjerovnika (budućeg založnog vjerovnika), kojim se dužnik – zalogodavac obvezuje vjerovniku dopustiti mu (tj. trpjeti) da založno pravo kojim se osigurava određena tražbina, upiše u zemljišnu knjigu kao teret na zalogodavčevoj nekretnini (odnosno pravu građenja). Odredbom čl. 307. st. 6. ZV propisano je da ugovor o davanju u zalog nekretnine (ugovor o hipoteci) mora biti sklopljen u pisanom obliku. Iz priložene hipotekarne izjave, na kojoj je ovjeren potpis V.S. vlasnika nekretnine upisane u zk.ul. ___ k.o. G., proizlazi da vlasnik nekretnine dozvoljava upis hipoteke na svojoj nekretnini „u iznosu od 1.400.000,00 kn, a kao osiguranje isplate dugovanja društva E. d.o.o. prema društvu E. d.o.o. K. broj 24, M.B. ____“. Odredbom čl. 43. st. 2. ZZK jasno je propisano da u tabularnoj ispravi mora biti vidljiv pravni temelj, a to zapravo znači da se uknjižba ili predbilježba mogu provesti samo na temelju isprave o kauzalnom pravnom poslu iz kojeg je vidljiva pravna osnova, titulus promjene, ograničenja ili prestanak knjižnog prava (Gavella i dr., Stvarno pravo 1., st. 306.). Kauzalni pravni poslovi su pak oni poslovi kod kojih je iskazana kauza – a to je pravno oblikovana ona gospodarska svrha koja se pravnim poslom želi postići, naznačena kao bitan element pravnog posla

(Klarić, Vedriš, Građansko pravo, 2000.g., Narodne novine, str. 106). Iz navedene hipotekarne izjave nije vidljiva kauza, nije vidljiv pravni temelj potraživanja predlagatelja prema tvrtki E. d.o.o., čak štoviše u hipotekarnoj izjavi nije navedena niti adresa te tvrtke, niti matični broj tvrtke. Kod toga novčano dugovanje može proizlaziti iz potpuno različitih pravnih odnosa, time da je založno pravo akcesorno i uvijek je ovisno o tražbini koju osigurava.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 193/10-2 od 02.III.2010.

NAČELO POVJERENJA U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Pravo na pozivanje na načelo povjerenja u zemljišne knjige

(Čl. 115. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima –„Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Kupac nekretnine nema pravo pozivati se na načelo povjerenja u zemljišne knjige, ukoliko je propustio izvršiti uvid u zemljišne knjige prije sklapanja ugovora o kupoprodaji nekretnine, budući da u zemljišnim knjigama u trenutku sklapanja pravnog posla, nije bio upisan prodavatelj nekretnine.

„Na temelju prethodno utvrđenih činjenica prvostupanjski sud i usvaja u cijelosti tužbeni zahtjev tužitelja zaključujući da pravni prednik I-tuženika P.M. nije stekao vlasništvo prijeporne nekretnine bez obzira na izvršenu uknjižbu njegovog vlasništva na istoj jer je do navedenog došlo isključivo zbog pogrešne identifikacije nekretnine po mjerniku P.M. u postupku osnivanja-obnavljanja zemljišnih knjiga za k.o. V., pa prema tome nije ni II-tuženi temeljem zaključenog kupoprodajnog ugovora sa P.M. stekao pravo vlasništva jer se temeljem pravnog posla vlasništvo ne može steći preko granica otuđivateljeve ovlasti da raspolaže stvarju, osim ako je stjecalac postupao u dobroj vjeri, što II-tuženi nije. Zbog rečenog i zaključeni Kupoprodajni ugovor u dijelu koji se odnosi na

nekretninu čkbr. ___/4, ne proizvodi pravne učinke, sukladno čl. 376. st. 1. ZOO-a. Kako je II-tuženi u posjedu prijepora a na kojem je vlasnik tužitelj, to je sud II tuženom i naložio prijepornu nekretninu predati u posjed tužitelju temeljem čl. 161. st. 1. Zakona o vlasništvu (dalje: ZV), te trpjeti uknjižbu prava vlasništva tužitelja. Suprotno žalbenim tvrdnjama da po tužitelju obrađivanje prijepora nije dokaz o predaji nekretnine tužitelju niti to i jedan svjedok tijekom postupka potvrđuje. Kako vlasnik ima pravo sukladno čl. 30. st. 2. ZV-a pravo posjeda, uporabe, korištenja i raspolaganja sa stvari koja je u njegovom vlasništvu, a tužitelj je vršio na ovoj nekretnini upravo navedena vlasnička prava sve od učinjenog usmenog darovanja po roditeljima, to je potpuno neosnovana a i nerazumljiva tvrdnja II tuženog da obrađivanje i korištenje nekretnine po tužitelju nije dokaz o izvršenoj predaji sporne nekretnine. Ni jedan od prethodno navedenih svjedoka ne iskazuje, suprotno tvrdnjama II-tuženog, da su predmetnom nekretninom nakon izvršenog darovanja na bilo koji način, pa dakle ni obradom, raspolagali i koristili se njome ostali članovi obitelji i darodavci, osim pomažući tužitelju. Osim toga predaja je izvršena čim se stjecalac s voljom prenositelja nađe u položaju izvršavati vlast glede stvari (čl. 14. st. 1. ZV-a) pa kako su brojni svjedoci potvrdili da je upravo tužitelj izvršavao na prijepornoj nekretnini ovlasti koje ima pravo izvršavati vlasnik, to je sud na pravilno utvrđeno činjenično stanje i pravilno primijenio materijalno pravo kad je utvrdio da je tužitelj vlasnik temeljem usmeno zaključenog darovnog ugovora jer mu je nekretnina odmah i predana u posjed te je upravo on na njoj od 1976.g. izvršavao sva vlasnička prava do oduzimanja mu posjeda po II tuženom 2006.g. Pozivanje II tuženog na načelo povjerenja u zemljišne knjige iz čl. 122 st. 1. ZV-a, prvostupanjski sud je obrazložio zbog čega nije osnovano a obrazloženje prvostupanjskog suda u cijelosti kao pravilno prihvaća i ovaj sud. Naime, ovo načelo dolazi do primjene jedino u slučaju kada je otuđivatelj upisan u zemljišnu knjigu kao vlasnik iako to stvarno nije, pa u situaciji kada otuđivatelj u vrijeme sklapanja pravnog posla nije upisan u zemljišne knjige dakako da nema osnove se pozivat na načelo povjerenja u zemljišne knjige niti može doći do primjene ovog načela. Prema tome točna je žalbena tvrdnja II tuženog da je on postupao neoprezno i propustio dužnu pažnju jer nije izvršio uvid u zemljišne knjige, ali upravo iz tog razloga nema se osnove niti pozivati na načelo povjerenja u zemljišne knjige, jer u zemljišnim knjigama nije ni bio upisan otuđivatelj u trenutku sklapanja pravnog posla. Naime za stjecanje nekretnine pravnim poslom potrebni su osim upisa u zemljišnu knjigu kao načina stjecanja i valjani pravni posao kao osnov stjecanja, pa

kako je II tuženi pravni posao zaključivao ne sa vlasnikom to od istog nije ni mogao steći vlasništvo kako je to i propisano čl. 115. st. 2. ZV-a jer se ni na temelju pravnog posla ne može steći vlasništvo preko granica otuđivateljeve ovlasti da raspolaže stvarju. Prema tome zemljišnoknjižni upis ima svoj učinak samo u slučaju ispunjenja općih i posebnih pretpostavki za uknjižbu propisanih odredbama Zakona o zemljišnim knjigama (NN br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08; dalje: ZZK). Kako jedna od tih pretpostavki nije ispunjena (valjanost pravnog posla) što je tijekom prvostupanjskog postupka i utvrđeno to se u konkretnom slučaju ne može steći pravo vlasništva niti na temelju povjerenja u zemljišne knjige.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 910/09-4 od 23.III.2010.

NAČELO POVJERENJA U ISTINITOST I POTPUNOST ZEMLJIŠNIH KNJIGA

Izvanknjižno stanje drugačije od knjižnog stanja

(Čl. 224. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama - Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Bez obzira na odredbu čl. 224. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama, smatra se da je tuženi postupao u dobroj vjeri budući nije mogao znati da je izvanknjižno stanje drugačije od knjižnog stanja zbog čega glede stjecanja nekretnina uživa zaštitu, obzirom da citirana odredba može imati značaj samo poziva vlasnicima koji svoje stvarno pravo još nisu upisali da to što prije učine.

„Potpuno pogrešno tužitelji u žalbi tumače odgodu načela povjerenja u istinitost i potpunost zemljišnih knjiga, jer čl. 224. st. 2. ZZK-a propisuje da su izvanknjižni nositelji stvarnih prava dužni do 1. siječnja 2007.g. pokrenuti postupak za upis stvarnog prava glede nekretnina u zemljišnim knjigama, no ova odredba nikako ne predstavlja

odgodu primjene načela povjerenja i pouzdanja u zemljišne knjige već jedino upućuje na zaključak da je i ostaje jedino relevantno ono što je upisano u zemljišnoj knjizi dok ova odredba može imati značaj samo poziva vlasnicima koji svoje stvarno pravo još nisu upisali da to što prije i učine (pravno stajalište Ustavnog suda RH U-III/1830/2007.g. od 22. travnja 2009.g.). Isto tako odredbom čl. 388. st. 5. ZV-a zaštita povjerenja u istinitost i potpunost zemljišnih knjiga odgođena je samo u odnosu na nekretnine na kojima je bilo upisano društveno vlasništvo, a nije brisano prije nego što je taj Zakon stupio na snagu. I-tuženi je postupao u dobroj vjeri jer kraj tijekom prvostupanjskog postupka pravilno utvrđenog činjeničnog stanja nije mogao znati da je eventualno izvanknjižno stanje drugačije od knjižnog stanja pa glede svog stjecanja i uživa zaštitu.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 719/10-2 od 13.X.2010.

POVJERENJE U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Pravo vlasništva stečeno odlukom suda ili drugog nadležnog tijela

(Čl. 126. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Vlasništvo nekretnine stečeno odlukom suda ili drugoga tijela ne može se suprotstaviti pravu onoga koji je postupajući s povjerenjem u zemljišne knjige u dobroj vjeri upisao svoje pravo vlasništva na nekretnini ukoliko pravo vlasništva koje je bilo stečeno odlukom suda ili drugog tijela nije bilo upisano.

„Ako je vlasništvo stečeno odlukom suda u postupku Općinskog suda u L. br. R1 ___/08 tada je točno da je stečeno pravomoćnošću odluke (čl. 126. st. 1. ZV) no vlasništvo nekretnine stečeno odlukom suda ili drugoga tijela ne može se suprotstaviti pravu

onoga koji je postupajući s povjerenjem u zemljišne knjige u dobroj vjeri upisao svoje pravo na nekretnini dok još pravo koje je bilo stečeno odlukom suda ili drugog tijela nije bilo upisano, a osim toga kao što se u konkretnom slučaju tvrdi da je rečenom odlukom pravo vlasništva stečeno odlukom suda ili drugoga tijela nije bilo upisano, a osim toga kako se u konkretnom slučaju tvrdi da je rečenom odlukom pravo vlasništva stečeno razvrgnućem tada sukladno prethodno citiranom čl. 55. st. 2. ZV-a vrijedi isto što je rečeno za stjecanje pravnim poslom, dakle bez obzira na pravomoćnu odluku isto se stječe tek temeljem nje uknjižbom u zemljišnu knjigu. Zabilježba ovrhe upisana je još 2002.g. a odluka o razvrgnuću donijeta je 2008.g. No ovdje treba reći da sukladno odredbi čl. 126. st. 1. ZV, i odlukom suda stječe se vlasništvo u slučajevima određenim zakonom, a na način i pod pretpostavkama određenim zakonom. Prvostupanjski sud točno navodi da se vlasništvo na nekretnini može steći tek kada je ona formirana kako to propisuje Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina, dakle kada se sastavi prijavni list temeljem kojeg se kao takva može upisati i u katastru i u zemljišnim knjigama, pa radi nepotrebnog ponavljanja tužiteljicu se upućuje u pogledu navedenog na obrazloženje pobijane presude.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 975/09-2 od 26.I.2010.

PRETPOSTAVKE ZA UPIS U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Materijalne i postupovne pretpostavke za upis

(Čl. 40. - 43. Zakona o zemljišnim knjigama –„Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Smatra se da je ispunjena materijalna pretpostavka za upis u zemljišnu knjigu ukoliko egzistira kupoprodajni ugovor koji nije utvrđen ništetnim niti je poništen, te predstavlja valjanu tabularnu ispravu a protustranka je upisana u zemljišnu knjigu kao suvlasnik nekretnine za koju se traži predmetni upis.

„Da bi zemljišnoknjižni sud dozvolio upis potrebno je da su ispunjene materijalne i postupovne pretpostavke za upis. Materijalne pretpostavke upisa su da postoji valjana tabularna isprava, te da je

udovoljeno načelu knjižnog prednika, dok su procesne pretpostavke upisa da je podnesen prijedlog za upis, da je doneseno rješenje o dozvoli upisa i da je na temelju tog rješenja proveden upis u zemljišnoj knjizi. Već je rečeno da predmetni kupoprodajni ugovor, za sada, jer nije utvrđen ništetnim, niti je pak isti poništen, predstavlja valjanu tabularnu ispravu. Naime, navedena isprava sastavljena je u pisanom obliku i iz same isprave vidljiv je pravni temelj (čl. 43. ZZK), a sama isprava nema nedostataka iz kojih bi se dovodila u sumnju vjerodostojnost same isprave (čl. 44. ZZK). Osim toga, opunomoćenik protustranke S.M. iskazao se, za sada, valjanom specijalnom punomoći, time da niti ta punomoć nije utvrđena ništetnom, niti je pak poništena u bilo kojem postupku. Isto tako, u momentu podnošenja prijedloga za upis, protustranka je bila upisana kao suvlasnica predmetne nekretnine (u 1/2 dijela), pa je time udovoljeno i drugoj materijalnoj pretpostavci za upis – načelu knjižnog prednika u smislu čl. 40. ZZK. Ujedno je iz samog predmeta vidljivo da je u konkretnom slučaju udovoljeno i svim procesnim pretpostavkama za upis, podnesen je prijedlog od strane predlagatelja, doneseno je rješenje o dozvoli upisa od strane zemljišnoknjižnog suda, te je na temelju tog rješenja proveden upis u zemljišnoj knjizi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 236/10-2 od 16.III.2010.g.

VRSTE UPISA U ZEMLJIŠNU KNJIGU

„Pravo uživanja“

(Čl. 39. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

„Pravo uživanja“ nije predviđeno kao pravo koje se može upisati u zemljišne knjige, budući isto nema temelja u odredbama zemljišnoknjižnog prava niti u drugim posebnim zakonima.

„Prije svega, pravilno je prvostupanjski sud, polazeći od odredbe čl. 39. ZZK-a, kao vrste upisa čija je svrha da se učine vidljivim osobni odnosi, naročito ograničenja glede upravljanja imovinom (npr. maloljetnost, skrbništvo, produženje roditeljskog prava, ostvarenje

stečaja itd.), kao i drugi odnosi i činjenice određene zakonom, s tim učinkom da se nitko ne može pozivati na to da za njih nije znao niti morao znati kao i da se osnuju pravni učinci koje taj upis proizvodi po odredbama toga ili drugih zakona (zabilježba prvenstvenog reda, otpisa zemljišta, zajedničke hipoteke, otkaza hipotekarnih tražbina, spora, prisilne dražbe, zabrane otuđenja ili opterećenja, obveza zahtijevanja brisanja hipoteke, pridržaja prvenstvenog reda, zabilježbe određene po pravilima o ovrsi i osiguranju i dr.), zaključio da takva vrsta prava, kao što to predlagatelj iznosi „pravo uživanja“, nije predviđeno kao pravo, koje se takvim upisom može upisati u zemljišnu knjigu, a da bi to imalo temelja u odredbama zemljišnoknjižnog prava (Zakon o zemljišnim knjigama), a isto tako i drugim zakonima (Ovršni zakon, Obiteljski zakon, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Stečajni zakon). Prijedlog za upis predlagatelja, suprotno odredbi čl. 99. st. 2. ZZK-a, ne sadrži činjenice iz kojih bi bilo vidljivo koje pravo bi se tim upisom steklo, jer, naime, „pravo uživanja“, kako je to pravilno zaključio prvostupanjski sud, ne predviđa niti jedan propis.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 686/10-2 od 23.VI.2010.

PRETPOSTAVKE ZA UKNJIŽBU

Ovršna isprava prikladna za upis prava u zemljišnu knjigu

(Čl. 23. st. 1. i 2. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96; 29/99; 42/00 – odluka US RH; 173/03; 194/03- ispr., 88/05 i 67/08

Sudska odluka kojom se samo utvrđuje postojanje prava stvarne služnosti i sadržaj tog prava, ne predstavlja javnu ispravu koja se, prema propisima o ovrsi, smatra ovršnom ispravom prikladnom za upis prava u zemljišnu knjigu.

„Ovaj sud, preispitujući ispunjenost pretpostavki za uknjižbu, ocjenjuje da je prvostupanjski sud bio dužan ispitati opće pretpostavke za uknjižbu. One koje se tiču knjižnog prednika (da je protustranka upisana kao vlasnik nekretnine na kojoj se upisuje predmetna služnost) je ispunjena, pa je u tom smislu prvostupanjsko rješenje u skladu sa zakonskim određenjem iz čl. 40. ZZK-a. Daljnja opća pretpostavka je da isprava, na kojoj se zasniva prijedlog za upis (uknjižba prava služnosti) u konkretnom slučaju radi se o spomenutoj prvostupanjskoj presudi, potvrđenoj spomenutom drugostupanjskom presudom, udovoljava karakteristikama (uvjetima) iz čl. 55. st. 1. toč. b. ZZK-a, kojom je propisano da je, između ostaloga, javna isprava na temelju koje se može dopustiti uknjižba, odluka suda..., koja se prema propisima o ovrši smatra ovršnom ispravom prikladnom za upis prava u zemljišnu knjigu (te) ako sadrži točnu oznaku zemljišta ili prava na koje se upis odnosi. Po ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud je nedovoljno analizirao sadržaj navedene zakonske odredbe, prihvativši prijedlog, u smislu odredbe čl. 108. st. 1. ZZK-a i to u dijelu određenom alinejom 3. te odredbe, kojom je propisano da će zemljišnoknjižni sud, nakon što je pregledao prijedlog za upis i priloge, dopustiti upis, ako: ..utemeljenost prijedloga proizlazi iz sadržaja podnesenih isprava. U smislu naprijed navedenih odredbi, po ocjeni ovoga suda, navedena prvostupanjska presuda, koja je potvrđena navedenom drugostupanjskom presudom, ne predstavlja valjani ovršni naslov za zatraženi upis prava služnosti u zemljišnu knjigu, jer se sadržaj navedene presude isključivo odnosi na utvrđenje postojanja prava stvarne služnosti provoza i prolaza pješice preko određene protustrančine nekretnine, za korist određene nekretnine predlagatelja (u točno određenom smjeru). Karakteristika ovršnih isprava prikladnih za upis prava u zemljišnu knjigu, u konkretnom slučaju je da sudska odluka, da bi bila podobna za traženi upis, treba, uz navedeno utvrđenje, nadomještati i tzv. clausulu intabulandi, koja se u slučaju uknjižbe na temelju pravnog posla traži prema odredbi čl. 54. st. 1. toč. b. ZZK-a a u slučaju da karakteristike pravnog odnosa ne podrazumijevaju davanje takve izjave, tada bi sudska odluka trebala sadržavati nalog za upis prava služnosti, odnosno takvom sudskom odlukom, kojom je utvrđeno takvo pravo služnosti, tuženik (ovdje protustranka) trebao bi biti obvezan na trpljenje upisa takvog prava služnosti. U smislu naprijed navedenoga treba ukazati na sadržaj odredaba čl. 23. st. 1. i 2. Ovršnog zakona (NN. 57/96; 29/99; 42/00 – odluka US RH; 173/03; 194/03- ispr., 88/05 i 67/08 – dalje: OZ) koje propisuju i to stavak 1., da sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko trpljenje ili nečinjenje (propuštanje) ovršna je ako je postala pravomoćna, osim ako je u

ovršnoj ispravi određen poseban rok za usklađivanje ponašanja ovršenika s njegovom obvezom. Iz naprijed navedenog proizlazi da sudska odluka, kojom se utvrđuje postojanje prava stvarne služnosti i sadržaj tog prava, ne predstavlja javnu ispravu koja se, prema propisima o ovrsi, smatra ovršnom ispravom prikladnom za upis prava u zemljišnu knjigu..., što je prvostupanjski sud iz naprijed navedenih razloga trebao po službenoj dužnosti ispitati te utvrditi nepotpunost isprave koju predlagatelj uz prijedlog prilaže kao zemljišnoknjižnu ispravu, te na osnovu toga, a u smislu čl. 107. st. 1. u vezi čl. 109. st. 1. ZZK-a, odbiti prijedlog predlagatelja za uknjižbu.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž. 851/10-2 od 8.IX.2010.

PREDBILJEŽBA

Pretpostavke za upis predbilježbe

(Čl. 54. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko je predlagatelj sudu dostavio ispravu koja je bila sastavljena u propisanom obliku, a ista nije imala nedostataka koji bi doveli u sumnju njezinu vjerodostojnost isprave, a bila je ispunjena i materijalna pretpostavka postojanja knjižnog prednika, time da nije dostavio dokaz o identitetu čestice za koju traži upis, tada su se ispunile pretpostavke za dozvolu predbilježbe prava vlasništva na nekretnini, time da je predlagatelj dužan pravdati predbilježbu dostavom dokaza o identitetu katastarske i zemljišnoknjižne čestice za koju traži upis prava vlasništva.

„Iz sadržaja žalbe, kako je već navedeno ranije, proizlazi da je predlagatelj kupoprodajnim ugovorom od protustranke kupio 1/2 predmetne nekretnine, radi čega je i naznačena 1/2 ukupne površine, a koja je, prema zemljišnim knjigama 138 čhv. Iz navedenog se može

zaključiti, a budući da predlagatelj nije dostavio dokaz o identitetu čkbr. ___/2 da nisu bile ispunjene pretpostavke za dozvolu uknjižbe, ali su bile ispunjene pretpostavke za dozvolu predbilježbe prava vlasništva na predmetnoj čestici, time da bi navedenu predbilježbu predlagatelj trebao opravdati dostavom dokaza o identitetu gore navedene katastarske i zemljišnoknjižne čestice. Naime, predlagatelj je sudu dostavio ispravu koja je bila sastavljena u propisanom (pisanom) obliku, te isprava nije imala nedostataka koji bi doveli u sumnju vjerodostojnost isprave, time da je i potpis protustranke bio propisno ovjeren kod javnog bilježnika, sukladno odredbama čl. 43. i 44. ZZK. Osim toga, kao što je već ranije napomenuto, bila je ispunjena i materijalna pretpostavka postojanja knjižnog prednika, budući je u tom času protustranka bio upisan kao vlasnik čkbr. ___/2 u z.k.u. ___ k.o. V.T. U konkretnom slučaju prijedlog za upis podnesen je od strane predlagatelja zemljišnoknjižnom sudu gdje je zaprimljen dana 11. kolovoza 2010.g. pod brojem Z. ___/10. U tom trenutku je u cijelosti kao vlasnik predmetne nekretnine (upisano u zk.ul. ___ k.o. V.T.) je upisan protustranka A.D. – prodavatelj predmetne nekretnine, što znači da u odnosu na ispravu kojom je predlagatelj kupio spornu nekretninu postoji knjižni prednik. Stoga ako sud utvrdi da isprava na temelju koje se upis zahtijeva ne odgovara svim pretpostavkama za uknjižbu, ali ispunjava opće pretpostavke za zemljišno knjižni upis, na temelju takve isprave sud će dopustiti predbilježbu, jer svaki prijedlog za uknjižbu u sebi sadrži i prijedlog za predbilježbu. Zbog navedenog valjalo je dozvoliti upis predbilježbe prava vlasništva na predmetnoj nekretnini u korist predlagatelja, time da će predlagatelj predbilježbu opravdati potvrdom o identitetu katastarske i zemljišnoknjižne čestice, na način da će privatna isprava – Ugovor o kupoprodaji nekretnine od 14. rujna 2004.g. predstavljati ispravu koja će ispunjavati i posebnu pretpostavku iz čl. 54. st. 1. ZZK-a, a to je točna oznaka zemljišta glede kojeg se uknjižba zahtjeva dostavljanjem odgovarajućih dokaza (primjerice aneksom Ugovora o prodaji kojim kupuje 1/2 dijela predmetne nekretnine ili pak nakon provedene odgovarajuće parcelacije po ovlaštenim službama katastra (ukoliko je ista moguća), dostavom ovjerenog diobenog elaborata ili drugim dokazom, kojom će biti ispunjene i pretpostavke za dozvolu uknjižbe prava vlasništva (suvlasništva) predlagatelja na predmetnoj nekretnini.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž. 1050/10-2 od 11.XI.2010.

PREDBILJEŽBA

Predbilježba prava vlasništva

(Čl. 56. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Stekli su se uvjeti za upis predbilježbe prava vlasništva predlagateljice na dijelu nekretnine koja je predmet ugovora o kupoprodaji ako je protustranka dala pristanak na uknjižbu pod uvjetom da kupovna bude u cijelosti isplaćena, i to samo u opsegu u kojem će naknadno predmetni uvjet biti opravdan.

„Glede predbilježbe zasebno odredbom čl. 56. st. 1. ZZK propisano je da ako isprava na temelju koje se zahtjeva upis ne odgovara svim posebnim pretpostavkama za uknjižbu (čl. 52., 53., 54. i 55.) ali ispunjava opće pretpostavke za zemljišnoknjižni upis (čl. 43. i 44.) na temelju te isprave dopustit će se predbilježba, ako ju je moguće provesti, dok je st. 2. iste odredbe propisano da će se ista dopustiti ako je pristanak za uknjižbu dan uvjetno ili oročeno. Obzirom da iz sadržaja citirane odredbe čl. 6. Ugovora jasno proizlazi da je protustranka pristanak na uknjižbu dao uvjetno, odnosno kada bude „kupovna u cijelosti isplaćena“, to su se stekli uvjeti za upis predbilježbe predlagateljice na dijelu predmetne nekretnine koji predstavlja predmet prodaje i to u opsegu u kojem će naknadno (plaćanjem kupovne u cijelosti) ista biti opravdana (u jednoj polovini dijela predmetne nekretnine). Kod toga valja naglasiti da je u smislu propisa iz čl. 31. st. 1. ZZK-a predmetom predbilježbe, između ostalog i pravo vlasništva, kao i da prema propisu iz čl. 60. ZZK-a predbilježba djeluje dok ne bude opravdana ili izbrisana, a s učinkom od časa kad je prijedlog za predbilježbu podnesen. Nema dvojbe, stoga, obzirom na sadržaj čl. 6. Ugovora, čiji su pravni učinci predbilježbe uvjetovani tek ispunjenjem kupovne cijene u cijelosti pa da je prvostupanjski sud pravilno odlučio o prijedlogu predlagateljice.“

PREDBILJEŽBA

Opravdanje predbilježbe

(Čl. 61. c. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“,
br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko je iz privatne isprave temeljem koje je zatražena predbilježba, razvidno da je izvršena ovjera ugovora, međutim nije vidljivo kada, niti da li se radi o ovjeri potpisa osoba čije se pravo vlasništva prenosi, tada će sud upis dozvoliti predbilježbom, a takav će se nedostatak ukloniti ispravom prikladnom za uknjižbu, a ako takve isprave nema tada će se predbilježba opravdati pravomoćnom presudom.

„Predlagatelj je uz svoj prijedlog dostavio ispravu koja je sastavljena u propisanom (pisanom) obliku, ta isprava nema nedostataka koji bi doveli u sumnju njenu vjerodostojnost, niti prvostupanjski sud dovodi u sumnju njenu vjerodostojnost, s time da na rečenoj privatnoj ispravi – Ugovor o dosmrtnom uzdržavanju od 9. kolovoza 1985.g. je stavljena klauzula tadašnjeg nadležnog organa da ne postoji obveza plaćanja poreza jer je primalac nekretnina u odnosu na davaoca nekretnina nasljednik prvog nasljednog reda kao i br. pod kojim je izvršena ovjera Ov. Br. ___/86, a iz sadržaja toč. IV Ugovora razvidno je da primaoci uzdržavanja daju pristanak na uknjižbu (po potpisu ugovora – koji jeste potpisani). Prema tome navedena isprava sadrži opće pretpostavke za zemljišno knjižni upis iz čl. 43. i 44. ZZK-a. Osim toga ispunjena je i materijalna pretpostavka knjižnog prednika budući su osobe protiv kojih se traži provesti predbilježba u trenutku kada je prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu upisane kao suvlasnici nekretnine čkbr. ___/3 upisane u z.k.ul. ___ k.o. V. u osnivanju. Zakon o zemljišnim knjigama ne određuje izričito koje pretpostavke moraju ispunjavati privatne isprave da bi se na temelju njih mogla dopustiti predbilježba. Određeno je jedino koje pretpostavke, koje od onih potrebnih za uknjižbu, isprave na temelju kojih se dopušta predbilježba

ne moraju ispunjavati (čl. 56. st. 1. ZZK-a). Prema navedenom proizlazi da će sud na temelju privatne isprave dopustiti predbilježbu pa i tada kada u ispravi nije navedena točna oznaka zemljišta ali se iz isprave može razabrati glede kojeg se zemljišnoknjižnog uloška i zemljišnoknjižne čestice upis zahtjeva. Samo zbog činjenice da se u ispravi na temelju koje se zahtjeva predbilježba navodi površina nekretnine sa 221 m², a u zemljišnim knjigama predmetna nekretnina je veličine 360 m², pa kad se kod toga uzme u obzir da je isprava na temelju koje se zahtjeva predbilježba sastavljena 1985.g. na temelju podataka iz posjedovnog lista br. _____, a da je iz zemljišno knjižnog uloška razvidno da je za spornu nekretninu rađen nacrt 1986.g. tada prednja razlika doista nije prepreka da se provede predbilježba prava vlasništva u korist predlagateljice, jer suprotno navodu prvostupanjskog suda ona nije ni zahtijevala uknjižbu prava vlasništva. Uostalom da je i zahtijevana uknjižba, a sud utvrdi da isprava na temelju koje se ista zahtjeva ne odgovara svim potrebnim pretpostavkama za uknjižbu ali ispunjava opće pretpostavke za zk. upis, na temelju takove isprave sud će dopustiti predbilježbu, jer svaki prijedlog za uknjižbu u sebi sadrži i prijedlog za predbilježbu. Zbog navedenog valjalo je dozvoliti upis predbilježbe prava vlasništva na predmetnoj nekretnini u korist predlagateljice kako je ista i zatražila, time da će predlagateljica predbilježbu opravdati potvrdom o identitetu katastarske i zemljišnoknjižne čestice, obzirom da iz činjeničnog stanja spisa proizlazi da je zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine već izbrisana. Isto tako opravdat će je, a obzirom da iz privatne isprave temeljem koje je zatražena predbilježba proizlazi da je pod br. OV br. ___/86 izvršena i ovjera Ugovora, no nije vidljivo kada te da li se radi o ovjeri potpisa osoba čije se pravo vlasništva prenosi, ispravom prikladnom za uknjižbu kojom se otklanja taj nedostatak. Samo ukoliko takove isprave nema a s obzirom da iz činjenica iznijetih u prijedlogu proizlazi da je jedan od primaoca uzdržavanja pokojni, predbilježba će se opravdati pravomoćnom presudom donesenom po tužbi protiv njegovih slijednika, sukladno čl. 61. c i 62. ZZK-a podnijetom u roku određenom čl. 62. st. 1. ZZK-a. Naime u vrijeme kada je sačinjena privatna isprava temeljem koje je zatražena predbilježba prava vlasništva pretpostavka za njegovu valjanost nije bila ovjera potpisa osobe čije se pravo prenosi, ali isto tako je bila pretpostavka da takva isprava bude podobna za upis u zemljišne knjige (pravna pravila sadržana u paragrafu 36. i 37. Zakona o zemljišnim knjigama iz 1930.g. koja su se primjenjivala u vrijeme zaključenja predmetnog Ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, na osnovu čl. 4. Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. travnja

1941.g.) pa kako isprava priložena u spisu sadrži br. pod kojim je ovjera izvršena no iz istog razloga nije vidljivo kada i po kome (u vrijeme sastava za ovjeru je bio nadležan organ uprave) je ta ovjera izvršena predlagateljica je radi opravdanja predbilježbe dužna dostaviti ispravu (ili pravomoćnu presudu) iz koje će prednje biti vidljivo.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 829/10-2 od 4.X.2010.

PREDBILJEŽBA

Zabilježba zabrane otuđenja

(Čl. 107. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Zabilježba zabrane otuđenja može spriječiti uknjižbu prava vlasništva na treće osobe ali nije zapreka za upis predbilježbe.

„U odnosu na drugi razlog zbog kojeg prvostupanjski sud odbija prijedlog predlagatelja jer da je na spornoj nekretnini i to na z.k. tijelu A II zabilježena privremena mjera zabrane otuđenja i opterećenja. Valja reći da je prema odredbi čl. 107. st. 1. ZZK-a za odlučivanje zemljišnoknjižnog suda pa i ovog suda u žalbenom postupku mjerodavno stanje zemljišne knjige u trenutku podnošenja prijedloga, to je ovakva zabilježba zabrane otuđenja eventualno mogla sprečavati uknjižbu prava vlasništva u odnosu na treće osobe (ovisno od sadržaja zabrane koja može imati samo obveznopravno djelovanje, npr. čl. 34. st. 2. ZV-a) no ne i predbilježbu, obzirom se predbilježba mora opravdati, u ovom slučaju ishodenjem isprave temeljem koje će se brisati navedena zabrana i koja će biti u cijelosti podobna za upis uknjižbe prava vlasništva.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 829/10-2 od 4.X.2010.

PREDBILJEŽBA

Predbilježba predugovora

(Čl. 30. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko su stranke sklopile Predugovor o kupoprodaji nekretnina tada iste imaju pravo tražiti samo upis predbilježbe takvog predugovora a ne i zabilježbu, iz razloga što Zakon o zemljišnim knjigama niti drugi zakoni ne predviđaju zabilježbu predugovora o kupoprodaji nekretnina.

„U žalbi protustranka, ne čineći spornim postojanje Predugovora o kupoprodaji predmetnih nekretnina, ovjerenog po imenovanom Javnom bilježniku 12. srpnja 2010. g. u Zagrebu, iznosi stajalište da u predmetnom slučaju povodom prijedloga predlagatelja za upis zabilježbe, nije bilo osnova tom upisu, već je prvostupanjski sud eventualno mogao dopustiti upis predbilježbe postojanja toga Predugovora. Kod toga posebno ukazuje na različitost upisa predbilježbe i zabilježbe glede pretpostavaka koje moraju biti ispunjene za takve upise kao i glede pravnih posljedica koje takvi upisi imaju, pozivajući se na odredbu čl. 30. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK-a), te naglašavajući da se tom zakonskom odredbom ne predviđa za takve slučajeve dopuštanje tog upisa jer isti nije njome kao niti pozitivnim zakonskim propisima predviđen. Materijalnopravno stajalište žalbe da se za takve slučajeve propisima koji su sada na snazi nije predviđen takav upis, odnosno da bi u konkretnom slučaju bilo osnovano podnijeti prijedlog za predbilježbu prava vlasništva na predmetnim nekretninama, umjesto upisa zabilježbe postojanja Predugovora o kupoprodaji nekretnina, kao pravilno prihvaća i ovaj drugostupanjski sud. Kada se ima u vidu sadržaj odredbe čl. 39. ZZK-a kojom je propisana svrha takvog upisa, to i ovaj sud smatra da ne bi bilo osnova u toj zakonskoj odredbi za zabilježbu pravnog odnosa stranaka, zaključenog Predugovora o kupoprodaji nekretnina od 12. srpnja 2010.g. Po ocijeni i ovoga suda, za pravni posao koji su sklopile stranke, kao što to protustranka ispravno iznosi u žalbi, nije predviđeno zasnivanje takve vrste upisa, kojim se ili čine vidljivim određeni osobni odnosi, a to osobito ograničenja glede upravljanja imovinom iz različitih okolnosti odnosno da se osnuju učinci koje zabilježba ima po odredbama ovog ili drugih zakona (Ovršni zakon,

Obiteljski zakon, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Stečajni zakon) a što sve nije konkretan slučaj. U predmetnom slučaju sklapanja između stranaka pravnog posla Predugovora o kupoprodaji nekretnina od 12. srpnja 2010.g. (listovi 3-5 spisa) pri čemu iz sadržaja predmeta proizlazi da su stranke već sastavile i Ugovor o kupoprodaji nekretnina (list 6-8 spisa), time da su u Predugovoru odredile rok za sklapanje glavnog ugovora (od 31. prosinca 2010.g.), kao i sadržaj odlučnih odredbi kupoprodajnog ugovora te i uvjete za buduću uknjižbu prava vlasništva (toč. IV-X toga predugovora), to i ovaj sud smatra da bi se na konkretni pravni odnos trebala primijeniti vrsta upisa, a to je predbilježba.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.1021/10-2 od 18.XI.2010.

PREDBILJEŽBA

Brisanje predbilježbe

(Čl. 63. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Zemljišnoknjižni sud će dopustiti brisanje predbilježbe ukoliko iz javno ovjerovljene isprave – ugovora o kupoprodaji, proizlazi da je rok za opravdanje predbilježbe istekao, a predbilježba je upisana pod uvjetom isplate kupoprodajne cijene, koji uvjet kupac nije ispunio, posljedica čega je bio raskid ugovora o kupoprodaji.

„Iz sadržaja predmeta toga suda br. Z. __/10 u kojem je povodom tamo prijedloga ovdje protustranke predbilježba dopuštena, proizlazi da je temeljem iste spomenuti Ugovor o kupoprodaji nekretnina sklopljen između predlagatelja kao prodavatelja i protustranke kao kupca dana 30. prosinca 2009.g. čijom toč. II Ugovora se kupac obvezao platiti prodavatelju kupoprodajnu cijenu za predmetni suvlasnički dio nekretnine do 10. ožujka 2010.g. dok je toč. III toga Ugovora između ostaloga ugovoreno da „u slučaju neispunjenja svojih Ugovorom

preuzetih obveza na ime konačne isplate kupoprodajne cijene, prodavatelj zadržava bez obveze vraćanja primljenu akontaciju, a Ugovor se raskida". Kako iz sadržaja prijedloga, a potvrđenog i sadržajem predmeta te priloženim dokazima (Ugovorom od 30. prosinca 2009.g. te Odlukom o raskidu toga Ugovora od 11. ožujka 2010. g. radi neispunjenja Ugovorom preuzetih financijskih obveza koje su dospjele 10. ožujka 2010.g. predlagatelja (list 16 spisa) proizlazi da je protekao rok za opravdanje predbilježbe određen toč. III Ugovora pa da je time, u smislu čl. 63. st. 1. ZZK izostalo njezino opravdanje, radi čega je prvostupanjski sud sukladno odredbi čl. 64. st. 2. toga Zakona u potpunosti pravilno dopustio njezino brisanje. Naime, predmetna predbilježba dopuštena je pod uvjetom isplate cijene od strane protustranke kao kupca za predmetnu nekretninu čiji rok je određen sa 10. ožujkom 2010.g., a s ugovorenim posljedicama za slučaj neispunjenja toga uvjeta, što je predlagatelj potkrijepio i Odlukom o raskidu istoga od 11. ožujka 2010.g., radi čega u predmetu toga suda br. Z. __/10 određena predbilježba na temelju javno ovjerovljene isprave (čl. 61. toč. d. ZZK-a), a ugovoren čl. III Ugovora od 30. prosinca 2009.g. to je prvostupanjski sud u smislu čl. 63. st. 2. istog Zakona pravilno dopustio njezino brisanje, budući je iz sadržaja predmeta – osobito Ugovora o kupoprodaji, nedvojbeno da je rok za opravdanje predbilježbe istekao, a što je bio uvjet njezinog dopuštanja temeljem čl. 61. toč. a. – na temelju isprave prikladne za uknjižbu kojom se otklanja nedostatak kadi kojeg nije bila dopuštena uknjižba, a to je Ugovor o kupoprodaji nekretnina od 30. prosinca 2009.g."

Županijski sud u Varaždinu, 14 GŽ. 838/10-2 od 27.VIII.2010.

ZABILJEŽBA

Pokretanje parničnog postupka

(Čl. 185. Zakona o parničnom postupku – „Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 i 84/08)

Pretpostavka za zabilježbu spora nije činjenica da je parnica počela teći već da je parnični postupak pokrenut.

„Osim toga za zabilježbu spora nije potrebno da je parnica počela teći, već je dovoljno da je parnični postupak pokrenut, a parnični postupak se pokreće podnošenjem tužbe. Naime, treba razlikovati početak postupka od početka tijeka parnice. Potpuno je točno kako protustranka navodi da parnica počinje teći dostavom tužbe tuženiku (čl. 194. ZPP-a), no parnični se postupak pokreće podnošenjem tužbe sudu (čl. 185. ZPP-a), pa upravo od tog trenutka tužitelj koji je podnio tužbu može zahtijevati upis zabilježbe spora i o tome može odlučivati sud. Kako je iz tužbe koja je priložena uz prijedlog predlagatelja razvidno da ovdje predlagatelj od tuženog podnijetom tužbom Trgovačkom sudu u V. traži izdavanje tabularne isprave podobne za upis prava vlasništva za nekretninu čkbr. ___/18 oranica u K. ulici sa 1747 m2 upisane u z.k.ul. ___ k.o. L. to je očito da se spor vodi glede zemljišno knjižnog prava čiji ishod može utjecati na upis u zemljišnim knjigama. Zbog navedenog postojale su sve zakonske pretpostavke za zabilježbu takvog spora koji je ovdje predlagatelj tužbom protiv ovdje protustranke pokrenuo kod Trgovačkog suda u V. To što protustranka prije donošenja pobijanog rješenja nije zaprimila prijedlog predlagatelja kojim se predlaže upis zabilježbe spora također nije razlog koji bi utjecao na pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja jer se zemljišno knjižno rješenje koje je temelj za upis u zemljišnoj knjizi donosi na temelju prijedloga predlagatelja čiju utemeljenost ocjenjuje zemljišno knjižni sud (čl. 108. ZZK-a) a za odlučivanje o tom prijedlogu mjerodavno je stanje kakvo je bilo u trenutku zaprimanja prijedloga, dakle zemljišno knjižni postupak nije kontradiktoran postupak, to se suprotna strana ne mora očitovati na podnijeti prijedlog, niti joj se prijedlog prije donošenja rješenja dostavlja.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.40/11-2 od 12.I.2011.

ZABILJEŽBA

Ugovoreno ograničenje u Ugovoru o osnivanju prava građenja

(Čl. 34. st. 4. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko su stranke u Ugovoru o osnivanju prava građenja ugovorile ograničenje da protustranka kao korisnik prava građenja koje je osnovano u njegovu korist isto ne može prenijeti pravnim poslom drugoj osobi bez prethodne suglasnosti predlagatelja, tada za zabilježbu takvog ograničenja nije potrebna izričita izjava onoga čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugu osobu da pristaje na zabilježbu iz razloga što zabilježeno ograničenje proizlazi iz valjanog pravnog posla čiji je cilj bio zasnivanje prava građenja.

„Odredbom čl. 287. st. 3. u vezi sa st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) propisano je da se valjanim pravnim poslom kojemu je cilj osnutak prava građenja ovo pravo može ograničiti na svaki način koji je moguć a nije nedopušten niti suprotan pravnoj naravi toga prava, dok je odredbom čl. 34. st. 4. ZZK-a propisan način na koji se ovo ograničenje čini vidljivim a to je zabilježba u zemljišnoj knjizi. Način osnivanja prava građenja (bilo pravnim poslom bilo odlukom suda) jeste dvostruki upis u zemljišnu knjigu i to upisom kao tereta na zemljištu koje se opterećuje te njegovim upisom kao posebnog zemljišnoknjižnog tijela u novoosnovanom zk. ulošku (čl. 288. st. 1. ZV-a) a sve prema odredbi čl. 34. ZZK-a. Dakle, upravo je odredbama ZZK-a i to čl. 34. st. 4. i predviđena vrsta zabilježbe kakvu predlagatelj svojim prijedlogom predlaže i kakvu prvostupanjski sud pobijanim rješenjem i usvaja. Iz u spisu priloženog Ugovora o osnivanju prava građenja između predlagatelja i protustranke od 17. prosinca 2009.g. kao i priloženog z.k. izvotka razvidno je da je prvostupanjski sud svojim rješenjem Z. 339/10 u zemljišno knjižnom ulošku ___ k.o. K. proveo uknjižbu tereta prava građenja na rok od 15 godina na nekretnini čkbr. ___/1 te istovremeno a sukladno odredbi čl. 34. st. 2. ZZK-a osnovao novi zemljišno knjižni uložak ___ k.o. K. u kojem je u vlasničkom listu pod B i upisao protustranku koja je nositelj rečenog prava građenja. Uz spomenuto uknjiženo pravo građenja ujedno je i zabilježeno ograničenje rokom od 15 godina, dok istodobno nije izvršena zabilježba uvjeta koja je između stranaka također ugovorena čl. 4. st. 3.

istog Ugovora od 17. prosinca 2009.g. u kojem se navodi da ovdje protustranka kao korisnik prava građenja koje je osnovano u njegovu korist isto ne može prenijeti pravnim poslom drugoj osobi bez prethodne suglasnosti ovdje predlagatelja. Kako je upravo na temelju rečenog Ugovora o osnivanju prava građenja i već upisanog prava građenja u z.k.ul. __ k.o. K. i __ k.o. K. izvršen upis zabilježbe ograničenja koje proizlazi iz spomenute odredbe Ugovora o osnivanju prava građenja, to je potpuno jasno da za upis zabilježbe nije potrebna nikakva izričita izjava onoga čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugu osobu da pristaje na zabilježbu jer u konkretnom slučaju nije izvršena uknjižba već zabilježba u skladu sa čl. 70. st. 1. u svezi čl. 30. st. 4. i čl. 34. st. 4. ZZK-a na prijedlog ovlaštene osobe, a koje zabilježeno ograničenje pobijanim rješenjem i proizlazi iz valjanog pravnog posla kojem je cilj bio zasnivanje prava građenja i koji pravni posao je i bio osnov za već provedeni upis tog prava u zemljišnim knjigama.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 1221/10-2 od 16.XII.2010.

ZABILJEŽBA

Učinak zabilježbe

(Čl. 81. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07, 152/08;

Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu vođenja zemljišnih knjiga i obavljanja drugih poslova u zemljišnoknjižnim odjelima sudova – „Narodne novine“, br. 81/97, 109/02, 123/02, 153/02-ispr., 14/05)

Upis zabilježbe ne može glasiti u ime određene osobe.

„Glede pak tvrdnje da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbu čl. 65. st. 4. Zemljišnoknjižnog poslovnika, odnosno čl. 65. st. 5. i čl. 67. Poslovnika, niti u tom dijelu ovaj sud ne nalazi da bi sud prvoga stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo, odnosno da

bi bila počinjena bilo koja bitna povreda odredaba zemljišnoknjižnog postupka. Naime, već je rečeno da je zabilježba upis kojim se čini vidljivim osobni odnosi odnosno pravne činjenice relevantne za pravni promet, odnosno kojom se osnivaju pravni učinci određeni ZZK ili nekim drugim zakonom. Stoga taj upis niti ne može glasiti u ime određene osobe, već je učinak zabilježbe spora izričito propisan u čl. 81. st. 2. ZZK. Isto tako činjenica da je sud odredio upis zabilježbe spora, a ne dopustio ili naredio, ne čini pobijano rješenje nezakonitim, budući je učinak izvršenog upisa da je na predmetnim nekretninama zabilježen spor koji se vodi o knjižnom pravu – pravu vlasništva na nekretninama upisanim u zk.ul. ___ k.o. V.T.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 75/10-2 od 29.I.2010.

ZABILJEŽBA

Zabilježba tražbine

(Čl. 39. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08;

Čl. 200. Zakona o socijalnoj skrbi – „Narodne novine“, br. 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07)

Centar za socijalnu skrb ima pravo tražiti upis zabilježbe tražbine na nekretnini osobe kojoj je priznato pravo na stalnu novčanu pomoć.

„U konkretnom slučaju predlagatelj je zatražio zabilježbu tražbine u zemljišnim knjigama a ovo na nekretninama protustranke, sve temeljem pravomoćnog rješenja Centra za socijalnu skrb I. od 15. rujna 2009.g. kojim je protustranki priznato pravo na stalnu novčanu pomoć u iznosu od 100% osnovice za ostvarivanje prava po osnovu socijalne skrbi što iznosi 500,00 kn mjesečno koje rješenje je pravomoćno 09. listopada 2009.g. Uz prijedlog je priložen i uredan izvadak iz zemljišne knjige iz kojeg je vidljivo da je protustranka upisana kao suvlasnik u 1/2 dijela nekretnine na kojoj se predlaže upis zabilježbe tražbine. Odbijajući prijedlog predlagatelja prvostupanjski sud se poziva na odredbu čl. 108. i čl. 55. st. 1. toč. b. Zakona o zemljišnim knjigama (NN br. 91/96, 68/98,

137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 – dalje: ZZK), odnosno odredbe tog Zakona koje se odnose na uknjižbu. Naime, rečena odredba čl. 55. st. 1. toč. b. ZZK-a propisuje da su javne isprave na temelju kojih se može dopustiti uknjižba između ostalog i jesu odluke suda ili drugog nadležnog tijela koje se prema propisima o ovrsi smatraju ovršnim ispravama prikladnim za upis prava u zemljišnu knjigu, ako sadrže točnu oznaku zemljišta ili prava na koja se odnosi upis. Već je rečeno da predlagatelj ne traži uknjižbu, već traži upis zabilježbe tražbine, dakle traži provesti upis kojim se čine vidljivim mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti (čl. 30. st. 4. ZZK-a). U konkretnom slučaju potrebno je primijeniti odredbu čl. 39. st. 2. ZZK-a koja propisuje da se zemljišno knjižne zabilježbe mogu učiniti u svrhu da se osnuju pravni učinci koje zabilježba proizvodi po odredbama ovoga ili drugih Zakona, pa tako npr. i zabilježba tražbina, kao i odredbu čl. 70. st. 1. istog Zakona kojom je propisano da se zabilježbe mogu odrediti kada je to predviđeno ovim ili drugim Zakonom, time da je u st. 2. iste zakonske odredbe propisano da kada zakon predviđa mogućnost zabilježbe nju na prijedlog ovlaštene osobe, suda ili drugog nadležnog tijela rješenjem određuje zemljišnoknjižni sud, ako nije što posebno određeno. Kod prednje navedenog, a kako upravo Zakon i za konkretni slučaj i to čl. 200. Zakona o socijalnoj skrbi određuje da predlagatelj na temelju rješenja o ostvarivanju stalne pomoći i stalnog smještaja ima pravo na zabilježbu tražbine u zemljišnim knjigama na nekretninama u korisnikovom vlasništvu, to je zaista potpuno nejasno zašto sud odbijajući prijedlog za zabilježbu tražbine ovo odbijanje obrazlaže odredbama ZZK-a i sudskom praksom koje su mjerodavne za upis potpuno druge vrste upisa – uknjižbe. Obzirom na rečeno, a kako je Zakonom o socijalnoj skrbi predviđeno da se na temelju pravomoćnog rješenja kojem se korisniku priznaje pravo na ostvarivanje socijalne pomoći može odrediti zabilježba tražbine na nekretninama koje su u korisnikovom vlasništvu, a predlagatelj je uz svoj prijedlog dostavio valjani zemljišno knjižni izvadak iz kojeg je vidljivo vlasništvo korisnika stalne pomoći na nekretninama na kojima se predlaže izvršiti upis zabilježbe tražbine, to je sud potpuno pogrešno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 386/10-2 od 19.IV.2010.

ZABILJEŽBA SPORA

Spajanje katastarskih čestica

(Čl. 31. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko je na jednoj od katastarskih čestica koje se spajaju zabilježen spor, sud nije ovlašten odbiti provedbu prijavnog lista kojim se traži spajanje predmetnih čestica, ako je na svim nekretninama koje se spajaju upisan isti vlasnik, time da zabilježba spora ne sprečava uknjižbu prava vlasništva na kojoj je spor zabilježen.

„Zemljišnoknjižni sud odbio je provesti prijavni list uz obrazloženje da je na jednoj od katastarskih čestica koje se spajaju čkbr. ___ u zk.ul. ___ k.o. V. (u osnivanju) zabilježen spor pod brojem Rz. ___/04 i Rz. ___/08, pri čemu je prvostupanjski sud odbio provedbu prijavnog lista pozivajući se na odredbu čl. 145. st. 4. ZZK. Odredbom čl. 145. st. 4. ZZK određeno je da se sastav zemljišnoknjižnog tijela ne mijenja upisom promjene oblika, površine ili izgrađenosti zemljišta, pa će upis takve promjene zemljišnoknjižni sud provesti na temelju prijavnog lista katastra o promjeni u katastru zemljišta, a ako bi promjena utjecala na knjižna prava, tada i na temelju isprava prikladnih za uknjižbu kojom se upisani nositelji prava na tom zemljištu slažu s tom promjenom. Iz citirane odredbe proizlazi da je potrebna isprava prikladna za uknjižbu, ako bi promjena po prijavnom listu utjecala na knjižna prava. Uvidom u priložene zk. izvatke jasno je vidljivo da je na svim nekretninama koje se spajaju upisan Grad V. kao vlasnik, pa nije jasno na koje ili čije knjižno pravo bi utjecala navedena promjena. Kod toga zabilježba spora nije upis knjižnog prava, već činjenje vidljivim osobnog odnosa ili pravne činjenice koja proizvodi određen pravni učinak. Valja istaći da zabilježba spora ne sprečava uknjižbu prava vlasništva na nekretnini na kojoj je spor zabilježen, a isto tako to ne sprečava niti pak uknjižbu drugih stvarnih prava, odnosno prava koja se upisuju u zemljišnu knjigu. Učinak zabilježbe spora nalazi se u činjenici da pravomoćna presuda donesena povodom tužbe djeluje i protiv osoba koje su stekle knjižna prava nakon što je prijedlog za zabilježbu spora stigao zemljišnoknjižnom sudu (čl. 81. st. 2. ZZK). Dakle, i u slučaju provedbe prijavnog lista, te eventualnog

uspjeha osobe koja je tražila zabilježbu spora, stvorili bi se uvjeti da se brišu svi upisi koji su provedeni nakon što je prijedlog za zabilježbu spora stigao zemljišnoknjižnom sudu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 145/10-2 od 22.II.2010.

PROVEDBA PRIJAVNOG LISTA U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Upis drugih podataka prilikom provedbe prijavnog lista

(Čl. 52. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08)

Ukoliko predlagatelj u postupku povodom prijavnog lista priloži i sudsku presudu tada je zemljišnoknjižni sud prilikom provedbe prijavnog lista ovlašten osim promjena u obliku, površini i izgrađenosti u zemljištu provesti i uknjižbu drugih podataka na način kako su isti u odnosu na ranije zemljišnoknjižno stanje izmijenjeni sudskom presudom.

„U konkretnom slučaju, pobijanim rješenjem provodio se prijavni list nadležnog Ureda za katastar u smislu odredbe čl. 10. st. 4. ZZK, a čiju provedbu je naložio i Općinski sud u V. pravomoćnom presudom broj P. ___/02. sukladno prethodno citiranom odredbom čl. 108. st. 2. ZZK-a, a ovo jer su se kod zemljišno knjižnog suda vlasnici nekretnina djelomično protivili provedbi tog prijavnog lista, pa je došlo do upućivanja na parnicu radi utvrđivanja površina novoformiranih nekretnina, utvrđenja prava vlasništva prijavnim listom formiranih nekretnina kao i same provedbe prijavnog lista. Naime, u postupku povodom prijavnog lista provodi se promjena katastarskog broja, oblika, površine ili izgrađenosti zemljišta, ali ne i druge promjene, već se upisi tih drugih podataka mogu dopustiti samo ukoliko je uz prijavni list dostavljena i isprava podobna za zemljišnoknjižni upis (čl. 52. st. 1. ZZK), koje isprave su između ostalih i odluke suda (čl. 55. st. 1. ZZK) na

temelju kojih u konkretnom slučaju predlagatelj i podnose svoj prijedlog, a kojim ispravama je odlučeno osim o provedbi prijavnog lista i o promjeni prava vlasništva. Prema tome, kod provedbe prijavnog lista osim promjena u obliku, površini i izgrađenosti zemljišta u ovom konkretnom slučaju mogla se izvršiti i uknjižba drugih podataka kako su oni u odnosu na ranije zemljišnoknjižno stanje izmijenjeni priloženom sudskom presudom, znači brisanje prava vlasništva M.B., D.V. i V.N. Naime, do donošenja pobijanog rješenja i otpisa u novi zemljišno knjižni uložak, nekretnina čkbr. ___/2 bila je upisana u isti zemljišnoknjižni uložak kao i čkbr. ___ tj. u z.k.ul. ___ k.o. V., a u kojem z.k. ulošku su kao vlasnici na obje nekretnine koje su bile jedno z.k. tijelo, pa time kao takvo i jedna nekretnina bile su upisane i osobe za koje sud presudom utvrđuje da nemaju vlasništvo na novoformiranoj nekretnini ___/2, već samo na pojedinim posebnim dijelovima – etažama koje se nalaze na drugoj, istim prijavnim listom koji se provodi, formiranoj nekretnini, odnosno na čkbr. ___. Prema tome sud presudom određujući otpis nekretnine čkbr. ___/2 sa površinom, oblikom i izgrađenosti kako je ista i formirana prijavnim listom u novi z.k. uložak a prema prijavnom listu Ureda za katastarsko-geodetske poslove V., Klasa UP/I_____, Ur. br. _____ od 15. travnja 1998. g., naložio je upravo provedbu tog prijavnog lista koji se mogao jedino kao takav provesti, dakle i u odnosu na drugu nekretninu čkbr. ___ a čiji oblik, površina i izgrađenost također mijenjana istim prijavnim listom, pa kako je presudom kao ispravom na temelju koje su izvršene i promjene u pravu vlasništva dosadašnjih ovlaštenika naložena i uknjižba prava vlasništva to je pobijanim rješenjem takva uknjižba i provedena. Dakle, u z.k. ulošku iz kojeg je izvršen otpis nekretnine čkbr. ___/2, a u kojem je i nadalje ostala upisana nekretnina čkbr. ___, izvršene su promjene sukladno prijavnom listu kojeg sud nalaže provesti, te uknjižba prava vlasništva koja je presudom naložena na čkbr. ___/2, a koja se nužno odnosi i na čkbr. ___ obzirom da su ovlaštenici prava vlasništva na obje nekretnine bili isti jer se i radilo o jednom z.k. tijelu. Kako se dakle pobijanim rješenjem provodio prijavni list nadležnog Ureda za katastar, odnosno rješenje o upisu je odredilo drugo za to nadležno tijelo a upis je provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, to su žalbeni navodi predlagatelja kod ovakvog upisa kakav je proveden neosnovani.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 850/09-3 od
29.I.2010.**

PROVEDBA PRIJAVNOG LISTA

Promjena adrese

(Čl. 95. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08)

Ukoliko je određena nekretnina formirana prijavnim listom kojim se ujedno i traži provedba istog, tada predlagatelj može samo posebnim prijedlogom zatražiti promjenu ulice ili promjenu adrese i takav zahtjev uputiti nadležnom zemljišnoknjižnom sudu.

„Naime, žalbeni navod o „odvajanju“ dvorišta sa 375 m² te kuće sa 215 m² na čkbr. ___ je neosnovan jer je upravo na taj način formirana ova nekretnina prijavnim listom koji se u konkretnom slučaju i provodio a kojim se i navodi da se radi o nekretninama u B. ulici a ne u ulici K. F.. Naime, u koliko je došlo do promjena u adresi ili imenu ulice u kojoj se nekretnine nalaze, a u odnosu na navedeno prijavnim listom, to predlagatelj ima pravo posebnim prijedlogom, ali ne u ovom postupku u kojem se provodi prijavni list, zatražiti kako promjenu imena ulice, ili promjenu adrese, u smislu čl. 95. st. 2. ZZK-a, te takav zahtjev uputiti nadležnom zemljišnoknjižnom sudu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 850/09-3 od 29.I.2010.

ISPRAVNI POSTUPAK

Zabilježbe upisane po službenoj dužnosti u tijeku vođenja zemljišno knjižnog pojedinačnog ispravnog postupka

(Čl. 110. Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu, vođenju zemljišnih knjiga i obavljanju drugih poslova u zemljišno knjižnim odijelima sudova -Zemljišno knjižni poslovnik, Narodne novine, br. 81/07, 109/02, 123/02, 153/02, 14/05)

Žalbam na rješenje kojim se po službenoj dužnosti određuje brisanje zabilježba, a koje zabilježbe su upisane po službenoj dužnosti u tijeku vođenja zemljišno knjižnog pojedinačnog ispravnog postupka, ne može se pobijati rješenje donijeto u tom zemljišnoknjižnom postupku.

„Uvidom u spis predmeta razvidno je da je po prijedlogu predlagatelja vođen pojedinačni ispravni postupak u pogledu navedenih nekretnina te da je zemljišno knjižni sud donio rješenje o otvaranju pojedinačnog ispravnog postupka pod brojem Z. ___/09 dana 10. kolovoza 2009.g. kojim je u zemljišnoknjižnim ulošcima glede kojih je i pokrenut pojedinačni ispravni postupak zabilježio da je taj postupak otvoren sukladno odredbi čl. 110. Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu, vođenju zemljišnih knjiga i obavljanju drugih poslova u zemljišno knjižnim odijelima sudova (Zemljišno knjižni poslovnik NN 81/07, 109/02, 123/02, 153/02, 14/05; dalje: PZK) te je isto tako istim rješenjem a temeljem čl. 188. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) upisana i zabilježba prijave predlagatelja. U istom postupku T.S. dana 7. kolovoza 2009.g. podnosi prigovor kojim je tražila da sud poništi rješenje o otvaranju pojedinačnog ispravnog postupka jer da predlagatelj pojedine nekretnine, a za koje je postupak otvoren nije posjedovao. Rješenjem prvostupanjskog suda pod brojem Z. ___/09 sukladno čl. 188. st. 3. ZZK-a upisana je i zabilježba prijave i prigovora T.S. dok je rješenjem Z. ___/09 izmijenjen upis pod brojem Z. ___/09 na način da je umjesto upisane zabilježbe prijave i prigovora S.T. iz Lj. K. ___ upisana zabilježba prijave i prigovora S.T. iz Lj., K.K. _ (ispravljena je adresa podnositeljice prigovora). Odredbom čl. 110. PZK-a propisano je da se na temelju rješenja zemljišnoknjižnog suda o otvaranju pojedinačnog ispravnog postupka, u zemljišnoknjižnom ulošku zabilježuje da je otvoren pojedinačni ispravni postupak (što je učinjeno zabilježbom pod br. Z.___/09) s time da se ova zabilježba briše po službenoj dužnosti kada protekne rok od 30 dana od zaključenja rasprave za ispravak. Nadalje čl. 188 st. 2. i 3. ZZK-a određeno je da prijave i prigovore koji stignu zemljišnoknjižnom sudu do rasprave za ispravak zabilježiti će se u zk. ulošku na koji se odnose (što je učinjeno zabilježbom po br. Z. ___/09 i Z. ___/09). Prema tome kako je pobijanim rješenjem izvršeno brisanje

zabilježbe o otvaranju pojedinačnog ispravnog postupka (Z. __/09) po službenoj dužnosti sukladno prethodno citiranom propisu čl. 110. PZK-a, te je izvršeno također po službenoj dužnosti brisanje zabilježbe prijave i prigovora stavljenih u predmetnom postupku po proteku roka od 30 dana od dana održane rasprave za ispravak, a sukladno čl. 196. st. 2. ZZK-a, to žalbeni navodi žaliteljice koji se u stvari odnose na donijeto rješenje kojim se udovoljava prijedlogu predlagatelja nisu osnovani. Naime, ne može se žalbom na rješenje kojim se po službenoj dužnosti određuje brisanje zabilježba, a koje zabilježbe su i upisane po službenoj dužnosti u tijeku vođenja zemljišno knjižnog pojedinačnog ispravnog postupka, pobijati rješenje donijeto u tom zemljišnoknjižnom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 1052/10-2 od 13.X.2010.

POJEDINAČNI ZEMLJIŠNOKNJIŽNI ISPRAVNI POSTUPAK

Dopuštenost žalbe

(Čl. 197. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Protiv rješenja donijetog na raspravi za ispravak u pojedinačnom zemljišnoknjižnom ispravnom postupku nije dopuštena žalba.

„Kao što je to prvostupanjski sud i naveo u rješenju koje je donijeto na raspravi za ispravak a kojim je taj sud prihvatio prijavu za upis predlagatelja, protiv rješenja donijetog na raspravi za ispravak u pojedinačnom zemljišnoknjižnom ispravnom postupku, nije dozvoljena žalba već osobe čiji prigovori nisu usvojeni svoje pravo mogu ostvariti u parnici tužbom za ispravak sukladno čl. 197. ZZK-a, a nikako žalbom na pobijano rješenje koje je donijeto po službenoj dužnosti zbog ispunjenja uvjeta iz čl. 196. st. 2. ZZK-a i čl. 110. PZK-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ. 1052/10-2 od 13.X.2010.

POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK

Prijava ili prigovor na upis

(Čl. 186. do 196. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08)

Ukoliko je glede određene nekretnine pokrenut pojedinačni ispravni postupak tada je sud dužan prijedlog odnosno rješenje Hrvatskog fonda za privatizaciju tretirati kao prijavu ili kao prigovor na upis te o tome odlučiti u istom postupku.

„Uvidom u predmet Z. ___/08 vidljivo je da u tom predmetu od strane M.B. d.o.o. T., B.D. i Š.D., kao predlagatelja, dan prijedlog za pokretanje pojedinačnog ispravnog postupka i to u pogledu čkbr. ___ upisane u z.k.ul. ___ k.o. K. Prvostupanjski zemljišnoknjižni sud je povodom prijedloga predlagatelja donio rješenje dana 25. studenog 2008.g. kojim je otvorio pojedinačni ispravni postupak u pogledu predmetne nekretnine, te je izvršena objava oglasa u Narodnim novinama br. ___/08, o tome da se vodi pojedinačni ispravni postupak. Na pojedinačni ispravni postupak na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o ispravnom postupku iz čl. 186. do 196. ZZK-a. Prema odredbi čl. 188. ZZK-a prijave i prigovori u tijeku ispravnog postupka podnose se ukoliko bi u zemljišnu knjigu trebalo upisati nešto što u njoj nije bilo upisano, odnosno ukoliko bi neki upis ili njegov prvenstveni red trebalo izmijeniti, nadopuniti ili izbrisati. Iz sadržaja navedenog predmeta nije

vidljivo da bi u roku za ispravak, odnosno u roku za podnošenje prijava i prigovora, bilo koja strana podnijela prijavu, odnosno prigovor. Nadalje, iz navedenog zemljišnoknjižnog predmeta br. Z. ___/08 vidljivo je da je rasprava za ispravak održana dana 26. siječnja 2009.g., te da na toj raspravi nije doneseno rješenje o ispravku, već je određeno da će se naknadno od Općinskog državnog odvjetništva zatražiti očitovanje u pogledu 2/8 dijela predmetne nekretnine. Obzirom na činjenicu da je u pogledu predmetne nekretnine bio pokrenut pojedinačni ispravni postupak, to je prijedlog, odnosno rješenje Hrvatskog fonda za privatizaciju, klasa: _____, Ur. br. _____ od 24. lipnja 2009.g. trebalo tretirati ili kao prijavu ili kao prigovor na upis te o toj prijavi odnosno o prigovoru odlučiti u navedenom pojedinačnom z.k. ispravnom postupku, čime bi se poštivao prvenstveni red.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 356/10-2 od 3.V.2010.

ZEMLJIŠNA KNJIGA

Zatvaranje stare zemljišne knjige

(Čl. 219. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Stara zemljišna knjiga za istu katastarsku općinu može se zatvoriti tek danom otvaranja novo osnovane, obnovljene ili dopunjene zemljišne knjige.

„Naime, iako je formirana nekretnina u zk.ul. ___ k.o. V. (u osnivanju) istovremeno se i nadalje vodi zemljišna knjiga k.o. V. i u njoj nekretnina čkbr. ___/1 upisana u z.k.ul. ___ iz razloga što se tek danom otvaranja novo osnovane, obnovljene ili dopunjene zemljišne knjige može zatvoriti dotadašnja zemljišna knjiga za istu katastarsku općinu sukladno čl. 219. ZZK-a, a nova zemljišna knjiga za k.o. V. još uvijek nije osnovana i otvorena sukladno čl. 180. st. 1. ZZK-a. Dakle, prilikom sastavljanja novog zemljišnoknjižnog uloška u postupku osnivanja i obnavljanja zemljišne knjige za k.o. V. za nekretninu čkbr. ___/1 upisanu

u z.k. ul. ___ k.o. V., a nakon što je identifikacijom utvrđeno da ta nekretnina odgovara, da je identična, nekretnini koja se formira u novoj zemljišnoj knjizi kao čk.br. ___/2 u z.k. ul. ___ postupljeno je sukladno čl. 221. st. 1. i 2. ZZK-a koja propisuje da će se po službenoj dužnosti prilikom osnivanja, obnavljanja, dopunjavanja ili preoblikovanja zemljišne knjige spojiti sva zemljišna knjižna tijela upisana u istom zemljišnoknjižnom ulošku u zemljišnoj knjizi koja se zatvara (st. 1.), a ako je na zemljištu u društvenom vlasništvu izgrađena zgrada, zemljište i zgrada će se spojiti u jedno zemljišno knjižno tijelo, a kao vlasnik nekretnine upisat će se osoba u čiju je korist bilo upisano vlasništvo odnosno pravo korištenja zgrade, kao i čl. 222. st. 1. istog zakona prema kojoj će se također po službenoj dužnosti upisi prava vlasništva (odnosno prava upravljanja raspolaganja ili korištenja) na posebnom dijelu zgrade provesti kao upisi suvlasništva na kojemu je uspostavljeno vlasništvo posebnog dijela zgrade u korist osoba u čiju je korist u zemljišnoj knjizi koja se zatvara bilo upisano pravo vlasništva posebnog dijela, s time da će se suvlasništvo upisati na jednake dijelove.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 238/10-2 od 21.VI.2010.

PREOBLIKOVANJE U EOP ZEMLJIŠNU KNJIGU

Ispravak pogrešnog upisa

(Čl. 390. i čl. 390 a. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06, 79/06, 141/06 i 146/08)

Ukoliko je u ručno vođenim zemljišnim knjigama razvidno da nije izvršeno brisanje društvenog vlasništva na

određenoj nekretnini, dok je prilikom prijepisa odnosno u ručnoj zemljišnoj knjizi vođenoj u digitalnom obliku (u računalu) izvršena pretvorba istog, tada sud nije ovlašten odrediti ispravak pogrešnog upisa, budući se ne radi o upisu.

„Prije svega valja istaći da je usporedbom upisa u ručno vođenoj zemljišnoj knjizi i u podacima ručno vođene zemljišne knjige u digitalnom obliku, nakon što je izvršen prijepis ručno vođenih zemljišnih knjiga, utvrđeno da je u ručno vođenoj zemljišnoj knjizi, na predmetnoj nekretnini, bilo upisano društveno vlasništvo s pravom korištenja u korist prednika žalitelja. Sam postupak prijepisa ručno vođenih zemljišnih knjiga sastojao se od dva stadija, stadija prijepisa i stadija verifikacije prepisanih podataka, time da je svaku od tih radnji trebao obavljati drugi zemljišnoknjižni referent, sukladno čl. 159. do 162. Zemljišnoknjižnog poslovnika. Iz priloženog zk. izvotka ____ k.o. V.T., iz ručno vođene zemljišne knjige, jasno je vidljivo da brisanje društvenog vlasništva na predmetnoj nekretnini nije izvršeno, da nitko nije tražio brisanje društvenog vlasništva na spornoj nekretnini, da u zemljišnoj knjizi nije izvršen upis pretvorbe žalitelja, a što sve skupa jasno ukazuje da se niti u ručnoj zemljišnoj knjizi vođenoj u digitalnom obliku (u kompjuteru) nije mogla izvršiti pretvorba, odnosno upis vlasništva u korist prednika žalitelja. Osim toga odredbama čl. 390. i 390. a Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) jasno su propisane pretpostavke za upis vlasništva na nekretninama u vlasništvu trgovačkih društava. Stoga je u tom dijelu sud prvoga stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo, kada je odredio ispravak pogrešnog upisa, budući da su u ovom slučaju nije radilo o upisu, pa da bi došlo do primjene odredbe čl. 117. do 119. ZZK.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 34/10-2 od 29.I.2010.
TUŽBA ZA BRISANJE**

Zainteresirane osobe

(Čl. 117. Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08)

Mjernici iz Zavoda za katastar koji nisu nositelji knjižnih prava na nekretninama koje su predmet prijedloga za

ispravak pogrešnog upisa, ne mogu se smatrati zainteresiranim osobama.

„U odnosu na protustranke D.P i V.K. valja navesti da se radi o mjernicima iz Zavoda za katastar koji nisu nositelji bilo kakvih knjižnih prava na nekretninama koje su predmet prijedloga za ispravak pogrešnog upisa, pa je prvostupanjski sud pravilno zaključio da se ne mogu smatrati zainteresiranim osobama u smislu odredbe čl. 117. st. 1. ZZK-a, pa ne mogu biti pasivno legitimirani u ovom postupku, zbog čega je u odnosu na navedene protustranke prijedlog predlagatelja pravilno odbačen kao nedopušten. Okolnost da su protustranke D.P. i V.K. poduzimale određene radnje u vezi parcelacije predmetne čestice i sačinile elaborat za provedbu u katastru i zemljišnoj knjizi ne upućuje na zaključak da se mogu smatrati zainteresiranim osobama, jer se u smislu odredbe čl. 117. ZZK-a zainteresiranom osobom može smatrati samo osoba koja je nositelj knjižnih prava na nekretnini na koju se odnosi prijedlog za ispravak pogrešnog upisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 144/10-1 od 19.II.2010.

TUŽBA ZA BRISANJE

Pogrješka u upisu

(Čl. 123. Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04 i 107/07)

Procesni institut pogrješke u upisu propisan je samo za slučaj pogrješke u izvršenju upisa.

„Naime, po ocjeni ovoga suda, a što je potrebno istaći te ukazati predlagateljima, procesni institut pogrješke u upisu propisan je samo za slučajeve pogrješke u izvršenju upisa, dakle kada se sadržaj provedenog upisa razlikuje od sadržaja upisa kako je isti naveden u nalogu – rješenju o upisu. Na osnovu toga instituta zemljišno knjižnog prava ne mogu se ispravljati upisi koji nisu u skladu sa stvarnim,

zbijskim stanjem nekretnina koji su nepotpuni, za čiju provedbu nisu bile ispunjene sve pretpostavke određene zemljišno knjižnim pravom, kojima je povrijeđeno nečije zemljišno knjižno pravo i drugo, jer naime, za slučaj pobijanja sadržaja određenih upisa (rješenja kojim su prijedlozi za upis prihvaćeni), postoji jedino mogućnost pobijanja istih redovnim pravnim lijekovima (žalbom), odnosno eventualno brisovnom tužbom podnijetom u smislu odredbe čl. 123. ZZK-a, odnosno čl. 129. ZZK-a, ali to pod uvjetima i u rokovima predviđenim tim propisima. Zbog toga se takav prijedlog predlagatelja, čija je suština pobijanje zemljišno knjižnih prava protustranaka, ne može biti podveden pod procesni institut pogrješke u izvršenju upisa kao što je to pravilno zaključio prvostupanjski sud time da je taj sud u razlozima obrazloženja proveo komparaciju sadržaja naloga zemljišnog suda za provedbu upisa i stvarno izvršenog upisa sa predmetne nekretnine, a koji su odlučni razlozi za ocjenu osnovanosti takvog prijedloga predlagatelja, na koje je uputio ovaj sud, radi čega nije bilo osnova primjeni čl. 117. st. 3. ZZK-a, time da se prvostupanjski sud pravilno pozvao na stajalište ovoga suda izraženo u odluci br. Gž. 77/07-2 od 09. kolovoza 2007.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 63/10-2 od 23.II.2010.

BRISOVNA TUŽBA

Pretpostavke za upis prava vlasništva u zemljišnu knjigu

(Čl. 25. st. 1. Zakona o poreznoj upravi – „Narodne novine“, br. 67/01, 94/01 i 177/04;

Čl. 130. i 388. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06, 141/06 i 146/08)

Ukoliko posebni dio nekretnine nije bio u društvenom vlasništvu već je kao vlasnik istog bio upisan tužitelj, tada tužena nije ovlaštena zatražiti upis prava vlasništva na predmetnom posebnom dijelu nekretnine temeljem Zakona,

budući nije ispunjena materijalna pretpostavka upisa iz čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama.

„Prije svega valja istaći da je u konkretnom slučaju podnesena brisovna tužba u smislu čl. 129. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) prema kojoj nositelj knjižnog prava koje je povrijeđeno uknjižbom u korist neke osobe ovlašten je radi zaštite toga svoga prava zahtijevati brisanje svake uknjižbe koja ga vrijeđa i uspostavu prijašnjeg zemljišnoknjižnog stanja sve dok ne nastupe činjenice na temelju kojih bi mu povrijeđeno pravo i tako trebalo prestati, ako zakonom nije drugačije određeno. U konkretnom slučaju, prije provedbe sporne uknjižbe u korist tužene u predmetu Z. ____/07, na spornom posebnom dijelu nekretnine (suvlasničkom dijelu nekretnine od 103/1000 dijela, etaži 3., upisanom u zk. ul. ____ k.o. I., bio je upisan tužitelj i to na temelju Odluke Komisije Vlade Republike Hrvatske za rješavanje sporova o pravima općina, gradova i županija od 14. prosinca 1995.g. i to upisanom pod brojem Z. __/98. Dakle, u trenutku vršenja sporne uknjižbe predmetni posebni dio nekretnine nije bio u društvenom vlasništvu, već je kao vlasnik bio upisan tužitelj. Iz priloženog zemljišnoknjižnog predmeta Z. __/07 vidljivo je da je tužena upis zatražila na temelju čl. 25. st. 1. Zakona o poreznoj upravi (NN br. 75/93), te čl. 130. i 388. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Da bi upis bio valjan, odnosno istinit, potrebno je da su ispunjene materijalne i procesne pretpostavke za upis. Bitna materijalna pretpostavka upisa je knjižni prednik u smislu čl. 40. ZZK. Prema toj odredbi upisi u zemljišnu knjigu dopušteni su samo protiv osobe koja je u času podnošenja prijedloga za upis u toj zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik zemljišta ili nositelj prava, glede kojega se upis zahtijeva, ili koja bar istodobno budu kao takva uknjižena ili predbilježena. Iz prijedloga za upis i zakonskih odredbi nije vidljivo na koji način je ostvareno načelo knjižnog prednika, odnosno na koji način je pravo vlasništva prešlo s upisanog knjižnog prednika, tužitelja u ovom predmetu V. županije, na Republiku Hrvatsku. Pravilno sud prvoga stupnja ukazuje da odredba čl. 25. st. 1. Zakona o poreznoj upravi ne regulira pitanje stjecanja vlasništva na nekretninama, već jedino govori o tome da porezna uprava preuzima prostorije i imovinu kojom su raspolagale ranije uprave društvenih prihoda. Kod toga nije sporno da je Porezna uprava slijednik ranije uprave društvenih prihoda. Odlukom Komisije Vlade Republike Hrvatske za rješavanje sporova o pravima općina, gradova i županija od 14. prosinca 1995.g. sporna nekretnina čkbr. __, upisana u zk.ul. ____ k.o. I. pripala je u vlasništvo V. županiji u

¾ dijela, te Općini I. u ¼ dijela, toč. IV. 5., a toč. V. navedene Odluke sve stranke u postupku ovlaštene su u zemljišnim knjigama i katastru zemljišta izvršiti brisanje dotadašnjih korisnika i izvršiti uknjižbu prava vlasništva koje im pripada prema toč. IV. te Odluke. Valja napomenuti da je u vrijeme donošenja navedene Odluke na snazi bio Zakon o osnovnim vlasničkopravnim odnosima koji je u čl. 20. st. 2. predviđao mogućnost da se pravo vlasništva stječe i odlukom državnog organa na način i pod uvjetima određenim zakonom. Obzirom na gore navedeno po mišljenju ovoga suda pravilno je sud prvoga stupnja zaključio da nije pravno valjana uknjižba prava vlasništva u korist tužene u predmetu Z. ___/07 na etaži 3., poduložak 3., zk.ul. ____ k.o. Ivanec, budući da nije bilo udovoljeno načelu knjižnog prednika, osnovnog materijalnoj pretpostavci svakog knjižnog upisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1159/09-2 od 16.XI.2009.

PRAVNI INTERES ZA PODNOŠENJE ŽALBE

Zemljišnoknjižni postupak

(Zakon o pretvorbi poduzeća – Narodne novine br. 19/91, 83/92, 84/92, 94/93, 2/94, 9/95, 21/96 i 118/99)

U zemljišnoknjižnom postupku žalbu su ovlaštene izjaviti uz osobe na čija se knjižna prava upisi odnose i osobe čija su prava povrijeđena provedenim upisom.

„Što se tiče ovlaštenja HFP na podnošenje žalbe protiv pobijanog rješenja koje mu u odgovoru na žalbu osporava predlagatelj predlažući odbacivanje žalbe, ističe se da su u zemljišnoknjižnom postupku žalbu ovlaštene izjaviti (pored stranaka u tom postupku) i osobe na čija se knjižna prava upisi odnose kao i osobe čija su prava povrijeđena provedenim upisom. Kako u ovom slučaju Fond smatra da je pobijanim rješenjem povrijeđeno njegovo pravo koje proizlazi iz čl. 47. ZP-a, kojim je propisano da dionice, udjeli, stvari i prava koji nisu procijenjeni u vrijednost društvenog kapitala pravne osobe na temelju ZPDP-a, se

prenose Fondu ako ne postoje razlozi za obnovu i ako prijenos ne utječe na postojeću cjelinu, te uz činjenicu da nije utvrđen pravni status spornih nekretnina, a niti je protustranka uz žalbu priložila dokaz koje točno sporne nekretnine nisu procijenjene u vrijednost društvenog kapitala), to HFP ima pravni interes za podnošenje žalbe protiv prvostupanjskog rješenja, zbog čega ovaj sud istu nije kako to predlagatelj traži, odbacio, već je meritorno odlučivao.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gžx. 37/10-2 od 6.IX.2010.

JAVNA ISPRAVA

Revizija protiv pravomoćne presude temeljem koje je proveden upis u zemljišne knjige

(Čl. 55. st. 1.b. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04 i 107/07)

Činjenica da je protustranka podnijela reviziju protiv pravomoćne presude temeljem koje je proveden upis u zemljišne knjige, ne utječe na zakonitost i valjanost provedenog upisa.

„Prethodno navedena pravomoćna presuda jeste sukladno odredbi čl. 55. st. 1. b. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK-a) javna isprava na temelju koje se može dopustiti uknjižba što je sukladno čl. 30. st. 2. ZZK-a upis kojom se knjižna prava stječu, prenose, ograničuju ili prestaju bez posebnog naknadnog opravdanja, donijeta po nadležnom tijelu (sudu) kojom taj sud i nalaže uknjižbu koja je pobijanim rješenjem provedena, a ispunjena je i materijalna pretpostavka odnosno upis je s obzirom na stanje u zemljišnoj knjizi provediv. Činjenica da je podnijeta revizija po protustranci u odnosu na presudu koja u ovom postupku predstavlja javnu ispravu temeljem koje je upis proveden, nije od nikakvog značaja za zakonitost i valjanost provedenog upisa niti je iz tog razloga prvostupanjski sud postupio „ishitreno“ jer podnošenjem revizije na ispravu (presudu) koja je temelj za upis, ista nije stavljena

van snage, niti je stavljen van snage nalog drugog suda kojim je zemljišnoknjižnom sudu naložena provedba.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 1059/10-2 od 18.X.2010.

PRETVORBA, PRIVATIZACIJA

Iskaz nekretnina

(Čl. 362. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Ako predlagatelj nije dostavio dokaz da nekretnina nije unijeta u kapital trgovačkog društva koje je kao bivše društveno poduzeće bilo subjektom pretvorbe i privatizacije temeljem odredaba Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, a što je predlagatelj mogao dokazati iskazom nekretnina u smislu čl. 42. Zakona o privatizaciji, tada se ne primjenjuje predmnijeva iz čl. 362. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarima.

„Prema pravnom stajalištu ovoga suda, iz priloženog prijedloga i dokumentacije uz prijedlog, za sada se ne može zaključiti da bi u konkretnom slučaju djelovala predmnijeva iz čl. 362. st. 3. ZV-a, budući da predlagatelj nije dostavio dokaz da predmetna nekretnina nije unijeta u kapital trgovačkog društva, tj. u kapital sada protustranke V. stanice I. d.o.o. I. Navedenu činjenicu predlagatelj može dokazati iskazom nekretnina u smislu čl. 42. Zakona o privatizaciji (Narodne novine br. 21/96, 71/97, 16/98 – vjerodostojno tumačenje, 73/00.), budući je bivše društveno poduzeće bilo subjektom pretvorbe i privatizacije sukladno odredbama Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća (Narodne novine br. 19/91, 83/92, 84/92 – vidi Zakon o Hrvatskom fondu za privatizaciju, 94/93, 2/94, 9/95, 21/96 – vidi članak 49. Zakona o privatizaciji, 118/99 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 99/03). Osim toga, i protustranka u žalbi ukazuje da je protustranka bila predmetom pretvorbe, time da bi se iz priložene

dokumentacije protustranke moglo zaključiti da je predmetom pretvorbe bila predmetna nekretnina upisana u zk. ul. ___ k.o. I. Osim toga, ovisno o tome da li je nekretnina trebala biti u pretvorbi, a nije bila unesena u društveni kapital, ovisi odluka i o tome da li vlasništvo na takvoj nekretnini, za slučaj da nije unesena u pretvorbu, stječe predlagatelj ili Hrvatski fond za privatizaciju, u smislu čl. 47. Zakona o privatizaciji.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 336/10-2 od 06.IV.2010.

PRETVORBA

Pretvorba komunalnih poduzeća

(Zakona o pretvorbi i organiziranju poduzeća u komunalnim djelatnostima – „Narodne novine“, br. 91/92, 14/93 i 70/93;
Zakona o komunalnom gospodarstvu – „Narodne novine“, br. 36/95)

Pretvorba komunalnih poduzeća vršila se temeljem Zakona o pretvorbi i organiziranju poduzeća u komunalnim djelatnostima odnosno temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu a koji Zakoni su stupili na snagu nakon Zakona o poljoprivrednom zemljištu, zbog čega su u trenutku pretvorbe društvenog kapitala komunalne radne organizacije, nekretnine već bile u vlasništvu Republike Hrvatske.

„Prije svega valja istaći da je u konkretnom slučaju sud prvoga stupnja dozvolio uknjižbu prava vlasništva u korist predlagatelja na nekretninama koje su u zemljišnoj knjizi upisane kao društveno vlasništvo s pravom korištenja za korist Komunalne radne organizacije I., a ne Komunalno stambenog poduzeća I., koje da je kako protustranka navodi njegov pravni prednik. Predlagatelj je svoj prijedlog i sud prvog stupnja svoju odluku kojom je dozvolio uknjižbu prava vlasništva u korist Republike Hrvatske, između ostalog, utemeljio na odredbi čl. 130. i čl. 3. Zakona o izmjenama i dopunama ZV-a, te čl. 388. st. 2. istog Zakona. Nekretnine na kojima je zatražena i dozvoljena uknjižba prava vlasništva

u korist Republike Hrvatske prema podacima u zemljišnim knjigama u času podnošenja prijedloga sudu (čl. 107. ZZK-a) jesu poljoprivredno zemljište (kultura navedena u zemljišnim knjigama je: močvara), pa kako je na poljoprivrednom zemljištu koje je bilo u društvenom vlasništvu na dan stupanja na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 34/91, 26/93, 79/93, 90/93, 54/94, 48/95; dalje: ZPZ) a koji je stupio na snagu 24. srpnja 1991.g., i bez obzira tko je na takvom zemljištu bio upisan kao korisnik, temeljem samog Zakona postala nositelj vlasničkih prava Republika Hrvatska i to temeljem čl. 3. st. 1. navedenog ZPZ-a, to činjenica da je protustranka naknadno predmetno zemljište eventualno i unijela u kapital prilikom pretvorbe nema utjecaja na već prethodno stečeno pravo predlagatelja koji ga je stekao originarnim putem, temeljem samog Zakona. Naime, pretvorba komunalnih poduzeća vršila se ili temeljem Zakona o pretvorbi i organiziranju poduzeća u komunalnim djelatnostima (NN 91/92, 14/93 i 70/93) odnosno temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95) koji su stupili na snagu nakon ZPZ-a pa u trenutku pretvorbe društvenog kapitala prednika protustranke predmetne nekretnine su već bile u vlasništvu predlagatelja. Prednje je sukladno odredbi čl. 388. st. 2. ZV-a kojom se propisuje da se stjecanje, promjena, pravni učinci i prestanak stvarnih prava do stupanja na snagu ZV-a prosuđuje po pravilima koja su se primjenjivala u trenutku stjecanja, promjene i prestanka prava i njihovih pravnih učinaka, pa sukladno čl. 224. ZZK-a a u svezi čl. 388. st. 5. ZV koji je izmijenjen čl. 3. Zakona o izmjenama i dopunama ZV (NN 146/06), te čl. 129. i 130. st. 1. ZV-a, prvostupanjski sud je osnovano udovoljio prijedlogu predlagatelja. Protustranku se upozorava i na odredbu čl. 58. spomenutog ZPZ-a a koja je određivala da društveno pravne osobe koje na dan stupanja na snagu tog zakona (24. srpnja 1991.g.) koriste poljoprivredno zemljište, nastavljaju ga koristiti do njihove pretvorbe u poduzeća kojima je poznat vlasnik (st. 1.), s time da je pravna osoba nastala pretvorbom dužna o tome obavijestiti Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva u roku od 30 dana od dana objavljene pretvorbe radi uređivanja odnosa u svezi s daljnjim korištenjem poljoprivrednog zemljišta po odredbama tog Zakona, jer će se u suprotnom smatrati da ga koristi protupravno. Dakle, niti iz navedene odredbe ne proizlazi da bi u postupku pretvorbe i privatizacije pravnog prednika protustranke predmetne nekretnine mogle ući u temeljni kapital protustranke, već da ih ona i nakon provedene pretvorbe i privatizacije pod uvjetima određenim spomenutim čl. 58. može i nadalje koristiti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 525/10-2 od 17.V.2010.

PRETVORBA

Kada nekretnina čini jedinstvenu tehnološku cjelinu u odnosu na procijenjene nekretnine a nije obuhvaćena procjenom kod pretvorbe

(Čl. 390. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06; 141/06 i 146/08)

Ukoliko predlagatelj u prijedlogu za uknjižbu prava vlasništva tvrdi da su nekretnine koje su predmet uknjižbe jedinstvena tehnološka cjelina, tada je isto bio dužan dokazati u upravnom postupku, time da ako se utvrdi da nekretnina čini tehnološku cjelinu u odnosu na ostale procijenjene nekretnine a nije obuhvaćena procjenom kod pretvorbe, tek tada Hrvatski fond za privatizaciju donosi rješenje i daje suglasnost da se vrijednost društvenog kapitala trgovačkog društva poveća za procijenjenu vrijednost.

„Kod odlučivanja o prijedlogu prvostupanjski sud zanemario je odredbu čl. 390. ZV-a koja propisuje da se odredbe čl. 360. do 365. tog Zakona ne odnose na stvari koje nisu unijete u društveni kapital pravnih osoba u postupku pretvorbe na temelju ZPDP-a, te činjenicu da je od 23. lipnja 1995.g. na snazi Uputa za primjenu čl. 7. st. 3. ZPDP-a koju je donio HFP (NN 42/95), a od 22. ožujka 1996.g. i Zakon o privatizaciji koji u čl. 42. određuje da HFP izdaje rješenje kojim se utvrđuju nekretnine koje su procijenjene u vrijednost društvenog kapitala u postupku pretvorbe a koje rješenje služi za potrebe upisa u zemljišne knjige (rješenje o iskazu nekretnina), a da predlagatelj uz prijedlog nije dostavio takvu ispravu, iako su navedeni zakonski propisi bili na snazi u vrijeme podnošenja prijedloga prvostupanjskom sudu (prijedlog je podnijet 17. veljače 1998.g.). Prema tome, očito je da u trenutku zaprimanja prijedloga zemljišnoknjižnom sudu predlagatelj nije dokazao da su nekretnine u odnosu na koje je zatražio upis unesene u vrijednost društvenog kapitala, to i nisu bile ispunjene zakonom propisane pretpostavke za uknjižbu prava vlasništva u korist predlagatelja, pa i nije

bilo nikakve osnove prijedlogu udovoljiti. Iz po žalitelja uz žalbu dostavljenog izvješća HFP proizlazi da je u postupku pretvorbe pravnog prednika predlagatelja procijenjeno 9.976 m² građevinskog zemljišta no bez identifikacije tog zemljišta (industrijski pogon u V. M.P. ___), iz čega se također ne može zaključiti da li i koje sporne nekretnine su procijenjene u vrijednost društvenog kapitala, a niti da li ukoliko nisu, koje nisu procijenjene a trebale su biti procijenjene, to nema uvjeta niti za primjenu čl. 47. ZP-a. Naime, zemljište je u smislu čl. 2. st. 1. ZZK-a kako to ispravno u odgovoru na žalbu ističe predlagatelj, dio zemljine površine koji je u katastru zemljišta označen posebnim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži (katastarska čestica) to je predlagatelj uz prijedlog bio dužan priložiti ispravu iz koje bi bilo vidljivo točno koje, na prethodno rečeni način označene i identificirane nekretnine su unijete u društveni kapital prilikom pretvorbe (no on nije priložio nikakvu ispravu), a na isti način je trebao postupiti i žalitelj, dokazujući koje nekretnine nisu unesene u vrijednost kapitala. Što se tiče iznijete tvrdnje predlagatelja u odgovoru na žalbu da su nekretnine upisane u z.k.ul. ___ k.o. V. jedinstvena tehnološka cjelina treba reći da se isto dokazuje u upravnom postupku, pa ukoliko se utvrdi da nekretnina čini tehnološku cjelinu u odnosu na ostale procijenjene nekretnine, a nije obuhvaćena procjenom kod pretvorbe, tada HFP donosi rješenje i daje suglasnost da se vrijednost društvenog kapitala društva poveća za procijenjenu vrijednost o čemu također nije u prvostupanjskom postupku priložena nikakva isprava. Za uknjižbu prava vlasništva na spornim nekretninama u korist predlagatelja potrebno je utvrditi jesu li nekretnine koje su obuhvaćene prijedlogom a na koje se odnosi i žalba HFP procijenjene u vrijednost društvenog kapitala pravnog prednika predlagatelja ili nisu.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gžx. 37/10-2 od 6.IX.2010.

PRIVATIZACIJA

Pretvorba prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu

(Čl. 31. Zakona o komunalnom gospodarstvu – „Narodne novine“, br. 36/95)

Kada protustranka nije bila dužna provoditi postupak pretvorbe po Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća, nego je pretvorba vršena po Zakonu o komunalnom gospodarstvu, a prednik protustranke je nekretnine kupio od fizičkih osoba nakon što je pretvorba po Zakonu o komunalnom gospodarstvu provedena, tada nije bilo uvjeta za primjenu čl. 47. Zakona o privatizaciju.

„Prije svega valja istaći da sporne nekretnine, a što je vidljivo iz povijesnih zemljišnoknjižnih izvadaka, nikada nisu bile u režimu društvenog vlasništva, već su bile u vlasništvu fizičkih osoba, te je predmetne nekretnine kupio prednik sadašnje protustranke kao Javno Komunalno poduzeće ugovorima iz 1995. odnosno 1998.g. Prema odredbi čl. 31. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine br. 36/95) društveni kapital pravnih osoba koje su registrirane za obavljanje komunalnih djelatnosti danom stupanja na snagu tog Zakona postaje zajedničko vlasništvo jedinica lokalne samouprave organiziranih na području bivše općine prema sjedištu pravne osobe. Iz spisa je nadalje vidljivo da je Komisija Vlade Republike Hrvatske za rješavanje sporova o pravima općina, gradova i županija (Klasa: 940-01/95-01/66, ur. br. 515-98-17) od 10. studenog 1998.g. utvrdila da neraspoređenu imovinu bivših općina V., L., N.M., I. sačinjavaju i osnivačka prava nad Javnim komunalnim poduzećem „V.“ V., te su utvrđeni udjeli jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u toj tvrtci. Isto tako iz spisa je vidljivo da je Osnivačka skupština protustranke donijela Odluku o osnivanju dioničkog društva, iz čega slijedi da protustranka nije niti bila obvezna provoditi postupak pretvorbe u skladu sa Zakonom o pretvorbi društvenih poduzeća. Posredno to potvrđuje i sam predlagatelj u svom dopisu od 28. veljače 2008.g. Kako protustranka nije bila obvezana provoditi pretvorbu po Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća, to ne dolazi niti do primjene odredbe čl. 47. Zakona o privatizaciji. Naime, prema toj odredbi dionice, udjeli, stvari i prava koji nisu procijenjeni u vrijednost društvenog kapitala pravne osobe na temelju Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, prenose se Hrvatskom fondu za privatizaciju, ako ne postoje razlozi za obnovu postupka, odnosno ako prijenos ne utječe na postojeću tehnološku cjelinu. Kako protustranka nije provodila, niti je to bila dužna, postupak pretvorbe po Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća, već je pretvorba vršena po Zakonu o komunalnom gospodarstvu, te kako je prednik protustranke navedene nekretnine kupio od fizičkih osoba nakon što je pretvorba po Zakonu o

komunalnom gospodarstvu provedena, to nije bilo nikakvog uvjeta za primjenu čl. 47. Zakona o privatizaciju u ovom slučaju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 476/10-2 od 28.IV.2010.

PRIVATIZACIJA

Temeljni kapital poduzeća

(Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 79/06, 141/06 i 146/08;

Zakon o poljoprivrednom zemljištu – „Narodne novine“, br. 34/91;

Zakon o privatizaciji – „Narodne novine“, 21/96, 71/97, 16/98 – vjerodostojno tumačenje, 73/00)

Ukoliko poduzeća prilikom pretvorbe nisu u svoj temeljni kapital unijela građevinsko zemljište na kojem su bili nosioci prava korištenja, tada je isto postalo vlasništvo Hrvatskog fonda za privatizaciju.

„Osporavajući žalbu žalitelja predlagatelji u odgovoru na žalbu iznose da su neosnovane tvrdnje žalbe o nepostojanju protustranke pa sukladno tome i postojanje nesklada između prijedloga i rješenja te stanja predmeta, budući prema rješenju HFP-a kojim su utvrđene i procijenjene nekretnine u vrijednosti društvenog kapitala odnosi na tvrtku V.d.d., a da se nigdje ne spominje ZPPK-a V., pa predlagatelji smatraju da se na to rješenje niti ne može pozvati. Pri tom ukazuju da su predmetne čestice prema zemljišno knjižnom stanju u momentu podnošenja prijedloga za uknjižbu bile uknjižene kao društveno vlasništvo s pravom korištenja ZPPK-a V. Kod toga se predlagatelji pozivaju na podatke Trgovačkog suda u V. (povijesni izvadak iz sudskog registra za PPI V. d.o.o. te izvod iz sudskog registra) iz kojeg je vidljivo da je navedeno trgovačko društvo – žalitelj pravni slijednik protustranke ZPPK-a V., a koja tvrtka je upisivala statusne

promjene i promjene naziva sve sukladno važećim zakonskim propisima te u konačnici 1991.g. se organizirala kao društveno poduzeće „Poljoprivredna i prehrambena industrija“ V. s.p.o. (skraćeno PPI V. s.p.o.) te je u postupku pretvorbe društvenih poduzeća HFP (II predlagatelj) donio 17. srpnja 1997.g. rješenje o iskazu nekretnina. Upravo navedeno upućuje, prema žalbi, da nakon što je upisano društveno vlasništvo na predmetnim nekretninama te pravo korištenja protustranke, iako je ista mijenjala nazive te se preustrojavala u zemljišnim knjigama, nije došlo do promjene naziva nositelja prava korištenja, a niti su u konačnici pretvorbe sukladno Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća te nekretnine unijete u temeljni kapital žalitelja. Stoga pozivajući se na sadržaj prijedloga predlagatelja utemeljenog na relevantnim propisima – zakonskim odredbama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09; dalje: ZV), Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 34/91) i Zakona o privatizaciji (NN 21/96, 71/97, 16/98 – vjerodostojno tumačenje, 73/00) kao i potvrde upravnog odjela za provedbu dokumenata, prostornog uređenja Grada V. te rješenja HFP-a – II- predlagatelja od 17. srpnja 1997.g. prvostupanjski sud je usvojio prijedlog predlagatelja. Posebno naglašava da je na temelju Zakona o poljoprivrednom zemljištu I-predlagatelj postao vlasnik sveukupnog poljoprivrednog zemljišta (izvan granica građevinskog zemljišta) koji je na dan stupanja na snagu toga Zakona, a to je 24. srpnja 1991.g. bilo u društvenom vlasništvu i to bez obzira tko je bio dotadašnji nositelj prava korištenja na tom zemljištu, te isto nije ni moglo biti predmet procijene prilikom pretvorbe društvenih poduzeća. Isto tako napominje da su ta poduzeća mogla u svoj temeljni kapital prilikom pretvorbe unijeti građevinsko zemljište na kojem su bili nosioci prava korištenja, no ukoliko to nije učinjeno tada su temeljem čl. 47. Zakona o privatizaciji ista postala vlasništvo HFP-a – II-predlagatelja. Iako je naime, točno da su predlagatelji podnijeli prijedlog za uknjižbu protiv protustranke i da je ista upisana u zemljišnu knjigu, ali nije točno da protustranka koja je upisana kao korisnik prava vlasništva ne postoji. Sve to ukazuje na pravilnost tvrdnji, a na kojima je utemeljen i prijedlog za uknjižbu, a to da se protustranka iako je mijenjala nazive, te se preustrojavala, međutim u zemljišnim knjigama zbog toga tada nije dolazilo do promjena subjekta upisa, kao niti u konačnici prilikom pretvorbe na predmetnim nekretninama, a to sukladno Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća, koje nekretnine su naposljetku unijete u temeljni kapital tada DP V. s.p.o. Budući je, prema već istaknutom iz spomenutih izvadaka Trgovačkog suda u V. u potpunosti razvidno da je

žalitelj pravni slijednik protustranke, pa sebe pogrešno naziva „zainteresiranom strankom koja ima pravni interes“ odnosno isti jest stranka u postupku sa nedvojbeno pravnim interesom za podnošenje žalbe i osporavanje pobijanog rješenja, dakle u potpunosti legitimiran za podnošenje žalbe uz pogrešno međutim, istaknuto materijalno pravno stajalište o potrebi odbacivanja prijedloga predlagatelja budući se isti sukladno čl. 109. st. 6. ZZK-a više ne može slati na popravak.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž. 799/10-2 od 9.XII.2010. PRIVATIZACIJA

Pretvorba komunalnog poduzeća

(Zakon o pretvorbi i organiziranju poduzeća u komunalnim djelatnostima – „Narodne novine“, br. 91/92, 14/93 i 70/93)

Komunalno poduzeće nije bilo dužno provoditi postupak pretvorbe po Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća, već je pretvorba vršena po Zakonu o komunalnom gospodarstvu, a budući određene nekretnine nisu nikad bile u režimu društvenog već privatnog vlasništva fizičkih osoba, a kao takve ih je prednik i stekao nakon što je pretvorba po Zakonu o komunalnom gospodarstvu provedena, to nije bilo uvjeta za primjenu čl. 47. Zakona o privatizaciji, niti čl. 16. st. 1. Zakona o šumama, a time ni odredba o stjecanju prava vlasništva Republike Hrvatske po samom Zakonu.

„Prije svega valja istaći da sporne nekretnine, a što je vidljivo iz povijesnih zemljišnoknjižnih izvadaka, nikada nisu bile u režimu društvenog vlasništva, već su bile u vlasništvu fizičkih osoba, te je predmetne stekao prednik sadašnje protustranke kao Javno komunalno poduzeće od fizičkih osoba još 1997. što je provedeno u zemljišnoj knjizi pod brojem Z. ___/98. Čl. 16. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama (u daljnjem tekstu ZŠ iz 1990. g.) propisano je da šume i šumska zemljišta na teritoriju Republike Hrvatske, osim šuma i šumskih zemljišta u privatnom vlasništvu jesu u državnom vlasništvu. Šuma je određena prema kulturi i pri tome je potpuno nebitno da li se nalazi unutar zone građevinskog zemljišta ili izvan te zone. Čl. 4. st. 2. navedenog zakona definirano je što se smatra šumom, a st. 4. istog

zakonskog propisa definirano je šumsko zemljište, te kako je rečeno isto je s danom 16. listopada 1990.g. postalo vlasništvo Republike Hrvatske. Već iz prethodno navedenih zakonskih propisa na koje se poziva sam predlagatelj i na temelju kojih sud prvog stupnja udovoljava prijedlogu za uknjižbu prava vlasništva na nekretnini čkbr. ___/8 upisanoj u zk.ul. ___ k.o. K., te uvidom u povijesni izvadak za predmetnu nekretninu vidljivo da ista danom 16. listopada 1990.g. nikako nije mogla postati vlasništvo predlagatelja po navedenom zakonu jer je bila na taj dan u vlasništvu fizičkih osoba, sve do provedbe rješenja Z. ___/98 od 10. studenog 1998.g. kada se uknjižuje vlasništvo pravnog prednika protustranke. Osim toga treba reći da je pravni prednik protustranke J.K.P. „V“ s.p.o., komunalna pravna osoba, a pretvorba se komunalnih poduzeća vršila ili temeljem Zakona o pretvorbi i organiziranju poduzeća u komunalnim djelatnostima (NN 91/92, 14/93, 70/93) ili temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95), a ne temeljem Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća. Prema odredbi čl. 31. Zakona o komunalnom gospodarstvu društveni kapital pravnih osoba koje su registrirane za obavljanje komunalnih djelatnosti danom stupanja na snagu tog Zakona postaje zajedničko vlasništvo jedinica lokalne samouprave organiziranih na području bivše općine prema sjedištu pravne osobe. Komisija Vlade Republike Hrvatske za rješavanje sporova o pravima općina, gradova i županija (klasa: 940-01/95-01/66, ur.broj: 515-98-17) od 10. studenog 1998.g. utvrdila je da neraspoređenu imovinu bivših općina V., L., N.M. i I. sačinjavaju i osnivačka prava nad Javnim komunalnim poduzećem „V“ V., te su utvrđeni udjeli jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u toj tvrtci. Kako protustranka nije ni bila obvezna provoditi pretvorbu po Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća, to ne dolazi niti do primjene odredba čl. 47. Zakona o privatizaciji. Obzirom, protustranka nije provodila niti je bila dužna postupak pretvorbe, po zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća, već je pretvorba vršena po Zakonu o komunalnom gospodarstvu, te kako navedene nekretnine nisu nikad bile u režimu društvenog već privatnog vlasništva fizičkih osoba, a kao takve ih je prednik i stekao nakon što je pretvorba po Zakonu o komunalnom gospodarstvu provedena, to nije bilo nikakvog uvjeta za primjenu čl. 47. Zakona o privatizaciji u ovom slučaju, niti čl. 16. st. 1. ZŠ, a time ni odredba o stjecanju prava vlasništva protustranke po samom Zakonu (čl. 129. st. 1. ZV-a).“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 676/10-2 od
28.VI.2010.**

RJEŠENJE O KOMASACIJI

Provedba konačnog rješenja Općinske komasacijske komisije

(Čl. 9. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08)

Ukoliko je provedeno konačno rješenje Općinske komasacijske komisije u katastru i zemljišnim knjigama, tada nije od odlučnog značaja što nije provedeno rješenje kojim se mijenja predmetno rješenje, budući je isto doneseno od strane nenadležnog tijela a nije provedeno u katastru niti u zemljišnim knjigama.

„Trebalo je navesti da je prvostupanjski sud temeljem provedenog mjerničkog vještačenja po mr.sc. V.J., dipl.ing. geodezije, utvrdio da je u katastarskom planu, na temelju originalne foto skice izmjere, došlo do formiranja čkbr. ___ i čkbr. ___/2, koja pripada čkbr. ___ (nalaz i mišljenje mjerničkog vještaka iz iskaza na raspravi 03. svibnja 2006.g.). Taj je vještak izričito naveo da u katastru zemljišta čkbr. ___ ima površinu od 2085 m², a čkbr. ___/2 površinu od 241 m². Nema nikakve dvojbe da je katastar nekretnina nadležna evidencija o česticama zemljine površine, zgradama i drugim građevinama (Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina; NN 128/99, 153/05, 142/06, čl. 18) a prema čl. 19. st. 1. osnovna prostorna jedinica katastra je katastarska čestica. Prema odredbi čl. 9. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 – dalje: ZZK) zemljišne knjige se temelje na podacima katastarske izmjere, radi čega su ti podaci relevantni za oblik i površinu zemljišnih čestica u zemljišnim knjigama (a upis u zemljišnu knjigu relevantan je za stjecanje, promjenu i prestanak stvarnih prava (u smislu čl. 30. st. 2. ZZK-a). Naprijed je navedeno na koji način i s kojom površinom i oblikom su utvrđene čkbr. ___ te čkbr. ___/2 k.o. Š. Prema z.k. izvratku za predmetne nekretnine, te su nekretnine na taj način i upisane u zemljišnoj knjizi. Dakle, provedeno je osnovno rješenje Općinske komasacijske komisije, kako u katastru tako i u zemljišnim knjigama, a nije provedeno rješenje o izmjenama tog

rješenja od 14. veljače 1990. g., na koje se tuženica tijekom prvostupanjskog postupka i u žalbi poziva. To rješenje, kojim se mijenja osnovno rješenje, donijeto po Općinskoj komasacijskoj komisiji općine V., označeno brojem _____ od 14. veljače 1990.g., koje, kako je navedeno, nije provedeno u zemljišnim knjigama i katastru, a koje je donijeto temeljem žalbe C.D., donijeto je po nenadležnom tijelu za odlučivanje o žalbi, jer je čl. 41. st. 1. Zakona o komasaciji propisano da o žalbama protiv rješenja općinske komasacijske komisije odlučuje komasaciona komisija koju osniva Zajednica općina, dok je Zakonom o izmjenama Zakona o komasaciji iz NN 5/87 propisano, čl. 1. da o žalbama odlučuje Republička komasaciona komisija koju osniva Sabor SRH. Nadalje, za stjecanje stvarnopravnih ovlaštenja na prijeporu mjerodavna je odredba čl. 88. Zakona o komasaciji, koja propisuje da se rješenje o komasaciji koje je postalo konačno u upravnom postupku dostavlja organu općinske uprave nadležnom za geodetske poslove, te nadležnom općinskom sudu koji ga je dužan hitno, a najkasnije u roku od godine dana od dana primitka, provesti u zemljišnim knjigama. Člankom 88. st. 2. Zakona o komasaciji je određeno da je općinski sud dužan u zemljišnim knjigama provesti upis onako kako je određeno u pravomoćnom rješenju o komasaciji, bez obzira na ranije upise. Iz navedenog može se zaključiti da je, bez obzira na moguće kontradiktornosti u postupanju nadležne Općinske komasacione komisije, nadležnom Zavodu za katastar i zemljišnoknjižnom sudu na provedbu dostavljena dokumentacija u skladu s osnovnim rješenjem Općinske komasacione komisije, koje je utemeljeno na originalnoj foto skici izmjere nastale za vrijeme komasacije, na osnovu koje su formirane čkbr. ___ i ___/2 a na taj način je upis izvršen i u zemljišnoj knjizi. Glede navedenih nekretnina stanje upisa je nepromijenjeno u odnosu na oznaku čestica i njihovu površinu, radi čega tužitelja u njegovim stvarnopravnim ovlastima na prijeporu štiti stanje takvog upisa u smislu spomenute odredbe čl. 30. st. 2. ZZK-a, koja propisuje da je upis uknjižba kojim se stječu knjižna prava, odnosno odredba čl. 120. st. 1. ZV-a koja propisuje da se vlasništvo na nekretninama stječe uknjižbom u zemljišnu knjigu, odnosno odredba čl. 126. st. 1. ZV-a koja propisuje da se odlukom suda ili drugog tijela stječe vlasništvo u slučajevima određenim zakonom, a na način i pod pretpostavkama određenim zakonom koje se, u smislu odredbe čl. 127. ZV-a upisuje u zemljišnu knjigu. Radi toga, u konkretnim odnosima pravilan je prvostupanjski zaključak da tužitelj ima ovlast, temeljem svog prava vlasništva prijepora (što je u ovom postupku utvrđeno kao prethodno pitanje), ostvariti pravo

na posjed prijepora, obzirom da pravo na posjed, u smislu odredbe čl. 30. st. 2. ZV-a predstavlja jedno od vlasnikovih ovlasti."

Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 54/09-2 od 12.I.2010.

II. OBVEZNO PRAVO

VRIJEDNOST PREDMETA SPORA

Tužbeni zahtjev izražen u stranoj valuti

(Čl. 35. Zakona o parničnom postupku - „Narodne novine“, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 2/07 i 84/08)

Ukoliko je tužbeni zahtjev izražen u stranoj valuti tada se vrijednost predmeta spora utvrđuje prema kunskoj protuvrijednosti toga iznosa u vrijeme podnošenja tužbe, prema tečaju koji je vrijedio toga dana.

„Žalba spori stajalište prvostupanjskog suda o načinu utvrđenja visine vrijednosti predmeta spora ukazujući da nije bilo mjesta utvrđivati istu uzimanjem kao mjerodavne vrijednosti kunske protuvrijednosti utuženog iznosa u vrijeme podnošenja tužbe i prema tečaju važećem na taj dan, nego da je trebalo istu utvrditi u protuvrijednosti iznosa zahtjeva u kunama, ali na dan zaključenja glavne rasprave, ukazujući da odredbe o naknadi troškova postupka primarno imaju za cilj uspostaviti imovno stanje stranke koja je u cijelosti uspjela u sporu onakvim kakvim je bilo

prije izdataka učinjenih tijekom i u povodu istog spora, a po osnovi parničnog troška smatrajući da je to u skladu sa općim načelima imovinskog prava, pravnim standardima kao i činjenicom da se troškovi postupka dosuđuju sa kamatom tekućom tek od dana donošenja prvostupanjske presude, radi čega takvu odluku suda smatraju protivnom odredbi čl. 154. st. 1. u vezi čl. 151. st. 1. ZPP-a, te isto tako i protivno priznatim načelima pravičnosti u pozitivno pravnom sustavu ukazujući pri tome na njegovu dugotrajnost te da su izdaci tužitelja po osnovi parničnih troškova tijekom predmetne parnice višestruko nadmašili pobijanom presudom dosuđeni iznos troška postupka. Stajalište žalbe kojom ista osporava pravilnost načina utvrđenja vrijednosti predmeta spora po prvostupanjskom sudu ne može se prihvatiti pravilnom, jer u smislu čl. 35. ZPP-a kada je tužbeni zahtjev izražen u stranoj valuti tada se vrijednost predmeta spora utvrđuje prema kunskoj protuvrijednosti toga iznosa u vrijeme podnošenja tužbe, a prema tečaju koji je vrijedio na taj dan budući je to opće prihvaćeni način utvrđenja vrijednosti predmeta spora u takvim slučajevima od strane dugogodišnje sudske prakse. Stoga je prvostupanjski sud pravilno utvrdio vrijednost predmeta spora na dan 09.01.1991. g. kada su tužitelji podnijeli tužbu, a koja je prema pravilnom obračunu prvostupanjskog suda tada iznosila 36.000,00 dinara odnosno sada 36,00 kn, te je taj iznos osnovano uzeo kao temelj izračunavanja troška postupka, koji je očigledno, obzirom na neznatan uspjeh tužitelja u postupku utemeljen na čl. 154. st. 3. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 966/08-2 od 18.VI.2009.

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Ugovorena visina zakonske zatezne kamate

(Čl. 277. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ako je u Ugovoru o kreditu ugovorena visina zakonske zatezne kamate nakon dospijeca kredita, tada je takva odredba

Ugovora ništava, međutim ništavost premetne odredbe ne povlači i ništavost čitavog ugovora, obzirom takva odredba nije bila ni uvjet ugovora ni odlučujuća pobuda zbog koje bi ugovor bio sklopljen.

„Prije svega pravilno je stajalište žalbe o ništavosti čl. 6. Ugovora o kreditu kojim je određeno da u slučaju da korisnik kredita ne plati dvije rate kredita uzastopno da kredit dospijeva u cijelosti te se na cijeli iznos obračunava i naplaćuje ugovorna kamata na dospjela potraživanja koja je veća za 50% od kamate iz čl. 3. toga Ugovora (koja je iznosila 10,90% godišnje), jer je takvim sadržajem te ugovorne odredbe doista ugovorena visina zatezne kamate, a što je protivno prisilnom propisu iz čl. 277. st. 1. ZOO-a. Naime, prema pravilnom isticanju žalbe propisi o zateznim kamatama su prisilni propisi, pa su posljedice zakašnjenja dužnika određene takvim prisilnim propisima i ne mogu ih stranke određivati ugovorom. Kako činjenicu zakašnjenja dužnika zakon povezuje uz njegovu obvezu plaćanja zatezne kamate po stopi utvrđenoj zakonom, a ne po stopi koju bi stranke odredile ugovorom, to je radi toga takva ugovorna odredba ništava i ne proizvodi pravne učinke. Kako je u konkretnom slučaju čl. 6. Ugovora o kreditu doista za razdoblje nakon dospijeca kredita „ugovorena“ visina i zakonske zatezne kamate, to je u pravu tužena kada ističe da je ta ugovorna odredba predmetnog Ugovora ništava, a da međutim, u konkretnom slučaju ništavost ove odredbe ne povlači i ništavost čitavog ugovora, obzirom da isti može opstati i bez nje, jer ona nije bila niti uvjet ugovora, a niti odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor sklopljen, a to u smislu čl. 105. st. 1. ZOO-a. Zbog toga je pogrešno stajalište tužitelja o primjeni za konkretan slučaj odredbe čl. 277. st. 2. ZOO-a jer stopa ugovorne kamate u predmetnom ugovoru (10,90) nije bila viša od stope zatezne kamate, budući su stranke protivno prisilnom propisu iz čl. 277. st. 1. istog Zakona „ugovorile“ stopu zakonske zatezne kamate i poslije zakašnjenja tužene kao dužnice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 257/09-2 od 7.X.2009.

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Zakonske zatezne kamate izražene u apsolutnom novčanom iznosu

(Čl. 1103. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05;

Čl. 12. Zakona o obveznom osiguranju u prometu – „Narodne novine“, br. 180/04, 138/06)

Zakonske zatezne kamate se mogu odijeliti od glavnog duga i izraziti u apsolutnom novčanom iznosu te kao takve utužiti kao glavni dug, samo ukoliko je glavni dug isplaćen.

„Iz odredaba ZOO-a (čl. 1103.) proizlazi da obveza pravične novčane naknade dospijeva danom podnošenja pisanog zahtjeva ili tužbe, a iz Zakona o obveznom osiguranju u prometu (čl. 12.) koje prvostupanjski sud pravilno primjenjuje propisano je da je osiguravajuće društvo dužno u roku od 30 dana u slučaju postavljanja zahtjeva za neimovinsku štetu dostaviti oštećenom obrazloženu ponudu i u tom istom roku isplatiti iznos nespornog iznosa naknade štete. Nije sporno da su tužitelji tuženom podnijeli zahtjev dana 10. ožujka 2009.g. što znači da je tuženi bio u obvezi isplatiti nesporni dio neimovinske štete do 10. travnja 2009.g. a da isti to čini 7. svibnja 2009.g. Prema tome dan dospijeća neimovinske štete jeste dan 10. ožujka 2009.g. Kako točno određene iznose a koji su među strankama nesporni tuženi isplaćuje 7. svibnja 2009.g. to svakako tužiteljima pripada i zakonska zatezna kamata zbog zakašnjele isplate točno određenog novčanog iznosa. Prema tome glavni dug djelomično u iznosima koji su isplaćeni jeste isplaćen pa se na taj dio i mogu točno u apsolutnom iznosu izraziti zakonske zatezne kamate kako to tužitelji i čine. Dakle, zatezne kamate nastaju kao posljedica zakašnjenja dužnika u ispunjenju određene novčane obveze, teku sve do ispunjenja te novčane obveze, prema tome kada je glavni dug isplaćen iste su odijeljene od njega i mogu se izraziti u apsolutnom novčanom iznosu i kao takove tražiti kao glavni dug. U konkretnom slučaju glavna tražbina (do iznosa koji su isplaćeni po tuženom 7. svibnja 2009.g.) je isplaćena pa se na taj isplaćeni dio i osnovano zahtjeva zakonska zatezna kamata od dana kada su navedeni iznosi trebali biti isplaćeni pa do dana kada su isplaćeni.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 844/10-2 od 26.X.2010.

KAMATE NA TROŠAK POSTUPKA

Pravo na zakonsku zateznu kamatu na troškove ovršnog postupka

(Čl. 29. st. 2. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Ukoliko se radi o pravnom poslu koji ima karakter trgovačkog ugovora, tada tužitelju pripada pravo na zakonsku zateznu kamatu na troškove ovršnog postupka, po istoj stopi kao i na glavnično potraživanje, iz razloga što su troškovi postupka sporedna tražbina koja prati pravnu sudbinu glavnog duga.

„Isto tako nije u pravu tuženik, kada ističe da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je na trošak ovršnog postupka u iznosu od 2.616,90 kn dosudio zateznu kamatu po stopi od 17% godišnje, odnosno po stopi koja odgovara eskontnoj stopi Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu, uvećanoj za osam postotnih poena, tj. po stopi od 17% godišnje, a to budući da se ne radi o ugovorima o privredi. Naime, prema odredbi čl. 29. st. 2. ZOO-a stopa zakonske zatezne kamate određuje se ovisno o karakteru pravnog posla iz kojega proistječe obveza plaćanja i ovisno o svojstvima ugovornih strana. Tako se kamatna stopa na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava određuje za svako polugodište uvećanjem eskontne stope HNB-a koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za osam postotnih poena, a u ostalim za pet postotnih poena. Budući da se potraživanje tužitelja temelji na računima istoga, iz kojih je razvidno da je tužitelj kao trgovačko društvo pružao tuženiku kao obrtu usluge prijevoza, to se ima primijeniti odredba čl. 14. st. 2. ZOO-a, kojom odredbom je propisano da su trgovački ugovori, prema tom Zakonu, ugovori što ih sklapaju trgovci među sobom u obavljanju djelatnosti koje čine predmet poslovanja barem jednog od njih ili su u vezi s obavljanjem tih djelatnosti. Kako je tužitelj trgovačko društvo - poduzeće za međunarodni promet, trgovinu, proizvodnju, transport i usluge, to je nedvojbeno da se u konkretnom slučaju radi o trgovačkom ugovoru, budući je tužitelj zaključio ugovor s tuženikom radi

obavljanja djelatnosti koja čini predmet njegovog poslovanja, te je na temelju takve pružene usluge i izdao tuženiku račune, na temelju kojih temelji svoje potraživanje. Sukladno odredbi čl. 29. st. 2. ZOO-a tužitelju pripada pravo i na zatraženu zakonsku zateznu kamatu na troškove ovršnog postupka, kojim je započet predmetni postupak (br. Ovrv. ___/08 javnog bilježnika B.Š.) po istoj stopi kao i na glavnično potraživanje, budući su troškovi sporedna tražbina koja prati pravnu sudbinu glavnog duga, a u konkretnom slučaju nedvojbeno je da se radi o pravnom poslu koji ima karakter trgovačkog ugovora.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ. 1134/09-2 od 28.VI.2010.

UGOVORNA KAMATA

Razlika između ugovornih i zateznih kamata

(Čl. 31. st. 2. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Bitna razlika između ugovornih i zateznih kamata je u tome što ugovorne kamate teku i u slučaju kad dužnik nije u zakašnjenju sa ispunjenjem svoje obveze, dok zatezne kamate nastaju na temelju prisilnog propisa i teku samo ako dužnik dospije u zakašnjenje, bez obzira da li je to ugovoreno.

„Točno je, kako to navodi i prvostupanjski sud, da zatezne kamate nastaju kao posljedica zakašnjenja dužnika u ispunjenju određene novčane obveze i teku sve do njezinog ispunjenja, zbog čega su, dok glavni dug ne bude isplaćen, nedjeljive od njega, i zajedno predstavljaju jednu cjelinu. Po svojoj prirodi zatezne kamate predstavljaju sporedno potraživanje, zbog čega se ne mogu tretirati nezavisno od glavnog duga, a ta akcesornost proizlazi osobito iz odredbi čl. 223. u vezi s čl. 160. ZOO. Točno je stoga da sve dok glavna tražbina ne bude isplaćena, procesne (zatezne) kamate ne mogu se zahtijevati, pa i kad su dospjele, a neisplaćene zatezne kamate obračunate i utužene uz glavni dug. Zatezne kamate koje su dospjele a neisplaćene su, mogu

se utužiti uz glavni dug, ali od dana podnesenog zahtjeva na njih ne teku procesne kamate, jer zatezne kamate i dalje teku na glavnu tražbinu. Drugim riječima, na iznos neisplaćenih dospjelih zateznih kamata, pa i kad su obračunate i utužene u apsolutnom iznosu, ne mogu se zahtijevati procesne zatezne kamate sve dok ne prestane glavna tražbina iz koje proizlaze. Valja također napomenuti da su propisi o zateznoj kamati prinudni propisi, time da zatezna kamata pripada vjerovniku od dana dospijeća (zakašnjenja dužnika) do isplate, dok ugovorna kamata u pravilu pripada vjerovniku od dana sklapanja ugovorna pa do dospijeća ugovorne obveze, a obveza plaćanja ugovorne kamate nastaje samo ako dužnik takvu obvezu prihvati pravnim poslom (ugovorom). Prema tome, ugovorne kamate teku i u slučaju kad dužnik nije u zakašnjenju sa ispunjenjem svoje obveze, što je bitna razlika od zateznih kamata koje nastaju na temelju prisilnog propisa i teku samo ako dužnik dospije u zakašnjenje, bez obzira da li je to ugovoreno. Stoga prvostupanjski sud pogrešno svoju odluku temelji isključivo na činjenici da glavna tražbina nije plaćena ni u najmanjem dijelu, budući da navedena okolnost, protivno mišljenju prvostupanjskog suda, nije od značaja za ocjenu osnovanosti prijedloga ovrhovoditelja za isplatu zatezne kamate na uglavničeni iznos dospjele, a neplaćene ugovorne kamate, jer bi ta okolnost bila bitna da se radi o zahtjevu za isplatu zatezne kamate na obračunati iznos zatezne kamate, jer je zatezna kamata nedjeljiva od glavnog duga, odnosno od glavne tražbine, za razliku od ugovorne kamate koja zavisi isključivo o volji ugovornih stranaka. Kako se u smislu odredba čl. 31. st. 2. ZOO na iznos neisplaćenih kamata mogu zahtijevati zatezne kamate od dana kad je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu, koju odredbu pravilno tumači i prvostupanjski sud, osnovano ovrhovoditelj u žalbi osporava pravilnost pobijanog rješenja u odbijajućem dijelu u odnosu na isplatu zakonske zatezne kamate na iznos od 6.123,20 EUR.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 13/10-2 od 09.III.2010.

UGOVORNA KAMATA

Ništavost odredbe o stopi ugovorne kamate

(Čl. 399. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Nije ništava odredba o stopi ugovorne kamate iznad kamate na štednju po viđenju za EUR ukoliko je jedna od ugovornih strana bankarska organizacija.

„Naime, I-tuženik potpuno pogrešno smatra da je stopa ugovorene kamate između banke i I-tuženika kao korisnika kredita mogla biti najviše u visini kamate po viđenju na sredstva u EUR-ima, budući da se odredba čl. 399. st. 1. ZOO o najvišoj dozvoljenoj stopi ugovorene kamate odnosi samo na odnose između pojedinaca, a ne i na bankarske ugovore. Iz navedenog slijedi pravilan zaključak suda prvoga stupnja da navedeno ograničenje visine ugovorene stope kamata ne vrijedi u slučaju kada je jedna od strana ugovora o kreditu bankarska organizacija.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ. 1008/09-2 od 09.X.2010.

UGOVORNA KAMATA

Kapitalizirani iznos ugovorene kamate

(Čl. 27. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Ovrhovoditelj ima pravo na zakonsku zateznu kamatu na kapitalizirani i utuženi iznos ugovorene kamate.

„Pravilno ovrhovoditelj u žalbi ističe da mu pripada pravo na zateznu (zakonsku) kamatu na kapitalizirani i utuženi iznos ugovorene kamate, jer to proizlazi iz odredbe čl. 27. ZOO-a koja normira ugovorene

kamate, iako se u žalbi pogrešno poziva na odredbu čl. 31. st. 2. ZOO-a. Ugovorne kamate su ugovorena naknada za korištenje tuđeg novca i one teku i onda kada dužnik nije u zakašnjenju s ispunjenjem glavne obveze (i neovisno od njegovog zakašnjenja) te imaju uporište isključivo u ugovoru iz kojeg potječe glavnica i vezane su uz postojanje ugovornog odnosa. Nakon prestanka takvog ugovornog odnosa vjerovnik ima pravo odabira između zatezne kamate ili ugovorne kamate na glavicu (ovisno o tome koja je stopa za njega povoljnija – o tome čl. 29. st. 6. ZOO-a), dakle, ne može istodobno zahtijevati obje. Kako je u konkretnom slučaju ovrhovoditelj razlučio glavicu obveze koja iznosi 40.000,00 EUR te na istu zatražio zateznu kamatu u smislu odredbe čl. 29. st. 1. ZOO-a počam od 14. listopada 2009.g. (u smislu odredbe čl. 26. ZOO-a) to nema nikakve zapreke da se udovolji njegovom zahtjevu i na ugovornu kamatu u iznosu od 6.080,69 EUR dosudi zatražena zatezna kamata po stopi od 14% godišnje počam od 14. listopada 2009.g. do isplate. „

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 636/10-2 od 12.VII.2010.

NAČELO ANATOCIZMA

Ovlasti štedno kreditnih zadruga

(Čl. 400. st. 3. u svezi čl. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Štedno kreditna zadruga nije ovlaštena primjenjivati načelo anatocizma.

„Trebalo je napomenuti da je financijsko knjigovodstveni vještak obračun zakonske zatezne kamate na dug tužitelja prema tuženom od

dana padanja u zakašnjenje pa do isplate duga, izvršio na ukupni iznos glavnice i obračunate ugovorne kamate primjenom čl. 400. st. 3. u svezi čl. 1. mjerodavnog ZOO-a, što je sud i prihvatio, iako je isto suprotno navedenim zakonskim propisima. Naime, prema Zakonu o štedno kreditnim zadrugama (NN 47/98 i 67/01) štedno kreditne zadruge nisu banke već financijske institucije zadrugara u čijem poslovanju sudjeluje svaki zadrugar prema načelu uzajamne pomoći, a iz čega proizlazi da pravna prednica sada tuženog nije mogla primjenjivati načelo anatocizma (obračun kamata na kamatu) kao što to mogu primjenjivati banke na temelju odredbe čl. 400. st. 3. mjerodavnog ZOO-a (npr. odluka Ustavnog suda br. U-III-3367/04). Prema rečenom izračun ukupnog duga tužitelja prema tuženoj izvršen je povoljnije za tuženu, pa iako je navedeno učinjeno suprotno čl. 400. st. 3. ZOO-a, isto se ne pobija žalbom, a kako je na presudu jedino tuženi uložio žalbu, to ovaj sud ne može u navedenom dijelu u kojem je ukupni dug tužitelja obračunat tako da je zatezna kamata obračunata na ukupni iznos glavnice i ugovorenih kamata preinačiti prvostupanjsku presudu jer bi isto bilo suprotno čl. 374. ZPP-a kojom je propisano da drugostupanjski sud ne može preinačiti presudu na štetu stranke koja se žalila ako je samo ona podnijela žalbu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1363/09-2 od 23.III.2010.

ANATOCIZAM

Zabrana anatocizma

(Čl. 27. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Zakonom o obveznim odnosima nije zabranjen anatocizam zateznih kamata u odnosu na dospjele, a neisplaćene ugovorene kamate.

„Odredba čl. 27. st. 1. ZOO sadrži pravilo o zabrani anatocizma u odnosu na ugovorne kamate, određujući da je odredba ugovora kojom bi se predviđalo da će na kamate, kad dospiju na isplatu, početi teći kamate ako ne budu isplaćene, ništetna, dajući mogućnost u st. 2. da se, uz ograničenja iz čl. 26. istog zakona, unaprijed ugovori povećana godišnja kamatna stopa, ako dužnik ne isplati dospjele kamate na vrijeme. Dakle, odredba čl. 27. st. 1. ZOO sadrži zabranu ugovaranja anatocizma, dok je u st. 2. normirana mogućnost ugovaranja povećane godišnje kamatne stope, ako dužnik ne isplati dospjele kamate na vrijeme. Međutim, navedena odredba, koja u st. 3. sadrži i iznimku od pravila zabrane anatocizma, odnosi se isključivo na ugovorne kamate, a u konkretnom slučaju radi se o tražbini s osnove zatezne kamate na uglavničeni iznos ugovorene kamate. Zabrana anatocizma zatezne kamate sadrži odredba čl. 31. ZOO kojom je određeno da na dospjele, a neisplaćene zatezne kamate ne teku zatezne kamate, osim kad je to zakonom određeno, a na iznos neisplaćenih kamata mogu se zahtijevati zatezne kamate samo od dana kad je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu. Kako je odredbom čl. 31. st. 1. ZOO zabrana anatocizma ograničena samo na dospjele, a neplaćene zatezne kamate, za razliku od odredbe čl. 279. ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima, koja je obuhvaćala pored zateznih i ugovorene kamate, može se zaključiti da nema zabrane anatocizma zatezne kamate u odnosu na dospjele, a neisplaćene ugovorene kamate, pa obzirom da se iznimka sadržana u st. 2. iste odredbe može odnositi samo na kamate iz st. 1. iste odredbe, odnosno na zatezne kamate vjerovnik (u konkretnom slučaju ovrhovoditelj) je ovlašten zahtijevati zatezne kamate na uglavničeni iznos ugovorene kamate.“

**Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž. 806/10-2 od 15.XI.2010.
ZALOŽNO PRAVO NA VOZILU**

Pravo vjerovnika na zadržavanje vozila

(Čl. 628. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Tužitelj ima pravo zadržati vozilo tuženika, ukoliko isti nije u cijelosti podmirio naknadu za popravak vozila, time da tužitelj ima pravo i na naknadu troškova čuvanja vozila za

razdoblje u kojem je njegov obrt bio registriran za takvu vrstu djelatnosti.

„Obzirom na navedena činjenična utvrđenja, prvostupanjski sud je zaključio da je tužitelj osnovano zadržao tuženikovo vozilo, budući da tuženik nije u cijelosti podmirio naknadu za popravak vozila, budući da tužitelju u smislu odredbe čl. 628. ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima pripada pravo zalog na tom vozilu, a pravo založnog vjerovnika na naknadu troškova koje je imao za zalog, kao i smije li ga zadržati dok mu ne budu podmireni, prosuđuje se odgovarajućom primjenom pravila o posjednikovim prigovorima u slučaju kad vlasnik zahtijeva povrat stvari, sukladno odredbi čl. 322. st. 5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Prema odredbi čl. 164. st. 2. ZV u slučaju kada vlasnik zahtijeva da mu posjednik preda stvari, pošteni posjednik može tražiti naknadu za nužne i korisne troškove koje je imao, te stvar zadržati dok mu oni ne budu naknađeni, a troškovi, kao i vrijednost plodova, obračunavaju se prema cijenama kad ih se naknađuje (st. 6. iste odredbe). Imajući u vidu citirane materijalnopravne propise, prvostupanjski sud je zaključio da tužitelju pripada pravo na naknadu troškova čuvanja vozila i to u razdoblju u kojem je njegov obrt bio registriran za takvu vrstu djelatnosti, dakle, od 22. studenog 2006. g. do 20. listopada 2008. g., kada je izdan posljednji račun tužitelja, po cijeni od 32,94 kn za jedan dan čuvanja, odnosno za utuženo razdoblje (698 dana) ukupni iznos od 22.992,12 kn. Naime, bez obzira na tvrdnju tuženika o dogovorenom iznosu popravka vozila od oko 12.000,00 kn, činjenica je da se tuženik tijekom ovog postupka sudskom nagodbom sklopljenom s tužiteljem 20. studenog 2007. g. obvezao isplatiti tužitelju iznos od 5.600,00 kn, s kojim iznosom je utvrđeno dugovanje tuženika prema tužitelju po računu br. 134/05 od 20. svibnja 2005. g. koji se odnosi na trošak popravak vozila tuženika. Navedeni iznos tuženik je isplatio tužitelju tek 04. prosinca 2008.g. Kako dakle, nakon izvršenog popravka vozila isplaćenim iznosom akontacije nije bila u cijelosti podmirena naknada troškova popravka vozila, tužitelj je osnovano zadržao vozilo tuženika, jer mu u smislu odredbe čl. 628. ZOO pripada pravo zalog na vozilu tuženika radi osiguranja naplate potraživanja naknade za izvršeni rad. Prema tome, ne radi se o protupravnom zadržavanju vozila, jer je tužitelj temeljem gore navedene zakonske odredbe bio ovlašten zadržati vozilo tuženika dok mu ne bude u cijelosti podmirena tražbina s osnove naknade troškova popravka vozila. Kako tužitelju kao poštenom posjedniku u smislu odredbe čl. 164. st. 2. u vezi s čl. 322. st. 5. ZV pripada pravo na naknadu nužnih i

korisnih troškova, prvostupanjski sud je osnovano udovoljio zahtjevu tužitelja za isplatu troškova čuvanja vozila i to u razdoblju u kojem je njegov obrt bio registriran za takvu vrstu djelatnosti, koji obzirom na obuhvaćeno vremensko razdoblje i cijenu čuvanja vozila, iznose 22.992,12 kn, kako je to pravilno obračunao prvostupanjski sud., a navedeni iznos tuženik je isplatio tuženiku tek 04. prosinca 2008. g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 467/09-2 od 03.VIII.2009.

UGOVORNA KAZNA

Ovlaštenja suda prvog stupnja

(Čl. 186. st. 3. Zakona o parničnom postupku – „Narodne novine“, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 2/07 i 84/08)

Sud nije ovlašten niti dužan utvrđivati tijekom postupka visinu naknade koju je tuženik dužan platiti tužitelju za korištenje usluge parkiranja, ukoliko tužitelj tijekom postupka izričito traži naplatu ugovorne kazne i trošak opomena.

„U odnosu na žalbenu tvrdnju tužitelja da je prvostupanjski sud, obzirom na zauzeto stajalište, bio dužan utvrditi visinu naknade koju je tužena bila dužna platiti tužitelju za korištenje usluge parkiranja i visinu odgovarajućih troškova, valja navesti da je, doduše, točno da pravna kvalifikacija spornog pravnog odnosa koja opravdava traženje tužitelja da sud donese odluku određenog sadržaja, predstavlja fakultativni element tužbe, jer je sud dužan postupati i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, a kad je tužitelj pravnu osnovu naveo, sud nije za nju vezan, sukladno odredbi čl. 186. st. 3. ZPP-a. To znači da je sud dužan na osnovi utvrđenih činjenica sam prosuditi pravnu kvalifikaciju spornog odnosa i propise na temelju kojih treba ocijeniti osnovanost tužbenog zahtjeva. Kod toga je sud vezan na tužbeni zahtjev i na činjeničnu osnovu tužbenog zahtjeva. Kako tužitelj tijekom postupka izričito navodi da se tražbina koja je predmet tužbenog zahtjeva odnosi na ugovornu kaznu i trošak opomena, što potvrđuje i sadržaj priloženog izvotka iz poslovnih knjiga tužitelja, prvostupanjski sud, protivno žalbenim

navodima tužitelja, nije bio ovlašten niti dužan utvrditi visinu naknade koju je tuženik bio dužan platiti tužitelju za korištenje usluge parkiranja, jer navedena tražbina nije bila predmet tužbenog zahtjeva tužitelja.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1043/09-2 od 18.II.2010.

GRAĐANSKOPРАВNA KOMPENZACIJA

Prigovor prijebaja

(Čl. 336. Zakona o obveznim odnosima, „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

O tuženikovom prigovoru radi prebijanja sud može odlučivati samo u granicama tužbenog zahtjeva, time da nije od utjecaja ako tužena u postupku nije istaknula prigovor radi prebijanja, budući ista nije bila niti u mogućnosti istaknuti prigovor radi prebijanja zbog nepostojanja potraživanja prema tužitelju jer je svoje potraživanje ranije prebila s potraživanjem tužitelja zbog čega je njezina obveza prestala građanskopravnom kompenzacijom.

„Međutim, jasno se može zaključiti da je tužena izvršila prijebaj potraživanja koje je imala prema tužitelju s osnove ugovorne kazne s tražbinom tužitelja iz okončane situacije XV situacije, te da se radi o građanskopravnoj kompenzaciji u smislu odredbe čl. 336. ZOO. U vezi s tim valja navesti da osim tzv. građanskopravnog prebijanja postoji i prebijanje u parnici, pri čemu u oba slučaja dolazi do prijebaja – kompenzacije, kada dva pravna subjekta steknu jedan prema drugome uzajamna, istovrsna i dospjela potraživanja, čijim uzajamnim prebijanjem dolazi do potpunog ili djelomičnog ukidanja obveza. Prigovorom radi prebijanja istaknutim u parnici tuženik ističe prema tužitelju postojanje jednog svog kompenzabilnog, ali nekompenziranog potraživanja, tražeći da se presudom izvrši uzajamno prebijanje potraživanja tužitelja i tuženika do visine do koje su uzajamna potraživanja po svojem iznosu jednaka. Dakle, o tuženikovom prigovoru radi prebijanja sud može

odlučivati samo u granicama tužiteljevog tužbenog zahtjeva. U konkretnom slučaju, obzirom na jasna i decidirana izjašnjenja obje stranaka, nije bilo sporno da je tužena prilikom plaćanja po okončanoj XV situaciji izvršila prijebaj svojeg potraživanja s osnove ugovorne kazne s potraživanjem tužitelja. Stoga je navod prvostupanjskog suda iznesen u obrazloženju pobijane presude da tužena tijekom postupka nije isticala da je izvršena građanskopravna kompenzacija, odnosno da je potraživanje tužitelja prestalo prijebajem, na čemu temelji svoju ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja, u suprotnosti sa sadržajem prvostupanjskog postupka. Točno je da tužena u postupku nije istaknula prigovor radi prebijanja, međutim, takvim prigovorom tuženik ističe postojanje jednog svojeg potraživanja, dakle, nužno je postojanje potraživanje tuženika prema tužitelju, dok u konkretnom slučaju tužena tvrdi da je svoje potraživanje prebila s potraživanjem tužitelja i da je njezina obveza prestala građanskopravnom kompenzacijom, pa tužena očigledno nije niti bila u mogućnosti istaknuti prigovor radi prebijanja zbog nepostojanja potraživanja prema tužitelju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 806/09-2 od 16.IX.2009.

ZASTARA

Povlačenje tužbe nakon zaključenja nagodbe

(Čl. 388. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Kada su nagodbe sklopljene za vrijeme trajanja sudskih postupaka u odnosu na tražbine koje su bile predmet tužbenih zahtjeva, tada okolnost da su tužbe povučene nakon sklapanja istih, ne znači da je u vrijeme sklapanja nagodbi nastupila zastara potraživanja.

„Točno je da su navedene nagodbe sklopljene nakon proteka roka od 3 godine od dana nastanka prometne nesreće, međutim, valja ukazati na činjenicu da su nagodbe sklopljene za vrijeme trajanja sudskih postupaka, a podnošenjem tužbe zastara se prekida u smislu čl. 388.

ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Kako su nagodbe sklopljene za vrijeme trajanja sudskih postupaka i u odnosu na tražbine koje su bile predmet tužbenih zahtjeva tužitelja (Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje) okolnost da su nakon sklapanja nagodbi tužbe povučene ne može imati bitnog utjecaja na ocjenu osnovanosti prigovora zastare, bez obzira na činjenicu da se u smislu odredbe čl. 389. st. 1. ranije važećeg ZOO smatra da prekid zastarijevanja izvršen podizanjem tužbe pred sudom ili drugim nadležnim organom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja potraživanja, nije nastupio ako vjerovnik odustane od tužbe, jer je za vrijeme trajanja sudskih postupaka nagodbama riješeno pitanje naknade štete koja je bila predmet spora, zbog čega se ne može smatrati da je u vrijeme sklapanja nagodbi nastupila zastara potraživanja s osnove naknade štete.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1135/09-2 od 16.XI.2009.

ZASTARA

Regresno potraživanje

(Čl. 380. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Zastarni rok za regresno potraživanje počinje teći prvog dana poslije dana kada je osiguratelj isplatio naknadu štete.

„Potpuno je neutemeljena žalbena tvrdnja tuženika da je nastupila apsolutna zastara regresnog potraživanja tužitelja, jer tuženik pogrešno smatra da navedeno potraživanje zastarijeva u roku od 3 godine od dana nastanka štetnog događaja, budući da zastarni rok za regresno potraživanje počinje teći prvog dana poslije dana kad je osiguratelj isplatio naknadu štete, dakle, od dana izvršene isplate naknade štete oštećenoj osobi. Kako je tužitelj u skladu sa sklopljenim nagodbama naknadu štete isplatio Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje 03. srpnja 2007.g., kako to proizlazi iz priloženih isprava, dok je tužbu prvostupanjskom sudu podnio 17. siječnja 2008.g., to je

očigledno da do dana podnošenja tužbe nije protekao zastarni rok, zbog čega su žalbeni navodi tuženika kojima osporava pravilnost stajališta prvostupanjskog suda o neosnovanosti prigovora zastare potraživanja tužitelja, potpuno neosnovani.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1135/09-2 od 16.XI.2009.

ZASTARA

Prekid zastare

(Čl. 389. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko je tužitelj povukao podneseni ovršni prijedlog, tada se smatra da navedeni ovršni prijedlog nije niti bio podnesen, zbog čega podnošenje tog ovršnog prijedloga nije dovelo do prekida zastare.

“Kod toga tužitelj pobija odbijajući dio presude pod toč. II. izreke i to zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Ističe se da je u konkretnom slučaju sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbu čl. 389. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (NN. 53/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 91/96, 112/99, 88/01 – dalje ZOO), kada je zaključio da pokretanjem ovršnog postupka protiv tuženika nije došlo do prekida zastare. Kod toga nije sporno da je prvi anuitet kredita dospio na naplatu 1. svibnja 1999.g., a da je još u studenom mjesecu 2002.g. pokrenut ovršni postupak pod brojem Ovr. ___/02 kod istog prvostupanjskog suda, radi naplate iste tražbine, a u kojem postupku je tužitelj povukao ovršni prijedlog i došlo je do obustave ovrhe. U konkretnom slučaju, do povlačenja ovršnog prijedloga došlo je jedino iz razloga što je predmetnu tražbinu valjalo namiriti u parničnom postupku, tužbom kakva je i podnesena u ovom predmetu, a ne direktno u ovršnom postupku. Stoga se ne može smatrati da je tužitelj odustao od tužbe, odnosno ovršnog prijedloga u smislu čl. 242. sada važećeg ZOO-a (NN 35/05 i NN 41/08), gdje su propisane radnje koje ne dovode do prekida zastare. Po

mišljenju ovoga suda, sud prvog stupnja je pravilno utvrdio da je u konkretnom slučaju nastupila zastara navedene tražbine, prema Ugovoru o kreditu. Naime, prvi obrok po Ugovoru o kreditu je dospio s danom 1. svibnja 1999.g., pa je slijedom navedenog zastara navedene tražbine, prema Ugovoru o kreditu, nastupila u smislu čl. 373. ZOO-a protekom roka od pet godina od dana dospijea navedene tražbine. Tužitelj kod toga tvrdi da je pokretanjem ovršnog postupka u predmetu Ovr. __/02 došlo do prekida zastare u smislu čl. 388. ZOO-a. Međutim, uvidom u navedeni ovršni predmet jasno je vidljivo da je ovrhovoditelj tj. Republika Hrvatska, povukao prijedlog za ovrhu na nekretninama tuženika u ovom predmetu. Naime, u ovršnom postupku supsidijarno se primjenjuju odredbe ZPP-a, pa se u slučaju povlačenja ovršnog prijedloga smatra kao da taj prijedlog nije niti bio podnesen. U smislu čl. 388. ZOO-a zastarijevanje se prekida podizanjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom, radi utvrđivanja osiguranja ili ostvarenja tražbine. Kako je u konkretnom slučaju tužitelj povukao ovršni prijedlog, to se, u smislu čl. 193. ZPP-a, u vezi čl. 19. OZ-a, smatra da navedeni ovršni prijedlog nije niti bio podnesen, radi čega podnošenje tog ovršnog prijedloga nije dovelo do prekida zastare. Isto stajalište izraženo je i u odluci Vrhovnog suda RH br. Gzz. 50/01 od 05. srpnja 2001. g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 541/09-4 od 29.VI.2009.

ZASTARA

Učinak postavljanja imovinsko pravnog zahtjeva u kaznenom postupku kada nije donesena osuđujuća odluka

(Čl. 373. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Pokretanje i vođenje kaznenog postupka povlači za sobom i prekid zastare zahtjeva za naknadu štete samo u slučaju osuđujuće kaznene odluke time da postavljanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku u slučaju da

nije donesena osuđujuća odluka nema učinak prekida tijeka zastarnog roka.

„Potpuno je pogrešna i neprihvatljiva žalbena tvrdnja tužitelja da od dana nastupanja apsolutne zastare kaznenog gonjenja počinje teći zastarni rok za potraživanje naknade štete, jer navedena okolnost nema nikakav utjecaj niti na početak, niti na trajanje zastarnog roka, jer pokretanje i vođenje kaznenog postupka koje prekida zastaru kaznenog gonjenja povlači za sobom i prekid zastare zahtjeva za naknadu štete samo u slučaju osuđujuće kaznene odluke. Dakle, samo u tom slučaju zastara počinje ponovno teći s pravomoćnošću presude u kaznenom postupku kojom je štetnik oglašen krivim za štetni događaj. Točno je da je tužitelj bio ovlašten u kaznenom postupku postaviti imovinsko pravni zahtjev, međutim, takav zahtjev tužitelj nije postavio, niti je kazneni postupak završen osuđujućom odlukom, pa niti postavljanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku ne bi imalo učinak prekida tijeka zastarnog roka. Potraživanja s osnove izgubljene zarade predstavljaju povremena potraživanja koja nastaju sukcesivno. Zahtjev tužitelja za naknadu štete odnosi se na izgublenu zaradu u visini razlike između naknade plaće koju bi tužitelj primao za vrijeme bolovanja, kao i mirovine u odnosu na plaću koju bi ostvario u utuženom razdoblju, a odnosi se na razdoblje od 01. studenog 2000.g. do 31. listopada 2005.g., a od 01. studenog 2005.g. pa nadalje tužitelj potražuje rentu. Za gubitak zarade zbog posljedica nesreće tužitelj je saznao odmah nakon nesreće i prvi iznos naknade je dospio istekom prvog mjeseca u kojem tužitelj zbog posljedica prometne nesreće nije mogao raditi, kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud. Stoga je i po ocjeni ovoga suda zastarni rok počeo teći protekom prvog mjeseca nakon nesreće koja se nesporno dogodila 28. lipnja 1999.g., dakle, od 01. kolovoza 1999.g. pa je do utuženja protekao petogodišnji rok, radi čega se mora zaključiti da je samo pravo zastarjelo sukladno odredbi čl. 373. st. 1. ZOO, što se odnosi i na dospjela povremena davanja i na buduća povremena davanja, sukladno odredbi čl. 373. st. 2. ZOO. Kako je prema tome, prvostupanjski sud pravilno zaključio da je pravo iz kojeg proistječu povremena potraživanja zastarjelo, tužitelj je izgubio pravo da zahtjeva ne samo buduća povremena davanja, nego i povremena davanja koja su dospjela prije te zastare, obzirom na činjenicu da je tužitelj tužbu podnio prvostupanjskom sudu 27. srpnja 2006. g., pa je prvostupanjski sud ocijenivši osnovnim prigovor zastare potraživanja tužitelja, pravilno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 920/09-2 od 26.VIII.2009.

PREKID ZASTARE

Podnošenje zahtjeva za mirno rješenje spora

(Čl. 245. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu, prekida se zastara potraživanja.

„Međutim, osnovano tužitelj u žalbi ukazuje na činjenicu da je prije podnošenja tužbe nadležnom državnom odvjetništvu podnio zahtjev za mirno rješenje spora, sukladno odredbi čl. 186.a. st. 1. ZPP-a i to 26. veljače 2007.g. Prema odredbi čl. 186.a. st. 3. ZPP-a podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora iz st. 1. iste odredbe prekida se zastarijevanje. Zastara koja počinje teći iznova poslije prekida navršava se kad protekne onoliko vremena koliko je zakonom određeno za zastaru koja je prekinuta (st. 6. iste odredbe), pri čemu valja navesti da je odredba čl. 392. ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima u cijelosti identična odredbi čl. 245. važećeg Zakona. Kako je dakle, podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu prekinuta zastara potraživanja tužitelja, koja poslije prekida počinje iznova teći i navršava se kad pretekne onoliko vremena koliko je zakonom određeno za zastaru potraživanja tužitelja (3 godine).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 662/09-2 od 18.VIII.2009.

PREDUGOVOR

Predugovor kao glavni ugovor

(Čl. 268. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Predugovor koji sadržava sve bitne sastojke glavnog ugovora te ujedno i obvezu plaćanja cijene i predaje u posjed, valja smatrati glavnim ugovorom.

„Suprotno stajalištu tuženika ovaj sud u cijelosti prihvaća pravilnim materijalno stajalište prvostupanjskog suda iz kojeg proizlazi da sporni Predugovor sadrži sve bitne elemente ugovora o kupoprodaji nekretnina, tj. točan opis nekretnine, cijenu, vrijeme ispunjenje obveze kupca, predaju u posjed, te plaćanje kapare. I prema sudskoj praksi jasno proizlazi da predugovor koji ne samo da sadržava sve bitne sastojke glavnog ugovora već su njime stranke preuzele i obvezu plaćanja cijene i predaje u posjed valja smatrati glavnim ugovorom (Vrhovni sud, Rev. 1897/83 od 17. svibnja 1984. citirano prema Crnić I., Zakon o obveznim odnosima, Zagreb, 2006., str. 263.). Osim toga iz iskaza parničnih stranaka nedvojbeno proizlazi da je tužitelj platio kaparu, pri čemu je prema odredbi čl. 303. ZOO-a kapara znak da je ugovor sklopljen, te znak sigurnosti da će ugovorne strane ispuniti svoje obveze iz ugovora. O tome da je isplaćeni iznos od 7.500,00 kn EUR-a predstavljao kaparu potvrdio je i sam II-tuženik u svom iskazu kada je naveo da mu je u agenciji za promet nekretnina svjedok Ž. objasnio smisao kapare, posebno kod toga upozorivši stranke da onaj koji odustaje od ugovora mora platiti drugome dvostruku kaparu. Stoga je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da kapara predstavlja akcesorni ugovor koji nužno predstavlja postojanje glavnog ugovora, time da se kapara može ugovoriti samo istodobno i poslije sklapanja glavnog ugovora, a ne prilikom sklapanja predugovora u smislu čl. 268. ZOO-a. Prema odredbi čl. 268. st. 1. ZOO predugovor je ugovor kojim se preuzima obveza da se kasnije sklopi drugi, glavni ugovor. Dakle, jedina činidba predugovora je obveza da se kasnije sklopi drugi, glavni ugovor. U konkretnom slučaju spornim Predugovorom tužitelj je preuzeo obvezu plaćanja ostatka kupoprodajne cijene od 14. srpnja 2006. godine (čl. 3.), prodavatelji tj. tuženici su dopustili da se izvrši prijenos hipoteke sa stana tužitelja na predmetnu nekretninu (čl. 4.), a isto tako riješeno je i pitanje stupanja u posjed nekretnine (čl. 5.). Upravo navedene činjenice jasno ukazuju da obveza po predmetnom Predugovoru nije bila samo u

smislu sklapanja glavnog ugovora, već suprotno tome iz samog Predugovora proizlazile su i druge obveze ugovornih strana, što također upućuje na pravilnost zaključka prvostupanjskog suda da se u konkretnom slučaju ne radi o predugovoru u smislu odredbe čl. 2 68. ZOO-a već o glavnom ugovoru.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 826/09-2 od 10.VIII.2009.

UGOVOR S POSEBNOM PONUDOM

Ukradena ili izgubljena SIM kartica

(Čl. 368. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Kada je tužena sklopila ugovor sa tzv. posebnom ponudom u okviru kojeg je primila mobilni telefonski uređaj i zauzvrat se obvezala da pretplatnički odnos neće raskidati unutar ugovorenog roka njegovog trajanja, tada je ista, bez obzira što joj je ukradena ili izgubljena SIM kartica, temeljem tužiteljevih Općih uvjeta, dužna naknaditi tužitelju naknadu štete koja se odnosi na preostale mjesečne naknade a do isteka ugovornog odnosa s posebnom ponudom.

„U preostalom dijelu žalba tužene iznosi njezinu osobnu interpretaciju sadržaja dviju – po ocjeni ovoga suda jasnih i određenih – odredbi Općih uvjeta tužitelja od kojih jedna normira posljedice koje se vežu uz KRAĐU ili GUBITAK tzv. SIM kartice (čl. 6.5.) a druga se odnosi na posljedice jednostranog ili krivnjom pretplatnika RASKIDA UGOVORNOG ODNOSA (čl. 5.3.4.), pri čemu tužena svoje shvaćanje sadržaja odredbe čl. 5.3.4. (na kojoj prvostupanjski sud temelji obvezu tužene) temelji na tvrdnji o njezinoj nejasnoći i nedorečenosti i smatra da je bila obveza tužitelja da joj protumači odredbe Općih uvjeta, zbog čega smatra da nije postupao savjesno i pošteno, to više, što joj je propustio ponuditi novu SIM karticu nakon prijavljene krađe. U konkretnoj situaciji valja krađu ili gubitak SIM kartice (i oslobođenje od plaćanja troškova koji su učinjeni nakon prijave krađe) promatrati

potpuno odvojeno od učinaka raskida ugovornog odnosa sa obveznim trajanjem to više što tužitelj uopće ne tereti tuženicu za troškove korištenja SIM kartice nakon prijave krađe jer isti nisu ni nastali obzirom je tužitelj na zahtjev tuženice obavio deaktivaciju SIM kartice. Upravo čl. 6.5. Općih uvjeta oslobađa pretplatnika – u slučaju krađe ili gubitka SIM kartice – obveze plaćanja troškova usluge za koje ne odgovara, dok se odredba čl. 5.3.3. Općih uvjeta odnosi na pravo tužitelja na naknadu koju je tužena ostvarila kroz tzv. posebnu ugovornu ponudu (u konkretnom slučaju u vidu mobilnog telefonskog uređaja marke NOKIA 6170) u slučaju da je došlo do raskida ugovora krivnjom pretplatnika ili jednostranog raskida ugovora od strane pretplatnika. Dakle, valja ponoviti, a što žalba u potpunosti zanemaruje – da je tužena sklopila ugovor sa tzv. posebnom ponudom u okviru koje je primila mobilni telefonski uređaj marke NOKIA 6170 te se zauzvrat obvezala da pretplatnički odnos neće raskidati unutar ugovorenog roka njegovog trajanja (ugovor s obveznim trajanjem) zbog čega je prvostupanjski sud pravilno svoju odluku utemeljio na čl. 5.3.4. tužiteljevih Općih uvjeta, nalazeći da je predmetni ugovorni odnos raskinut zbog krivnje tužene (neplaćanje ugovornih obveza) i da tužitelju pripada pravo na naknadu štete u vidu preostalih mjesečnih naknada (do isteka ugovornog odnosa s posebnom ponudom da nije bilo raskida) sukladno odredbi čl. 368. st. 1. ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 724/10-2 od 7.VII.2010.

KAPARA

Primjerena kapara

(Čl. 302. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, 35/05)

Primjerenom kaparom se smatra kapara u visini od 5% ugovorene cijene.

„Naime, odredbom čl. 304. st. 4. ZOO-a sud je ovlašten u slučajevima iz st. 1. i 2. iste odredbe, na zahtjev zainteresirane strane

smanjiti pretjerano veliku kaparu. U konkretnom slučaju kupoprodajna cijena je ugovorena s iznosom od 57.000,00 EUR, dok je kapara isplaćena u iznosu od 10.000,00 EUR-a, što predstavlja nešto manje od 20% od ugovorene cijene, pa se isplaćena kapara mora smatrati pretjerano velikom. Prema prihvaćenom stajalištu sudske prakse primjerenom se smatra kapara u visini od 5% ugovorene cijene, imajući pritom u vidu i pravnu prirodu kapare, pa je i prvostupanjski sud pravilno utvrdio da bi primjerena kapara u konkretnom slučaju iznosila 5% ugovorene kupoprodajne cijene, odnosno 2.850,00 EUR, koji iznos kapare je tuženik ovlašten zadržati u smislu odredbe čl. 304. st. 1. ZOO, pa je osnovano obvezao tuženika na isplatu preostalog iznosa od 7.150,00 EUR-a, pravilno primijenivši materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 252/10-2 od 22.III.2010.

STJECANJE POKRETNINE

Pretpostavke za stjecanje vlasništva nad vozilom

(Čl. 116. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima –„Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 73/06, 79/06, 141/06 i 146/08)

Ukoliko je vozilo predano tuženiku u samostalan posjed na način da je isti potpisao zapisnik o predaji i isplatio tužitelju dio kupoprodajne cijene, tada se smatra da je tuženik postao vlasnikom predmetnog vozila bez obzira što isti nije izvršio prijenos vlasništva vozila kod nadležnih tijela.

„Stoga imajući u vidu da je odredbom čl. 116. st. 1. ZV-a propisano da se vlasništvo pokretne stvari stječe predajom te stvari stjecatelju u samostalan posjed na temelju valjano očitovane volje dotadašnjeg vlasnika usmjereno na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja, sud prvog stupnja je pravilno zaključio da je tuženik, nakon što mu je od strane tužitelja dana 28.5.2004.g. predano u samostalan posjed predmetno vozilo, kao i da je tuženik potpisao zapisnik o

primopredaji te tužitelju isplatio dio kupoprodajne cijene, da je tuženik neovisno o tome što isti nije izvršio prijenos vlasništva vozila kod nadležnih tijela, postao vlasnikom predmetnog vozila. Također, sud prvog stupnja, prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu, pravilno je na utvrđeno činjenično stanje primijenio odredbu čl. 456. st. 1. ZOO-a, kojom odredbom je propisano da do predaje stari kupcu rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari snosi prodavalac a s predajom stvari rizik prelazi na kupca.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1045/09-2 od 9.II.2010.

NEOVLAŠTENO KORIŠTENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Obveza plaćanja neovlaštenog korištenja električne energije

(Čl. 100. st. 1. Općih uvjeta za opskrbu električnom energijom – „Narodne novine“, br. 14/06)

Vlasnik stana ima status kupca u odnosu na operatera distribucijskog sustava, zbog čega je vlasnik stana u obvezi platiti neovlašteno korištenje električne energije bez obzira što su plombu sa mjerila skinule treće osobe koje koriste njegov stan.

„Naime, prema odredbi čl. 99. st. 1. alineja 4. Općih uvjeta, pod neovlaštenim korištenjem električne energije razumijeva se (i) slučaj kada kupac troši električnu energiju preko mjerila ili ostale opreme sa kojih je skinuta ili oštećena plomba. Kupac električne energije (sukladno odredbi čl. 2. toč. 8. Općih uvjeta) jest pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju i koja je takav status stekla sklapanjem ugovora sa tužiteljem (prema odredbama čl. 27. i dr. Općih uvjeta). U konkretnom slučaju nema dvojbe da tuženik ima status kupca u odnosu na tužitelja. Prema odredbi čl. 99. st. 2. Općih uvjeta, operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava ima pravo i dužnost obračunati naknadu za neovlaštenu potrošnju električne energije

koja sadrži naknadu za električnu energiju, naknadu za snagu i ostale troškove prouzročene neovlaštenim korištenjem električne energije. Naknadu i troškove iz prethodno citirane odredbe kupac ili druga osoba iz čl. 99. st. 1. Općih uvjeta, dužna je platiti operateru prijenosnog sustava ili operateru distribucijskog sustava u roku od 8 dana od dana izdavanja računa. Kako prema odredbi čl. 99. st. 1. neovlašteno korištenje električne energije može učiniti i fizička osoba ili pravna osoba koja se samovoljno priključi na mrežu, dakle osoba koja nije stekla status kupca (a što potvrđuje eksplicitni sadržaj odredbe čl. 106. Općih uvjeta koja određuje način izračunavanja naknade za takav vid neovlaštenog korištenja za fizičku ili pravnu osobu koja nije stekla status kupca a samovoljno se priključi na mrežu) to je potpuno jasno da se termin „ili druga osoba“ koju sadrži odredba čl. 100. st. 1. Općih uvjeta odnosi upravo na te (druge) fizičke i pravne osobe koje dakle nisu stekle status kupca već su se prije stjecanja takvog statusa samovoljno priključile na mrežu. Iz izloženog je jasno da kupac, koji status nedvojbeno uživa tuženik u konkretnom slučaju, odgovara za sve ostale slučajeve neovlaštenog korištenja električne energije, pa konkretno i za potrošnju električne energije preko mjerila ili ostale mjerne opreme s kojih je skinuta ili oštećena plomba. Okolnost što su plombu skinule treće osobe koje koriste njegov stan, tuženika ne ekskulpira od obveze plaćanja utužene naknade tužitelju, no istodobno ga legitimira na upućivanje regresnog zahtjeva za isplaćeni iznos prema trećim osobama koje mu odgovaraju za štetu koju mu prouzroče, a koja šteta proizlazi iz činjenice korištenja njegovog stana.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 142/10-2 od 1.III.2010.

OBVEZNIK PLAĆANJA TOPLINSKE ENERGIJE

Obveze nasljednika

(Čl. 29. Zakona o energiji – „Narodne novine“, br. 68/01 i 177/04;

Čl. 88. st. 10. Općih uvjeta za opskrbu toplinskom energijom – „Narodne novine“, br. 129/06;

Čl. 38. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 73/06, 79/06, 141/06 i 146/08)

Tuženik koji je naslijedio 1/2 dijela nekretnine iza ostaviteljice koja je zaključila Ugovor o opskrbi i korištenju distribucijske mreže za toplinsku energiju s tužiteljem, u obvezi je kao suvlasnik nekretnine podmiriti usluge tužitelja i za razdoblje u kojem ostaviteljica više nije živa, bez obzira na činjenicu što nije živio u predmetnoj nekretnini već je korisnik iste bio isključivo drugi suvlasnik.

„Naposlijetku, a osporavajući primjenu odredbe čl. 88. st. 10. Općih uvjeta za opskrbu toplinskom energijom (NN 129/06) žalba ukazuje da je navedeni akt „ipak podzakonske naravi“ upućujući na primjenu Općih odredbi obveznog prava i to čl. 4. kojim je promovirano načelo savjesnosti i poštenja ugovornih strana te čl. 7. sve Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), koji se odnosi na načelo jednakosti ugovornih strana. Takvo svoje stajalište obrazlaže činjenicom da budući je Ugovor o opskrbi i korištenju distribucijske mreže s tužiteljima sklopila pok. S.M., unatoč toga što je tuženik njezina prava i obveze naslijedio u 1/2 dijela, naglašava da se to ne može primijeniti i na plaćanje usluga tužitelju za razdoblje u kojem imenovana više nije bila živa, te u kojem isti nije živio na predmetnoj nekretnini, a nije imao saznanja o utrošku toplinske energije odnosno tražbini tužitelja, budući je korisnik predmetne nekretnine isključivo A.M., radi čega smatra jedino njega obveznikom plaćanja tražbine tužitelja. Kod ocijene pravilnosti primjene materijalnog prava, prije svega valja ukazati da neosnovanost stajališta žalbe o primjeni za konkretan slučaj Općih odredbi Zakona o obveznim odnosima na koje se žalba poziva ističući da su Opći uvjeti za opskrbu toplinskom energijom „ipak akt podzakonske naravi“, budući u predmetnom slučaju, nedvojbeno nema osnova za primjenu spomenutih općih odredbi ZOO-a već upravo podzakonskog akta – predmetnih Općih uvjeta koji su donijeti na temelju čl. 29. Zakona o energiji (NN 68/01 i 177/04), kao specijalnom zakonu za sporno pitanje u ovom predmetu naplate isporuke toplinske energije. Pravna snaga predmetnog podzakonskog akta – Općih uvjeta za opskrbu toplinskom energijom nema manji učinak u odnosu na zakonske propise budući je upravo Zakonom o energiji kao specijalnim Zakonom i propisana obveza donošenja takvih uvjeta kojima se i konkretno uređuju između ostalog „međusobni ugovorni odnosi distributera toplinske energije i korisnika

mreže, obveze i odgovornosti distributera toplinske energije i korisnika mreže" (čl. 2. Općih uvjeta), a što je i predmetom spora između stranaka. Stoga je jedino odlučno za ocjenu osnovanosti zahtjeva tužitelja u odnosu na tuženika to što je isti vlasnik odnosno suvlasnik predmetne nekretnine, a iz čega proizlazi njegova obveza plaćanja toplinske energije. Nema sumnje da je prvostupanjski sud takvo svoje stajalište pravilno povezao i sa općom odredbom čl. 38. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) koja, između ostalog propisuje obvezu suvlasnika da i troškove koji terete nekretninu snose odnosno dijele svi suvlasnici razmjerno veličini njihovih suvlasničkih dijelova, ako se drugačije ne sporazumiju."

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž. 990/10-2 od 2.XII.2010.

KOMUNALNE USLUGE

Ugovor o odvozu komunalnog otpada

(Opći uvjeti od 25. studenog 2004.g. – objavljeni u Službenom vjesniku Grada Varaždina)

Za obveze iz Ugovora o odvozu komunalnog otpada za poslovni prostor mjerodavno je vrijeme raskida predmetnog ugovora a ne vrijeme odjave obrta obveznika iz takvog ugovora.

„Po stajalištu ovoga suda, za ocjenu osnovanosti zahtjeva tužitelja, što tuženik pogrešno smatra, nije odlučno vrijeme odjave obrta (nesporno da je to bilo 31. prosinca 2003.g.) već je odlučno vrijeme prestanka, odnosno raskida Ugovora o odvozu komunalnog otpada za predmetni poslovni prostor sklopljenog 29. siječnja 2003.g., a koji Ugovor tuženik, kao korisnik predmetnog poslovnog prostora za koji je nesporno sklopljen predmetni Ugovor te i prethodno tome dana 16. listopada 2002.g. podnesena prijava tužitelju za odvoz komunalnog otpada iz toga poslovnog prostora kroz predmetno vrijeme za koji je podnesen tužbeni zahtjev nije raskinut sukladno čl. 6. Ugovora. Isto tako tuženik nije postupio ni po čl. 14. spomenutih Općih uvjeta, dakle niti po podzakonskom propisu koji obvezuje na prijavu tužitelju nastalih

promjena vezanih na obvezu plaćanja predmetne usluge. Stoga ovaj sud smatra, obzirom da tuženik nije poduzeo radnje sukladno čl. 6. toga Ugovora, da je taj Ugovor bio i nadalje na snazi i da tuženik podliježe i Općim uvjetima od 25. studenog 2004.g. koji su objavljeni u Službenom vjesniku Grada Varaždina te stupili na snagu u roku od 8 dana od dana objave a to znači i čl. 14. st. 1. tih Općih uvjeta koji nalažu obvezu korisniku usluge, a to je tuženik obavještanjem tužitelja o svim odlučnim promjenama, uz prilaganje isprava, jer da u protivnom obveza plaćanja pada na teret korisnika koji je upisan u evidencijama V. (tužitelja). To nema dvojbe da je predmetni Ugovor i nadalje bio na snazi te za stranke proizvodio pravne učinke. Po ocjeni ovoga suda, nadalje, a to također protivno žalbi tuženika, i bez obzira što Ugovorom nije bilo izričito određeno da se takve promjene moraju potkrijepiti ispravama, sadržaj odredbi Ugovora, konkretno čl. 6. upućuje da se takve promjene jedino i mogu dokazati odgovarajućim ispravama, a obzirom da nisu taksativno navedene da se iste mogu podvesti i pod promjenu koja se odnosi na korisništvo poslovnog prostora, odnosno na promjenu korisnika poslovnog prostora.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1384/09-2 od 20.IV.2010.

KOMUNALNA USLUGA

Primjena materijalnih propisa

(Čl. 19. Zakona o komunalnom gospodarstvu – „Narodne novine“, br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04 i 110/04)

Kada je predmet spora plaćanje komunalne usluge iz čl. 19. st. 2. Zakona o komunalnom gospodarstvu, sud je dužan odluku temeljiti na Zakonu o komunalnom gospodarstvu i na materijalnopравnim propisima koje donose jedinice lokalne samouprave i uprave temeljem čl. 10. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN. 82/04).

„Prije svega, za ukazati je, da je očigledno da je predmetom ovoga spora isplata cijene za komunalnu uslugu iz čl. 19. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04 i 110/04; dalje: ZKG) koja predstavlja uslugu održavanja čistoće u dijelu koji se odnosi na sakupljanje i odvoz komunalnog otpada iz čl. 20. st. 1. toč. 6. istog Zakona. Kod nedvojbene činjenice, dakle, da u materijalno pravnom smislu predmetni spor predstavlja spor za plaćanje komunalne usluge iz čl. 19. toč. 2. spomenutog Zakona, kojim se osiguravaju sredstva (prihodi) za obavljanje komunalnih djelatnosti propisanih čl. 3. istog Zakona (pri čemu se odlaganje komunalnog otpada navodi pod toč. 7. st. 1. toga propisa), prvostupanjski sud je, po stajalištu ovoga suda, bio dužan odluku temeljiti osim na iznesenim odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu i na materijalnopравnim propisima koje donose jedinica lokalne samouprave i uprave sukladno čl. 10. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 82/04), čijom je izmjenom čl. 34. st. 1. dotadašnjeg ZKG-a propisano da predstavničko tijelo takve jedinice donosi između ostalog i odluku o obvezatnom korištenju komunalne usluge održavanja čistoće u dijelu koji se odnosi na sakupljanje i odvoz komunalnog otpada.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1313/09-2 od 16.II.2010.

RASKID UGOVORA

Nepodmirenje isporučene telekomunikacijske usluge

(Čl. 34. st. 2. Pravilnika o općim uvjetima za obavljanje telekomunikacijske usluge – „Narodne novine“, br. 183/04 od 23.12.2004.g.)

Ukoliko je tužena sklopila ugovor uz obvezno trajanje od 24 mjeseci, time da joj je isti otkazan prije isteka ugovornog trajanja zbog nepodmirenja isporučene telekomunikacijske usluge, tada je ista u obvezi jednokratno platiti iznos svih preostalih mjesečnih naknada za pristup određenoj mreži do

ukupnog broja mjesečnih naknada za pristup mreži na koju se kao pretplatnica obvezala trajanjem pretplatničkog odnosa.

„Naime, činjenica je da je Ustavni sud Republike Hrvatske odlukom broj U/II1288/2011 dana 31. listopada 2003. godine ukinuo odredbu čl. 50. st. 1. Pravilnika o općim uvjetima za obavljanje telekomunikacijskim uslugama (NN 84/95, 101/96, 105/06, 2/97) a koja ukinuta odredba je glasila: „Telefonska pretplata je naknada za spremnost telekomunikacijskog sustava“. Međutim, valja napomenuti da je u međuvremenu donijet novi Pravilnik o općim uvjetima za obavljanje telekomunikacijske usluge (NN. 183/04 od 23.12.2004.g.) a koji Pravilnik se primjenjuje u konkretnom slučaju. Odredbom čl. 34. st. 2. toga Pravilnika propisano je da tarifni sustav za javne govorne usluge u pokretnoj mreži može sadržavati sljedeće elemente: 1. jednokratnu naknadu koja odgovara cijeni instalacije, 2. mjesečnu ili tromjesečnu naknadu koja odgovara cijeni pristupa telekomunikacijskoj mreži, 3. cijenu ostvarenog telekomunikacijskog prometa. Nadalje, odredbom čl. 12. st. 2. istog Pravilnika određeno je da se prava i obveze iz pretplatničkog odnosa između davatelja usluga i pretplatnika tih usluga uređuju općim uvjetima poslovanja iz čl. 62. st. 1. Zakona o telekomunikacijama. Odredbom čl. 22. Općih uvjeta poslovanja T-M Hrvatska d.o.o. za Korisnike usluga u T-M mrežama propisano je da u slučaju da Pretplatnik jednostrano raskine Ugovor unutar obveznog trajanja Pretplatničkog odnosa, ili Ugovor tijekom obveznog trajanja Pretplatničkog odnosa bude raskinut od strane T-M krivnjom Pretplatnika, da je Pretplatnik obvezan T-M jednokratno platiti iznos svih preostalih mjesečnih naknada za pristup T-M mreži do ukupnog broja mjesečnih naknada za pristup T-M mreži na koju se Pretplatnik obvezao trajanjem Pretplatničkog odnosa. Iz sadržaja Zahtjeva za zasnivanje pretplatničkog odnosa od 9.11.2004.g. (koji se u smislu čl. 7. do 11. Općih uvjeta poslovanja smatra ugovorom) nedvojbeno proizlazi da je tužena predmetni Ugovor sklopila uz obvezno trajanje od 24 mjeseci, pri čemu je tijekom postupka utvrđeno da je isti otkazan tuženoj prije isteka ugovornog trajanja, zbog nepodmirenja isporučene TK usluge. Dakle, iz navedenog proizlazi da se tužena doduše poziva na citiranu odluku Ustavnog suda, međutim, istu valja upozoriti da je u međuvremenu stupio na snagu novi Pravilnik u kojem nije propisana telefonska pretplata u smislu ranije odredbe čl. 50. st. 1. Pravilnika, koja odredba je bila ukinuta istom odlukom, kao i da Ustavni sud Republike Hrvatske nije ukinuo niti jednu odredbu važećeg Pravilnika i Općih uvjeta tužitelja, slijedom čega su takvi žalbeni navodi tužene neutemeljeni.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 556/09-2 od
17.XII.2009.**

ODGOVORNOST ZAJMODAVCA

Pravo potrošača da zahtijeva naknadu štete i raskid ugovora
o zajmu

(Čl. 68. Zakona o zaštiti potrošača – „Narodne novine“, br.
96/03, 79/07 i 125/07)

Kada je potrošač radi kupnje određenog proizvoda ili usluge sklopio ugovor o zajmu sa osobom različitom od prodavatelja, na temelju prethodnog sporazuma zajmodavca i prodavatelja, a kojim sporazumom se zajmodavac obvezao potrošačima odobravati zajam isključivo radi kupnje proizvoda ili usluge od određenog prodavatelja, tada potrošač može zahtijevati naknadu štete koju je pretrpio zbog neispunjenja ili neurednog neispunjenja ugovora o prodaji, a ukoliko ugovor o kupoprodaji bude raskinut, tada se raskida i ugovor o zajmu time da u tom slučaju zajmodavac ne može od potrošača zahtijevati naknadu štete koju je zbog toga pretrpio.

„Odredbom čl. 68. Zakona o zaštiti potrošača utvrđena je odgovornost zajmodavca za prodavatelja, pa st. 1. navedene odredbe ovlašćuje potrošača da u slučaju kada je radi kupnje određenog proizvoda (ili određene usluge) sklopio ugovor o zajmu s osobom različitom od prodavatelja tog proizvoda (ili usluge), a na temelju prethodnog sporazuma zajmodavca i prodavatelja proizvoda (ili usluge)

prema kojem se zajmodavac obvezuje potrošačima odobravati zajam isključivo za kupnju proizvoda ili usluga tog prodavatelja, ukoliko ne uspije ostvariti prava koja ima prema prodavatelju zbog neispunjenja ili neurednog ispunjenja ugovora o kupoprodaji, može zahtijevati od zajmodavca naknadu štete koju je pretrpio zbog neispunjenja ili neurednog neispunjenja ugovor o kupoprodaji. Ako u takvom slučaju ugovor o kupoprodaji bude raskinut, raskida se i ugovor o zajmu, a zajmodavac ne može od potrošača zahtijevati naknadu štete koju je zbog toga pretrpio (st. 2. iste odredbe). U konkretnom slučaju nije bilo sporno da je tužiteljica sklopila ugovor o kupoprodaji novog vozila s prodavateljem A. p. d.o.o. V. (17. studenog 2006.g.), te je temeljem navedenog ugovora o kupoprodaji sklopila ugovor o kreditu s tuženikom 04. prosinca 2006.g., da je tuženik cjelokupni iznos kupoprodajne cijene platio prodavatelju u ugovorenom roku, a da prodavatelj niti u ugovorenom roku, a niti u naknadnom roku nije isporučio tužiteljici novi automobil, te da je nad prodavateljem otvoren stečajni postupak rješanjem Trgovačkog suda u Z. od 23. kolovoza 2007.g. Prvostupanjski sud je očigledno zanemario sadržaj odredbe čl. 68. st. 2. Zakona o zaštiti potrošača, jer u obrazloženju presude uopće nije naveo, niti obrazložio da li je u konkretnom slučaju ugovor o kupoprodaji između tužiteljice i prodavatelja A. p. d.o.o. V. raskinut, jer jedino u tom slučaju tužiteljici pripada pravo na raskid ugovora o kreditu. Doduše, niti tužiteljica u tužbi se u odnosu na navedenu činjenicu nije konkretno izjasnila, da bi u podnesku zaprimljenom 27. veljače 2008.g. navela da je ugovor o kupoprodaji raskinut zbog neisporuke vozila i izvjesne nemogućnosti isporuke zbog stečaja, odnosno zbog neispunjenja i to temeljem odredbi Općih uvjeta prodaje prodavatelja koji se nalaze na poledini ugovora o prodaji i odredbi čl. 412. i čl. 413. važećeg Zakona o obveznim odnosima. Kako tuženik niti u žalbi ne osporava činjenice vezane uz sklapanje ugovora o kupoprodaji između tužiteljice i prodavatelja A. p. d.o.o. V., sklapanje ugovora o kreditu između stranaka temeljem navedenog ugovora o kupoprodaji, isplatu cjelokupnog iznosa kupoprodajne cijene prodavatelju, neizvršenje ugovorne obveze prodavatelja u odnosu na isporuku vozila, te pokretanje stečajnog postupka nad prodavateljem, prema odredbi čl. 68. st. 1. Zakona o zaštiti potrošača, tužiteljici pripada pravo zahtijevati od tuženika kao kreditora naknadu štete koju je pretrpjela zbog neispunjenja ugovora o kupoprodaji, uz uvjet da nije uspjela ostvariti prava koja ima prema prodavatelju zbog neispunjenja ugovora o kupoprodaji, uz uvjet da nije uspjela ostvariti prava koja ima prema prodavatelju zbog neispunjenja ugovora o kupoprodaji, a ukoliko je došlo do raskida ugovora o

kupoprodaji, tužiteljica je prema st. 2. iste odredbe ovlaštena zahtijevati i raskid ugovora o kreditu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 952/09-2 od 16.XI.2009.

RASKID UGOVORA O DAROVANJU

Pretpostavke za raskid ugovora o darovanju

(Paragrafi 938. do 956. pravnih pravila Općeg građanskog zakonika)

Ukoliko je Ugovor o darovanju zaključen za vrijeme ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima, tada se glede raskida ili opoziva darovanja, primjenjuju pravna pravila Općeg građanskog zakonika.

„U konkretnom predmetu tužitelji u tužbi ističu da je zaključen sporni Ugovor o darovanju dana 12. svibnja 2005. godine, te da su isti taj ugovor raskinuli Izjavom ovjerenom kod Javnog bilježnika od 09. svibnja 2007. godine (ovjera potpisa tužitelja izvršena je dana 15. svibnja 2007. godine), radi čega isti smatraju da je Ugovor o darovanju raskinut, te traže predaju u posjed ranije darovane nekretnine. Obzirom na takvu činjeničnu osnovu tužbe jasno je vidljivo da tužitelji smatraju da je Ugovor o darovanju raskinut obzirom na odredbu čl. 496. novog ZOO-a. U st. 1. tog članka propisano je da se darovanje opoziva pisanom izjavom upućenom obdareniku, dok prema st. 2. potpis na izjavi mora biti ovjеровljen od strane javnog bilježnika. Međutim, prema odredbi čl. 1163. st. 1. novog ZOO-a odredbe tog Zakona neće se primjenjivati na obvezne odnose koji su nastali prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dakle koji su nastali prije 1. siječnja 2006. godine. Kako je sporni Ugovor o darovanju zaključen dana 12. svibnja 2005. godine, te kako su tuženici istoga dana zatražili i upis u zemljišnu knjigu, jasno da su isti stekli vlasništvo na predmetnoj nekretnini na temelju pravnog posla u smislu čl. 119. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Stoga je pravilan zaključak suda prvoga stupnja da se u konkretnom slučaju na

sporni Ugovor o darovanju ne mogu primjenjivati odredbe novog ZOO-a, točnije odredba čl. 496. novog ZOO-a, budući je obvezni odnos nastao za vrijeme važenja ranijeg ZOO-a. Iz navedenog slijedi da je pogrešan zaključak tužitelja da su isti raskinuli sporni Ugovor o darovanju, već je sud prvoga stupnja pravilno ukazao da su isti morali, glede raskida ili opoziva darovanja, pokrenuti redoviti parnični postupak. U vrijeme važenja ranijeg ZOO-a opoziv ugovora o darovanju bio je reguliran pravnim pravilima Općeg građanskog zakonika i to u paragrafima 938. do 956., a koja pravna pravila su se primjenjivala temeljem čl. 1. Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. godine (NN br. 73/91).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 700/09-2 od 29.VI.2009.

ZAKUPNINA

Pravo na zakupninu razmjerno suvlasničkim dijelovima

(Čl. 210. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Ako su tužitelji s tuženikom zaključili ugovor o ortakluku u svrhu izgradnje peradarnika isključivo radi ostvarenja prihoda od poslovanja istoga, tada imaju pravo na zakupninu razmjerno svojim suvlasničkim dijelovima na peradarniku.

„Tuženik u žalbi navodi da bi tužitelji mogli ostvariti naknadu s osnova izgubljene zakupnine samo za slučaj kada bi dokazali da bi upravo na taj način ostvarili prihod. Treba navesti da cjelokupni sadržaj dugotrajnog postupka u predmetu br. P. ___/03 koji se temeljio na sklopljenom ugovoru o ortakluku iz travnja 2001.g. koji je između i ovdje parničnih stranaka vođen radi razrješenja njihovih ugovornih i stvarnopravnih odnosa, ukazuje da su ovdje tužitelji s tuženikom sklopili ugovor o ortakluku u svrhu izgradnje predmetnog peradarnika upravo u svrhu ostvarenja prihoda od poslovanja peradarnika. U tim okolnostima

potpuno je jasno da bi tužitelji ili sami vodili poslovanje u peradarniku ili isti dali u zakup radi ostvarenja zakupnine, jer su u čitav projekt i ušli u svrhu ostvarenja prihoda prema tržišnim kriterijima. Dakle, tužitelji imaju nesumnjivo pravo na ostvarenje zakupnine, u skladu s razmjerom svojeg suvlasništva na predmetnim nekretninama, pri čemu po prvostupanjskom sudu utvrđenu visinu mjesečnih zakupnina u spornom periodu tuženik ne pobija, niti na bilo koji način dovodi u sumnju sadržaj vještačkog nalaza mr.sc. J.H. na čijem se nalazu i mišljenju temelji utvrđena visina zakupnine u predmetnom periodu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 583/09-2 od 9.IX.2009.

UGOVOR O NAJMU

Obveza plaćanja režija

(Čl. 166. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 35/05)

Ako je ugovorom o najmu najmoprimac preuzeo obvezu plaćanja režija za nekretninu koja je predmet ugovora o najmu, za troškove isporučene energije za tu nekretninu prema distributeru električne energije je u obvezi vlasnik stana. Distributer električne energije je ovlašten zahtijevati isplatu troškova isporučene električne energije od najmoprimca samo ukoliko se najmoprimac obvezao da će obvezu naknade tih troškova ispunjavati izravno distributeru električne energije, a ne najmodavcu.

„Najmoprimac može biti u obvezi plaćati naknadu za isporučenu električnu energiju tužitelju ukoliko je takvu obvezu preuzeo ugovorom o najmu. Ugovor o najmu, u pravilu predstavlja dvostrano obvezni pravni posao koji po svojoj prirodi nije ugovor u korist trećih osoba, zbog čega,

u pravilu, stvara prava i obveze isključivo između ugovornih stranaka, pa isključivo ugovorne strane imaju pravo zahtijevati ispunjenje ugovorne obveze sukladno odredbi čl. 307. st. 1. ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), odnosno čl. 166. st. 1. važećeg ZOO. Doduše u smislu odredbe čl. 305. ranije važećeg ZOO (čl. 164. važećeg ZOO) ako je tako ugovoreno između ugovornih stranaka, ispunjenje ugovorne obveze može biti izvršeno i trećoj osobi, pa bi u konkretnom slučaju tužitelj bio ovlašten zahtijevati isplatu troškova isporučene električne energije od najmoprimca T.B. samo ukoliko se ona ugovorom o najmu sklopljenim s tuženikom obvezala da će obvezu naknade tih troškova ispunjavati izravno tužitelju. Kako u spisu ne prileži ugovor o najmu predmetnog stana sklopljen između tuženika i najmoprimca T.B., to se ne može zaključiti da li je tužitelj ovlašten zahtijevati ispunjenje tražbine koja je predmet tužbenog zahtjeva od najmoprimca ili od vlasnika stana, jer ukoliko je ugovorom o najmu najmoprimac preuzeo samo obvezu plaćanja režija za predmetni stan, troškove isporučene energije za taj stan mora snositi vlasnik stana.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž. 1169/10-2 od 16.XI.2010.

UGOVOR O DJELU

Raskid ugovora o djelu

(Čl. 368. Zakona o obveznim odnosima –„Narodne novine“, 35/05)

Ukoliko su tužitelj i tuženik zaključili ugovor o djelu u kojem je tuženik bio dužan izvršiti sve potrebne radnje za zemljišnoknjižnu provedbu ugovora o kupoprodaji, smatra se da isti nije izvršio ugovornu obvezu ako nije proveo niti potrebnu identifikaciju na licu mjesta kao ni daljnje mjerničke poslove, zbog čega tužitelj ima pravo na raskid ugovora o djelu kao i pravo na povrat plaćenog iznosa.

„Prema ocjeni ovoga suda, radi se o ugovornom odnosu u kojem je tuženik mogao izvršiti svoju ugovornu obvezu u cijelosti i u skladu sa svrhom ugovora samo na način da se provedu sve potrebne

radnje u pojedinim etapama pripremnog rada samog tuženika, te zajedničkog rada tuženika i ostalih sudionika tog postupka na licu mjesta i nakon toga ponovnim izvršenjem stručnog (intelektualnog) posla tuženika. Kada se uzmu u obzir navedene okolnosti, i polazna osnova koja ukazuje na smjer i sadržaj potrebnih radnji za zemljišnoknjižnu provedbu predmetnog ugovora, a koja proizlazi iz sadržaja upute koju je dao upravitelj zemljišnoknjižnog odjela Općinskog suda u V., svjedok M.Š., tada proizlazi da tuženik nije izvršio svoju ugovornu obvezu (jer nije provedena niti potrebna identifikacija na licu mjesta a kamoli daljnji mjernički poslovi, za koje je identifikacija nekretnina polazna osnova). Tuženik zadržavanje uplaćenog iznosa od 2.800,00 kn opravdava tvrdnjom da je učinio dovoljno posla, što mu daje osnovu zadržati uplaćeni iznos, međutim, ispušta iz vida činjenicu da je on bio dužan ispuniti ugovor o djelu prema sadržaju i smislu preuzete obveze, koja proizlazi iz tužiteljeve potrebe: osigurati potrebnu (mjerničku) dokumentaciju za provedbu kupoprodajnog ugovora (i za eventualno usklađenje sadržaja kupoprodajnog ugovora sa stvarnim predmetom kupoprodaje). Nadalje, čl. 598. ZOO-a propisano je pravo na raskid ugovora ako se u tijeku izvršenja djela pokaže da se izvođač ne drži uvjeta ugovora i uopće da ne radi kako bi trebao: što je po ocjeni ovoga suda, slučaj i u situaciji, primijenjeno na predmetni odnos, kada angažirani mjernik ne izlazi na lice mjesta, na kojem ga čekaju naručitelj posla, susjedi i svjedoci, radi potrebe identifikacije i parcelacije, a da svoj nedolazak uopće ne opravdava. U konkretnom slučaju, dakle, ne bi se radilo o osnovi koja je otpala (stjecanju bez osnove od strane tuženika), nego o raskidu ugovora, u kojem je tuženik dužan, zbog posljedica raskida, vratiti ono što je primio (u smislu odredbe čl. 368. st. 2. ZOO-a). Pri tome, po ocjeni ovoga suda, pravilan je prvostupanjski zaključak da tuženik nije niti dijelom ispunio svoju obvezu, jer nije niti izašao na lice mjesta radi provedbe identifikacije, dakle, nije provjerio stanje na licu mjesta, za potrebu izrade mjerničke dokumentacije i eventualne parcelacije, a jasno, izvršenje poslova na pripremi za identifikaciju na licu mjesta i na osnovu uvida u dokumentaciju temeljem koje je trebala biti (na temelju koje je već provedena) parcelacija, ne predstavlja izvršenje ugovora, jer radnje izvršene po tuženiku, za tužitelja koji nema nikakvog stručnog znanja (to je razlog zbog kojeg je angažirao tuženika za vršenje geodetskih poslova) su očito pripremni poslovi za izvršenje identifikacije na licu mjesta, izmjere i parcelacije kupljene nekretnine (dijela kat. čestice ili samostalne katastarske čestice koju je tek potrebno formirati) i ne znače izvršenje predmetnog ugovora o dijelu niti tužitelj do sada izvršenih poslova ima koristi. U materijalnompravnom smislu

prvostupanjski sud je predmetni odnos pravilno kvalificirao kao ugovor o djelu, međutim, po ocjeni ovoga suda, kako je naprijed navedeno, ne radi se o osnovi koja je otpala, nego kao implicitno raskinutom ugovoru o djelu, koji nije izvršen po tuženiku, pa tužitelj temeljem raskida ugovora ostvaruje pravo na povrat plaćenog iznosa u smislu naprijed navedenog propisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 205/10-2 od 01.IV.2010.

UGOVOR O NALOGU

Osnovica za obračun naknade odvjetnika

(Čl. 749. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima –„Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ako je pravna prednica tuženika ovlastila odvjetnika na poduzimanje pravnih radnji za zaštitu njezinih prava i na zakonu osnovanih interesa u postupku povrata, odnosno utvrđivanja vrijednosti i isplate naknade za imovinu konfisciranu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, tada osnovicu za obračun naknade tužitelja kao odvjetnika predstavlja vrijednost oduzete imovine.

„Protivno žalbenim navodima tuženika, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da je između tužitelja i pravne prednice tuženika sklopljen ugovor o nalogu u smislu odredbe čl. 749. ZOO, pri čemu valja napomenuti da je odredbom čl. 3. sklopljenog ugovora određeno da tim ugovorom naručitelj (pravna prednica tuženika) izdaje punomoć tužitelju i ovlašćuje ga na poduzimanje pravnih radnji za zaštitu njezinih prava i na zakonu osnovanih interesa, pa su žalbeni navodi tuženika bez ikakve činjenične i pravne osnove. Osim toga, nije točno da je smrću pravne prednice tuženika ugovor prestao važiti, jer u smislu odredbe čl. 767. st. 3. ZOO nalog prestaje smrću nalogodavca samo ako je tako ugovoreno ili ako se nalogoprimac primio naloga obzirom na svoje osobne odnose s nalogodavcem, a u konkretnom slučaju ne radi se o okolnostima

navedenim u odredbi čl. 767. st. 3. ZOO, pa sklopljeni ugovor proizvodi pravne učinke i za tuženika kao pravnog slijednika jedne od ugovornih stranaka. Iz sadržaja obrazloženja prvostupanjske presude jasno je vidljivo da je prvostupanjski sud visinu pripadajuće naknade tužitelja utvrdio temeljem Tbr. 20 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, a osnovicu za obračun predstavlja vrijednost oduzete imovine. Žalbena tvrdnja tuženika da osnovicu za obračun naknade za odvjetničke usluge tužitelja može predstavljati jedino vrijednost naslijeđene imovine, potpuno je pogrešna i neprihvatljiva i u suprotnosti sa sadržajem Tbr. 20. toč. 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, u kojoj je izričito navedeno da osnovicu za obračun predstavlja vrijednost imovine, a i prema tumačenju Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore osnovicu za obračun predstavlja vrijednost oduzete imovine. Vrijednost naslijeđene imovine može biti od utjecaja jedino u slučaju isticanja prigovora nasljednika u smislu odredbe čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju, a u konkretnom slučaju je tuženik od takvog prigovora tijekom postupka odustao.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 278/10-2 od 10.V.2010.

UGOVOR O PRUŽANJU PRAVNE POMOĆI

Usmeni ugovor o pružanju pravne pomoći

(Čl. 19. Zakona o odvjetništvu – „Narodne novine“, br. 9/94, 117/08)

Usmeno sklopljeni ugovor kojim se ugovara nagrada odvjetnika prema uspjehu u pružanju pravne pomoći, nije pravno valjan i ne proizvodi nikakve pravne učinke, time da je gornja granica postotka nagrade koja se može ugovoriti utvrđena u Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (NN. 91/04).

„Tuženika valja upozoriti da je odredbom čl. 19. st. 1. Zakona o odvjetništvu utvrđena mogućnost ugovaranja nagrade prema uspjehu u pružanju pravne pomoći u imovinskopравnim stvarima, u kojima odvjetnici mogu sa strankom ugovoriti nagradu za rad i u razmjeru s uspjehom u postupku, odnosno u pravnim radnjama koje će za stranku poduzeti, sukladno odvjetničkoj tarifi, pri čemu se gornja granica postotka nagrade koja se može ugovoriti, prema st. 2. iste odredbe, utvrđuje u odvjetničkoj tarifi. Prema odredbi čl. 19. st. 3. Zakona o odvjetništvu navedeni ugovor valjan je samo ako je zaključen u pismenoj formi. Kako je prema izričitom sadržaju citirane odredbe čl. 19. st. 3. Zakona o odvjetništvu ugovor kojim se ugovara nagrada odvjetnika prema uspjehu u pružanju pravne pomoći, pravno valjan samo ako je zaključen u pisanom obliku, okolnost da je između stranaka sklopljen usmeni ugovor u pogledu visine nagrade tužitelja u razmjeru s uspjehom u sudskom postupku, nema nikakvog utjecaja na odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja jer usmeno sklopljeni ugovor o visini naknade tužitelja nije pravno valjan i ne proizvodi nikakve pravne učinke. Usput valja navesti da se u smislu odredbe čl. 19. st. 2. Zakona o odvjetništvu gornja granica postotka nagrade koja se može ugovoriti utvrđuje u odvjetničkoj tarifi, koja je utvrđena tek Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika koja je objavljena u Narodnim novinama broj 91/04 od 05. srpnja 2004. godine, s kojim danom je i stupila na snagu, sukladno odredbi čl. XIX iste Tarife, dok ranije važećom Tarifom takva granica nije bila utvrđena. Gornja granica ugovorenog postotka ne može prijeći 30% od ukupno ostvarenog uspjeha, sukladno Tbr. 39. toč. 3. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika. Dakle, ukoliko je između stranaka usmeno ugovorena visina naknade tužitelja za izvršene odvjetničke usluge u razmjeru s uspjehom u postupku naknade štete, takav ugovor obzirom na sadržaj odredbe čl. 19. st. 3. Zakona o odvjetništvu, nije valjan, pa tužitelju pripada pravo na nagradu za obavljeni rad i naknadu troškova u vezi s obavljenim radom sukladno odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, kako to proizlazi iz sadržaja odredbe čl. 18. st. 1. Zakona o odvjetništvu i odredbe čl. 139. Kodeksa odvjetničke etike.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 775/09-2 od 31.VIII.2009.

UGOVOR O POSREDOVANJU

Pretpostavke za plaćanje provizije

(Čl. 813 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Kada je između tuženika i prodavatelja sklopljen kupoprodajni ugovor posredovanjem agencije za posredovanje, tada je prodavatelj kao ugovorna strana iz ugovora o posredovanju sklopljenog sa agencijom u obvezi platiti proviziju a ne i tuženik (kupac), budući se obraćanje kupca agenciji zbog zainteresiranosti za kupnju nekretnine te upozorenje od strane agencije na obvezu plaćanja provizije u slučaju prodaje, ne može smatrati sklapanjem ugovora o posredovanju, jer je agencija za posredovanje ispunjavala svoju ugovornu obvezu prema prodavatelju s kojim je sklopila ugovor o posredovanju.

„Naime, prvostupanjski sud smatra da je tuženik u obvezi platiti tužitelju proviziju u utuženom iznosu, jer se tuženik obratio agenciji tužitelja, pri čemu je upozoren na obvezu plaćanja provizije ukoliko dođe do sklapanja kupoprodajnog ugovora, koji ugovor je sklopljen s vlasnikom nekretnine M.K. Prema sadržaju spisa tuženik je kao kupac sklopio ugovor o kupoprodaji nekretnine s prodavateljem M.K. dana 26. lipnja 2002.g., koja činjenica između stranaka nije niti bila sporna. Nije bilo sporno niti da je prodavatelj M.K. za prodaju nekretnine angažirao agenciju tužitelja i da je, dakle, između njih sklopljen ugovor o posredovanju. Ugovorom o posredovanju, sukladno čl. 813. ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) obvezuje se posrednik da nastoji naći i dovesti u vezu s nalogodavcem osobu koja bi s njim pregovarala o sklapanju određenog ugovora, a nalogodavac se obvezuje da mu isplati određenu naknadu, ako taj ugovor bude sklopljen. Kako se prodaja nekretnine M.K. vršila putem agencije tužitelja, nesporno je da je između prodavatelja i tužitelja sklopljen ugovor o posredovanju u smislu odredbe čl. 813. ZOO-a, jer se tužitelj obvezao prodavatelju nekretnine da će nastojati naći i dovesti u vezu s njim osobu koja bi pregovarala o sklapanju kupoprodajnog ugovora, pa je tuženika doveo u vezu s prodavateljem, s kojim je i sklopljen kupoprodajni ugovor. Prema tome, kupoprodajni ugovor između tuženika i prodavatelja M.K. sklopljen je posredovanjem tužitelja, međutim, ugovor o posredovanju tužitelj je sklopio s prodavateljem, pa je u

izvršenju svoje ugovorne obveze tuženika doveo u vezu s prodavateljem, s kojim je i sklopljen kupoprodajni ugovor. Prema tome, kupoprodajni ugovor između tuženika i prodavatelja M.K. sklopljen je posredovanjem tužitelja, međutim, ugovor o posredovanju tužitelj je sklopio s prodavateljem, pa je u izvršenju svoje ugovorne obveze tuženika doveo u vezu s prodavateljem. Okolnost da se tuženik obratio agenciji tužitelja jer je bio zainteresiran za kupnju nekretnine i da je razgledao nekretninu, te da je tom prilikom tužitelj upozorio tuženika na obvezu plaćanja provizije u slučaju realizacije prodaje, ne može se smatrati sklapanjem ugovora o posredovanju između stranaka, jer je tužitelj na opisani način ispunjavao svoju ugovornu obvezu prema tužitelju s kojim je sklopio ugovor o posredovanju, pa je tuženika kao osobu zainteresiranu za kupnju nekretnine doveo u vezu s prodavateljem M.K. kao nalogodavcem. Kako je između tuženika i prodavatelja M.K. sklopljen kupoprodajni ugovor posredovanjem tužitelja, jedino je prodavatelj kao ugovorna strana iz ugovora o posredovanju sklopljenog s tužiteljem bio u obvezi platiti proviziju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 716/09-2 od 09.IX.2009.

UGOVOR O OSIGURANJU

Isplata naknade iz osiguranja

(Čl. 939. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Isplatom naknade iz osiguranja prešla su na osiguravatelja po samom Zakonu do visine isplaćene naknade sva prava osiguranika (banke) koje je imao prema osobi (korisniku kredita) koja je odgovorna za štetu, budući ista nije po ugovoru o kreditu ispunila svoju obvezu odnosno nije vratila kredit, zbog čega je i nastao osigurani slučaj.

„Prema tome radi se o ugovornom odnosu između tužitelja kao osiguravatelja i treće osobe, različite od tuženog, u konkretnom slučaju HVB S. banke d.d. – kao osiguranika, u kojem odnosu tuženi nije stranka

pa i ne može ulaziti u odnose između osiguratelja i osiguranika. Odlučno je samo to da li je tužitelj kao osiguratelj zaista isplatio osiguraniku naknadu iz osiguranja, a kako nesporno jeste, tom isplatom naknade iz osiguranja prešla su na njega po samom Zakonu do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema osobi koja je po bilo kojoj osnovi odgovorna za štetu, a sve prema odredbi čl. 939. st. 1. ZOO-a (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO) koji se u konkretnom slučaju i treba primijeniti obzirom su obvezni odnosi temeljem kojih je i došlo do prijelaza osiguranikovih prava na tužitelja bez obzira što je isplata osiguranine isplaćena 2006.g. (Ugovor o kreditu zaključen je 2004.g., Ugovor o osiguranju potraživanja također je zaključen 11. rujna 2003.g.) pa se temeljem odredbe čl. 1163 ZOO-a (NN 35/05 i 41/08) primjenjuje Zakon koji je bio na snazi kada su ti obvezni odnosi nastali. Zbog navedenog se doduše prvostupanjski sud pogrešno pozvao na odredbe sada važećeg ZOO-a, no ZOO koji se u konkretnom slučaju i primjenjuje sadrži potpuno istovjetne odredbe kao i ZOO kojeg je primijenio prvostupanjski sud, naime, odredba čl. 90. ZOO-a na koju se pozvao prvostupanjski sud identična je odredbi čl. 299. ranijeg ZOO-a jer se u obje propisuje da u slučaju ispunjenja tuđe obveze svaki ispunilac može ugovoriti s vjerovnikom prije ispunjenja ili pri ispunjenju, da ispunjeno potraživanje prijeđe na njega sa svim ili samo s nekim sporednim pravima. Identične odredbe su i u već citiranoj odredbi čl. 939. st. 1. ranije važećeg ZOO-a kao i u čl. 963. ZOO-a koji primjenjuje prvostupanjski sud. Zbog navedenog odnos između HVB S. banke d.d. i osiguravatelja – tužitelja, irelevantan je za osnovanost tužbenog zahtjeva u ovom sporu u kojem među strankama je nesporna činjenica da je tužitelj kao osiguravatelj obveze tuženog po ugovoru o kreditu, zaista isplatio naknadu iz osiguranja, kao što je bilo i nesporno da tuženi nije po ugovoru o kreditu ispunio svoju obvezu – povrat kredita, pa je osigurani slučaj i nastao. Nije nastupio slučaj iz čl. 939. st. 4. ZOO-a koji bi kao iznimka od prethodno navedenog pravila iz čl. 939. st. 1. ZOO-a sprečavao prijelaz osiguranikovih prava na osiguravatelja. Isto tako valja reći da je već i u samom Ugovoru o kreditu tuženi kao jedna od ugovornih stranaka pristao na to da kreditor, dakle HVB Splitska banka d.d. u slučaju naplate tražbine iz tog ugovora od osiguratelja može ustupiti svoje tražbine i sredstva osiguranja osiguratelja neovisno o pokretanju ili tijeku sudskog ili drugog postupka prisilne naplate (čl. 96. toč. 3. predmetnog Ugovora o kreditu), što znači da su žalbeni navodi tuženog kako on nikada nije dobio nikakvu potvrdu od HVB S. banke d.d. ili dopise od tužitelja koji se navode u prvostupanjskoj presudi pa da je sva ta dokumentacija iz navedenog

razloga bez pravne valjanosti, potpuno nebitni s obzirom na činjenicu da je tužitelj zaista zaključio Ugovor o kreditu, da nije plaćao dospjele rate anuiteta, da je znao da je radi osiguranja uredne otplate kredita zaključen Ugovor o osiguranju, te da je već samim zaključenjem tog Ugovora o kreditu pristao da u slučaju naplate tražbine po Ugovoru od osiguratelja na istoga prelazi tražbina kreditora.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 811/09-2 od 18.I.2010.

OVRŠNA ISPRAVA

Ugovor o osiguranju potraživanja

(Čl. 29. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ugovor o osiguranju potraživanja sklopljen između ranijeg kreditora i ovrhovoditelja ne može se smatrati kvalificiranom ispravom iz čl. 29. st. 1. Ovršnog zakona iz razloga što je temeljem te isprave na ovrhovoditelja prešlo pravo na regres, ali ne i konkretna tražbina.

„Obrazlažući pobijano rješenje prvostupanjski sud se pozvao na odredbu čl. 29. Ovršnog zakona (dalje: OZ- NN. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08) kojom je propisano da se ovrha određuje na prijedlog i u korist osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik, ako ona javnom ili ovjerovljenom privatnom ispravom dokaže da je tražbina na nju prenesena ili da je na nju na drugi način prešla. Ako se prijenos ne može dokazati na taj način, prijenos tražbine dokazuje se pravomoćnom odlukom donesenom u parničnom postupku. U konkretnom slučaju, prvostupanjski sud zauzima stajalište da ovrhovoditelj u odnosu na ovršenicu ne raspolaže ovršnom ispravom u smislu odredbe čl. 21. st. 1. OZ-a jer se Ugovor o osiguranju potraživanja br. _ od 01. rujna 2001.g. sklopljen između ranijeg kreditora R. d.d. i ovrhovoditelja ne može smatrati kvalificiranom ispravom iz čl. 29. st. 1. OZ-a jer je temeljem te isprave na ovrhovoditelja prešlo pravo na regres, no ne i konkretna tražbina. Naime, valja ponoviti, suprotno

žalbenom stajalištu ovrhovoditelja – da se ovrha određuje na prijedlog i u korist osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik ako ta osoba u javnom ili javno ovjеровljenom ispravom dokaže da je tražbina na nju prenesena ili je na drugi način na nju prešla. U konkretnom slučaju ni Ugovor o osiguranju potraživanja br. ___ od 1. 9. 2001.g. niti njegovi Aneksi od 10.7.2002. i 1.10.2003. ne udovoljavaju pretpostavkama sadržanim u odredbi čl. 29. st. 1. OZ-a jer se ne radi o javnim – ni javno ovjеровljenim ispravama kojima je ovrhovoditelj u konkretnom slučaju dužan dokazati prijelaz tražbine iz Ugovora o kreditu br. ___ sa ranijeg vjerovnika R. d.d. na sebe, uz napomenu da navedeni Ugovor o kreditu udovoljava pretpostavkama iz odredbe čl. 21. st. 1. OZ-a u odnosu na RBA d.d., a u odnosu na konkretnog ovrhovoditelja –tek pod pretpostavkama iz čl. 29. st. 1. OZ-a.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 757/10-2 od 12.VII.2010.

PRAVO NA PROŠIRENO OSNOVNO OSIGURANJE

Ispitivanje alkoholiziranosti osiguranice

(Čl. 3. st. 1. toč. 3. Uvjeta za obvezno osiguranje AO plus)

Kako tužiteljica nije odbila provedbu ispitivanja alkoholiziranosti a isto nije preduvjet za ostvarivanje prava iz proširenog osiguravajućeg pokrića za AO plus, smatra se da tužiteljica nije izgubila svoja prava iz osiguranja.

„Tuženik u žalbi jednako kao i tijekom postupka i nadalje osporava pravilnost postupaka tužiteljice nakon štetnog događaja isticanjem da njoj, kao oštećeniku, pada na teret neprijavlivanje nastanka prometne nezgode djelatnicima policije radi sastavljanja službene zabilješke i posljedično tome svjestan propust za osiguravanje provedbe alkotestiranja odnosno osiguranja kontrole njezine alkoholiziranosti u trenutku štetnog događaja, a o čemu ovisi i njegova obveza na naknadu štete temeljem takvog Ugovora o osiguranju sa

proširenim pokrićem AO plus. U tom pravcu ne prihvaća razloge prvostupanjske presude kao i na istima utemeljeno stajalište da unatoč tim činjenicama tužiteljica nije izgubila prava iz proširenog osnovnog osiguranja iz odredbe čl. 3. st. 1. toč. 3. Uvjeta za osiguranje od AO. Odredbom čl. 3. st. 1. toč. 3. Uvjeta za obvezno osiguranje AO plus propisano je da ako je u trenutku prometne nezgode vozač osiguranog vozila pod utjecajem između ostalog i alkohola koji utjecaj smatra da postoji ako se analizom krvi ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da isti u krvi iznosi 0,5 g/kg i više (0,5 % i više) i ako se nakon prometne nezgode odbije podvrći ispitivanju alkoholiziranosti, da tada isti gubi prava iz osiguranja. U konkretnom slučaju kod nesporne okolnosti da kod tužiteljice nije došlo do odbijanja provedbe ispitivanja alkoholiziranosti, a da okolnost osiguranja te radnje nije preduvjet za ostvarivanje prava iz predmetnog proširenog osiguravajućeg pokrića za AO plus, ovaj sud smatra kao što je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud, da zbog toga na strani tužiteljice nije došlo do gubitka njezinih prava iz osiguranja iz čl. 3. st. 1. toč. 3. Uvjeta za osiguranje. To iz razloga što niti jednom odredbom Ugovora a niti Uvjeta koji predstavljaju sastavni dio Ugovora o osiguranju sa proširenim osiguravajućem pokrićem AO plus nisu kao pretpostavka predviđene takve obveze tužiteljice kao osiguranika od kojih bi ovisilo to njezino pravo. Prema čl. 4. st. 1. Uvjeta osiguranik je u obvezi prema svojim mogućnostima pomagati osiguratelju u rješavanju pitanja odgovornosti i zato je dužan dati istinite i iscrpne podatke o tijeku nezgode i njezinim okolnostima."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 284/09-2 od 24.IX.2009.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU

Odgovornost pravne osobe koja obavlja komunalnu djelatnost

(Čl. 1084. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05;

Čl. 18. i 55. Zakona o javnim cestama – „Narodne novine“, br. 180/04 i 138/06;

Čl. 24. Pravilnika o održavanju i zaštiti javnih cesta – „Narodne novine“ br. 25/98 i 162/98)

Ukoliko je pravna osoba koja obavlja komunalnu djelatnost od javnog interesa postupala u skladu sa zakonskim odredbama na način da je ista obavljala ophodnju putem ophodarske službe, time da je na spornoj dionici ceste obavljan cjelodnevni nadzor od strane policijskih djelatnika, tada ista ne odgovara za štetu nastalu zbog odbačenog predmeta namještaja na cesti a kojim je uzrokovana šteta na vozilu tužitelja.

„U predmetnom postupku kao što je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud tuženik utemeljeno na čl. 1045. ZOO-a kao općoj odredbi odgovara za štetu po načelu presumirane krivnje, te utemeljeno na čl. 1084. ZOO-a kao posebnoj odredbi prema kojoj osobe koje obavljaju komunalnu ili drugu sličnu djelatnost od javnog interesa odgovaraju za štetu ako bez opravdanog razloga obustave ili neredovito obavljaju tu djelatnost. Polazeći od odredbe čl. 18. ZJC-a i čl. 55. st. 1. istog Zakona kojima je propisano da u smislu toga Zakona tuženik ima obvezu obavljanja redovitog ili izvanrednog održavanja javnih cesta, osiguranja uklanjanja oštećenih i napuštenih vozila i drugih stvari s javne ceste kao i njezinu ophodnju, te isto tako polazeći od odredbe čl. 23. toga Zakona prema kojoj je dužan osigurati neometan i siguran promet na javnim cestama, za koji su te ceste građene, te je isto tako osim napuštenih vozila dužan uklanjati i druge stvari s javne ceste kao i odredbu čl. 24. Pravilnika o održavanju i zaštiti javnih cesta (NN. Br. 25/98 i 162/98), kojim je pod održavanjem javnih cesta obuhvaćeno i čišćenje kolnika koje u smislu odredbe čl. 26. toga Pravilnika podrazumijeva također i uklanjanje materijala posulina, odrona, pojedinačnog kamenja, masnih mrlja, blata, smeća i drugih materijala i predmeta koji ugrožavaju sigurnost prometa, a čemu svemu sukladno odredbi čl. 13. toga Pravilnika spada i nadziranje, prohodnost i uporabnost, obavlja ophodarska služba, i ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud pravilno ocijenio da je u konkretnom slučaju primjene citiranih propisa taj sud ocijenio redovnim obavljanjem zakonom

propisane djelatnosti, održavanja predmetne ceste u koju spada njezina ophodnja i otklanjanje predmeta i stvari. Imajući u vidu tako utvrđeno činjenično stanje, dakle, obavljanje ophodnje tuženika – umješača spornom dionicom ceste od strane ophodarske službe, te cjelodnevnog nadzora (od 5,30 sati ujutro do 23,00 sati u noći) od strane policijskih djelatnika nadležne postaje, kao i činjenicu prolaska autobusa na istoj relaciji spornom dionicom u relativno kraćem vremenu, a u koje vrijeme nije primijećen odbačeni sporni predmet namještaja, kojim je uzrokovana šteta na vozilu tužitelja, to i ovaj sud smatra da se ne može smatrati da tuženik konkretnim postupanjem nije redovno obavljao svoju djelatnost na predmetnoj dionici ceste.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 717/09-2 od 15.I.2010.

TIJELA JAVNE VLASTI

Održavanje državnih cesta

(Čl. 3. st. 2. Zakona o sustavu državne uprave – „Narodne novine“, br. 190/03- pročišćeni tekst, 199/03 i 79/07)

Budući javne ceste predstavljaju opće dobro, to se poslovi održavanja državnih cesta smatraju poslovima u obavljanju javnih ovlasti, zbog čega se tuženik smatra pravnom osobom koja obavlja javne ovlasti te je iz tog razloga isti oslobođen plaćanja sudskih pristojbi.

„Naime, pogrešan je zaključak prvostupanjskog suda da samo poslovi državne uprave povjereni pravnoj osobi su poslovi javnih ovlasti, pri čemu se poziva na odredbu čl. 1. i čl. 2. st. 2. Zakona o sustavu državne uprave, pogrešno smatrajući da popis tijela javne vlasti za 2009.g. ne može biti osnova po kojoj bi tuženik bio oslobođen od plaćanja sudskih pristojbi, budući da je taj popis objavila Vlada RH u vezi s čl. 3. st. 2. Zakona o pravu na pristup informacijama. Zakonom o pravu na pristup informacijama, prema sadržaju čl. 1., uređeno je pravo na pristup informacijama koje posjeduju, raspoložu ili nadziru tijela javne vlasti, propisana načela prava na pristup informacijama, izuzeci od tog

prava i postupak za ostvarivanje i zaštitu prava na pristup informacijama. Odredbom čl. 3. st. 2. istog Zakona određeno je da će Vlada RH svake godine do 31. siječnja u „Narodnim novinama“ objaviti popis tijela javne vlasti. Dakle, neovisno o tome da popis tijela javne vlasti objavljuje Vlada RH sukladno odredbi čl. 3. st. 2. Zakona o pravu na pristup informacijama, taj popis sadrži tijela javne vlasti, odnosno državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti. Kako je u popisu tijela javne vlasti naznačen i tuženik, osnovano ukazuje u žalbi da se u odnosu na njega primjenjuje odredba čl. 15. st. 1. toč. 2. Zakona o sudskim pristojbama, prema kojoj su od plaćanja pristojbi oslobođeni osobe i tijela u obavljanju javnih ovlasti. Kako su tijela javne vlasti i pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti, sukladno odredbi čl. 3. st. 1. toč. 2. Zakona o pristupu informacijama, mora se zaključiti da je tuženik pravna osoba s javnim ovlastima i da je stoga u smislu odredbe čl. 15. st. 1. toč. 2. Zakona o sudskim pristojbama oslobođen plaćanja pristojbe. Osim toga, valja ukazati da se u konkretnom slučaju radi o sporu radi naknade štete zbog neodržavanja državne ceste, a državne ceste u smislu odredbe čl. 4. Zakona o javnim cestama spadaju u javne ceste, program građenja i održavanja javnih cesta na prijedlog Ministarstva donosi Vlada RH za razdoblje od 4 godine u skladu sa Strategijom, sukladno odredbi čl. 12. st. 1. istog Zakona, dok se program građenja i održavanja javnih cesta iz čl. 12. istog zakona ostvaruje, između ostalog, godišnjim planom građenja i održavanja državnih cesta koji donose Hrvatske ceste d.o.o., koji se donosi uz suglasnost Vlade HR, sukladno odredbi čl. 13. istog zakona, pa se poslovi održavanja državnih cesta, koje kao i sve ostale javne ceste predstavljaju opće dobro, moraju smatrati poslovima u obavljanju javnih ovlasti, pa je i prema ocjeni ovoga suda tuženik kao pravna osoba u obavljanju javnih ovlasti oslobođen plaćanja pristojbi u smislu odredbe čl. 15. st. 1. toč. 2. Zakona o sudskim pristojbama.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx 2/10-3 od 22.II.2010.

ODGOVORNOST DRŽAVE

Državno jamstvo za devizne štedne uloge fizičkih osoba

(Čl. 76. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama - izmjene i dopune Sl. list 40/89 od 7. srpnja 1989.)

Nisu ispunjene pretpostavke za državno jamstvo za devizne štedne uloge fizičkih osoba u poslovnim bankama sa svojeg područja, ukoliko je bivša Federacija preuzela zakonsko jamstvo za devizne štedne uloge poslovnih banka samo za slučaj njihovog stečaja ili nelikvidnosti, a u konkretnom slučaju predmetna banka je likvidna.

„Po ocjeni prvostupanjskog suda navedeno činjenično i materijalnopravno pitanje (pretpostavke zakonskog jamstva bivše SFRJ, koje je u odnosu na predmetno potraživanje mogla preuzeti Republika Slovenija), regulira odredba čl. 76. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama (prema izmjenama i dopunama Sl. list 40/89 od 7. srpnja 1989.g. kojim je propisano jamstvo Federacije za štedne uloge u stranoj valuti i depozite na deviznim računima građana i stranih fizičkih osoba, uz uvjete utvrđene Zakonom o Narodnoj banci Jugoslavije i jedinstvenom monetarnom poslovanju Narodnih banka republika i Narodnih banaka autonomnih pokrajina (Sl. list SFRJ 34/89 od 9. lipnja 1989.g.) koji člankom 23. st. 2. propisuje da osnova o obvezi jamstva nastaje ukoliko banka (odnosno poštanska štedionica) na svom žiro računu nema dovoljno sredstava za tekuće isplate po štednim ulozima po tekućim računima građana u dinarima, a za održavanje svoje likvidnosti je iskoristila obvezne rezerve u smislu odredbe čl. 22. tog Zakona, te ako banka odnosno poštanska štedionica ide u stečaj, a nije u mogućnosti namiriti obveze po štednim ulozima i tekućim računima građana u dinarima na način predviđen saveznim zakonom. Prvostupanjski sud je utvrdio da Lj. banka d.d. (ranije prvotuženica) nije uskraćivala isplatu deviznih štednih uloga tužitelju zbog nelikvidnosti nego zbog nastalih političkih promjena na području bivše SFRJ, a posebno radi osamostaljenja Republike Slovenije. Ranija prvotuženica ima svoja sredstva i imovinu iz koje može podmiriti i isplatiti štedni ulog tužitelju; iz tog razloga se usprotivila izdanju privremene mjere u ovom postupku, a koji zahtjev je prvostupanjski sud iz tog razloga i odbio. Dakle, prema utvrđenju prvostupanjskog suda Lj. banka d.d. nije niti nelikvidna niti u stečaju, pa nisu ispunjene pretpostavke za zakonsko jamstvo Republike

Slovenije za predmetnu isplatu (prema kriterijima prema kojima bi jamčila bivša Federacija). Obzirom da tužitelj u tužbi tvrdi da je Republika Slovenija: „sukladno međunarodnom pravu preuzela prava i obveze bivše SFRJ koje proizlaze iz njenog osamostaljenja“ (a radi se o preuzimanju saveznih zakona iz oblasti financija koji se primjenjuju u Republici Hrvatskoj, pri čemu se tužitelj poziva na preuzimanje Zakona o deviznom poslovanju, čime je tužitelj i odredio činjeničnu i pravnu osnovu tužbe, a da se tuženica protivi postojanju bez označene odgovornosti (s osnova takvog jamstva)), jasno je da je prvostupanjski sud bio dužan primijeniti mjerodavne pravne propise koji reguliraju pitanje državnog jamstva Republike Slovenije u predmetnom odnosu, koje je za slučaj da u prvostupanjskom postupku nakon ukidanja nižestupanjskih presuda temeljem prihvaćene revizije pod brojem Rev. 1000/04-2 od 11. ožujka 2009.g. bude utvrđeno činjenično stanje kao pretpostavka primjene tih materijalopravnih normi, sugerirao Vrhovni sud RH. Dakle, prvostupanjski sud je iznio jasne činjenične argumente zbog kojih smatra da nisu ispunjene pretpostavke za državno jamstvo za predmetne štedne uloge, jer je bivša Federacija (SFRJ) preuzela zakonsko jamstvo za devizne štedne uloge poslovnih banaka samo za slučaj njihova stečaja ili nelikvidnosti, a da se u konkretnom slučaju ne radi o takvoj situaciji, tužitelj ne osporava ni u žalbenim navodima, pa se može uzeti da nije sporno da nisu ispunjene činjenične pretpostavke pod kojima je bivša SFRJ jamčila za devizne štedne uloge fizičkih osoba u poslovnim bankama sa svojeg područja. Republika Slovenija je, prema pravilnom tumačenju jedino mogla doći u situaciju preuzimanja jamstva (zbog svog osamostaljenja) za obveze poslovnih banaka sa svojeg područja, a u smislu sadržaja zakonskog jamstva bivše Federacije. Pri tome treba istaći da je zakonsko jamstvo izuzetak u okviru primjene pravnog instituta jamstva, redovno se jamstvo javlja kao ugovorno jamstvo čije su karakteristike propisane zakonom, a kojim ugovorom se preuzima točno određena obveza jamčenja između vjerovnika i jamca (kao treće osobe) koji se obvezuje ispuniti vjerovniku neku pravovaljanu dužnikovu obvezu, ako je sam dužnik nakon dospijeća ne ispuni.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 23/10-2 od 26.IV.2010.

ODGOVORNOST DRŽAVE

Zakonsko jamstvo Republike Hrvatske

(Čl. 8. Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske – „Narodne novine“, br. 106/93;
Pravila o sukcesiji obveza Federacije na Republiku Sloveniju;
Zakon o deviznom poslovanju – „Narodne novine“, br. 96/03, 140/05, 132/06 i 150/08)

Preuzimanje zakonskog jamstva do strane Republike Hrvatske ne odnosi se na obveze poslovnih banaka koje imaju sjedište izvan Republike Hrvatske.

„Država izuzetno generalno zakonom preuzima obvezu zakonskog jamstva (u RH je, primjerice, Republika Hrvatska preuzela jamstvo za isplatu tzv. stare devizne štednje (čl. 8. Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske; NN 106/93). To se jamstvo RH ne odnosi na obveze poslovnih banaka koje imaju sjedište izvan Republike Hrvatske, pa osnovano prvostupanjski sud ukazuje na potrebu primjene Pravila o sukcesiji obveza Federacije na Republiku Sloveniju, prema Zakonu o deviznom poslovanju i drugim mjerodavnim propisima koji reguliraju tu pravnu materiju, a na koje se pravilno poziva prvostupanjski sud, a koji su naprijed navedeni i interpretirani (obzirom da tužitelj ne ukazuje na to da postoji mjerodavna zakonska odredba u pravu Republike Slovenije koja bi to sukcesijsko pitanje regulirala drugačije (povoljnije) za tužitelja). Jasno je da u okviru iznijetog materijalnopravnog stajališta o osnovama odgovornosti Republike Slovenije za isplatu jamstva odlučujući značaj za odluku o tužbenom zahtjevu ima činjenica da li su u konkretnom slučaju ispunjene pretpostavke za aktiviranje odgovornosti pravne slijednice SFRJ s osnova jamstva za devizne štedne uloge banke sa sjedištem na području tuženice; niti sam tužitelj u žalbi ne navodi da su te pretpostavke ispunjene; ističe da je činjenica da se nije naplatio od odgovorne banke dovoljna da bi mogao ostvariti zahtjev prema tuženici s naslova jamstva, što nije točno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 23/10-2 od 26.IV.2010.

ODGOVORNOST PROKURISTE

Pokretanje stečajnog postupka

(Čl. 47. st. 1. i 2. Zakona o trgovačkom društvu – „Narodne novine“, br. 111/93, 34/99, 121/99, 118/03, 107/07, 146/08)

Prokurista ne može bez posebne ovlasti pokrenuti stečajni postupak.

„Naime, u žalbi se ističe da je I-tuženik bio prokurist društva „F“ d.o.o., te da je isti aktivno sudjelovao u vođenju poslova društva, što znači da je isti mogao i pokrenuti stečaj društva, kada su za to stekli uvjeti. Međutim, u odredbi čl. 47. st. 1. i 2. ZTD-a propisano je da opća punomoć ovlašćuje prokurista na sklapanje svih ugovora i poduzimanje svih pravnih radnji u ime i za račun trgovačkog društva, zastupanje društva u postupcima pred upravnim i drugim državnim organima, ustanovama s javnopravnim ovlastima, te državnim i izabranim sudovima, osim što prokurist ne može bez posebne punomoći odnosno posebne ovlasti otuđiti ni opteretiti nekretnine društva, ne može davati izjave niti poduzimati pravne radnje kojima se započinje stečajni postupak ili drugi postupak koji dovodi do prestanka društva. Kako I-tuženik nije bio član društva, već prokurist društva, to isti u konkretnom slučaju ne može odgovarati za naknadu štete tužitelju niti prema odredbama ZTD-a, niti pak prema odredbama Stečajnog zakona, time da isti nije niti mogao bez posebne ovlasti pokrenuti stečajni postupak.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 49/09-2 od 30.XI.2009.

PRETPOSTAVKE ZA PODNOŠENJE TUŽBE

Podnošenje zahtjeva za mirno rješenje spora

(Čl. 34. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – „Narodne novine“, br. 151/05)

Oštećena osoba kojoj je u Republici Hrvatskoj nanesena šteta uporabom vozila inozemne registracije za koje postoji valjana međunarodna isprava može podnijeti odštetni zahtjev Hrvatskom uredu za osiguranje, time da podnošenje odštetnog zahtjeva Hrvatskom uredu za osiguranje ne predstavlja procesnu pretpostavku za podnošenje tužbe.

„Po ocjeni ovoga suda, odredbu čl. 34. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, prema kojem oštećena osoba kojoj je u Republici Hrvatskoj nanesena šteta uporabom vozila inozemne registracije za koje postoji valjana međunarodna isprava..., može podnijeti odštetni zahtjev Hrvatskom uredu za osiguranje, treba tumačiti na taj način da u takvoj situaciji oštećenik može birati da li će utužiti stranog osiguratelja ili Hrvatski ured za osiguranje (sadržajem te dispozicije predodređeno je i svrhovitost /nesvrhovitost podnošenjem odštetnog zahtjeva prije utuženja). Dakle, navedeni propisi ne propisuju podnošenje odštetnog zahtjeva osiguratelju (Hrvatskom uredu za osiguranje) kao procesnu pretpostavku (kako je to, primjerice, propisano odredbom čl. 186.a. st. 1. i čl. 6. ZPP-a, kada se potencijalni tužitelj protiv Države prije podnošenja tužbe dužan obratiti nadležnom Državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora, pod prijetnjom odbačaja tužbe, ukoliko tome ne bi bilo udovoljeno). Isto tako, u konkretnom slučaju ne radi se o situaciji u kojoj je tužitelj podnio tužbu kada je u tijeku rok koji ima na raspolaganju osiguratelj za odgovor na njegov zahtjev za naknadu štete. Prema tome, pravo na podnošenje tužbe tužitelja nije ograničeno prethodnim podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora tuženiku, a načelno, u takvom slučaju radi se o tužiteljevom zahtjevu za ostvarenje sudske zaštite u smislu odredbe čl. 1. ZPP-a, koje se ne može ograničavati na način kako je to učinio prvostupanjski sud (jer to pravo drugim propisom nije ograničeno, niti isključeno).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1388/09-2 od 03.III.2010.

NAKNADA ŠTETE

Izjava sastavljena u mirnom postupku

(Čl. 200. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Smatra se da potpis tužitelja na Izjavi koja je sastavljena u mirnom postupku, kojim potpisom tužitelj priznaje svoju suodgovornost u opsegu od 20% nema utjecaja na drugačije utvrđenje suda u odnosu na suodgovornost tužitelja u sudskom postupku a koje utvrđenje je utemeljeno na prometno-tehničkom vještačenju i analizi cjelokupnog mehanizma nastanka prometne nesreće kao i mjerodavnih materijalno-pravnih propisa koji normiraju način vožnje i postupanje sudionika predmetne prometne nezgode u konkretnim uvjetima.

„Prema stajalištu ovog suda činjenica da bi do nesreće došlo i u uvjetima tužiteljeve propisane vožnje - dopuštenom brzinom od 60 km/h – u odnosu na ulazak osiguranika tuženika (unatoč prometnom znaku „stop“) u raskrižje bez zaustavljanja vozila, anulira tužitelja od bilo kakve suodgovornosti u nastanku predmetne prometne nesreće do koje je po ocjeni ovoga suda došlo isključivo zbog nepropisne vožnje osiguranika tuženika. Valja nadodati da tužiteljev potpis Izjave u mirnom postupku, a u kojoj priznaje svoju suodgovornost u opsegu od 20% nije od značaja niti utjecaja na (drugačije) utvrđenje suda u predmetnom sudskom postupku, utemeljenom na prometno-tehničkom vještačenju i analizi cjelokupnog mehanizma nastanka prometne nesreće kao i mjerodavnih materijalno-pravnih propisa sadržanih u ZOSPC-u koji normiraju način vožnje i postupanje sudionika predmetne prometne nezgode u konkretnim uvjetima.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž. 897/10-2

ODGOVORNOST REPUBLIKE HRVATSKE

Postupanje državnog odvjetništva

(Čl. 172. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Smatra se da je državno odvjetništvo postupalo sa dužnom pažnjom, odnosno da je njihovo postupanje bilo pravilno i zakonito, ukoliko su egzistirali personalni dokazi koji bi upućivali na krivnju tužitelja, bez obzira na činjenicu što u konkretnom slučaju nisu postojali i materijalni dokazi koji bi upućivali na krivnju tužitelja, budući su i personalni dokazi uobičajeni za pokretanje i ustrajanje na kaznenom progonu okrivljenog kao i za donošenje osuđujuće presude.

„U vezi predmetnog događaja nije vođen kazneni postupak, a niti tužitelj u činjeničnim navodima tužbe ne navodi da bi naknadu štete tražio zbog postupanja djelatnika policije već zbog „neosnovanog vođenja kaznenog postupka“. Tužitelj između ostalog navodi da je tijekom vođenja kaznenog postupka cjelokupna situacija a zbog upornog ponavljanja iskaza D.B. i upućivala na to da je doista zajedno sa njime činio kaznena djela. Iz ovakvog iskaza tužitelja ne proizlazi niti uzročno posljedična veza između radnje za koju se tužbom tvrdi da predstavlja štetnu radnju, a to je postupanje državnog odvjetništva i same štete. Naime i sam tužitelj za štetu koja mu je nastala smatra odgovornim D.B., a ne državno odvjetništvo, jer kako je napomenuto isti i sam navodi da je sve tijekom vođenja kaznenog postupka upućivalo na to da je i on zajedno sa D.B. činio kaznena djela zbog kojih se protiv njega i vodio kazneni postupak. Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci br. U-III-2314/05 od 25. veljače 2007.g. zauzeo je stajalište da za javnopravnu odgovornost Republike Hrvatske za štetu nije bitno postojanje volje ili pristanka da se nezakonitim ili nepravilnim radom njezinih tijela, štete prava i interesi trećega, odnosno da Republika Hrvatska odgovara po

načelu uzročnosti (cause) a ne po načelu krivnje (culpa) iz razloga što je ova primarna i neposredna odgovornost države poseban izraz načela vladavine prava (čl. 3. Ustava RH). Prednje bi značilo da prvostupanjski sud pozivajući se na odredbe Zakona o obveznim odnosima kojima su regulirani opći principi za odgovornost po osnovi krivnje se pozvao na pogrešno materijalno pravo i pošao od pogrešnog pravnog stajališta, no usprkos istoga kada se primijeni zauzeto stajalište Ustavnog suda o objektivnoj odgovornosti Republike Hrvatske i nadalje je za odgovornost Republike Hrvatske zbog nepravilnog ili nezakonitog rada državnog odvjetništva, potrebno da postoje sve opće i posebne pretpostavke za takovu odgovornost. Između ostalog kako je već napomenuto i protupravnost u postupanju državnih odvjetnika koja se mora očitovati u njihovom nepravilnom i nezakonitom radu. U konkretnom slučaju ne može se prihvatiti tumačenje tužitelja da su državna odvjetništva postupala bez dužne pažnje odnosno da je njihovo postupanje bilo nepravilno ili nezakonito, jer bez obzira što nisu postojali drugi materijalni dokazi koji bi upućivali na krivnju tužitelja, postojali su personalni dokazi, obrana i iskaz suokrivljenika I-okr. D.B., a kakovi dokazi su mogući, prihvatljivi, uobičajeni u kaznenim postupcima ne samo za pokretanje i ustrajanje na kaznenom progonu okrivljenog već i za odnošenje osuđujuće presude.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 781/10-2 od 5.X.2010.

PREINAKA TUŽBE

Specifikacija tužbenog zahtjeva

(Čl. 1100. st. 2. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Specifikacija tužbenog zahtjeva tijekom postupka isticanjem pojedinih kriterija za naknadu štete a koje je tužitelj izmijenio, time da je tužbeni zahtjev ostao neizmijenjen, ne znači preinaku tužbe.

„Tužitelji navode da je prvostupanjski sud tužitelju dopustio preinaku tužbe, usprkos njihovog protivljenja, izraženog na ročištu od 14. travnja 2010.g. na kojem je tužitelj zatražio veći iznos naknade štete s naslova pretrpljenih duševnih boli. Prvostupanjski sud je bez ikakvog obrazloženja, preinaku tužbe odobrio (odnosno istu prešutno dopustio). Navedene tvrdnje tuženika temelje se na pogrešnoj procesnopravnoj ocjeni značaja tužiteljevog očitovanja s rasprave od 14. travnja 2010.g. prema kojem je tužitelj u okviru postavljenog tužbenog zahtjeva s naslova neimovinske štete postavljenog u tužbi, u visini od 50.000,00 kn (specificirajući da traži za pretrpljene fizičke bolove 10.000,00 kn, „za pretrpljene duševne boli svih intenziteta“ 35.000,00 kn i za pretrpljeni strah 5.000,00 kn), zatražio također ukupni iznos od 50.000,00 kn, specificirajući da traži za pretrpljeni strah 5.000,00 kn i „za pretrpljene duševne boli svih intenziteta“ 45.000,00 kn. Dakle, mjerodavan tužbeni zahtjev od 50.000,00 kn ukupno s naslova povrede prava osobnosti ostao je neizmijenjen a specifikacija tog tužbenog zahtjeva isticanjem pojedinih kriterija za naknadu štete (prije izmjena Zakona o obveznim odnosima iz NN 35/05 ti su kriteriji predstavljali samostalne odštetne osnove), koju je tužitelj izmijenio, ne znači preinaku tužbe u smislu odredbe čl. 191. st. 1. ZPP-a, kako to pogrešno tumače tuženici u žalbi (i tijekom prvostupanjskog postupka).“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž. 817/10-2 od 28.IX.2010.

RENTA

Gubitak zarade

(Čl. 188. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Tužiteljica koja traži naknadu štete u vidu rente zbog gubitka zarade koja se odnosi na razliku između ranije plaće i iznosa invalidske mirovine, dužna je dokazati da je upravo zbog posljedica štetnog događaja uzrokovanog od strane poslodavca kao štetnika kod nje nastupio takav gubitak zarade.

„Po stajalištu ovoga suda, obzirom na spor stranaka i o osnovi i visini zahtjeva tužiteljice za rentu, te činjenicu da je prvostupanjski sud proveo dokazni postupak uvidom i u predmet HZZO br. __ koji se odnosi na postupak u kojem je tužiteljica ostvarila pravo na mirovinu kao i postojanje odluke na kojem je to njezino pravo utemeljeno (rješenje od 4. ožujka 2005.g.) te razloge radi kojih je ista umirovljena, te da je na okolnosti prestanka radnog odnosa kod poslodavca kod kojeg je bila zaposlena u vrijeme štetnog događaja saslušao i tužiteljicu i svjedoka M.Đ. (tadašnjeg poslodavca) pobijana presuda u ranije iznesenom obrazloženju, ne sadrži odlučne razloge u odnosu na zahtjev za naknadu materijalne štete za osnov rente, a što je posljedica još uvijek pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kako u odnosu na uzročno-posljedičnu vezu između štetnog događaja i toga osnova štete, tako i na samo postojanje toga osnova obzirom na činjenicu da je tužiteljica, prema sadržaju spisa, i nadalje bila zaposlena kod istog poslodavca (kasnije na drugom radnom mjestu) ali je otpuštena kao tehnološki višak (prema iskazu svjedoka M.Đ.). Njena je, naime tužbena tvrdnja da je ona zbog posljedica štetnog događaja dobila otkaz kod ranijeg poslodavca kod kojeg je bila zaposlena u to vrijeme, a potom da je bila nezaposlena (ne zna se točni vremenski period, ali se nije mogla zaposliti) te naposljetku ostvarila pravo na invalidsku mirovinu (nije naznačeno točno vrijeme donošenja toga rješenja), koja je niža u odnosu na plaću koju bi primala kod toga poslodavca da nije bilo štetnog događaja. U tom pravcu tužiteljica svoj tužbeni zahtjev, prema već spomenutom, niti nije potkrijepila odlučnim dokazima (ispravom o prestanku radnog odnosa), a za presudu nisu dostatni samo razlozi njezinog umirovljenja, koji su u presudi ionako samo paušalno dani (bez naznake odluka i vremena njihovog donošenja kao i razloga njezinom umirovljenju), dakle bez ikakvih odlučnih razloga a niti se u tome dijelu prvostupanjski sud obzirom na tada zauzeto stajalište o osnovanosti zahtjeva tužiteljice poslužio načelom otvorenog pravosuđenja iz čl. 219. st. 2. ZPP-a pozivanjem tužiteljice da priloži odgovarajuće dokaze (materijalne dokaze u odnosu na razloge prestanka njezinog rada kod poslodavca u vrijeme nakon nastanka štetnog događaja), a sve imajući u vidu da su stranke dužne u smislu odredbe čl. 7. st. 1. i 219. st. 1. ZPP-a iznijeti činjenice i priložiti dokaze na kojima temelje svoje zahtjeve, a na što ih je sud ovlašten uputiti upravo primjenom toga načela. Što se tiče samog osnova naknade za rentu u smislu odredbe čl. 188. st. 1. ZOO-a renta je popravljjanje štete u novčanom obliku čiji ukupan iznos nije poznat u vrijeme odlučivanja o tužbenom zahtjevu, a plaća se unaprijed utvrđenim iznosima, ako sud ne odredi nešto drugo. Naknadu štete u

obliku rente u smislu čl. 195. st. 2. ZOO-a povrijeđeni ima pravo, između ostalog ukoliko zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rad gubi zaradu, a što je odlučna tvrdnja tužiteljice na kojoj ista temelji svoj tužbeni zahtjev, radi čega je tužiteljica dužna dokazati da je zbog posljedica štetnog događaja uzrokovanog od strane tuženika kao štetnika kod nje nastupio upravo takav gubitak zarade u vidu razlike između ranije plaće i iznosa invalidske mirovine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 47/09-2 od 24.II.2010.

IMOVINSKA ŠTETA

Pravo na izgublenu zaradu zbog nesposobnosti za rad za vrijeme liječenja

(Čl. 135. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Tužitelj ima pravo na izgublenu zaradu zbog nesposobnosti za rad za vrijeme liječenja i ubuduće samo ukoliko je tu zaradu u trenutku nesreće ostvarivao i/ili bi ju ubuduće ostvarivao, time da je isti dužan konkretizirati o kojoj vrsti zarade se radi i koja je njena visina odnosno koja bi visina bila ubuduće.

„Ovaj sud prihvaća prvostupanjsku ocjenu da I tužitelj nije dokazao da je gubio na redovnoj zaradi, te da mu ne pripada pravo na naknadu materijalne štete po toj osnovi, kako za protekli period tako i ubuduće, jer nije argumentirao niti na kojim poslovima je radio (odnosno bi radio), niti kod koga (za koga bi radio), nije predložio ni jedan dokaz na te okolnosti, smatrajući da je za dokazivanje naknade te štete dovoljno pozvati se na podatak o visini najniže plaće. Međutim, osoba koja želi sudskim putem ostvariti pravo na naknadu materijalne štete, dužna je u smislu odredbe čl. 7. st. 1. ZPP-a, iznijeti činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve i predložiti dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, a za naknadu štete, u smislu propisa koji se na predmetni odnos primjenjuju, I tužitelj je dužan dokazati nastanak štete koja je definirana odredbom čl. 135. Zakona o obveznim odnosima (NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 – dalje: ZOO), kao umanjeње imovine (obična šteta) i sprečavanje njezinog povećanja (izmakla korist).

Konkretno, na izgublenu zaradu zbog nesposobnosti za rad za vrijeme liječenja i ubuduće, I tužitelj bi imao pravo u smislu odredbe čl. 195. st. 1. i čl. 203. ZOO-a, ukoliko je tu zaradu u trenutku nesreće ostvarivao, i/ili bi ju ubuduće ostvarivao, no u tom smislu tužitelj je bio dužan konkretizirati o kojoj vrsti zarade se radi, koja je njena visina (koja visina bi ubuduće bila), time da u tom smislu predloži dokaze temeljem kojih bi sud mogao s visokim stupnjem izvjesnosti, utvrditi da je I tužitelj konkretnu zaradu ostvarivao, odnosno da bi je ostvarivao i ubuduće."

**Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 30/09-2 od 18.VIII.2009.
NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE – TUĐA POMOĆ I
NJEGA**

Visina vrijednosti sata tuđe pomoći i njege

(Čl. 195. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Visinu vrijednosti sata tuđe pomoći i njege sud utvrđuje u egzaktnom brojčanom iznosu, time da ista ne predstavlja načelo, već je sud dužan u svakom konkretnom slučaju utvrditi koliko iznosi vrijednost sata tuđe pomoći i njege.

„Što se tiče visine vrijednosti sata tuđe pomoći i njege u iznosu od 20,00 kn po satu, po stajalištu i ovog suda, prvostupanjski sud je tu visinu iznosa sata tuđe pomoći i njege pravilno odredio u skladu s uobičajenom sudskom praksom, koja prihvaća i niže iznose na koje ukazuje i žalba, ali ti iznosi prema pogrešnom isticanju žalbe ne predstavljaju „općeprihvaćeno načelo“. To već iz razloga što se isti utvrđuje u nominalnom iznosu, te se ne radi o načelu (principu) nego u egzaktnom brojčanom iznosu, koji predstavlja vrijednost nečega, u konkretnom slučaju tuđe usluge pomoći i njege, a vrijednost izrečena u određenom brojčanom iznosu, po ocjeni ovoga suda kako je već rečeno, ne može predstavljati načelo. U konkretnoj situaciji dosuđenja I tužiteljici ovog osnova materijalne štete za pružanje pomoći i njege, utemeljeno na čl. 195. st. 1. ZOO-a, koja je prema sadržaju predmeta pružana besplatno, a čiju visinu je prvostupanjski sud dosudio očigledno prema slobodnoj ocjeni (čl. 223. ZPP-a), ovaj sud smatra da je obzirom na sve

ocjenjene okolnosti predmetnog slučaja pravilno istu dosudio upravo u visini vrijednosti od 20,00 kn na sat.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1611/08-2 od 12.V.2009.

IMOVINSKA ŠTETA

Izgubljena zarada – naknada za prijevoz

(Čl. 200. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Tužitelj koji se nalazi na bolovanju zbog ozlijede na radu ima pravo i na naknadu troškova prijevoza.

„Tuženik osporava i visinu dosuđenog iznosa naknade štete s osnove izgubljene zarade, smatrajući da je prvostupanjski sud bio dužan neto plaću koju bi tužitelj ostvario u utuženom razdoblju, bez naknade troškova prijevoza, umanjiti za iznos isplaćene plaće za isto razdoblje, uz tvrdnju da naknada za prijevoz predstavlja trošak za određenu namjenu i da se ne može smatrati izgubljenom zaradom. Tužitelj se za vrijeme liječenja od ozljeda zadobivenih u štetnom događaju nalazio na bolovanju i to u razdoblju od 02. kolovoza do 07. listopada 2005.g., u koje vrijeme je bio zaposlen u B. Prvostupanjski sud je na temelju podataka tužiteljevog poslodavca utvrdio visinu izgubljene zarade, pa tuženik neosnovano prigovara visini dosuđenog iznosa, budući da bi tužitelj, da je radio u tom razdoblju, ostvario i pravo na troškove prijevoza, pa je tumačenje tuženika u žalbi u odnosu na način obračuna izgubljene zarade, potpuno pogrešno i neprihvatljivo. Bez obzira na namjenu tih troškova, tužitelj bi ostvario pravo na naknadu tih troškova, pa je, protivno stajalištu žalbe tuženika, prvostupanjski sud pravilno

utvrdio visinu izgubljene zarade tužitelja, imajući u vidu sadržaj podataka tužiteljevog poslodavca.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1058/09-2 od 14.XII.2009.

ODGOVORNOST ZA IMOVINSKU ŠTETU

Odgovornost Hrvatskih cesta

(Čl. 18. Zakona o javnim cestama – „Narodne novine“, br. 180/04 i 138/06)

Hrvatske ceste kao pravna osoba koja upravlja državnim cestama, nadležne su za održavanje slobodnog profila cestovnog propusta (prirodni vodotok koji prolazi ispod nivoa javne ceste) na način da iste kontinuirano vrše uklanjanje nanosa, raslinja i granja.

„Već je rečeno da su sukladno čl. 18. Zakona o javnim cestama poslovi u nadležnosti tužitelja redovno i izvanredno održavanje javnih cesta, s time da prema odredbi čl. 19. Zakona o javnim cestama dio javne ceste koji prolazi kroz naselje održava se kao sastavni dio te javne ceste, osim ukoliko se ne radi o sustavu za odvodnju kada je takav sustav dio mjesne kanalizacijske mreže i čišćenja javnih cesta (osim čišćenja snijega). Prema čl. 3. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 26/03, 82/04, 178/04, 38/09 i 79/09) komunalne djelatnosti jesu i održavanje javnih površina a pod čime se podrazumijeva i održavanje dijelova javnih cesta koje prolaze kroz naselje kada se ti dijelovi ne održavaju kao javne ceste prema posebnom zakonu, te odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda pod čime se smatra odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, odvodnja atmosferskih voda. Člankom 3. Zakona o javnim cestama propisano je što se smatra dijelovima javne ceste pa su to između ostalog i cestovni propusti, dok je čl. 26. i 32. Odluke o komunalnom redu Grada N.M. (Sl. vjesnik Varaždinske županije br. 4/03, 7/04 i 5/05) propisano da o uređenju održavanju i čišćenju javnih površina brine i odgovoran je Grad, mjesni odbori, odnosno pravna i fizička osoba koja tim površinama upravlja, a Odlukom o odvodnji otpadnih voda Grada N.M. (Sl. vjesnik Varaždinske županije br.

5/97, 5/99, 5/02) i to čl. 55. da vlasnici odnosno tijela upravljanja građevinama na području meliorativne odvodnje (prirodni vodotoci, presvođeni potoci kojima se odvede oborinske vode koje se ne treba pročišćavati) moraju svoje građevine i uređaje tako izvesti i koristiti da se ne pogorša postojeći režim odvodnje oborinskih voda okolnog zemljišta, s time da državnim cestama prema čl. 55. Zakona o javnim cestama upravlja, rekonstruira, gradi ih i održava tuženi, a prema već spomenutim odredbama Pravilnika koji je i donijet sukladno st. 3. čl. 18. Zakona o javnim cestama redovno održavanje obuhvaća (između ostalog) i čišćenje i uređenje sustava za odvodnju. Prema prethodno citiranim odredbama, u konkretnom slučaju iz nijednog provedenog dokaza tijekom postupka ne proizlazi da bi cestovni propusti bili dijelovi javne ceste koje održava jedinica lokalne samouprave, već isključivo tuženi. Cestovni propust koji je izveden u osi postojećeg potoka i koji nije dio mjesne kanalizacijske mreže a niti je istim regulirana odvodnja atmosferskih voda već se radi o prirodnom vodotoku koji prolazi ispod nivoa javne ceste, pa je u svakom slučaju za održavanje propusta ispod ceste nadležan isključivo tuženi koji je i dužan sukladno prethodno navedenim propisima, građevine kojom upravlja izvesti tako da ne pogorša postojeći režim, u konkretnom slučaju prirodni režim (protok) odvodnje voda okolnog zemljišta, i da ne mijenja prirodni tok vode, a ne jedinica lokalne samouprave. Ovdje treba spomenuti i čl. 37. Pravilnika kojim je navedeno da čišćenje, produbljivanje cestovnih i odvodnih jaraka na propisani profil i uzdužni pad obavlja se tako da se omogući nesmetana odvodnja s područja cestovnog zemljišta s time da se čišćenje vodovodnih grla obavlja stalno tako da se osigura nesmetana odvodnja. Isto tako odredbom čl. 38. rečenog Pravilnika koja je već prethodno citirana propisano je da se održavanje slobodnog profila cestovnog propusta uklanjanjem nanosa, raslinja, granja treba obavljati stalno, a za isto je nadležan upravo tuženi, kao pravna osoba koja upravlja državnim cestama, pa ukoliko je i došlo do začepljenja propusta za ovo ne može odgovarati niti tužitelj, a niti jedinica lokalne samouprave kako to i proizlazi iz prethodno navedenih zakonskih propisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 261/10-2 od 5.VII.2010.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Pravo Republike Hrvatske na naknadu štete

(Čl. 3. st. 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu – „Narodne novine“, br. 34/91)

Republika Hrvatska kao vlasnik poljoprivrednog zemljišta – ribnjaka, ima pravo na naknadu štete u visini cijene zakupa ribnjaka, od tuženika koji je bio u isključivom posjedu ribnjaka i na istom je bez pravnog osnova izvršavao ribolovno pravo, time da upravno rješenje inspekcije kojim je tuženiku izrečena zabrana obavljanja djelatnosti rekreacijskog ribolova, ne može imati dokaznu snagu da tuženik ne bi bio u isključivom posjedu predmetne nekretnine.

„Usvojivši uvodno u ovom obrazloženju opisani tužbeni zahtjev tužitelja, sud prvog stupnja svoje stajalište izvodi iz činjenice što je prema odredbi čl. 3. st. 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 34/91) na poljoprivrednom zemljištu u društvenom vlasništvu na teritoriju Republike Hrvatske, pa tako i u odnosu na predmetnu čkbr. ___ ribnjak sa 87937 m² i zgrada sa 10 m², sve upisano u z.k.ul. ___ k.o. I., nositelj vlasničkih prava s danom 24. srpnja 1991.g. kao danom primjene navedenog zakona postala upravo Republika Hrvatska. Nadalje je sud prvog stupnja po analizi dokaza provedenih tijekom trajanja prvostupanjskog postupka utvrdio da je žalitelj u utuženom vremenskom periodu bio u isključivom posjedu predmetne nekretnine, u naravi ribnjaka i da je na istima bez pravnog osnova izvršavao ribolovno pravo (naplata karata za ribolov, naplata ulovljene ribe i sl.), obrazlažući takvo utvrđenje iskazima saslušanih svjedoka V.Š., B.H., I.G., Ž.F., S.K., B.S. i B.M. te sadržajem kaznene prijave koju je drugotuženik, kao odgovorna osoba prvotuženika podnijela Policijskoj postaji I. (protiv B.M. i drugih članova Športsko-ribolovnog društva I.) i koja prileži spisu Općinskog državnog odvjetništva u I. br. Kr-DO-___/07. Zaključivši na temelju prednjih činjeničnih utvrđenja da tužitelju pripada pravo na naknadu štete zbog neosnovanog korištenja predmetne nekretnine po prvotuženiku, prvostupanjski sud je visinu te štete utvrdio prema visini cijene zakupa ribnjaka pribavljene od Porezne uprave I. (0,20 kn do 0,25 kn/m² godišnje) pozivajući se pri tom na „opće odredbe Zakona o obveznim odnosima - NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01“. Iz iznesenog žalbenog sadržaja valja zaključiti da žalitelj smatra da rješenje Gospodarske inspekcije Područne jedinice Državnog

inspektorata u V. od 5. svibnja 2000.g. (Klasa: UP/I____, Ur. br. _____) – a kojim mu je zabranjeno obavljanje djelatnosti rekreacijskog ribolova u ribnjacima „J“ u I. jer takva djelatnost nije bila upisana u odnosni registar pri Trgovačkom sudu u V. – predstavlja odluku nadležnog tijela kojim je u smislu odredbe čl. 12. st. 1. ZPP riješeno prethodno pitanje (posjed ribnjaka po prvotuženiku u utuženom vremenskom periodu) i da to rješenje dokazuje njegovu tvrdnju da je od dana izricanja odnosne zabrane obavljanja djelatnosti rekreacijskog ribolova na predmetnoj nekretnini napustio posjed iste. Imajući u vidu da upravnim rješenjem Gospodarske inspekcije Područne jedinice Državnog inspektorata u V. od 5. svibnja 2000.g. nije odlučeno o pitanju posjeda prvotuženika u tuženom vremenskom periodu, već mu je u predmetu kontrole registracije djelatnosti rekreacijskog ribolova izrečena zabrana obavljanja te djelatnosti jer je utvrđeno da ta djelatnost nije upisana u trgovački registar, nedvojbeno je da navedeno rješenje nema dokaznu snagu kakvu mu pogrešno pripisuje žalitelj.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ. 1048/09-2 od 25.I.2010.

ODGOVORNOST ZA IMOVINSKU ŠTETU

Viša sila

(Čl. 263. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko je tužitelj izgradio javnu cestu na način da je cestovnim odvodom spriječio, pogoršao odnosno narušio prirodno otjecanje oborinskih voda, tada za štetu koja je posljedica istoga odgovara tužitelj, budući se navedeno ne može smatrati višom silom.

„Uzrok štete nije niti viša sila, obzirom je viša sila okolnost koja se nije mogla spriječiti, otkloniti ili izbjeći (čl. 263. ZOO-a), što znači da se mora raditi o vanjskom nepredvidivom i izvanrednom događaju koji se nije mogao otkloniti, spriječiti niti izbjeći dok je u konkretnom slučaju tuženi izveo građevinu (javnu cestu) na način da je cestovnim odvodom spriječio, pogoršao i narušio prirodno otjecanje oborinskih voda, dakle ne radi se o događaju koji se nije bez obzira na količinu padalina mogao spriječiti i izbjeći, a o čemu govori i nesporna činjenica da je raniji

propust propuštao svaku količinu vode – jer do štetnog događaja nije bilo plavljenja nekretnine tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 261/10-2 od 5.VII.2010.

IMOVINSKA ŠTETA

Trošak Poreza na dodanu vrijednost

(Čl. 1090. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05 i 41/08)

Ako popravak vozila vrši osoba koja je izvan sustava PDV-a, tada u odnosu na trošak PDV-a ne postoji šteta, a ako popravak vozila obavlja osoba koja je u sustavu PDV-a, tada ista ispostavlja račun tužitelju u koji je uključen PDV, zbog čega je tužitelj dužan platiti cijeli račun, time da iznos PDV-a ima pravo obračunati kao pretporez te za taj iznos umanjiti svoju poreznu obvezu glede plaćanja PDV-a zbog čega u tom slučaju iznos PDV-a ne predstavlja štetu koju bi tuženi bio dužan platiti tužitelju.

„Valja istaći da je u konkretnom slučaju jedino sporno pitanje pripada li tužitelju pravo na naknadu štete i za iznos PDV-a, ili mu to pravo ne pripada jer isti ima pravo obračunati porez prema računu, odnosno nalazu i mišljenju vještaka D. obračunati kao pretporez, u smislu čl. 20. st. 1. Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Ovaj sud u cijelosti prihvaća pravilnim stajalište prvostupanjskog suda, te isto nije dovedeno u pitanje žalbenim navodima tuženika. Naime, nije sporno da je tužitelj obveznik plaćanja poreza na dodanu vrijednost, te da je u konkretnom slučaju u nalazu vještaka izražen iznos PDV-a, u ukupnoj visini štete. U slučaju ako bi tužitelju automobil bio popravljen, tada bi njemu bio fakturiran popravak zajedno sa PDV-om, u slučaju ako bi osoba koja bi popravljala tužiteljevo vozilo bilo u sustavu PDV-a, ili bez PDV-a ukoliko bi bio izvan sustava PDV-a. Ako bi popravak vozila vršila osoba koja bi bila izvan sustava PDV-a, tada je jasno da taj trošak ne bi

nastao niti za tužitelja, pa u tom dijelu ne bi postojala šteta. Ukoliko bi pak popravak vozila obavljala osoba koja je u sustavu PDV-a, tada bi ista isporučila račun tužitelju u koji bi bio uključen PDV, tužitelj bi bio dužan platiti cijeli taj račun, ali bi iznos PDV-a, koji bi u tom slučaju platio, imao pravo obračunati kao pretporez i za taj iznos umanjiti svoju poreznu obvezu glede plaćanja PDV-a. Iz navedenog se jasno može zaključiti da u tom slučaju iznos PDV-a ne bi predstavljao štetu za tužitelja, pa slijedom toga navedeni iznos ne predstavlja niti iznos štete koji bi tuženik morao platiti tužitelju sukladno čl. 1090. ZOO-a. Stoga je sud prvoga stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je zahtjev tužitelja, glede iznosa PDV-a, odbio kao neosnovan.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 25/10-02 od 18.I.2010.

NAKNADA TROŠKOVA ZA ZAPOČETU RADNJU PREMJEŠTANJA VOZILA

Račun i zapisnik o preuzimanju vozila

(Čl. 84. Zakona o sigurnosti prometa na cestama – „Narodne novine“, br. 105/04 i 142/06)

Nije od odlučnog značaja činjenica što tuženica nije potpisala niti preuzela račun i zapisnik o preuzimanju svog vozila, budući je obveza tuženice kao vlasnice vozila da tužitelju - trgovačkom društvu ovlaštenom za održavanje komunalnog reda a što uključuje i uklanjanje (premještanje) nepropisno parkiranih osobnih vozila, podmiri troškove započete radnje premještanja vozila i u vezi toga nastale troškove.

„U parničnom postupku tužitelj je utvrdio da je njegovo novčano potraživanje utemeljeno na utvrđenom prekršaju ovršenice u smislu čl. 84. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (ovlaštena službena osoba MUP-a dana 16. rujna 2005.g. dala je tužitelju nalog za premještanje vozila tuženice), a u dokaz te činjenice tužitelj se pozvao na fotografiju vozila i policijski nalog. Tužitelj navodi da je na osnovu naprijed navedenih činjenica angažirano njegovo službeno vozilo („pauk“) koje je bilo pripravno premjestiti tuženičino motorno vozilo na za to predviđeni prostor, a tužitelj u ovom postupku traži upravo naknadu troškova za započetu radnju premještanja vozila tuženice (zbog pojave tuženice na listu mjesta, radnja premještanja vozila tuženice nije izvršena). Prvostupanjski sud navodi da je tuženica prigovarala da joj tužitelj nije izrekao nikakvu kaznu niti joj dao zapisnik na potpis, radi čega smatra da nije u obvezi podmiriti predmetni račun. Prvostupanjski sud je prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja, utvrdivši da je tužitelj trgovačko društvo ovlašteno, između ostaloga, i za održavanje komunalnog reda u gradu Z., što uključuje uklanjanje (premještanje) nepropisno parkiranih osobnih vozila, te konstatira da niti u ovom postupku tuženica nije osporila (naprotiv, potvrdila je) da je 16. rujna 2005.g. nepropisno zaustavila svoje vozilo reg. oznake VŽ ___-FJ na nogostupu, radi čega je njeno vozilo fotografirano i osiguran je dolazak „pauka“ radi premještanja njenog vozila. Prvostupanjski sud ocjenjuje da nije odlučno što tuženica nije potpisala niti preuzela račun i zapisnik o preuzimanju vozila br. ___ od 16. rujna 2005.g. jer je njena obveza namiriti troškove započete radnje premještanja vozila i u vezi toga nastale troškove pa je prihvatio tužbeni zahtjev, utvrdivši da je isti u skladu s tužiteljevom Odlukom o cijenama usluga za djelatnost premještanja motornih vozila, od 11. kolovoza 2004.g., važećom na dan počinjenog prometnog prekršaja, bila tarifirana (toč. 3. Odluke o cijenama usluga za djelatnost premještanja motornih vozila) u iznosu od 250,00 kn. Dakle, tužitelj je postupio u skladu sa svojom ovlasti i prema važećoj tarifi (cjeniku), time da je takva radnja u skladu s odredbom Zakona o sigurnosti prometa na cestama na koji se tužitelj tijekom postupka poziva (čl. 84. st. 1. toč. 3. navedenog Zakona), kojim je dana ovlast premjestiti vozilo parkirano na nogostup, te čl. 96. tog zakona kojim je propisan da trošak tog premještanja snosi vlasnik, odnosno korisnik tog vozila.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 814/09-2 od 02.XII.2009.

EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Pretpostavke za eksploataciju mineralnih sirovina

(Čl. 7. st. 1. Zakona o rudarstvu – „Narodne novine“, br. 190/03 – pročišćeni tekst)

Radi se o bespravnoj eksploataciji šljunka ako osoba na nekretnini koja je u njezinom vlasništvu iskapa šljunak bez koncesije koja je potrebna prema čl. 9. st. 13. Zakona o rudarstvu, time da Republika Hrvatska u takvom slučaju ima pravo na naknadu stvarne štete a to iz razloga što šljunak predstavlja rudno blago u vlasništvu Republike Hrvatske.

„Po ocjeni ovog suda, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da je konkretnim, poduzetim radnjama vađenja građevnog pijeska i šljunka iz ležišta (stvaranjem umjetnog jezera) na svojoj nekretnini tuženik, obzirom da nije pribavio potrebna odobrenja za to, vršio nedopuštenu eksploataciju mineralnih sirovina. Pri tome, da bi se radilo o eksploataciji mineralnih sirovina u smislu čl. 7. st. 1. Zakona o rudarstvu (pročišćeni tekst: NN 190/03) nije nužno da u svakom slučaju budu kumulativno izvršene radnje vađenja iz ležišta i oplemenjivanje mineralnih sirovina (tekst zakona u navedenom smislu treba tumačiti da se eksploatacija može vršiti i poduzimanjem pojedinih od tih radnji, dakle i alternativnim vršenjem djelatnosti iz tog zakonskog propisa). Nije odlučno niti u kakvim je odnosima glede prostornog planiranja i namjene svog zemljišta, te viđenja svoje buduće djelatnosti na tom prostoru, tuženik bio sa predstavnicima lokalne uprave i samouprave, jer tuženik, što je temeljno, nije smio prići vađenju građevnog pijeska i šljunka iz ležišta, obzirom da isto predstavlja rudno blago u vlasništvu RH, pa je samo tužiteljica mogla tuženiku dati dozvolu u tom smislu. Jasno je da tuženik istaknutim prigovorima u situaciji u kojoj je zatečen u vršenju iskopa vlastitim specijaliziranim strojem za tu namjenu, uz radnika kojeg je u tu svrhu angažirao, na vlastitom zemljištu, čiju je prenamjenu započeo u skladu s vlastitim planovima (koje je već popularizirao i u koju svrhu je ishodio načelnu suglasnost tijela lokalne uprave i samouprave i ostvario ribolovnu koncesiju – što sam navodi), tuženik nije doveo u sumnju pravilnost prvostupanjskog činjeničnog utvrđenja, prema kojem

je potpuno prihvatljiv dokaz detaljan i precizan stručan i argumentiran nalaz rudarskog inspektora, kojim je utvrđeno da je spornu eksploataciju u opsegu i dimenzija utvrđenim tim nalazom, izvršio upravo tuženik, na vlastitom zemljištu vlastitim sredstvima, a bez potrebnih dozvola vlasnice, tj. tužiteljice. Budući da sadržajem žalbenih navoda nisu dovedena u sumnju konkretna činjenična utvrđenja glede opsega izvršene eksploatacije, a da visinu cijene 1 m³ mineralne sirovine (građevnog pijeska i šljunka) tuženik nije niti osporavao, to je, po ocjeni ovog suda, prvostupanjska presuda pravilno činjenično utemeljena, a isto tako je pravilno materijalnoppravno utemeljena, jer ovaj sud prihvaća pravilnim prvostupanjsko pozivanje na tužiteljičino vlasništvo predmetnih mineralnih sirovina, nedopuštenu eksploataciju od strane tuženika te mineralne sirovine (eksploatacija je definirana čl. 7. st. 1. Zakona o rudarstvu, a evidentno je da tuženik nije ostvario dozvole za eksploataciju, iz čl. 30. Zakona o rudarstvu), slijedom čega tužiteljica ostvaruje pravo na naknadu štete, kako prema odredbi čl. 1. Zakona o rudarstvu, tako i prema čl. 154. Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01 – dalje: ZOO) i čl. 1045. st. 1. u vezi čl. 1046. ZOO-a (NN 35/05 i 41/08), pri čemu zakonskom vlasniku rudnog blaga pripada pravo na naknadu štete prema pojmu štete i odgovornosti osobe koja štetu drugome prouzroči, za njenu naknadu, u smislu propisa koji je mjerodavan za predmetni odnos (vađenje šljunka po tuženiku trajalo je i za vrijeme primjene starog i novog ZOO-a (šteta je nastajala kontinuirano)). Treba napomenuti da je i Vrhovni sud RH, odlučujući o predmetu naknade štete tužiteljice Republike Hrvatske protiv druge fizičke osobe u sličnim činjeničnim okolnostima, radi naknade štete, zauzeo materijalnoppravno stajalište da se radi o bespravnoj eksploataciji šljunka ukoliko osoba koja iskapa šljunak to čini bez koncesije koja je potrebna prema čl. 9. st. 1.3. Zakona o rudarstvu (tada NN. 92/94, sada NN 190/03), te da tužiteljici u takvom slučaju pripada pravo na naknadu stvarne štete (Rev. 842/04-2 od 20. travnja 2005.g.)."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 612/09-2 od 30.VI.2009.

NEIMOVINSKA ŠTETA

Zahtjev za mirno rješenje spora

(Čl. 74. st. 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora – „Narodne novine“, br. 190/03-pročišćeni tekst, 76/07 i 27/08)

Ukoliko je različita visina zahtjeva tužitelja za naknadu štete posljedica pogrešnog obračuna štete, iz razloga što je tužitelj u zahtjevu za mirno rješenje spora postavio zahtjev za naknadu štete računajući od dana kada je stupio na izdržavanje kazne zatvora, dok je u tužbi postavio veći zahtjev, koja razlika je očigledno nastala zbog protoka vremena od podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora do podnošenja tužbe prvostupanjskom sudu, tada isto ne utječe na ocjenu ispunjenja procesne pretpostavke iz čl. 186.a. st. 1. Zakona o parničnom postupku za podnošenje tužbe protiv Republike Hrvatske.

„Tužitelj je prvostupanjskom sudu podnio tužbu radi naknade štete, pozivajući se na odredbu čl. 74. st. 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, postavljajući zahtjev zbog nepridržavanja navedene odredbe (i odredbe čl. 14. st. 1. istog Zakona) u iznosu od 255.000,00 kn i to na način da zahtijeva 300,00 kn po danu za 850 dana, počevši od dana kad je tužitelj stupio na izdržavanje kazne zatvora (11. kolovoz 2006.), te zahtjev s osnove „bolnine“ u iznosu od 50.000,00 kn, dakle, ukupno 305.000,00 kn. Prema sadržaju spisa tužitelj se prije podnošenja tužbe obratio nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora, u kojem se također poziva na odredbu čl. 74. st. 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, navodeći da prostorija u kojoj boravi ne odgovara propisanim standardima i da se ne može govoriti o dostojanstvenom i humanom izvršenju kazne, opisujući stanje u kaznionici. Tužitelj je postavio zahtjev za naknadu štete zbog nepridržavanja odredbe čl. 14. st. 1. i čl. 74. st. 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora u iznosu od 210.000,00 kn i to 300,00 kn po danu za 800 dana, te zahtjev s osnove „bolnine“ u iznosu od 50.000,00 kn odnosno ukupno 260.000,00 kn. Imajući u vidu sadržaj tužbe tužitelja kao i dopunu tužbe, evidentno je da se radi o tužbi za naknadu neimovinske štete. Prema ocjeni ovoga suda, činjenični navodi tužbe, kao i postavljeni tužbeni zahtjev nisu u proturječju sa sadržajem zahtjeva za mirno rješenje spora upućenog nadležnom državnom odvjetništvu, bez obzira na razliku u odnosu na visinu postavljenog tužbenog zahtjeva. Naime,

različita visina zahtjeva tužitelja za naknadu štete nedvojbeno je posljedica pogrešnog obračuna štete, jer je tužitelj postavio zahtjev za naknadu štete u iznosu od 300,00 kn po danu, računajući od dana kad je stupio na izdržavanje kazne zatvora, zahtijevajući ukupni iznos od 210.000,00 kn u zahtjevu za mirno rješenje spora, dok u tužbi postavlja zahtjev u iznosu od 255.000,00 kn, koja razlika je očigledno nastala zbog proteka vremena od podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora do podnošenja tužbe prvostupanjskom sudu, pa navedena okolnost, prema ocjeni ovog suda ne utječe na ocjenu ispunjenja procesne pretpostavke iz čl. 186.a st. 1. ZPP-a za podnošenje tužbe protiv tužene u konkretnom slučaju. Podneskom zaprimljenim 13. siječnja 2009. g. tužitelj je dopunio činjenične navode tužbe i postavio određeni tužbeni zahtjev. Činjenica da tužitelj u podnesku kojim je dopunio tužbu obrazlaže svoj zahtjev za naknadu štete nepoštivanjem ljudskog dostojanstva, mučenjem, zlostavljanjem i ponižavanjem, protivno stajalištu prvostupanjskog suda, ne ukazuje na proširenje osnova za naknadu štete, jer se zahtjev tužitelja nedvojbeno odnosi na neimovinsku štetu, što je jasno vidljivo iz sadržaja tužbe, kao i zahtjeva za mirno rješenje spora, a neimovinsku štetu u smislu odredbe čl. 1046. važećeg Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) predstavlja povreda prava osobnosti. Dakle, neimovinsku štetu u smislu odredbe čl. 1046. u vezi s čl. 19. st. 2. ZOO čini već sama povreda prava osobnosti, jer je važećim Zakonom o obveznim odnosima prihvaćena objektivna koncepcija neimovinske štete, a prema sadržaju tužbe i zahtjeva za mirno rješenje spora zahtjev tužitelja odnosi se na naknadu neimovinske štete."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 903/09-2 od 16.X.2009.

NEIMOVINSKA ŠTETA

Smanjenje životne aktivnosti

(Čl. 200. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Činjenica što je tužiteljica zbog posljedica prometne nesreće promijenila radno mjesto nije u vezi sa smanjenom

životnom aktivnosti zbog koje bi ista imala pravo na pravičnu novčanu naknadu.

„U obrazloženju presude vezanom uz osnovanost duševnih bolova zbog smanjenja životne aktivnosti prvostupanjski sud obrazlaže okolnost da je tužiteljica zbog posljedica prometne nesreće promijenila radno mjesto (radi u prijamno-odjavnoj službi, a ranije je radila na reanimaciji i hitnim slučajevima) a što da je rezultiralo i smanjenjem njezine plaće, koje obrazloženje je međutim s aspekta sadržaja smanjenja životne aktivnosti (kao pravom priznatog oblika naknade nematerijalne štete) potpuno irelevantna okolnost. Smanjenje životne aktivnosti kao posljedica nanesene tjelesne povrede zbog koje je osobi oštećenika smanjena opća životna aktivnost ili osoba ulaže znatno pojačane napore u odnosu na ranije nepovrijeđeno zdravstveno stanje očituje se u nemogućnosti (ili otežanoj mogućnosti) oštećenika u obavljanju konkretnih svakodnevnih tjelesnih funkcija, dok okolnost promjene radnog mjesta nije ni u kakvoj vezi sa duševnim bolovima zbog kojih se oštećeniku sukladno odredbi čl. 200. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) priznaje pravo na tzv. pravičnu novčanu naknadu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 931/09-2 od 1.XII.2009.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Uzročno posljedična veza

(Čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Smatra se da su tužene inicirale provođenje kaznenog postupka bez obzira što je kaznenu prijavu podnijela policijska uprava temeljem danih informacija od strane tuženih, zbog čega nedvojbeno postoji uzročno-posljedična veza između postupanja tuženih i tužitelju pretrpljene neimovinske štete.

„Zaključivši da tuženice svojim postupanjem nisu inicirale provođenje kaznenog postupka, prvostupanjski sud ocjenjuje da ne postoji niti uzročno-posljedična veza između njihovog postupanja i po tužiteljima pretrpljene štete (duševnih bolova zbog povrede ugleda i časti trpljenih uslijed provođenja kaznenog postupka), pri čemu potvrdu zauzetog stajališta prvostupanjski sud nalazi i u činjenici što je kaznena prijava tužitelja protiv tuženica radi lažnog prijavljivanja i davanja lažnog iskaza odbačena rješenjem Općinskog državnog odvjetnika od 31. siječnja 2008.g. a tužitelji nisu preuzeli kazneni progon. Sumirajući prednje, prvostupanjski sud je odbio tužbeni zahtjev tužitelja smatrajući odlučnom okolnosti što je kaznenu prijavu podnijela Policijska uprava V., a ne tuženice, koje kvalificira tek osobama koje su dale neformalne informacije o eventualnom počinjenju kaznenog djela. Naime, potpuno pravilno žalba tužitelja upućuje prije svega na pogrešno pravno stajalište prvostupanjskog suda vezano uz pravnu kvalifikaciju radnji prvotuženice, a za sada i drugotuženice, koje su dovele do pokretanja kaznenog postupka protiv tužitelja radi kaznenog djela lažnog predstavljanja. Imajući u vidu nespornu činjenicu što je kaznenu prijavu protiv tužitelja podnijela Policijska uprava V., odlučna je okolnost, koju je prvostupanjski sud propustio ocijeniti – činjenica da su policijski službenici saznanje o činjeničnom stanju i osumnjičenicima stekli od prvotuženice pri čemu je činjenični opis kaznenog djela koje im je stavljeno na teret identičan informacijama koje im je prenijela prvotuženica, a potvrdila drugotuženica, dok je opis događaja u verziji tuženica potpuno suprotan opisu događaja kojega su iznosili tužitelji. Valja napomenuti da tužitelji niti ne tvrde da bi tuženice u formalno-pravnom smislu pokrenule kazneni postupak, već tvrde da je do pokretanja i vođenja kaznenog postupka došlo na temelju lažnih i izmišljenih navoda, tvrdnji i konstrukcija tuženica, sve kako bi ih se onemogućilo da kao gosti nezadovoljni uslugom koja im je pružena u ugostiteljskom objektu prvotuženice, istu prijave Državnom inspektoratu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 733/09-2 od 02.XI.2009.

REGRES

Pretpostavke za odgovornost za prometnu nesreću

(Zakon o osiguranju – „Narodne novine“, br. 46/97)

Ukoliko je tuženik nezakonitim postupanjem i bez opravdanog razloga onemogućio ispitivanje alkoholiziranosti nakon prometne nezgode od strane ovlaštenih službenih osoba, tada se u smislu Uvjeta za osiguranje od automobilske odgovornosti smatra da je u trenutku prometne nezgode bio pod utjecajem alkohola, time da u tom slučaju tužitelj regresnu odgovornost tuženika ne temelji na utvrđenoj alkoholiziranosti nego na činjenici da je tuženik svojevolumnim napuštanjem lica mjesta onemogućio ispitivanje alkoholiziranosti.

„Tijekom prvostupanskog postupka nije bilo sporno da nakon prometne nezgode nije izvršeno ispitivanje alkoholiziranosti tuženika, kao niti činjenica da je tuženik napustio mjesto prometne nezgode prije dolaska policije. Dakle, zakonska je obveza sudionika prometne nezgode obavijestiti o prometnoj nezgodi najbližu policijsku upravu, odnosno policijsku postaju i ostati na mjestu nezgode, te međusobno razmijeniti osobne podatke i podatke o vozilima. Imajući u vidu naprijed navedene, pretežno nesporne činjenice može se zaključiti da je tuženik vlastitim propustom onemogućio ispitivanje alkoholiziranosti, jer je, protivno utvrđenoj zakonskoj obvezi, napustio mjesto prometne nezgode i to iz razloga koji se u smislu odredbe čl. 175. st. 1. toč. 1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama ne može smatrati opravdanim, zbog čega se takvo ponašanje tuženika može smatrati izbjegavanjem ispitivanja alkoholiziranosti, imajući u vidu zakonsku obvezu ovlaštenih osoba koje obavljaju očevid prometne nezgode u kojoj je nastala materijalna šteta da neposredne sudionike nezgode podvrgnu ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i aparata ili upute na stručni pregled radi provjere da li imaju alkohola (ili opojnih droga) u organizmu. Kako je svojim nezakonitim postupanjem i bez opravdanog razloga tuženik onemogućio ispitivanje alkoholiziranosti nakon prometne nezgode od strane ovlaštenih službenih osoba, takvo njegovo ponašanje mora se smatrati odbijanjem da se podvrgne ispitivanju alkoholiziranosti, u kojem

slučaju se u smislu odredbe čl. 3. st. 1. toč. 3b) Uvjeta za osiguranje od automobilske odgovornosti smatra da je tuženik u trenutku prometne nezgode bio pod utjecajem alkohola, kako to i tužitelj pravilno ukazuje u žalbi. Pritom je potpuno nebitno utvrđenje prvostupanjskog suda da provedeni dokazi upućuju na zaključak da tuženik na dan prometne nezgode nije konzumirao alkohol, jer tužitelj regresnu odgovornost tuženika ne temelji na utvrđenoj alkoholiziranosti tuženika, budući da nakon prometne nezgode nije izvršeno ispitivanje njegove alkoholiziranosti, već na činjenici da je tuženik svojevrijem napuštanjem lica mjesta onemogućio takvo ispitivanje, koje postupanje i prema ocjeni ovoga suda upućuje na zaključak da je odbio podvrći se ispitivanju alkoholiziranosti, u kojem slučaju se smatra da je u trenutku prometne nezgode bio pod utjecajem alkohola, pa takvo ponašanje tuženika ima za posljedicu gubitak prava iz osiguranja u smislu odredbe čl. 3. st. 1. toč. 3b) Uvjeta za osiguranje od automobilske odgovornosti."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. x 42/09-2 od 07.XII.2009.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU

Regresna odgovornost

(Čl. 23. st. 1. Zakona o javnim cestama Zakona o javnim cestama – „Narodne novine“, br. 180/04, 138/06 i 146/08)

Čl. 1045. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Županijska uprava za ceste odgovorna je osiguravajućem društvu za regres štete po pravilima presumirane krivnje iz razloga što dioničko društvo koje je Županijska uprava za ceste odabrala za poslove održavanja županijskih cesta u stanju koje osigurava neometan i siguran promet nije postupalo u skladu sa ugovorom o održavanju županijskih cesta, obzirom je do nesreće došlo zbog zaleđenog kolnika.

„Naime, tuženik smatra da je sud prvoga stupnja trebao primijeniti odredbu čl. 24. ZJC budući je tuženik sklopio ugovor o održavanju županijskih cesta s tvrtkom PZC d.d. Varaždin. Zbog činjenica da je sklopljen ugovor o održavanju županijskih cesta, mišljenje je tuženika da je isti ispunio svoju obvezu, te da isti ne može odgovarati za propuste u radu izvođača radova, koji ima ustrojenu ophodarsku službu. Navedeno stajalište tuženika ne može se prihvatiti pravilnim. Naime, čl. 24. ZJC predviđena je obveza, između ostalih, i tuženika da radove građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta ustupe sukladno propisima o javnoj nabavi trećima, tj. pravnim i fizičkim osobama koje su registrirane, specijalizirane i otpremljene za obavljanje tih poslova. Nije sporno da je tuženik tu svoju zakonsku obvezu izvršio i da je te poslove povjerio PZC d.d. V., koji je između ostalih bio dužan u zimskim uvjetima posipavati ceste sredstvima kojima će se osigurati normalno odvijanje prometa. Suprotno stajalištu tuženika sud prvoga stupnja je pravilno utvrdio odgovornost tuženika za regres štete u ovom predmetu i to po pravilima presumirane krivnje iz čl. 1045. st. 1. ZOO-a, a obzirom na odredbu čl. 23. st. 1. ZJC. U toj odredbi je izričito propisana obveza, između ostalih, i tuženika na cestama kojima upravljaju da osiguraju neometan i siguran promet. Sama činjenica da sporni dio županijske ceste kritičnog dana, a niti dan ranije nije bio ophođen od strane ophodarske službe PZC d.d. V. kojeg je tuženik odabrao za poslove održavanja županijskih cesta u stanju koje osigurava neometan i siguran promet, te dokazanu činjenicu da je kolnik bio zaleđen, radi čega je policija i tražila intervenciju zimske službe PZC d.d. V., jasno ukazuje da je tuženik odabrao za poslove održavanja županijskih cesta u stanju koje osigurava neometan i siguran promet, te dokazanu činjenicu da je kolnik bio zaleđen, radi čega je policija i tražila intervenciju zimske službe PZC d.d. V., jasno ukazuju da tuženik nije postupio u skladu s odredbom čl. 23. st. 1. ZJC, radi čega je isti odgovoran za regres štete u ovom predmetu. Valja dodati da pitanje eventualne regresne odgovornosti PZC d.d. V. prema tuženiku nije predmet ovog postupka, budući da predmet ovog postupka nije ispitivanje je li PZC d.d. V. postupio u skladu sa preuzetim ugovornim obvezama glede održavanja županijskih cesta ili ne.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 785/09-2 od 03.VIII.2009.

REGRES

Pravo na regres ukoliko vozilo nije bilo osigurano od automobilske odgovornosti

(Čl. 91. Zakona o osiguranju – „Narodne novine“, br. 46/97)

Ukoliko u vrijeme štetnog događaja vozilo u vlasništvu tuženika nije bilo osigurano od automobilske odgovornosti, tada tužitelj ima pravo regresa prema vlasniku vozila bez obzira na činjenicu što je vozilom u trenutku nastanka štete upravljala supruga tuženika.

„Osnovano, po ocjeni ovoga suda, tuženik u žalbi iznosi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo zaključivši da se odgovornim za štetu ima smatrati jedino osoba vozača. Naime, polazeći od pravne osnove na kojoj tužitelj potražuje regres prema tuženiku, a to je čl. 91. Zakona o osiguranju (NN 46/97) koji u st. 1. određuje da oštećenoj osobi kojoj je šteta nanijeta uporabom automobila čiji se vlasnik ili korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti, štetu nadoknađuje Hrvatski ured za osiguranje. U st. 4. toga propisa se pak navodi da Hrvatski ured za osiguranje ima pravo na naknadu iznosa od osobe koja je odgovorna za štetu, i to za isplaćeni iznos štete, kamate i troškove, ovaj sud smatra da je tuženik pasivno legitimiran u ovom postupku kao vlasnik vozila kojim je počinjena šteta oštećeniku, a koju je tužitelj isplatio isplatitelju štete (C. osiguranje d.d.). Suprotno od stava o odgovornosti tuženika za nastanak štetnog događaja i u skladu s time postojanja njegove regresne odgovornosti spram tužitelja, izraženog u prvostupanjskoj presudi, mišljenje je ovoga suda da takva njegova odgovornost postoji (iako je vozilom u trenutku nastanka štete upravljala njegova supruga), te se temelji na odredbama Zakona o osiguranju i to čl. 75. st. 1. toč. 2., koja propisuje da se vlasnici odnosno korisnici motornih vozila obvezno osiguravaju od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama, kao i čl. 82. st. 1. istog Zakona, koji određuje da je vlasnik odnosno korisnik motornog vozila dužan sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom motornog vozila nanese trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja te uništenja ili oštećenja stvari. Nije sporno da u vrijeme štetnog događaja (dana 11. svibnja 2000.g.) vozilo u vlasništvu tuženika nije bilo osigurano, a čija je obveza prema citiranim člancima Zakona o osiguranju bila upravo osigurati predmetno vozilo od automobilske odgovornosti. Obzirom na navedeno, prvostupanjski sud je pogrešno

primijenio materijalno pravo zaključivši da tuženik nije osoba odgovorna za štetu, a time i u regresnoj obvezi spram tužitelja te da stoga ne bi bio pasivno legitimiran u ovom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž. 1091/10-2 od 27.XII.2010.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Prestanak egzistentnosti pravne osnove

(Čl. 210. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Kada je pravo na isplatu po sudskoj presudi prestalo tada svaki daljnji primitak isplate predstavlja primitak bez pravne osnove, time da tuženicu u tom slučaju ne ekskulpira činjenica da je tužitelj kao ovršenik u ovršnom predmetu mogao obavijestiti sud o prestanku pravne osnove za ovršnu naplatu.

„Tuženica žalbu u činjeničnom i materijalnopravnom smislu temelji na svojoj ocjeni da je prvostupanjski sud trebao, pri ocjeni tuženičine savjesnosti/ nesavjesnosti, odlučni značaj dati činjenici da tužitelj, kao ovršenik, nije, a mogao je, odnosno trebao je, u ovršnom postupku, u kojem je vršena naplata mjesečnih iznosa rente (Ovr. Pl. ___/99), zatražiti prestanak tuženičnih potraživanja, što je konačno, ovdje tužitelj i učinio podneskom od 12. svibnja 2008.g. da bi odmah nakon toga, podneskom od 2.lipnja 2008.g. priznala točnost navoda iz podneska tuženika (tamo ovršenika) te se suglasila s donošenjem rješenja o obustavi ovrhe. U tim okolnostima uzrok provođenja ovrhe za iznose za koje više nije bilo pravne osnove, je u propustu tužitelja, pa tuženica smatra da tužitelj nema pravo tražiti povrat neosnovano plaćenih iznosa, jer se radi o iznosima rente za naknadu štete zbog povrede tijela narušenja zdravlja..., u kojem slučaju se ne može zahtijevati vraćanje neosnovano isplaćenih iznosa u smislu odredbe čl. 216. ZOO-a (sada čl. 1117. ZOO-a) prema poštenom (savjesnom) stjecatelju. Prije svega, tuženica

neosnovano naglašava tužiteljev propust kao ovršenika, iz postupka u kojem je došlo do prisilne